

**Bəxtiyar
Vahabzadə**

*Sən
olmasaydın...*

BƏXTİYAR VAHABZADƏ

Sən olmasaydın...

Az 255020

M.F.Axundov adına
Azərbaycan Milli
Kutubxanası

BAKİ
"Araz" - 2009

L1/6(2=A3)

Naşiri və redaktoru: Əlirza Sayılov

Bəxtiyar Vahabzadə

"Sən olmasaydın..."

Bakı, "Araz" nəşriyyatı - 2009. 554 səh.

B 4925698545 2009
050

© "Araz", 2009

ÖN SÖZ

*Sən doğulan zaman gün də elə bil
Doğubmuş balaca pəncərənidən.
Anan bilməyib ki, onunçun deyil,
Başqa birisiyçün doğulmusan sən.*

Müasir ədəbiyyatımızın görkəmli nümayəndəsi olan xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin yaradıcılığı olduqca zəngindir.

B.Vahabzadənin poeziyası sadə və təsirli olduğu qə-dər də fəlsəfidir və haqlı olaraq çağdaş ədəbiyyatımızda B.Vahabzadə mütəfəkkir şair kimi xarakterizə olunur. Bu əlbəttə tamamilə düzgün bir münasibətdir.

Sizə təqdim olunan bu kitabda toplanan şeirlərin əksə-riyyəti bir şair ürayinin, sevən bir qəlbin səsi olaraq lirik poetik nümunələrdir. Bununla bərabər şeirlərin bir qismi forma və məzmunca fərqli bir ahənglə bədii predmetə qarşı münasibətini bildirməklə inandırıcılıq haqqını özündə saxlayır.

Bildiyimiz kimi qəzəl, qoşma, və gəraylı janrı ənənəvi olaraq əsasən eşq mövzusunda yazılır. Bu kitabda topla-nan şeirlərin bəzilərini həm də vətən sevgisi, təbiətin mühafizəsi, təbiətin gözəllikləri, qocalıq, insani duyğular, muğam və s. mövzuları bütövlükdə insan haqqında fəlsə-fi düşüncələr də adlandırmaq olar.

Muğam oxuyan xanəndələrimizin əksəriyyəti qulaqla-rımızı yağır edən bir-iki məlum qəzəli tutuquşu kimi tək-rar-təkrar oxumaqdan yorulmurlar. Heç birisi təzə dinləyicini özünə çəke biləsi qəzəl axtarışına çıxmır. Çünki şeir kitablarını oxumur, oradan özünə qədər heç bir xanəndənin oxumadığı yeni orjinal qəzəl, qoşma götürmür, özlərini əziyyətə salmır, qulaqları yağır edən

qəzəli ifa etməklə işlərini bitmiş hesab edirlər.

Bizim bu kitabı nəşr etməkdə bir məqsədimiz də xanəndələrimizə bu vaxta qədər heç bir muğənninin oxumadığı yeni qəzəl və qoşmalar təqdim etməkdir. Qoy onlar bu şeirləri oxuyub öz zövqlərinə uyğun olanları seçsinlər.

Kitabda nəğmə mətnləri də var. Bunların böyük bir qismi hələ musiqi bəstələnməmiş hazır mətnlərdir. Biz arzu edərdik ki, görkəmli şairimiz Bəxtiyar Vahabzadənin bu yeni kitabına daxil edilmiş poetik nümunələrə bəstəkarlarımız yeni mahnılar, şerqilər, nəğmələr bəstələsinlər.

Bəxtiyar Vahabzadə XX əsrdə Azərbaycan xalqının yetirmiş olduğu böyük şəxsiyyətlərdən biridir. B.Vahabzadənin şairliyi də, filosofluğu da, ictimai xadimliyi də mənsub olduğu xalqa məxsusdur.

B.Vahabzadə məktəbi, millətçilik məktəbi yox, millət-sevərlər məktəbidir.

B.Vahabzadə nə qədər böyük məhrumiyyətlərə məruz qalsa da, öhdəsinə düşən vəzifəni - millətə xidmət etmək vəzifəsini həmişə şərəflə yerinə yetirmiş, milli ideyalar-dan dönməmiş, milli həqiqəti söyləmişdir.

Azərbaycan xalqı B.Vahabzadəyə həmişə inanıb. Onu millətin önündə gedən ən böyük şəxsiyyətlərdən biri hesab edib.

B.Vahabzadə nə qədər böyük şöhrətə çatsa da vətənə, doğulduğu torpağa məhəbbətini heç zaman itirməyib.

O, dünyanın isti-soyuğunu gördükcə anasının nəvazişini daha çox xatırlayır.

"...Göy gurultusu eşidib, qorxudan anamın üstünə qaçdığım və o səsin nə olduğunu soruşduğum indiki kimi yadımdadır. Anam məni bağrına basıb:

-Qorxma, dedi. -Mələklər göydə at çapır."

İlahi, bu nə gözəl sözdür. Sözün sehri, sözün adamı özünə ahurənba kimi çəkməsi bax bu cür olur.

B.Vahabzadə həyatını elə yaşamışdır ki, hər vaxt hamının üzünə dik baxa bilib.

Bəxtiyar Vahabzadə təkə ayrı-ayrı adamların deyil, bütövlükdə Azərbaycan millətinin böyük sevgisini qazanıb. Yaradıcılığa başladığı dövrdən ömrünün axırına qədər B.Vahabzadə eyni məhsuldarlıqla yazıb yaratmışdır. O, bu dünyaya şair kimi gəlmişdir. Onun nəinki lirik şeirlərində, dramatik əsərlərində də fon, kontekst şairlikdir.

Şairin yaradıcılığı həmişə ədəbiyyatşünaslar tərəfindən yüksək qiymətləndirilib.

Böyük şair oxucularla təmasa həmişə can atan, onların arzularını, maraqlarını öyrənməyə çalışan şairlərdən olub.

Şairin bütün şeirlərində doğmalıq, yaxınlıq, istilik var.

Bəxtiyar Vahabzadə poeziyasının çeşməsi tükənməzdir, qaynardır, xalqın arzu və istəkləri, fikir və düşüncələri ilə həmahəngdir.

Əziz oxucular, sizə təqdim olunan bu kitabı xalq şairi sağkən özü tərəfindən tərtib olunub. Heyf ki, şair bu kitabın nəşr olunmasını görə bilmədi.

Böyük şairimizə rəhmət diləyib, kitabını oxuculara təqdim edirik.

**Əlirza Saylov,
jurnalist-publisist**

GƏLİR

Tarıma çəkilməmiş simə bənzə sən!
Titrə, bir yarpağın titrəməsindən.
Bil, dənizdə coşan suyun səsinə,
Xəzri gəlir, yoxsa gilavar gəlir.

Bir az sıxlaşanda göydə buludlar,
Yavaşca titrəşir yerdə göy otlar.
Onlarda bilir ki, havada çən var,
Sabah yağış gəlir, sabah qar gəlir.

Müəssər deyildir hər kəsə ancaq
Ürəkdən keçəni gözdən oxumaq.
Qaranquşdan qabaq, torpaqdan qabaq,
Gərək biləsən ki, ilk bahar gəlir.

Qəlbim götürməyir bəri-bəzəyi,
Çətindir yamamaq sınımış ürəyi.
Özün dərk edəsən gərək hər şeyi,
Səni başa salmaq mənə ar gəlir.

Baxışdan söz götür, söz anla sözdən,
Həssas ol, sevgilim, ömrün boyu sən.
Əgər sevirənsə, ayaq səsimdən
Gərək biləsən ki, Bəxtiyar gəlir!

1950

VERƏYDİ

Sənə gözəlliyi verən təbiət,
Mənə dərd çəkməyi qüdrət verəydi.
Mənə sevən qəlbi verən təbiət,
Sənə də bir insaf, mürvət verəydi.

Əsər eyləmədi sözüm halına,
Uydu öz hüsnünə, öz cəlalına.
Gülüm heç olmasa gül camalına,
Doyunca baxmağa rüsxət verəydi.

Sevdim düz sözünü, düz ürəyini,
Nola yandırardı söz ürəyini.
Bir dəstə gül kimi öz ürəyini,
Sevdiyim, kaş mənə dəmət verəydi.

yanvar, 1956

VERƏRDİM

Mən bir tarzən olub çala bilsəydim,
Arzumu, sözümü telə verərdim.
Xanəndə eşqimi car eyləsəydi,
Min bəmi, bir kəsik zilə verərdim.

Bülbül nalə çəkər, vüsal dəmində,
Gülün ləçəkləri solar çəməndə,
Təbiətin hökmü olsaydı məndə,
Qanqalın ömrünü gülə verərdim.

Sevgilim, seyr edək gəl bu aləmi,
Gəl, bayram eyləsin qoy vüsal dəmi,
Səninlə olduğum bir dəqiqəmi
Sənsiz keçirdiyim ilə verərdim!

iyun, 1956

MƏHƏBBƏT

Əzəldən həqiqət aşiqiyəm mən.
Başqa cür yaratmış təbiət məni.
Əsərim, coşaram dərya tək, ancaq,
Yaşatmaz kin məni, küdurət məni.

Nə murada yetdi, nə kama çatdı,
Özgə qapısına kim ki, daş atdı.
Ömrün yollarında məğrur yaşatdı,
Əhdimə, sözümə sədaqət məni.

Könüllər dil açır hər xoş bəstədə,
Bülbüllə qocalmaz gül qafəsdə də.
İllər qocaltsa da, son nəfəsdə də,
Qocaltmaz dünyada məhəbbət məni.

avqust, 1956

BƏXTİYARAM MƏN

(səninlə)

Ömrün payızında sevdim, sevildim,
Elə bilirəm ki, ilk baharam mən.
Arxanca sürünən kölgənəm sənin,
Harda qərar tutsan, orda varam mən.

Mey olsan, yanında bir qədər ollam,
Gül olsan, çətrini öpən meh ollam.
Ot olsan, bir anda dönüb şəhərləmə,
Dağ olsan, zirvənə yağan qaram mən.

Başımı qoyaram gündə yüz kərə,
Bir yol ayağını basdığın yerə.
Eşqindir ucaldan məni göylərə,
Bu eşqin gücünə minnətdaram mən.

Sevgiyə hədd qoymaq, düzü günahdır,
Cahilin hər işi, sözü günahdır.
Eşqi günah saymaq özü günahdır,
Kim deyir, eşqimdə günahkaram mən?

Özün bir aləmsən, eşqin bir aləm,
Sən olan könlüdə nə kədər, nə qəm!
Sənsiz bu dünyanın ən bədbəxtiyəm,
Səninlə dünyada bəxtiyaram mən.

dekabr, 1962

KÖNLÜM

R.Mustafayev bəstələmişdir

Ucaldır göylərə, ucaldır məni.
Gah coşur, gah susur, gah yanır könlüm.
Amalım yolunda bir əsgər kimi,
Həmişə mərdanə dayanır könlüm...

Bəzən həftələrlə susub dinməyir,
Bəzən də göylərdən yerə enməyir,
Gecəsi, gündüzü heç bilinməyir,
Gah vaxtlı, gah vaxtsız oyanır könlüm.

Gülür ah içində, aman içində,
Elə bil gün doğur duman içində,
Dörd fəsil yaşayır bir an içində,
Görəsən, özünü nə sanır könlüm?

Ey vəfalı dostum, yaşa min yaşa!
Görüm hər arzumuz tez gəlsin başa.
Gecələr mənimlə verib baş-başa,
Şəhərin rənginə boyanır könlüm.

aprel, 1965

SƏN GETDİN

Sən getdin, elə bil dünya boşaldı,
Yaz da köçüb getdi, yeri boş qaldı,
Bahar ürəyimi sənsiz qış aldı,
Mən yazı vurğunam, qışı neylərəm?

Eşqimi aparıb sən getdin demək,
Eşqsiz bir könül nəyimə gərək?
Soyuq daşa döndü o gündən ürək,
Sinəmdən asılan daşı neylərəm?

Həmişə ayrırıq, gecə-gündüzük,
Birimiz təpəyik, birimiz düzük.
Üstünün qaşıyla tanınar üzük,
Əgər üzük yoxsa, qaşı neylərəm?

Niyə yaşayıram, mən niyə sənsiz?
Nə yerə baxmaram, nə göyə sənsiz.
Mən ki, kor olmuşam hər şeyə sənsiz,
Kor gözüm üstündə qaşı neylərəm?

mart, 1967

SƏNİN DİLİNDƏN

İllərlə bir eşqin cövrünü çəkdik-
Ayrılacaq, gün sönər, il qınar bizi.
Eniş- yoxuşunu bir keçdiyimiz,
Yollara nə deyək, yol qınar bizi.

Sən dedin, başlanan qurtarsın gərək!
Mən dedim, doymayırsızdan ürək!
Birgə əkdüyümüz gülü dərməsək,
Tikanlar əl çalar, gül qınar bizi.

Bəs deyil, bu ələm, bu kədər mənə.
Elədin dünyanı sən hədəf mənə.
Gözəl sözlər dedin nə qədər mənə,
Gəl indi danlama, dil qınar bizi.

Biz çəkə bilmədik nazını eşqin,
Qış gəlib, yaşadığ yazını eşqin,
Yamanca sındırdıq sazını eşqin,
Bilmədik, axırda tel qınar bizi.

Dedin ki, eşqimlə bəxtiyaram mən.
Dedin ki, dönmərəm eşq həvəsindən.
İndiyə çəkinib el tənəsindən,
Deyirsən, ayıbdır, el qınar bizi.

iyul, 1967

* * *

Beş-on ulduz görüb qış gecəsində,
Yağmurlu havanı ayaz bilmişəm.
Qaraya o qədər öyrənmişəm ki,
Mən yazıq bozu da bəyaz bilmişəm.

Görüb dağ gölünü düşündüm səni,
Görmədim suyunun təmizliyini,
Dibindəki daşlar aldatdı səni,
Əfv elə, dərinə dayaz bilmişəm!

Çox vaxt təpə dedim yastı dağlara,
Yazdıq qara dərdi ağ varaqlara;
Aldanıb zahirə təmtəraqlara,
Mən sənə qədrini çox az bilmişəm.

1967

OLURMUŞ

Nə yaman, nə çətin günlərə qaldım,
Sevginin düşməni min-min olurmuş.
Gümansız gümanlar, qansız şübhələr,
Sevənin qəlbində çin-çin olurmuş.

Qırıldı arzular, öldü inamlar,
Qaldı aramızda quru salamlar,
Məni başa salın, siz ey adamlar,
Bəs nə vaxt sevənlər mətin olurmuş?!

Mən haqqı itirdim güman içində,
Azdım öz yolumu duman içində,
Sevəndə sevirik bir an içində,
Unutmaq nə qədər çətin olurmuş.

Bəxtiyar, düşündün, ərisin gərək,
Sevənin mənliyi suda şəkər tək.
Sən yenə yanıldın, sevilən ürək,
Qatıldən beşbetər xudbin olmuşuq.

yanvar, 1968

ZALIM

Sinəndən asılan dəmirmi, daşımı,
 Odun parçasımı, könülmü, zalım?
 İnsafdan, vicdandan çox danışardın,
 Bəs kimdən öyrəndin bu zülmü, zalım?

Hicrana darıldın, vəslə tələsdin,
 Zülmət dolaylarda yolumu kəsdin,
 Bilmirəm, özün də, sənənin bu qəsdin,
 Açıqca ədavət deyilmi, zalım?

Mən elə bildim ki, səbrin var sənənin,
 Dedim, əzab mənim, intizar sənənin,
 Dözsən, olacaqdır Bəxtiyar sənənin,
 Dözmədin, gözləmək müşgülümü, zalım?

1968

* * *

Biryolluq könlündən sil məhəbbəti,
 Deyənlər könlümü nə sanır mənim?
 Qəlbim bu sövdadan nə keçə bilir,
 Nə atır, nə tutur, nə danır mənim.

Məcnuna nə var ki, o düşdü dərdə.
 Qınayan olmadı onu bu yerdə.
 Gör necə bədbəxtəm, bu çək-çevirdə,
 Eşqim, məhəbbətim qınanır mənim.

Deyirlər, möhkəm ol bu qovqalarda,
 İradə insanı qoyarmı darda?
 Mən necə bədbəxtəm, görün bir harda,
 İradəm, mərdliyim sinənir mənim.

avqust, 1968

Azf 255020

ÖZ İÇİNDƏDİR

Gəl qışa "zəhrimar", yazı "can" demə,
Qışın dəhşətləri yaz içindədir.
Enişdə yoxuş var, yoxuşda eniş,
Ən böyük atəş də buz içindədir.

Yüz təpə boyu var bir uca dağda,
Yaxından yaxındır bəzən uzaq da.
Nifrət də, sevgi də, qara da, ağ da,
İşıq da, zülmət də göz içindədir.

Daş da qiymətlənir əldən gedəndə.
Mələk də səndədir, şeytan da səndə.
Yaxşı da, yaman da, dost da, düşmən də,
Sənin öz içində, öz içindədir.

1969

BAKIYLA TƏBRİZİN ARASINDAYAM

Mənim qismətimdir alatoranlıq,
Gecəylə gündüzün arasındayam,
Qurulur içimdə mizan-tərəzi,
O gözlə, bu gözün arasındayam.

Yollar ayrıcında çox talanmışam,
Fikirlər əlində haçalanmışam.
Təpədən qorxmuşam, düzü danmışam,
İndi dağla düzün arasındayam.

İlişib qalmışam qəm çalasında,
Bir gözəl tilsimin daş qalasında,
Həmişə qapılar astanasında,
Bayırda dəhlizin arasındayam.

Bəxtiyar, sinəndən neçə "mən" keçir
Biri dərddli keçir, biri şən keçir,
Məftilli çəpərlər sinəmdən keçir.
Bakıyla Təbrizin arasındayam.

may, 1969

DƏLİ

Heç demə axırda namərd olurmuş,
Eşqində, sözündə mərd olan dəli.
Ölüb qurtaraydı məhəbbətinin
Adı dodağında vird olan dəli.

Sevən ürək ki var, daş ola bilməz,
Günü-güzəranı xoş ola bilməz,
Min dərin ah çəksə, boşala bilməz,
Dünyanın dərdinə hər dolan dəli.

Mənə əzab verin, əzab, hər zaman
Əzabın qədrini nə bilir nadan.
Rahatlıq istəməz, axı, dünyadan,
Sevib sevlənməkçün doğulan dəli...

Bəxtiyar, usanma, dözümlü vaxtıdır,
Eşqim, min fikrimin bir paytaxtıdır.
Deyirəm, dünyanın ən bədbəxtidir,
Dərdinin dərmanı dərd olan dəli.

noyabr, 1969

DAĞLARIN

Üstündə ahı var neçə qəribin
Çeşməli dağların, sulu dağların.
Dövləti, sərvəti başından aşdı,
Yaşıl yarpağıdır pulu dağların.

Hər qara daşının min bir sirri var
Tarix də yaşını ondan borc alar.
Bilməz yaş yetirən ulu babalar
Yaşını, sirrini ulu dağların.

Göylər nərildəyib nəre təpəndə
Heyranam dağların hüsünə mən də.
Yağış çisələyər şəhərə, kəndə,
Döyər zirvəsini dolu, dağların.

Dibini sel oyar, başını rüzgar,
Sınmaz heç ondakı əzəmət, vüqar,
Əyilməz başını daim dik tutar,
Əyilər, burular yolu dağların.

Elə ki, çalması başdan sürüşdü,
Gördüm sağı qaya, solu örüşdü,
Aşıq Ələsgərin yoluna düşdü,
Oldu Bəxtiyar da qulu dağların.

iyul, 1962

QOCALMIR

Qocaldır insanı, qocaldır zaman;
Ürəyin atəşi, közü qocalmır.
Dağları, daşları qocaldan zaman,
Bilmirəm, bəs niyə özü qocalmır?

Getdi baharımız, yer qışa qaldı.
Düzlər qara qaldı, yağışa qaldı.
Bizimki bir quru baxışa qaldı,
Neyləyək, arzusun gözü qocalmır.

Bəxtiyar, düşünək biz dərin-dərin.
Xəyallar möhtəşəm, arzular şirin.
Əsl sənətkarın, əsl şairin,
Özü qocalsa da, sözü qocalmır.

1965

BƏHANƏDİR

Dişlərim töküldü, saçım ağardı,
Yaşın nə günahı, yaş bəhanədir.
Taleyim daş atdı, başımı yarıdı,
Buna daş neyləsin, daş bəhanədir.

Bəzən baharda da saralır yarpaq.
Taleyn əlində hər şey oyuncaq.
İnsanı öldürən əcəldir ancaq,
Azar da, bezar da boş bəhanədir.

Lağ etmə bədbəxtə, gülmə nakama.
Bədbəxt can atmaqla yetişməz kama.
Bəxtimdən qar yağdı ömür bağçama,
Buna qış neyləsin, qış bəhanədir.

Mən qüzeyli oldum, arzum güneyli,
Ona çatamıdım, çalışdım xeyli,
Bəxtiyar, bəxtindən oldum gileyli,
Bu da sənin üçün xoş bəhanədir.

1965

MÖCÜZƏ DÜNYA

Yolunda sabitdir, ancaq insanı,
Gah yoxuşa salır, gah düzə dünya.
Bir üzü gecədir, bir üzü gündüz,
Dayanıb özüylə üz-üzə dünya.

Gah məni var sanır, gah da yox sanır,
Özü öz içində gizli saxlanır.
Gah zarafat edir, gah acıqlanır,
Təpədən dırnağa möcüzə dünya.

Özü müəmmadır, sözü tapmaca,
Oğul istəyirəm ondan baş aç.
Ahıla ahıldır, qocaya qoca,
Cavana görünün təptəzə dünya.

Bəxtiyar, qüdrətin əqlə güvəndi,
Göylərin əsrarı yerlərə endi,
Bir tükədən asılıb taleyi indi
İnsan əməlinə kaş dözə dünya.

may, 1970

BÖL GÖRÜM

"Bəxtim, mənə yar ol", deyib çağlaram,
Yar olmasa, de, bəxtiyar ol, görüm.
Gələcəyə ümidimi bağlaram,
Bir an sonra nə olacaq, bil, görüm.

Yaz ayları çağıldayan selmisən?
Bu dünyanı oynucaqmı bilmisən?
Həyat səni güldürəndə gülmüsən.
Hünərin var, ağladanda gül, görüm.

Dünyamızı yasa, toya bölmüşük,
Sevdamızı oda, suya bölmüşük,
Ömrümüzü günə, aya bölmüşük,
Min arzuya, min diləyə böl, görüm.

1974

DÜNYANIN

Baş çıxarmaq həm çətindir, həm asan,
İblisindən, mələyindən dünyanın.
Adəm satdı bir buğdaya cənnəti,
Tora düşdü kələyindən dünyanın.

Nə gözəldir, ürək geniş, söz açıq,
Yaşamadım bir sevdamı yarımçıq.
Əzab adlı dəyirmandan narın çıx,
Keçəcəksən ələyindən dünyanın.

Arzum üçün bir mələyən cüyürdüm,
O təpədən bu təpəyə yüyürdüm.
Niyə qorxum kəfəninə? Nə gördün?
Beşiyindən, bələyindən dünyanın?

Biz özümüz özümüzdən öc aldığ,
Keçən günə gələn günü bac aldığ.
Ömrümüzün yarısında qocaldığ,
Şilləsindən, kötəyindən dünyanın.

Könül üzgün, xəyal küskün, dərbədər,
Özün söylə zülm olarmı bu qədər?
Arxasınca palaz kimi sürüdər,
Bərk yapışsam ətəyindən dünyanın.

Könül düşdü min arzumun izinə,
Biləmmədik ayrısı nə, düzü nə?
İndi kəfən toxuyuruq özünə,
Öz gülündən, çiçəyindən dünyanın.

1977

* * *

Çöllərin köksünə güllər əkildi,
Güllər təzələndi, mən təzələnməm!
Dağların başına yollar çəkildi,
Yollar təzələndi, mən təzələnməm.

Əsrimiz qocaldı, doldu kamala,
Biri borc qaytara, biri borc ala.
Zaman öz atını çapdı dördnala,
İllər təzələndi, mən təzələnməm.

Başımdan nə qədər yel əsdi, keçdi,
Torpağı sovurdu, yeri dəyişdi.
Bir məslək, bir amal payıma düşdü,
Yellər təzələndi, mən təzələnməm.

iyun, 1978

* * *

Doldur ürəyini sevinclə, doldur,
Bu həyat enişli, yoxuşlu yoldur.
Dünyada dərd də bol, fərah də boldur,
Hansı götürsən, öz qismətidir.

Bir cıdır düzüdür bu həyat, gülüm,
Bu yolu nəmərlə başa çat, gülüm,
Ömrü müftə aldın, baha sat, gülüm,
Mayasız bu qazanc- öz sərvətidir.

Sevinc axtarırsan, al, yasaq deyil,
Dərd çəkən ürəkdən dərd qaçaq deyil.
Dünya iki rəngdir, təkə ağ deyil,
Birini götürmək cəhalətidir.

Bəxtiyar, bildinmi sən kimsən, nədən?
De, hansı rüzgardır başından əsən?
Dünyanın yasına qəh-qəh çəkməsən,
Dünyanın toyu da müsibətidir.

1973-1977

EYLƏDİ

Bu yaşda, bu başda sevdaya düşdüm,
Könül elə bildi nübar eylədi.
Cavanlıq duyğusu, cavanlıq eşqi,
Bu xəzan sinəmi bahar eylədi.

Getdin, mən həsrətlə üzbəüz oldum,
Sənsizlik hökm etdi, özümsüz oldum,
Ağrıya, acıya dözümsüz oldum,
Həsrətim sinəmdə qubar eylədi.

Sevdasız ötməsin bir yaşım mənim-
Nə baharım mənim, nə qışım mənim.
Təqvimə baxmaqdan baxışım mənim
Kağız parçasını qabar eylədi.

Könül aşıb-daşar fərasətindən,
Ayrılmaz heç zaman öz fitrətindən.
Bəxtiyar ahıllıq məhəbbətindən,
Nə xəcalət çəkdi, nə ar eylədi.

1975

QOCALIQ

Müddət bu, qismət bu, qədər buydumu?
Ömür başdan-başa qəm yoluydumu?
Təklük qorxusu ürək duydu mu,
Hazır ol, qapını döyür qocalıq.

Zaman öz yerində dayanaydı kaş,
Özüm də bilmirəm nədir bu təlaş,
Təkcə qamətini deyil, a qardaş,
Kişilik əzmini əyir qocalıq.

Baharı vermişəm, qış qazanmışam,
İlləri vermişəm, yaş qazanmışam,
Dolunu vermişəm, boş qazanmışam,
Kim deyir, gətirir xeyir qocalıq?

Zaman açılanı necə soldurur,
Dolunu boşaldır, boşu doldurur,
Bəxtiyar, cavanlıq yaradır, qurur,
Keçmişdən xatirə deyir qocalıq.

1977

BİZİK

*Mənmi qocalmışam, ya zamanəmi?**“Koroğlu” dastanından*

Nə dünya qocalır, nə də zamanə,
 Zamanın əlində qocalan bizik.
 Odunu, közünü verib illərə,
 Oddan külə dönüb puç olan bizik.

Doğulan hər körpə, gələn hər bahar,
 Qoca dünyamızı cavanlaşdırar,
 Zaman təzəsini yaradar, qurar,
 Tökülən, sökülən, saçılan bizik.

Dünyanın gəncliyi-öz dövrəsində,
 Torpağın gəncliyi-göy pöhrəsində.
 Körpə nəvələrin gül çöhrəsində
 Gül kimi yenidən açılan bizik.

fevral, 1978

GEDƏNİM, GƏLƏNİM

Ey könül, demə ki, gün dağdan aşdı,
 Bir ömür gününün axşamıyam mən.
 Elə bilirəm ki, hələ ömrümə,
 Doğan bir səhərin salamıyam mən.

Göylərin ürəyi döyünür yerdə,
 Göylərə çəkilən qayıdır bir də.
 Gedən də məndədir, gələsilər də,
 Mən, tək mən deyiləm, yox, hamıyam mən!

Gözümdə qalmasın bir gül həsrəti,
 Nə çəmən həsrəti, nə çöl həsrəti.
 Dünyadan gedənin könül həsrəti,
 Dünyaya gələnin inamıyam mən!

yanvar, 1974

ULU DÜNYANIN

Nəsimiyə

Şübhənin, gümanın ağırlığından,
Əyilər, dikəlməz beli dünyanın.
Elə ki, həqiqət rüyaya döndü,
Soldu əlimizdə gülü dünyanın.

Sevgi-həqiqətə gedən doğru yol.
Bu yolda hər dərdə, qəmə hazır ol.
İldə neçə dəfə, gündə neçə yol,
Bulanır, durulur seli dünyanın.

Sənə "can", "can"-deyir dünya hər anda,
Bircə çırtma ilə sən daş qıranda.
Xaşıl daşa dönüb diş sındıranda,
Yaman topuq çalır dili dünyanın.

Sevincin nəşəsi bizi çaşdırır,
Kədər-həqiqətə qapı açdırır.
Bizi zaman-zaman ululaşdırır,
Möhnəti, zilləti ulu dünyanın.

Mərdliyə çağırır bu gün hər kəsi,
Dərisi soyulan şairin səsi.
Uzaq əsrlərdən gəlir nəfəsi,
Diri dünyamıza ölü dünyanın.

1980

* * *

Bulud ötdü, hava endi havaya,
Daş-torpağın dil açdığı zamandır.
Gül ətirli, gül arzulu baharın,
Qarlı qışla dalaşdığı zamandır.

Yaz yoldadır... Tamaşa qıl məşqinə.
Bu oyunda arzusu nə, eşqi nə?
Bir bahar, min diləyin eşqinə,
Könüllərin fal açdığı zamandır.

Ələviyyə*, çox oturma otaqda.
Səndən küsar dağ da, daş da, bulaq da.
Quş dimdikli düymələrin budaqda.
Bir-birinə əl açdığı zamandır.

Ey Bəxtiyar, çağlayırsan, binədən,
Səllər kimi, sular kimi, de, nədən?
Məmməd Aslan, misraların sinədən,
Dodaqlara yol açdığı zamandır.

mart, 1980, Yalta

*Yazıçı Ələviyyə Balayeva nəzərdə tutulur

HARA YAZIM MƏN?

Sırğa əvəzinə qulaqlarından,
Andımı zikr edən könül asım mən.
Yenə inanmasan, qəm dağlarından,
Söz açan kitaba qoy əl basım mən.

Mənə nə deyirsə, məhəbbət deyir,
Qoyma taleyinə sən minnət- deyir.
Ürəyim gəl deyir, ağlım get deyir,
Hansının sözüne qulaq asım mən?

Özün uzaqdasan, adın dilimdə,
Dünya çaş-baş olub hər əməlimdə,
Xatirən könlümdə, əksin əlimdə,
Bəs, sənə məktubu hara yazım mən?

1960

* * *

Nənəm -dedi, -göydən düşdü üç alma,
Sayı üçdür, amma özü üç olmaz.
"Qıvrıl bala, yat"-dedilər yetimə,
Yetim quzu böyüsə də, qoç olmaz.

Hər canlının can içində canı var,
Hər toplunun öz miqdarı, sanı var.
Yaranmışın əvvəli var, sonu var,
Şəkli dönər, rəngi itər, puç olmaz.

Əgər sənin öz qismətin sirkəsə,
Şükür elə minnət qoyma bir kəsə.
Günəş sənin ürəyindən düşməsə-
Günəş doğar, amma səhər açılmaz.

iyul, 1982

BİR TƏRƏFDƏ

Gah ağlıma uydum, gah da könlümə,
 Ürək bir tərəfdə, baş bir tərəfdə.
 Qəlb iki qansızın arasındadır,
 Zaman bir tərəfdə, yaş bir tərəfdə.

Ömür köhlənimi daşlığa sürdüm,
 Gah coşub kükrədim, gah köks ötürdüm.
 Həmişə dünyanı mən belə gördüm;
 İştah bir tərəfdə, aş bir tərəfdə.

Əzəldən qayğısız doğula insan,
 Ya da qəm çəkməyə dağ ola insan.
 Gah sağa boylanır, gah sola insan,
 Bahar bir tərəfdə, qış bir tərəfdə.

Bir yanımda gecədir, bir yanımda səhər,
 Bir əlimdə şəkər, birində zəhər.
 Deyirəm, dünyada bütün tərəflər,
 Hamısı olaydı kaş bir tərəfdə.

fevral, 1965

* * *

Səninlə hər görüş ilk görüşümdür,
 Mənimçün həmişə təzəsən, gülüm.
 Tək sənin eşqinə möhtac könlümü,
 Əlvən duyğularla bəzə sən, gülüm.

Bir canıq, olmadı arada birlik.
 Qədər in işidir, buna dözərik.
 Özüm-göz muncuğu, eşqim-üzərlik,
 Dedim, gəlməyəsən gözə sən, gülüm.

Könlümə ən yaxın sirdaşım kimi,
 Mən sənə vermişəm dərdi-sərimi.
 Dedim, səndən kəsən sətirlərimi,
 Boynuna mərcan tək düzəsən, gülüm.

Təpədən-dırnağa dözümsən, dözüm,
 Bu sonsuz dözümə mən necə dözüm?
 Günahkar özüməm, bilirəm, özüm,
 Gəl, bunu heç vurma üzə sən, gülüm.

mart, 1980, Yalta

* * *

Dedim, qorxan gözə çöp düşər, düşdü,
İstədim yolundan mən dönəm sənin.
Çoxları başına döndü, dolandı,
Gördüm ki, əsirin tək mənəm sənin.

Sən sevgi dənizi, mən sə bir ada,
Könlümü bağladım yalnız bir ada.
Ömür sərhəddimin o tayında da,
Qapını hər zaman döyənəm sənin.

Üz-üzə dayanıb sonum, əvvəlim,
Hara getdiyimi mən hardan bilim?
Sənin dərgahına açılıb əlim,
Tanırımsan, mən adi bəndənəm sənin.

iyul, 1980

HƏMİŞƏ ÖZÜDÜR...

Dostum Z. Məmmədova

Bizim dostumuzun dostu, tanışa,
Qayğıdan, hörmətdən amanı yoxdur.
Daim həyəcanlı, təlatümlüdür,
Coşmamış, daşmamış bir anı yoxdur.

Hörmət sahibidir el-gün içində.
Min yerə baş çəkər bir gün içində.
Dəyirman daşı tək zaman içində,
Zamanı üyüdər, məkanı yoxdur.

Tərsinə hərledər bəzən gərdişi,
O, enər yoxuşu, qalxar enişi.
Hamının hayına çatır bu kişi,
Amma öz hayına çatarı yoxdur.

Bir gözəl çəmənin, çiçəkli yalın,
Qaçar görüşünə o, ayaqyalın,
Həmişə özüdür, bizim Zeynalın,
Zeynal olmadığı zamanı yoxdur

1983

* * *

Öz könül dünyama səyahətimdə,
Susur, nə danışır, nə dinirəm mən.
Dərdimdə tapıram həqiqətləri,
Kədərım artdıqca sevinirəm mən.

Dərdimə təşnəyəm, nəşədən toxam.
İstəyəm dünyaya içimdən baxam.
Fərəhin içində çoxam, lap çoxam,
Dərdimlə vahidəm, birəm, birəm mən.

Ömrü başa vurduq günah içində,
Yox olduq, ah olduq min ah içində.
Ürəkdən gəlməyən qah-qah içində
Özümdən usanıb deyirəm mən.

Doğdu hər niyədən təzə bir niyə,
Ümidin gözüylə baxdım hər şeyə.
Arzumla həmişə bir olum deyə,
Arzumu könlümə geyinirəm mən.

avqust, 1982

HEÇ DEMƏ...

Şair dostum Şahmar Əkbərzadəyə

Gənc ikən dünyanın çölünü gördüm,
İçini görməyim mənə fərz imiş.
Nəfsim itiləşir mən yaşadığca,
Demə, daddıqlarım bir çərəz imiş.

Düşündüm, arzudan boy alırıq biz,
Onlara çatmaqla ucalırıq biz.
İndi görürəm ki, arzular yalnız,
Yaşaya bilməkçün bir həvəs imiş.

Əlhəzər eylədim hər yanlışımdan,
Umdum ucalığı düzgün işimdən.
Göynədim hər dəfə yıxılanda mən,
Demə, hər yanlışı mənə dərs imiş.

İki ömrüm ola dedim, müttəsil,
Bir ömür nədir ki, olsun lap yüz il.
Heç demə, qanmaza yüzü bəs deyil,
Qanana bir ömür, vallah, bəs imiş.

Çürük bildiklərim sağa dönübdür,
Qara bildiklərim ağa dönübdür,
Solda gördüklərim sağa dönübdür,
Dünyanın hər işi başdan tərs imiş.

Yol getdim, dünyanı seyr elədim mən,
Xəbərim olmadı yolun özündən.
Ölü dünənımız diri bu gündən,
Daha canlı imiş, müqəddəs imiş.

Əsl dost var isə, nə qohum-qardaş,
Ona arxalanıb, qaya çap, dağ aş!
Övlad da insana dost olaydı kaş,
Amma neyləyəsən o, əvəz imiş.

Elə ki, yollarda bitdi enişlər,
Hər kəs barmağını xəlvəti dişlər.
Arxadan atılan daşdı "imişlər",
Dəyər topuğuna, o da faydasız
quru səs imiş.

yanvar, 1984

* * *

Çaşbaş fikirlərin qaranlığında,
Bilmirəm nə huyda, nə haydayam mən.
De, kimə söyləyim şikayətimi?!
Özüm öz əlimdən haraydayam mən.

Boğmağa çalışdım məhəbbətimi,
Dəyişmək istədim təbiətimi.
Gördüm ki, qalmışam olduğum kimi,
Əvvəl nə idimsə yenə oyam mən.

Başıma bəladır verdişim mənim,
Əngəlsiz ötüşmür bir işim mənim.
Tərsinə dolanır gərdişim mənim,
Arandan yaylağa axan çayam mən.

Ürəyim baxmadı etirazıma,
Könüllü getmişəm öz güdazıma.
Bu sevdam dönübdür alın yazıma,
Sevdam nə boydasa, o boydayam mən.

avqust, 1984

KÜSƏNDƏ

Günahdır illəri bir ana satmaq,
 Özündən küsürsən, məndən kəsəndə.
 Din-Allah yoludur, Allaha çatmaq,
 Özün də, mümkünmü dindən kəsəndə?

Hər qədərbilməzə bu dünya dardı,
 Haqqını bağırıb nalə qopardı.
 Çöldə gecələdi, çaqqal apardı,
 Bizim çil toyuğu, hindən kəsəndə.

Sevginin nə günü, nə də kölgəsi,
 Cana doydurmadı sevən hər kəsi.
 Nədən bəmə düşdü qəlbin zil səsi,
 Kölgədə nə tapdın gündən kəsəndə?

1985

AMAN, HEY

Sevgim mənə qanad verdi, uçurdu,
 Mən özümdən yuxarıyam, aman, hey.
 Sən qəlbimdə qəlbim kimi vurmasan.
 Bütöv deyil, mən yarıyam, aman, hey.

Öz əlimlə möhürlənir günbəgün,
 Öz əlimlə bağladığım bu dünyən.
 Əyləcini qeyb eyləyən bir ömrün,
 Qəza vuran qaytarıram, aman, hey.

Nişan aldım, mən hədəfi görmədim,
 Zərər gördüm, bir yol nəfi görəmədim.
 Öz hissimdə o tərəfi görmədim,
 Öz-özümün çəpəriyəm, aman, hey.

Sən yoxsansa...mən bir heçəm, hədərəm,
 Sənin üçün bir taleyəm, qədərəm.
 Sevgim qədər, məhəbbətim qədərəm,
 Mən özümün inkarıyam, aman, hey.

fevral, 1985, Yessentuki

GÖZÜN OLMASA

Şair, gəl əlinə qələm götürmə,
Könlünü gəmirən sözün olmasa.
Şərin bir ürəyi isidə bilməz,
Könlündə közərən közün olmasa.

Deyə bilmirsənsə sözün düzünü,
Danlama özgəni, danla özünü.
Düşməni qınama, əgər sözünü,
Üzünə deməyə üzün olmasa.

Sən halal urvana bir çimdik qədər,
Əgər haram qatsan, kündən küt gedər.
Bu müqəddəs sənət səndən nə istər-
Əyridən danışma, düzün olmasa.

Əyrini görürsən... görsən əyəni,
Sərraf oğlu deyə, öyürəm səni.
Sən şair deyilsən, görünməyəni
Görməyi bacaran gözün olmasa.

avqust, 1985

HARA GEDİR?

Təbiətin sümüyünə dirəndik,
İliyini sorasıyq, sorası.
Əlimizlə bu anamız torpağın,
Dağlanmamış, görən, qaldı harası?

Təbiətin insan kimi günü yox,
Zülmümüzdən rüzgarı yox, günü yox.
Bu dünyanın əvvəli yox, sonu yox,
Var olarmı yoxla yoxun arası?

Tale bizim qəsdimizə gülürkən,
Doğanaqdan keçə bilməz bu örkən.
Torpağın da öldüyünü bilirkən,
Söz qalmadı bu dünyadan sorası.

Bəzən insan qazananda uduzar,
Qədərinə yazılanı kim pozar?
Bu dünyanın min sifəti, rəngi var,
Qismətimiz- ağından çox, qarası!

Yaranışdan biz övladıq, o-ana,
Bu sitəmi necə qıydıq biz ona?
Hara gedir o, fırlana-fırlana-
Sinəsində çalın-çarpaz yarası?

1985

YAYLAQDA

Dostumuz Nadirov inqilab üçün

Uzunyal, Yüzbulaq, Xanım dərəsi,
Qayalar sıldırım, yallar örüşdü.
Taxtadan başlanan yollar, cığirlar,
Turşsuyun üstündə gəlib görüşdü.

Tutulur, açılır dağlar bir anda,
Əl-ələ tutuşur yaxşı, yaman da.
Zirvələr başında şimşək çaxanda,
Elə bil dərədə, dağda döyüşdü.

Dağın təpəsində gördüm Zalxanı,
O dağlar gözəli, o dağlar xanı.
Yağış çisələsə, gəzmə daldanı,
Yalın beşi quru, biri höyüşdü.

Min dərdin dərmanı yatır çəməndə,
Burda xeyirədir duman da, çən də.
Arxacın üstündən bulud keçəndə,
Quzular bahardan payıza düşdü.

Dağlar bir-birindən sirrini gizlər,
Amma sinəsində rəng rəngi izlər.
Daşda çarpazlaşan cığirlar izlər,
Elə bil xanada arğac-ərişdi.

Tüstülü havanı biz uda-uda,
Şəhərə bağlandıq...hikmətdir bu da.
Dörd fəslə gözümle gördüm Turşsuda,
Hava bir saatda on yol dəyişdi.

1986

ƏLEYKƏSSALAM

Əliyəm, gəlmişəm sənə üz-üzə,
Ölməz şeirlərin hikmət, möcüzə.
Duyğular sinəmdə çevrilib sözə,
Misralar şairə salam söyləyir.

AŞIQ ƏLİ

Möcüzə dağlarda sən də möcüzə,
Əli, salamına əleykəssalam.
Dağlar ucalıqda eşqini gördük,
Arzuna, kamına əleykəssalam.

Qəlbində ümiddən şam yandırmısan,
Şamını məşələ döndərsin zaman.
Bu gündən nur alıb, sabaha baxan,
O ümid şamına əleykəssalam.

Sənin ürəyinin döyüntüsündən,
Zəngin olan dama "yoxsul"-dedin sən,
Keçmişəm dünyanın yaxşı, pisindən,
O "yoxsul" damına əleykəssalam.

Gəl, açaq sandığı, tökək pambığı,
Oldumu qəlbsizin könül çaldığı?
Dilimin, ağzımın səndən aldığı,
Dadına, tamına əleykəssalam.

Bəxtiyar, de nədir bu kin, bu qiyam,
Mən sənət dəlisi, şeir acıyam.
Əli, döşə gəlsin, söz möhtacıyam,
Şirin kəlamına əleykəssalam.

avqust, 1986

KÖHNƏ DƏRDLƏ MƏN

İçdim bir nəfəsə yumub gözümü,
Ömrün badəsini qurta-qurta mən.
Bir vaxt deyərdim ki, ölüm uzaqdır,
Bəlkə qiyamətə qaldım qurdla mən.

Sevgimdən özümə bir qala qurdum,
Ömrü bu qalada mən başa vurdum.
Dünyanı özümə haram buyurdum,
Yaşadım həyatı tək bir şərtlə mən.

Bu yerdə kələfim yaman dolaşdı,
Qərəz zurna çaldı, inam qol açdı.
Neynim, ürəyimə şübhə yol açdı
Bacara bilmədim o namərdlə mən.

Göyün yırtıq yeri düşdü başıma,
Soyuq su qatdılar isti aşıma.
Hər gün bir təzə dərd çıxdı qarşıma,
Bir gecə yatmadım köhnə dərdlə mən.

1985

ELÇİYƏM

Qismətimin oğrusuyam, doğrusu,
Zahirdəsə mən "tozanam", "alçıyam",
Barmağımı yalamadım bal tutub,
Başqasına bal paylayan balçıyam.

Əlindəyəm, mən tutulmuş ov kimi,
Şüşədədir mənim canım div kimi.
Sən çevirdin taleyimə sevgimi,
Bu taleyin yedəyində yolçuyam.

Bu dünyadan xoş bir sifət, üz umdum,
Can yağımı yelpikləyən söz umdum.
Önümdəki səadətə göz yumdum,
Sabahıma min fal açan falçıyam.

Bir eşq ilə mən düşmüşəm yollara,
Niyyət hara, mənzil hara, yol hara?
İçimdədir gecə, gündüz, ağ, qara,
Öz ağımdan öz qarama elçiyəm.

1986

ÇAŞIB MƏNİM KİMİ...

Kiminsə əzabı, fəlakətiymiş,
Səadət quşunun yemi, sən demə.
Onun da sonu var, qəmlə qurtarır,
Hər günün, hər ayın dəmi, sən demə.

Ölümə gedirik doğulan anda,
Elə bil tərsinə dönür zaman da.
Nəyinsə izinə düşüb tapanda,
İtir bu dünyanın çəmi, sən demə.

Hamı elə bilir bir o, beş mənəm,
Hər yerdə, hər zaman ancaq baş mənəm.
Elə bilirdim ki, tək çaş-baş mənəm,
Çaşib mənim kimi hamı sən demə.

Köçüb röyalara ümidlərimiz,
Dəyişib yerini xeyir-şərimiz.
Vallah, özümüzü unutmuşuq biz,
Uçub ağlımızın damı, sən demə.

Enişin ardıdır hər dik, hər yoxuş,
Tufan dediyimiz sükütdən qopmuş.
Atalar düz deyib, tərs qoyulubmuş,
Binədən dünyanın xımı, sən demə.

iyun, 1986

GEN DÜŞƏ

Açammadım bir qapını əzabsız,
Heç olmadı kədər məndən gen düşə.
Ömrüm boyu bir diləyə can atdım.
Suladığım sünbülümə dən düşə.

Keçdim neçə dolanbacdan, dolaydan,
Seçilmədi gün həftədən, il aydan,
Bağırırım, içimdəki haraydan,
Buz bağlayan könüllərə ün düşə.

İndi daha döyüşürəm dözümlə,
Öz əlimlə özümədir bu həmlə.
Dözüm bitdi, qorxuram ki, özümlə,
Qədərimin arasına qan düşə.

Qan qoxuyur, zamanənin yelləri,
Qum gətirir, lil gətirir selləri.
Neyləyirəm, qəm möhürlü illəri,
Qismətimə gözlədiyim an düşə.

Öz yolunu heç azmadı bu gərdiş,
Zəmin yandı, taxılıma biçməmiş.
Nə olar ki, bu dünyadan köçməmiş,
Mənim həsrət quzeyimə gün düşə.

fevral, 1986

DEYİLMİ?

Ömür başdan-başa beşikdən-qəbrə,
Həyatın sevinci, qəmi deyilmi?
Ölüm bir ömürlük izzatların-
Ağrının, acının cəmi deyilmi?

Mənəvi dünyaya qalxıb ucalmaq,
Qanadlı duyğuya qismətdir ancaq.
Beləysə, ömürdən, gündən kam almaq,
Hər kəsin arzusu, kamı deyilmi?

Keçir məqamlar da gündə yüz əldən,
Hansı gizli əldir pozan, düzəldən?
Sənin güvəndiyin dünya əzəldən,
Əkilən, biçilən zəmi deyilmi?

Ayaqlar altında yer oldu tapdaq,
Sırrını, məgzini bilmədik ancaq.
Tapdaq etdiyimiz bu qara torpaq,
Əbədi mənzilin damı deyilmi?

Damımız üstündə gəzər, hey gəzər,
Hərə öz qəlbiyə bir mənzil bəzər.
Torpağı sormağdan etmədik həzər,
Bu da ağlımızın kəmi deyilmi?

Ötəri mənzildə qədər hökm edər,
Kimimiz bal çəkir, kimimiz zəhər.
Əbədi mənzildə hamı bir nəfər,
Bir nəfər özü də hamı deyilmi?

fevral, 1986. Yessentuki

GÜN, BATMAQ ÜÇÜN

Sən mənə gərəksən hər saat, hər gün,
Tanrı tək bədəni yaşatmaq üçün.
Sən mənə gərəksən, mənim könlümün,
Uyuyan gölünə daş atmaq üçün.

Özümlə əbədi davamsan mənim,
Günəşim, yağışım, havamsan mənim.
Mən dağam, dumanlı zirvəmsən mənim,
Şərəfdir, şöhrətdir zirvə, dağ üçün.

Torpaq son yuvadır, torpaq son binə.
Dedim torpağımsan, gəldim səcdənə.
Ömrün son çağında əyildim sənə,
Əyilər torpağa gün, batmaq üçün.

mart, 1987

* * *

Çox danışdıq haqqın qələbəsindən,
Haqqın qollarını бүkən zor ikən.
Bağrı çatlamadı namərd oğlunun,
Gözüylə kor dedi, özü kor ikən.

De, necə dözəsən, gündə yüz kərə,
Gözünlə gördüyün müsibətlərə?
Neyləyə bilərsən, həqiqətlərə,
Bu gün həqiqətin özü kar ikən.

Seçə bilmədilər haqsız haqdan,
Doğdu düz əyridən, zülmət işıqdan.
Necə baş açasan bu dolaşıqdan,
Dünyanın varı yox, yoxu var ikən.

Bilməm mən qədiməm, ya dünya qədim?
İndi düşüncəyəm, əvvəl nə idim?
Dünyanın sirrini bilmək istədim,
Mən özüm-özümə elə sirr ikən.

Doğdu bir niyədən təzə bir niyə,
Qonduq bir pillədən başqa pilləyə.
Sən niyə baş qoydun iki qibləyə,
Allaha çatmağım yolu bir ikən?

fevral, 1989

SƏMA SONSUZ, AĞIL MƏHDUD

Ölçülərin nisbətini bilməyən,
Çoxda azı, azda çoxu qavramaz.
İki rəngin həddindəki çalarda,
İtən qafil, bu bozluğu qavramaz.

Gözünlə yox, qəlbinlə bax aləmə,
Zalim demə hər zülm edən zalimə.
Görünməzə, bilinməzə yox demə,
Sənin ağlın, sənəcə yoxu qavramaz.

Həyat-ölüm arasında aman var.
"Hə"lə "yox"un arasında güman var.
Səma sonsuz, ağıl məhdud, zaman dar,
Məhdud ağıl, sonsuzluğu qavramaz.

1989

VAY HALINA

Doğulduğun, böyüdüyn Vətəninə,
Haqq tapdanıb, şər udulsa, vay halına!
Səxavət unudulsa, qəm eləmə,
Ləyaqətin unudulsa, vay halına!

İmzası var yasda toyun, toyda yasın,
Bu qütblər bir-birindən ayrılmasın.
Sənə şorun bahalıqı dərd olmasın,
Yağın şorla bir tutulsa, vay halına!

Hər söhbətin hər məclisdə yeri deyil,
Unutma ki, qocalırsan sən ilbəl.
Yaşlıların sənə gülsə, zarafat bil,
Balan yaşlı cavan gülsə, vay halına!

Həyatından gileylənib çox ağlama,
Ötənləri yana-yana varaqlama.
Arzuların ölməsinə yas saxlama,
İnam ölsə, iman ölsə, vay halına!

Nöqsanını üzə deyən namərd deyil,
Kirayədə yaşadığın ev, yurd deyil.
Anan sənə ögey olsa, bir dərd deyil,
Zaman sənə ögey olsa, vay halına!

yanvar, 1989

QƏSD EDİR İNSAN

Ayağı üstündə durduğu gündən
Biliyə həmişə təşnədir insan.
Bir şey yayınmadı onun gözündən,
Gündə bir zirvəni qəsb edir insan.

Mayası, cövhəri torpaqla birkən,
Üyüdür dağları, daşları dən-dən.
Bilmir, təbiətə qəsd eləyirkən,
Özündə özünə qəsb edir insan.

Toruna düşübdür öz qüdrətinin,
Vurduğu dünyünü açmaq çox çətin.
Həm cəhlin, qəflətin, həm fəzilətin,
Yoxuş yollarında yol gedir insan.

Çalışır, vuruşur gecəbəgündüz,
İdrakdan doymamır: Bu əyri, bu düz!
Qəflətdən oyanmır: yanlışı yüz-yüz,
Qonduğu budağı tərpedir insan.

Bəs bu nə adətdir, bəs bu nə vərdiş?
Tərsinə dolanır indi bu gərdiş.
Ağlı öz başına bəla kəsilmiş,
İnsan, ağlın varsa, de, nədir insan?

fevral, 1987.

YALAN HAKİM OLUB

Qorxu kölgəsinə sığınmış bu gün,
Səadət, dəyanət, məhəbbət, Allah!
Yalan hakim olub, böhtan gözetçi,
Çürüyür zindanda həqiqət, Allah.

Əyri ayrılığı yeridir daşa,
Keçib ayrılıqla hamıdan başa.
Doğru həsrət qalıb isti bir aş.
Görən hara gedir bu millət, Allah.

Həftələr dəyişdi, günlər dəyişdi,
Tərəflər dəyişdi, yönlər dəyişdi.
Qiblələr dəyişdi, dinlər dəyişdi,
İtə ot verilir, ata, ət, Allah.

Ünvanı dəyişib rəzalətin də,
Qaymaq da satılır şor qiymətində.
İndi səadətin səltənətində,
Əyləşib hökm edir xəyanət, Allah.

Ha çağır, ha bağır, yatan ayılmaz,
Yaxşını yamandan ayıran olmaz.
Satsan, üzünə də baxan tapılmaz,
Necə ucuzlaşıb ləyaqət, Allah.

Yalanlar həqiqət qiyafəsində,
Yeklər cövlan edir şəş xanəsində.
Oğrular, ayrılar zamanəsində,
Əyrilik sayılır fərasət, Allah.

iyul, 1989

OLAMMAZ

Qan bahası, can bahası yığdığın,
Sərvət olar, sənə dövlət olammas.
Bir məqsədlə bir hədəfə döyməyən,
Min zərbədən bir kəramət olammas.

Kişiliyi aradılar səbirdə,
Ürəyimi qanatdılar bu yerdə.
Təpər yoxdur hər harayda, həşirdə
Hər təpərdə əsl qeyrət olammas.

Çox gizlətmə öz içində sən, səni,
Yaxşı görür el gözləri, əzəni.
Gizlətməmiş el çuvalda nizəni,
Axı, nifrət daim xəlvət olammas.

"El bir olsa, zərbi kərəm sındırar",
El gücündə el dedi, sel gücü var.
Beş nəfərin yanmağından nə çıxar,
Xalq yanmasa, dönüb millət olammas.

mart, 1989

CİBİ DOLU, BAŞI BOŞLARA

Qeyrət yoxsa bu kişinin qanında,
Dərisinə yeritdiyin biz yazıq.
Əyriyənin, oğruların gözündə,
Gedə- kişi, kişi-fərsiz, düz-yazıq.

Bir qanmazın qabağında alışsan,
Yanmağını nöqsan bilər o nadan.
Anlamazı anlatmağa çalışsan,
Yana-yana söylədiyin söz, yazıq.

Min sirr yatır bir rübabin telində,
Min nalə var hər ocağın külündə.
Söz anlamaz bir naşının dilində,
Nəğmə qırıq, mizrab sınıq, saz yanıq.

Min boyunu bir halqaya saldılar,
Doğma deyib, yada səcdə qıldılar.
Üstəlik də bizi bizdən aldılar,
Alan "qoçaq", verən maymaq, biz yazıq.

1988

DEYİL

Adını hər yerdə zikr edən ürək,
Əhdindən, sözündən dönəri deyil.
Səni, sənə layiq eşq ilə sevmək,
Axı, hər oğulun hünəri deyil.

Bu yolun əzabı, məşəqqətilə,
Çatdım bu məqama otuz beş ilə.
Sevdikcə bilirəm, bu sevgim hələ,
Sənin sənliyinə yetəri deyil.

Günəşdən yayınıb qızındım yenə,
Sənin dumanına, sənin kölgənə.
Ayrılıq-mənəvi ölümdür mənə,
Ölüm-dərdlərimin betəri deyil.

Bu sevgi-öz məğzim, öz fitrətimdir,
Bu sevgi-özümə sədaqətimdir.
Bu sevgi-kəlmeyi-şəhadətimdir,
Bu sevgi- zövqümdən ötəri deyil.

iyul, 1989

O QƏDƏR QORXMUŞAM

Zülümlə həmişə üz-üzə gəldim,
Usanıb yoruldum, düzü, mən, daha.
Görürəm, yamanca üstələnmişəm,
Yoxdur umacağım zülümdən daha.

Yoxdur bir sərvətim sözümdən özgə,
Əlacım qalmadı dözümdən özgə,
Düşmənim özüməm, özümdən özgə,
İndi qorxmalıyam, de, kimdən daha?

Addadım Arazdan, keçdim Fəratdan,
İndi piyadayam, düşmüşəm atdan.
O qədər qorxmuşam mən bu həyatdan,
Zərrəcə qorxmuram ölümdən daha.

1984

İNAM ZİRVƏSİNƏ...

Kimdən gileylənir, kimdən, bilmirəm,
Gah dostu üz tutdum, gah da yadı mən.
Bir əlimdə su var, bir əlimdə od,
Gah suya üz tutdum, gah da oda mən.

Toxunma könlümdə hönkürən simə,
Arzu da, ümid də nağılmış, demə.
Həyatda yetişə bilmədiyimə,
Yetişə bilmişəm tək rüyada mən.

Gözəl nə vardısı, ona vuruldum,
Mən öz içimdəcə qat-qat buruldum.
Bütün ömrüm boyu tələbə oldum,
Gözəllik adlanan bir ustada mən.

İnam zirvəsinə daim can atdım,
Şübhə məqamında günaha batdım.
Səfərə çıxmışam, hər gün bir addım,
Gedirəm şübhədən etiqada mən.

Ayıra bilmədim mən azdan çoxu,
Enişdən yoxuşu, varlıqdan yoxu.
Həyat bir yuxuymuş, adi bir yuxu,
Demə, yol getmişəm yata-yata mən.

Həmişə axtardım, amma bulmadım,
Səlim kimi bulandım, heç durulmadım.
Bir gün bu dünyada rahat olmadım,
Rahət olarammı o dünyada mən?

dekabr, 1989

TAC OLUR

Riyakarlıq at çapanda dörd yana,
Həqiqətin qələbəsi güc olur.
Ürəyini gizlədənlər ağıllı,
Həqiqəti üzə deyən, "gic" olur.

Həqiqətə qəsd eləyən hər rəzil,
Tamahının nökrədir müttəsil.
Gözü toxlar yoxsulsa da ac deyil,
Nəfsi iti var sahibi ac olur.

İnsan oğlu dəm tutanda hər demə,
Söz rəngini dəyişərmiş, heç demə.
Hər nikahsız doğulana bəc demə,
Öz kökündən ayrılanlar bəc olur.

Həqiqətdir-zülmə, zora tuş olan,
Ağ yalandır-hər məqamda baş olan.
Unuduruq, su dibində daş olan,
Üzə çıxsa, başa qonan tac olur.

iyun, 1990, Şəki

HAQQI YOX

Cavanşir Quliyev bəstələmişdir

Yad əlində tapdankən şərəf, şan,
Türkün türklə ədavətə haqqı yox.
Hər işimiz başlanarkən sıfırdan,
Türkün türklə ədavətə haqqı yox.

Dayaq olsun bu gün gərək sol sağa,
Bu vəhdətdən yurdumuza gün doğa.
Bütün millət dönməlidir yumruğa,
Türkün türklə ədavətə haqqı yox.

Tarix bizi imtahana çəkirkən,
İmdad umur hamımızdan bu Vətən.
Dünya da həqq səsimizə kar ikən,
Türkün türklə ədavətə haqqı yox.

Sındırıldı dəyirmanda pərimiz,
Əsir oldu divə bizim Pərimiz.
Dağılırkən ocağımız, pirimiz,
Türkün türklə ədavətə haqqı yox.

Nə çox imiş bu torpağa döz dikən,
Baxa-baxa gözümüzdə mil çəkən.
Düşmənimiz dostumuzdan çox ikən,
Türkün türklə ədavətə haqqı yox.

Sinəsini yarmalıyıq zülmətin,
Bu məqsədə getdiyimiz yol çətin.
Hər gün neçə şəhid verən millətin,
Bir-birilə ədavətə haqqı yox.

iyun, 1992, Şəki

YUXARI

Pislik var ki, yaxşılıqdan, yaxşıdır,
Bədbəxtlik var, səadətdən yuxarı.
Sevginin də hədəfini seçməli,
Nifrət də var məhəbbətdən yuxarı.

Zorakılıq baş aparsa ölkədə,
"Mənəm"- deyə at çaparsa ölkədə,
Buna qarşı qulaq karsa ölkədə,
Əsarət də hürriyyətdən yuxarı.

Söz oxunun öz hədəfi, ünvanı,
Öz vaxtında susdurmasan nadanı,
Quduz kimi o dalayar dörd yanı.
Kobudluq var, nəzakətdən yuxarı.

Ömür yolu-bir cıdırılmış, yarışmış,
Yarışanlar son mənzildə barışmış.
Xeyirlə şər bir-birinə qarışmış,
Xəyanət var, dəyanətdən yuxarı.

Bəzən geri çəkilsə də şər, ölməz,
Əsl gerçək sınaq, amma əyilməz.
Hər həqiqət hər məqamda deyilməz,
Yalan da var, həqiqətdən yuxarı.

Rəhm eləsən əgər zalım düşməne,
Zülm elədin həm özünə, həm mənə.
Bu mərhəmət xəyanətdir Vətənə,
Zülm də var mərhəmətdən yuxarı.

aprel, 1992, Şəki

NİSBİLİK

Günəşə baxanda qaralır göz də,
İşığın içində zülmət olurmuş.
İki sevən qəlbin qovuşduğu yer,
Kol dibi olsa da, cənnət olurmuş.

Əzəldən nisbidir qara da, ağ da,
Yaxın da uzaq da, təpə də, dağ da.
Dünən bayraq olan söz bəd ayaqda,
Dönüb birdən-birə qələt olurmuş.

Hökmü daşdan keçir yalanın, şərin,
Ruhu unuduldu müqəddəslərin.
Amalı cibindən yüngül kəslərin,
Ən böyük tələbi minnət olurmuş.

Xeyirində, şərinə vəhdətdir aləm,
Bir ucu sevinçdir, bir ucu ələm.
Qurulan tələdə mənim bədrəməm,
Mənim rəqibimə fürsət olurmuş.

Enişin qədrini bildik yoxuşda,
Ağıl nə bilik də, nə də ki, yaşda!
Dünyanın ahəngi baharla qışda,
Kədərle sevinçdə vəhdət olurmuş.

Amalsız, fikirsiz bir eşq, bir həvəs,
Özü öz başına cücərə bilməz.
Millet sevgisiylə silahlanan kəs,
Özü təkbaşına millət olurmuş.

may, 1992

SÖZ OLUB

"Düşdüyümüz oyuna bax"

Kürsü qalır, oturanlar dəyişir,
Gələn deyir, gəlişimlə yaz olub.
Bircə ili başa vurub qışqırır:
"Dəyişdirdim, əyri dönüb düz olub".

Sən yalanın boyuna bax, ay Allah,
Divanına, toyuna bax, ay Allah.
Düşdüyümüz oyuna bax, ay Allah,
Otuz ilin fahişəsi qız olub.

İpək imiş açılmamış barama?
Hər çiçəkdən məlhəm olmaz yarama.
Hər dənizdən sən mirvari arama,
Yaxşı pisdən, qızıl misdən az olub.

Alqışlara, təriflərə uyma çox,
Nüfuzunu dağ başına qoyma çox,
"Mən, mən" deyər öz döşünə döymə çox,
Hansı sərcə ləpirindən iz olub?

Gördüm vaxtın fitnəsini, felini,
Ey Bəxtiyar, saxla görək dilini.
Sındırıblar həqiqətin belini,
İndi dönüb ağızlarda söz olub.

1988-1995

DİDƏRGİN

Başına haranın külünü töksün,
Sinəsi əzabdan dağ-dağ didərgin.
Təzə Vətəninə qərib, çəkingən,
Köhnə Vətəindən qaçaq didərgin.

Başının üstündə öz tavanı yox,
Yavanlıq bir yana, heç yavanı yox.
Bu günə, sabaha bir gümanı yox,
Ay özü özündən uzaq didərgin.

Əsdi, hardan əsdi bu səmum yeli?
Əl başı kəsmədi, kəsdi baş əli.
İsti yuvasından perik düşəli,
Gah orda, gah burda qonaq didərgin.

Hamının arzusu onunla birkən,
Xeyirə dolanmır yenə bu örkən.
Özü bu dünyadan haqq istəyirkən,
Adını qoydular nahaq didərgin.

Könlündə köz tutub Vətən həsrəti
Qurtarıb gileyi, sözü-söhbəti.
Öz acı taleyi, öz müsibəti,
Özünün başına qınaq didərgin.

Soyuq baxışlardan xoş xəbər umar,
Ağlamaz, göz yaşı ahından damar.
Ümitsiz sabaha o, ümid yamar,
Ümidi ömrünə yamaq didərgin.

İyul, 1993, Şəki

BU SEVGİ

İlk görüşdən qəlbimizdə özünə,
Dərin-dərin yer elədi bu sevgi.
Gətirmədi ömrümüzə bir fərah,
Xeyrimizi şər elədi bu sevgi.

Xalqımız bizi belə yaradıb,
Həyat bizə kəmənd atıb, tor atıb.
Hissimizi günü-gündən parlaqıd,
Ağlımızı kor elədi bu sevgi.

Neştlədik ağlımızın gözünü,
Deyəmmədik arzumuzun sözünü.
Hakim olub qəlbimizə, özünü,
Ömrümüzə pir elədi bu sevgi.

Pay ummadıq nə qaradan, nə ağdan,
Çəkinmədik hədələrdən, qınaqdan.
Biz bu yolda çox çıxmışdıq sınaqdan,
Axır bizi ər elədi bu sevgi.

Qəlbimizdə hey sızıldar qəm neyi,
Axarına buraxmışdıq taleyi.
Hər kəs üçün aydın olan hər şeyi,
Bizim üçün sirr elədi bu sevgi.

Eyni yükü biz həvəslə daşıdıq,
Bu gün artıq dərdimizlə yaşadıq.
Biz o qədər eyni hissi yaşadığımızı,
İkimizi bir elədi bu sevgi.

İyul, 1993

ÇAYI KEÇƏNDƏ

Fikir qardaşım Hacı Əbdülqadir Sezginə

Yaxşı yadımdadır, meşədə azdıq,
Uşaqkən, arandan dağa keçəndə.
Aydınlıq havada yolçuluq asan,
Oğulsan, gəl azma dumanda, çəndə.

Qoşadır dünyanın gecə gündüzü,
Qaradır bu üzü, ağdır o üzü.
Özün düz olmasan tapmazsan düzü,
Əyirilər içindən düzü seçəndə.

Hakim ki, yalana uyub inandı,
Zavallı gerçəyin sinəsi yandı.
Başının üstündə Allahı dandı,
Haqqı yıxmaq üçün zülm, and içəndə.

İmanın kamilsə dərdə döz, dayan!
Qorxma axirətin imtahanından.
Dünyanın əzabı çıxar canından,
Burda əkdini orda biçəndə.

İnam kəhərini minib sonadək,
Arxaya baxmadan çapasan gərək.
İnama sığinsan iman gələcək,
Atı dəyişməzlər çayı keçəndə.

avqust, 1993, Şəki

YOXUŞDAN ÇUXURA

Ayrıldım, hər yerdən üzülür əlim,
Ağac öz kökündən üzülən kimi,
Görüşdüm, könlümdə uçur duyğular,
Durnalar qatara düzülən kimi.

Vermişəm mən sənə nəzir könlümü,
Geri qaytarmağın üzür könlümü.
Sənin sərt cavabın əzir könlümü,
Yarpaq ayaq altda əzilən kimi.

İncidin, ya küsdün, nə deyim sənə?
Qoymaram könlümdə bu atəş söne.
Gələrəm qapına, gələrəm yenə,
Yoxuşdan çuxura su gələn kimi.

iyul, 1993

BU KÖHNƏ BAZARIN

Çəkilən ağrılar qədərdən gəlir,
Fələyin fırlanan köhnə çarxı var.
Bu təzə dərdlərə döz, yazıq ürək,
O çarxı hərlədən təzə arxı var.

Çəkmə bu bazara köhnə neməti,
Satdıq nəfsimizə, satdıq qeyrəti.
Matah o matahdır, enib qiyməti,
Bu köhnə bazarın təzə nırxı var.

Cavabsız suala döndü diləklər,
Saxlaya bilmədi damı dirəklər.
Vaxtın ağrısını çəkir ürəklər,
Harda ürək varsa, orda ağrı var.

Köləlik damğası kürəyimizdə,
Cəsarət qüdrəti qalmadı bizdə.
Arzu puç olsa da ürəyimizdə,
Ümidi səsləyən gizli çağrı var.

avqust, 1995

OZAN OLDUM

Mən özüm-özümle qumar oynayıb,
Yada yox, özümə uduzan oldum.
Heç kəsə yuxumu danışmadım mən,
Qorxulu yuxumu tərs yozan oldum.

Sandım ki, başıma yağan daşları,
Geriye qaytarar o ulu Tanrı.
Sandım ki, alnıma yazılmışları,
Pozub, təzəsini mən yazan oldum.

Sandım ki, yönünü dəyişdim şərin,
Hamisi Allahdır yanan kəslərin.
Amma əqidəsiz qeyrətsizlərin,
Qara dəftərində yol azan oldum.

Dilə gətirməyib nağıl sim-simi,
Könül açarıyla açdım tilsimi.
Kimsədən almadım idrak dərşimi,
Dərdimdən öyrənib mən ozan oldum.

avqust, 1996

* * *

Hara getsəm, dərd də mənim yanımda,
Eşitdiyim aman səsi, ah səsi.
Zaman keçdi, ürəyimdə qalmadı,
Nə bir ümid, nə yaşamaq həvəsi.

Bir vaxt mənə dünya toydu, mağardı,
Onda mənim başıma nur yağardı.
Yaşadığım qara gündə ağardı,
Saçlarımın qaralığı, şevəsi.

Şəfa umur bizdən xəstə bu Vətən,
Millet qırır bir-birini bəs nədən?
Ədavətlə yoğrulubdur binədən,
Bəlkə elə bu torpağın nüvəsi?

Təzə deyil bu səhvlər, qələtlər,
Belə getsə, sabahı da bələdlər.
Babamızdır bu vərdislər, bu dərdlər,
Biz də onun törəməsi, nəvəsi.

Sadəlik Nuh Nəbidən qalmadı,
Daş atdılar, elə bildik almadı.
Bir tərəfi, bir cəhəti qalmadı,
Özümüzü bəyəməsi, sevəsi.

Məəttələm bu adətə, bu işə,
Lənət olsun bu amansız vərdişə.
Başımıza qapaz vurur həmişə,
Özümüzün əli ilə özgəsi.

Könül safsa, əməlindən gül dərər,
Özü kimi xeyrxaha göndərər.
Bir ölkəni xarabaya döndərər,
Ürəklərin həsəd adlı güvəsi.

iyul, 1996

XATALI DÜNYA

Zahirdən baxanda gözə xoş gəlir,-
Çəmənlə, çiçəklə, butalı dünya.
Yaxına gələndə ilantək çalır,-
İlki də, sonu da xatalı dünya.

Dərdi könlümüzdə yuvalanıbdır,
Cəzbi aqlımızı başdan alıbdır.
Bizi də özü tək çaş-baş salıbdır,
Müftəsi ucuzdan bahalı dünya.

Neçə sifətlidir, neçə dillidir,
Yaxşısı, yamanı kimə bəllidir?
Qanana qaynağı başdan lillidir,
Qanmaza hər dəmi səfəli dünya.

Adamlar qəlbini gizlədər, deməz,
Ağaclar çalaqdır, heyvanlar mələz.
İçini görməyə gözün işləməz,
İnsanın əli ilə boyalı dünya.

Bir ləzzət almadıq gəlişimizdən,
Verdiyi hər şeyi o, alır bizdən.
İndi də qorxuruq gedişimizdən,
Ziyanı xeyirdən şəfəli dünya.

Özü öz felindən düşüb çəmbərə,-
Mələyi şeytana, xeyiri şərə,
Haqqı, həqiqəti yalan sözlərə,
Bizi nəfsimizə satalı dünya,-
Təpədən-dırnağa xatalı dünya.

1996

BU ALƏM MƏNİ

"Utanıram" şeiriniz bizi ağlatdı.

Şeirləriniz ziyadə bədbindir.

İstəyirik biz sizi şad-xürrəm görək.

Ərdəbildən oxucu

Qulam Rza Fərdayi

Usanıb kədərli şeirlərimdən,
Görmək istədiniz şad-xürrəm məni.
Mən, axı, dərdimlə bütövəm, qardaş,
Əgər dərdsizəmsə, bilin kəm məni.

Açdım əllərimi "Ya Allah",- deyə,-
Bir dəm ürəyimdən dərd əskilməyə.
Sevincə, şadlığa, deyib-gülməyə,
Yaradıb Allahım naməhrəm məni.

Dövrəmdə dərd uçuq belədən-belə,
Qəm-qüssə-batmandır, şadlıq-bir gilə.
Özüm də bilmirəm, bilmirəm hələ
Mən qəmi sevirəm, yoxsa, qəm məni.

Açılmır qapısı nağıl "sim-simin",
Qaçıram əlindən bəzən dərdimin.
Görürəm, yanımda əyləşib... yəqin,
Qəm bilir özünə bir həmdəm məni.

Dərdə "gəl-gəl" -deyir qəlbimin səsi,
Duyanın, qananın dərddir qibləsi.
Qəmdə elə yandım, sözün məxləsi.
Bir zərrə qorxutmur cəhənnəm məni.

Harda kədər varsa, orda varam mən,
Sevinci bilmişəm qəlbə haram mən.
Sonsuz kədərimlə Bəxtiyaram mən,
Qəmimlə tanıyır bu aləm məni.

may, 1996

ELƏ, YERİMDƏCƏ...

Bu yerlər necə də tanışdır mənə,
 Amma biləmmirəm haçan olmuşam.
 Mənim gizlədəsi sirrim olmayıb,
 Qəlbimi hamiya açan olmuşam.

Ən təmiz hissləri o, dönə-dönə,
 Qoymadı bir anlıq zirvədən enə.
 Onun o qüsursuz eşqi naminə,
 Başqa qüsurlardan keçən olmuşam.

Qoruyub adəti, namus, arı mən,
 Özüm yaratmışam Bəxtiyarı mən.
 Bir addım atmadım ona sarı mən,
 Elə, yerimdəcə, "qaçan" olmuşam.

fevral, 1996

GERÇƏK GÜNAHKARDIR

Yazıçı dostum H. Abbaszadəyə

Qəribə əyyamdır, üz, astar olmuş,
 Bazarda satan çox, amma alan yox.
 Mənim ürəyimdə indi yel vurub,
 Yengələr oynayır, çəpik çalan yox.

Azadlıq qollarda bir kəmənd olub,
 İndi qarğalarda da gülə bənd olub,
 Fələyin gərdişi tərs-savad olub,
 Gerçək günahkardır, amma yalan yox.

Maşallah, çıxmış qöyün seyrinə,
 Bilən yox bu işin şəri, xeyri nə.
 Qılan səcdə qılır tək öz xeyrinə,
 Haqqa səcdə ilə namaz qılan yox.

Bir ovuc torpaqdır hamının sonu,
 Sağ ikən bir kimsə düşünmür bunu.
 Hamımız acgözü, Allah xofunu,
 Qəlbinə, ruhuna, vallah, salan yox.

Ölülər diridir, dirilər ölü,
 İstidir dünyanın odundan külü.
 Doğru danışanın kəsilir dili,
 Öldürən haqlıdır, amma ölən yox.

BU GÜN

Guya dəyişibmiş bu köhnə dünya,
Yenə cövlan edir öküzlər bu gün.
Oturub "Həqiqət səltənəti"ndə,
Yalanlar, riyalar, boş sözlər, bu gün.

Köhnə zamanənin başiboşları,
Tökmür ətəyindən köhnə daşları.
Olub yurdun əsl vətəndaşları,
Vətən vətənsizdən nə gözlər bu gün?

Böyük kəlamları deyir əzbərə,
Murdar gövdəsini dürtür hər yerə.
Ən böyük dərd budur: göz görə-görə,
Bizə yol göstərir yolsuzlar, bu gün.

"Həqiqət" kəlməsi lağa dönübdür,
İndi soldakılar sağa dönübdür.
Vallah, saçımızda ağa dönübdür,
Çəkmələr yalayan o tozlar bu gün.

Gördüm, bu dünyanın işi oyunmuş,
Köhnə libasını üzdə soyunmuş.
Amma başımızda yumruğa dönmüş,
Köhnə zamandakı toppuzlar bu gün.

iyul, 1997

KÜSÜBDÜR

Çəmən soxdu gözümüzə qanqalı,
Çəmən güldən, gül çəməndən küsübdür.
Bir-birinə millət yağı kəsilib,
Yalan deyən, düz deyəndən küsübdür.

Önümüzdə nə cığır var, nə işiq,
Göyə deyil, yerə səcdə qılmışıq.
Mədəmizin həşirinə qalmışıq,
Bədən ruhdan, ruh bədənəndən küsübdür.

Bir-birindən ağır gəlir günümüz,
Vallah, yaman qalınlaşıb gönümüz.
Cahillərə tapşırıldı dinimiz,
Din bu xalqdan, xalq da dindən küsübdür.

Göy üzündə baxtımızın bürcü var,
Tale ilə zamanənin mərci var,
Bu günlərin gələcəyə borcu var,
Ön arxadan, arxa öndən küsübdür.

Bir-birini anlamayır nəsillər,
Öz yerini dəyişibdir fəsillər.
El torpaqdan ayrı düşüb o qədər,
Əkən yerdən, yer əkəndən küsübdür.

Yuxarılar əl çəkmədi nəfindən,
Beş-on yerdə saray tikdi kefindən.
Bircə loxma çörək üçün evindən,
Perik düşən el, vətəndən küsübdür.

may, 1998

HAQQI

Dedim, çatdığına şükran ol, bala,
Axı, alçalmadır minnətin haqqı.
Məni eşitmədin, yaman tələsdin,
Yollarda qəzadır sürətin haqqı.

İndi göylərdəsən, zirvə çağındır,
Özünə bənzərlər solun, sağındır.
Sənin kimlərəsə yalmanmağındır,
Bu gün qazandığın "hörmətin" haqqı.

Bu xalqı talayan baxtı yeyinlər,
Bu xalqın adından nitq deyirlər.
Onlar tulanı da əzizləyirlər,
İnsana verilmir bir itin haqqı.

Kimki, öz haqqını zordan istəmiş-
Qapıdan qovulub, şapalaq yemiş.
Heç demə, ən böyük haqsızlıq imiş,
Haqqını istəyən millətin haqqı.

Ruhani ata da bizi qəhr edir,
Dözümə çağırır, tükənib səbir.
Məgər bu dünyada əzilməkdir,
O biri dünyada cənnətin haqqı?

Millətin qanını ey soran alçaq,
Bu günə öyünmə, bir sabaha bax.
Qorxudur, hürküdür, şübhədir ancaq,
Rüşvətlə yığdığın sərvətin haqqı.

İstiqlal qazandıq, üzlər gülmədi,
Qaynaqdan bulan su durulmadı.
Bir günlük, bir aylıq sevinc olmadı,
Yetmiş il çəkilən zillətin haqqı.

aprel, 1998

NÖQSANDAN DA BETƏRMİŞ

Öz-özümü mənəm çəkən çarmıxa,
Nə biləydim, hökmü verən qədərmiş.
Öz içimdə hakim ilə vəkilin,
Gecə-gündüz çəkişməsi hədərmiş.

Çox düşündüm: nədir qəsdim, niyyətim?
Hara çəkir, görən, məni fitrətim?
Bu dünyadan mənim payım, qismətim,
Sevincimdən oğurlanan kədərmiş.

Mən baxmadım nə yada, nə həmdəmə,
Nöqsanımı faş elədim aləmə.
Hey danladım öz-özümü... heç demə,
Mərdliyim də etirafa qədərmiş...

Vicdanımdan sordum: nədir etiraf?
Cavab verdi: bir tövbədir etiraf.
İndi bildim, əməlsiz bir etiraf,
Günah kimi nöqsandan da betərmiş.

dekabr, 1998

MƏNDƏN XƏBƏRSİZ

Ömrün fəsilləri tez başa gəldi,
Yayı bəhərlidir, qışı bəhərsiz.
Bir vaxt ayıldım ki, heydən düşmüşəm,
İllər öz atını çapdı yəhərsiz.

Amal olan yerə baş qoyan illər,
Toran gözlərimə yaş qoyan illər,
Ey yaşıma üstünə yaş qoyan illər,
Hara qaçırsınız məndən xəbərsiz?

Ey ömür! Görünür artıq sahilin,
Əlin qısaldıqca uzanır dilin.
Ömürdən verdim yetmiş üç ilin,
Zəhəri yetərli, balı yəhərsiz.

Öz çiyin yüküdür hər kəsin yaşı,
Dərdi-sirdaşdır, fikir- yoldaşı.
Dönüb xislətimə qəhər, göz yaşı,
Sevinc də, kədər də ötmür qəhərsiz.

Fikirlər selində axandan bəri,
Ayıra bildimmi xeyirdən şəri?
Tökülmüş ömrümün yarpaq illəri,
Bağçası viranə, bağı çəpərsiz.

Könül o könüldür qoca yaşımda,
Fikirlər qaynaşır yenə başımda.
Yenə hücumdayam söz savaşında,
Sözüm təpərlidir, özüm təpərsiz.

avqust, 1998, Şəki

QORXURAM

"Vicdan"

İki yolun ayrıcında dayanıb,
Gah o yandan, gah bu yandan qorxuram.
Divdən deyil, milçək qədər gücüylə,
Mən özünü div sayandan qorxuram.

Haqq evində haqq divanı qurulmuş,
Hər qazancın öz bahası sorulmuş.
Təmənnası boynumuza yük olmuş,
Bağışlanan şərəf-şandan qorxuram.

Bu dünyadan umacağım mizandır,
Qorxduğum kəs bu mizanı pozandır.
Tox gədanın qudurması yamandır,
Acandan yox, mən doyandan qorxuram.

Uyuruqsa nəfs adlanan elçiyə,
Tüpürürük vicdan kəsən ölçüyə.
Odur verən düz qiyməti hər şeye,
Vicdanından qorxmayandan qorxuram.

dekabr, 1998

NƏ QAZANMIŞAM?

Qələmə, kağıza başımı əyib,
Kitablar yazmışam, ün qazanmışam.
Tanrının verdiyi ömrü xərcləyib,
Qara saçlarıma dən qazanmışam.

Biri öz kefində, cah-cəlalında,
Başqası öz dərdi, öz məlalında.
Bir ildə neçə gün masa dalında,
Bir günü itirib on qazanmışam.

Vətən həm mənimdir, vətən həm sənin,
Budur vəsiyyəti babam Bilgənin.
Tutub ətəyindən bir əqidənin
Özümə əbədi yön qazanmışam.

İlkim çal-çağırılı, sonum müztərib,
Yurdumun içində qəribəm, qərib.
Hissimi, duyğumu sözə döndərib,
Ömrümə, günümə son qazanmışam.

iyul, 1998

GÖR MƏNİ

Azadlığı dəyişməyəm heç nəyə,
Anam doğub azad məni, hürri məni.
Sən məndəki bu cövhəri görmədin,
Ha çək gözə irasığı, sürməni.

Yetər mənim öz dərdimə öz ahım,
Ədalətdir, həqiqətdir pənahım.
Bir kimsəyə həsədim yox, Allahım,
Sevindirsən iki səni, bir məni.

Heç kəsə yox, tək özümə bənzərəm,
Hardayamsa, o məqamdan enməyəm.
Bu xislətdən dönməmişəm, dönmərəm,
İstəyirsən cəhənnəmə sür məni.

Kül üstündə təzə ocaq qalama,
Sifarişlə yad bağını sulama,
Təmizləri çirkabına bulama,
Tuta bilməz o atdığı şər məni.

Qarışdırma sən astarı üzüylə,
Dolaşdırma əyriliyi düzüylə,
Baxma mənə öz qəlbinin gözüylə,
Sən bəsirət gözləriylə gör məni.

mart, 1998

AXTARIRSAN

Öz gözündə tiri görməyən gədə,
Özgənin gözündə qıl axtarırsan.
Köhnə şəkərindir, bulandırmağa,
Hər gün, hər ay göl axtarırsan.

Qələmin korşalıb düşmüşsən dərdə,
Hörmətin qalayıb sənə heç yerdə.
Dölsüz olduğunu bildin nəsrə,
İndi də "şeyrdə" döl axtarırsan?

Bir zaman vətəni Aşota satdın,
Ürək bulandırdın, könül qanatdın.
Palıda, çinara sən çirkab atdın,
İndi gizlənməyə kol axtarırsan!

Qəlbin daş, ağlın da bir ovuc peyin,
Döş-döşə gəlməyə qalayıb heyin.
Baxıb ayağına ölmüş eşşəyin,
Kürdəne vurmağa nal axtarırsan.

İçində zülmətdir, səhər bilirsən,
Qatırsan, özünü kəhər birlirsən,
Köhnə palanını yəhər bilirsən,
Belinə salmağa çul axtarırsan.

Özgənin uğuru səni yandırır,
Həsədin kinini qıcıqlandırır.
Özünün yalını bal adlandırır,
Özgənin balında yal axtarırsan.

Bir üzü gəlinsən, bir üzü arvad,
Kommunist, AXC, sonra Müsavat.
Ordan da çıxmısan, ay evi bərbad,
İndi də Daşnaka yol axtarırsan!

1998

DƏRD QOVUR MƏNİ

Mən ki, qurd oğluyam, içimdən çıxıb,
Ardımca yüyürür, qurd qovur məni.
O məni ilkimə səslədiyindən,
“Ötükən” adlanan yurd qovur məni.

O şanlı günlərim qayıdan deyil,
Mən yaxşı bilirəm, bu, asan deyil.
Namərdin əlindən qaçmaq mən deyil,
Dərd budur: namərd yox, mərd qovur məni.

Unudub göz ilə o görülməzi,
Özümüz öldürdük, vallah, ölməzi.
Yaxşı bildiyimdən gedər-gəlməzi
Hara qaçırımsa, dərd qovur məni.

iyul, 1998

XALQA

Bu xalqı sökənlər müdam "xalq" dedi,
Nə özü ucaldı, nə endi xalqa.
Ömründə bir dəfə "xalq" deməyənlər,
Kürsü məramilə söykəndi xalqa.

Özgənin fikrini bəyənməyənlər,
Özünü öyməkçün xalqı öyənlər,
Gah ona, gah buna "düşmən" deyənlər,
Əslində, özləri düşməndi xalqa.

Yüz yollu yüz nəfər kütlədir, ancaq.
Bir yollu beş nəfər qüvvədir, ancaq.
Yüz sözlü məmləkət ölkədir, ancaq,
Bir sözlü məmləkət vətəndi xalqa.

may, 1999

VƏTƏN DƏRDİ

Bir milləti neçə yerə böldülər,
Qoşulmadım bir cəbhəyə, dəstəyə.
Vətən birdir, arzum budur: Bu millət,
Bir-birinə qardaş deyə, dost deyə.

Çağırışların, şüarların nə xeyri?
Anlamadıq kim düz deyir, kim əyri.
Yığışdırın bu harayı, həşiri,
Birlik gərək Vətən adlı xəstəyə.

Sındırılsa kökdən gələn dayaqlar,
Millət dönüb bir-birini ayaqlar.
Sınacaqdır bar gətirən budaqlar,
Söykənməsə bir dayağa, dəstəyə.

Xilasına yol axtarır Vətənim,
Bundan ayrı başqa qədim yox mənim.
Bu arzumu görəmmədi düşmənim,
Pul deyiləm, hamı məni istəyə.

iyul, 1999

HƏM NƏVƏ, HƏM BABA DÜNYA

Hər gün neçə-neçə üz göstərmiş,
Həm həlim, həm zalım, həm qaba dünya.
Bac alır bir qətrə sevincimizdən,
Almır dərdimizi hesaba dünya.

Beş verib, on verib bizdən yüz aldı,
Bir sığal çəkəndə on zərbə çaldı.
Anamız olsa da, biganə qaldı,
Bizim çəkdiyimiz əzaba dünya.

Sualı, sorğusu imtahan kimi,
Sığalı, tumarı ötür an kimi.
Gülür üzümüzə gülüstan kimi,
Əslində, nüvəsi xaraba dünya.

Bəzən əyrisindən seçilmir düzü,
İpək qiymətinə sıırıyır bezi.
Məlumdan məchula aparır bizi,
Yolu daş-kəsəkli araba dünya.

Həyat qəm dəryası, biz başsız qayıq,
Xilaskar çağırən hayıq, harayıq.
Ayıqkən kefliyk, kefliykən ayıq,
Dəyməz bir qədəhlik şəraba dünya.

Bəzən oyun olur, bəzən oyuncaq,
Axırı kəfəndir, əvvəli qundaq.
Qoca tək qayğılı, çocuq tək oynaq,
Bizə həm nəvədir, həm baba dünya.

aprel, 1995

SƏN DEDİN, MƏN DEDİM

Bu cansız aləmdə sıralanıbdır,
Hər şey yumşaq ilə bərk arasında.
Ağıl gözü ilə fərqi görərsən,
Əsl səxavətlə görk arasında.

Çox şey bu dünyada unudulsa da,
Dünən boşaltdığı bu gün dolsa da,
Fikrimiz, yolumuz eyni olsa da,
Fərq yoxmu qəsd ilə ərk arasında?

Vaxtdır hər köhnəyə təzə rəng vuran,
Bir yandan uçuran, bir yandan quran.
Əslində eynidir, zamandır duran,
Dublyonka ilə kürk arasında.

Dünən uyuyanlar bu gün oyanmış,
Gördüyü yuxunu həqiqət sanmış.
Babanla atanın yaşı dayanmış,
Motal papaq ilə börk arasında.

Dünya da bölünür gecə-gündüzə,
Yalana, gerçəyə, əyriyə, düzə.
Ən böyük həqiqət açılır bizə,
Görüb duymaq ilə dərk arasında.

Mən dedim, sən dedin, yenə mən dedim,
Bir addım geriye mən çəkilmədim.
Sən dediyin fərqi görə bilmədim,
Vallah, Azəriylə Türk arasında.

9 avqust, 2000

BİLMİRƏM

Heç bilmirəm niyə gəldim dünyaya,
Gəldim, niyə getməliyəm, bilmirəm.
Düşünəndə əvvəlimi, sonumu,
Ağıllıyam, ya dəliyəm, bilmirəm.

Ömrüm boyu gəzdiyimi bulmadım,
Bu dünyadan muradımı almadım.
Taleyimin öz sahibi olmadım,
Bəs beləysə, kiməm, nəyəm, bilmirəm.

Dünya özü başdan-başa sirdimi?
Son yerimiz göydü, yoxsa yerdimi?
Öz içimdə boğmalıyam dərdimi,
Ya mahnı tək ötməliyəm, bilmirəm.

oktyabr, 2000

YETƏRMİ?

Bizə ağıl verdi Allah, bu ağıl,
Onu dərk etməyə bizə yetərmi?
Nə qədər istəsən göyə səcdə qıl,
Görünməzi görmək gözə yetərmi?

Əlimiz uzundur, aqlımız gödək,
Bir daşın üstündə bir bostan əkmək,
İnsan ürəyinin rəsmini çəkmək,
Allahım, bir rəngə-boza yetərmi?

Sözümü şeirimlə deyəndən bəri,
Sandım, sözümdədir fikrin cövhəri.
Soruram: duyduğum dərinlikləri,
Hissim qədər demək sözə yetərmi?

oktyabr, 2001

BU DA BİR HƏQİQƏT

Köhnə dostum İdris Qasimov üçün

Ləyaqət, dəyanət, səadət bu gün,
Sənin boş xəyalın, boş gümanındır.
Al-əlvan çiçəklər dəre-təpənin,
Vüqarlı dağlarsa çən-dumanındır.

Zaman-yalanlara baş əyənlərin,
İnsafa, mürvətə yox deyənlərin,
Haqlının haqqını çeynəyənlərin,
Haqqa, həqiqətə göz yumanındır.

İçində boğulur qananın səsi,
Təndirdə küt gedər daim kündəsi.
Qanmaz-bu dünyanın xoşbəxt bəndəsi,
Dünya-gördüyünü qanmayanındır.

Küncə sıxışdırıb indi qış, yayı,
Havaya sovrulur xalqın ah-vayı.
Qaranlıq-ışığı üçün yananın payı,
İşıqsa- ışıqçün yanmayanındır.

iyul, 2001, Şəki

BƏYƏNMƏDİ

Sərçə uçdu budağından,
Budağını bəyənmədi.
Bağa çıxdı çanağından,
Çanağını bəyənmədi.

Bu torpaqdan yaranmış can,
Bu torpağa ola qurban.
Yad ocaqda əl qızdıran,
İsinmişəm deyəmmədi.

Bağlı olsan torpağa sən,
Nə oddan qorx, nə küləkdən.
Xan çınarı söylə nədən,
Tufan qopdu, əyəmmədi?!

iyul, 1955

YAŞADIQCA...

Özümə bir dalda seçdim,
Budaqların çətrini mən,
Dedim ki, qoy şeirə salım,
Gül, çiçəyin ətrini mən.

Düşünürəm səhər-axşam,
Tez oyanıb, gec yatıram,
Öz qanımla yaradıram,
Şeirimin hər sətirini mən.

Həyat şirin, ömürsə kəm,
Hər bağçadan bir gül dərəm!...
Yaşadıqca çox bilirəm,
Yaşamağın qədrini mən!

iyun, 1956

OLMUŞAM

Biz ikimiz bir can idik,
Ayrılmışam, min olmuşam.
İlahimsən, indi sənə,
Çatmaq üçün din olmuşam.

Öz yolumu bilən idim,
Sükan idim, yelkən idim
Bir zamandır Mən, Mən idim,
İndi dönüb sən olmuşam.

Nə gecəm var, nə gündüzüm,
Ayrılığa necə dözüüm?
Çığırıldıqca indi özüm,
Səs olmuşam, ün olmuşam.

Dəniz kimi çalxalandım,
Qaya kimi lal dayandım.
Ayrılığı əlac sandım,
Görürəm ki, yanılmışam.

noyabr, 1969

BİR GÜL İLƏ YAZ AÇILMAZ

Bir evdə ki, könül ağlar,
Toy-düyündən söz açılmaz.
Nəhslik elə nəhs gətirər,
Ah- amandan göz açılmaz.

Nəfəsi də al dərinədən,
Dağı oynat öz yerindən.
Sərçələrin ləpirindən,
Qar üstündə iz açılmaz.

Ürəyimiz oldu şan-şan,
Aldığımız bu yarıdan,
Hər öteri macəradan,
Ürəklərdə köz açılmaz.

Düşündükcə aram-aram:
O tay üçün göynər yaram,
Çox da ki, mən Bəxtiyaram,
Bir gül ilə yaz açılmaz.

noyabr, 1961

YARI XƏZƏL, YARI YARPAQ

Neçin düşdün budağından,
Neçin düşdün, sarı yarpaq?...
Sürünürsən ayaqlarda,
Yarı xəzəl, yarı yarpaq?...

Külək əsdi, səni kəsdi,
Yox etməkmi səni qəsdi?
Öz hökmündə o tələsdi,
Ağacların bari yarpaq...

Quşlar köçür dəstə-dəstə,
Könlüm özgə bir həvəsdə:
Kaş yerdə yox, ağac üstə,
Salamlaya qarı, yarpaq...

dekabr, 1966

İNSAN GÖYDƏ AY KİMİDİR...

Çəmənlikdə gül-çiçəyin,
Sağ-solunda ələfi var.
Dünyada hər bədbəxtliyin,
Həm zərəri, həm nəfi var.

Vaxt hakimlər hakimidir,
Həyat varkən, yox kimidir.
Yaydan çıxan ox kimidir,
Hər ömrün öz hədəfi var.

Ürəkdədir sözün kökü,
Ayıra bil tükdən tükü,
Çox ağırdır məslək yükü,
Çəkə bilsən şərəfi var.

Ürək fikrin tilsimidir,
Hər qatı bir lay kimidir.
İnsan göydə Ay kimidir,
Görünməyən tərəfi var.

iyun, 1978

OLDU

Könül, sənin dünya ilə,
Ömrün boyu davan oldu.
Tamah sənə güc gəlincə,
Ağıl səni qovan oldu.

Həyat nədir? Ömür nədir?
Ərimişik sətir-sətir...
Bir əppəyim yağlı fətir,
Bir əppəyim yavan oldu.

Dünya sənə dardı, könül,
Uçuşların vardı, könül,
Hüdudları yardı könül,
Sinəm yenə yuvan oldu.

Heç bilmədik bu nə işdi,
Nə gedişdi, nə gəlişdi.
Güney, quzey yer dəyişdi,
Döşəmələr tavan oldu.

Ulu könlüm, uca könlüm,
Düşdü sacdan-saca könlüm.
Cavan ikən qoca könlüm.
Qocaldıqca cavan oldu.

fevral, 1979,
Mərdəkan

DÜZ ELƏDİN

Mən ki sönən ocaq idim,
Sən üfürüb çözlədin.
Ofsunmusan, tilsimmisən?
Könlümü də köz elədin.

Sən bildirdin iksir kimi,
Ayarımı, dəyərimi.
Açıb tökdün hər sirrimi,
Astarımı üz elədin.

Heç bilmirəm kiməm, nəyəm,
Mən də bu cür taleliyəm.
Demə səndən gileyliyəm,
Düz eylədin, düz eylədin.

Nədir halal, nədir haram,
Heç bilmirəm kimdən soram.
Bilsən necə minnətdaram,
Sən qışımı yaz elədin.

Gördük eşqin hər üzünü-
Gecəsini, gündüzünü.
Həm dünyanı, həm özünü,
Həm də məni təzlədin.

avqust, 1979
Şəki

BU DAĞLARDA

(*"Sadə adamlar" poemasından*)

Yolları var eşmə-eşmə,
Hünərin var, atdan düşmə.
Addım başı sərin çeşmə,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Dağ suları dağdan enər,
Nə bulanar, nə lillənər.
Cüyür qaçar, daş gillənər,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Beşbulağın sərin suyu,
Ötmə, burdan, üzünü yu.
Qocalmazsan ömür boyu,
Bu dağlarda, bu dağlarda.

Kürmük daşa-daşa gəlmiş,
Ehtiraslar cuşa gəlmiş.
Sultanlar baş-başa gəlmiş,
Bu dağlarda, bu dağlarda

1954

ÖZ-ÖZÜNÜ AŞMADIR

Həyat- başdan ayağa,
Düyündür, dolaşmadır.
Ömür yolu- özünlə,
Vuruşdur, dalaşmadır.

Yorulduq zaman-zaman,
Bu vuruşdan, bu qaldan.
Ömür yolu- məchuldan,
Məluma yol açmadır.

Ömür yolu-qara, ağ,
Çox çətin baş açmaq.
Gah özünlə barışmaq,
Gah özündən qaçmadır.

Artdıqca günahımız,
Bizi yaxdı ahımız.
Eşqdir pənahımız
Eşq-özünü aşmadır.

mart, 1986

HƏR EVİN ÖZ QİBLƏSİ VAR

Arzu zirvə başındadır,
Onun min bir pilləsi var.
Bir arzunun neçə-neçə,
Böyük, kiçik çilləsi var.

Dözən olduq dönə-dönə,
Yaxşı günə, yaman günə.
Taleyn insan ömrünə,
Qapazı var, şilləsi var.

Min zülmətə dözə-dözə,
Yol açırıq bir gündüzə.
Öz qibləni dürtmə gözə,
Hər evin öz qibləsi var.

Baxdıq sola, döndük sağa,
Endik düzə, çıxdıq dağa.
Könülləri qanatmağa,
Bu dünyanın ibnəsi var.

yanvar, 1987

YALAN DÜNYA

Gah başıma tumar çəkən.
Gah ilantək çalan dünya.
Gah sinəmə dağlar çəkən,
Gah könlümü alan dünya.

Gah dağılan, gah qurulan,
Bəzən açan, bəzən solan,
Gələnləri yola salan,
Özü baqi qalan dünya.

Bir yanda at, bir yanda ot,
Solu günəş, sağ bulud.
"Dovşana qaç, taziya tut"-
Deyən köhnə filan dünya.

Min rəngi var, min donu var,
Neçə-neçə oyunu var,
Nə əvvəli, nə sonu var,
Yalan dünya, yalan dünya!

avqust, 1981

XEYİRLƏ ŞƏR ARASINDA

Vaxt gəmirir hər binanı,
Tavanla tir arasında.
Bir rəqəm də demə, varmış,
İkiylə bir arasında.

Ucaldıqca biz ucaldıq,
Özümüzə qisas aldım.
O gündən ki, körpü saldıq-
Göy ilə Yer arasında.

Qardaş olub siçan-pişik,
Biz gül əkib, vay dərmişik.
Sərhədləri itirmişik,
Xeyirlə şəər arasında.

İki duyğum-iki aləm,
Birində qəm, birində dəm.
Amma ömür sürməmişəm,
İki fikir arasında.

Fikir də bir, amal da bir,
İşarədən mətləb götür.
Gözünlə bax, aqlınla gör,
Fikri sətir arasında.

Könül, bulan, könül, durul,
Hər gün səfərə hazır ol.
Ömür dedin-beş addım yol,
Beşik-qəbir arasında.

mart, 1987

ŞEYTANIN BARMAĞI

Gerçək hələ yol üstədir,
Gəlməyinin sorağı var.
Həqiqətin doğum günü,
Yalanın da son çağı var.

Bir sevdanın odu, közü,
Kül elədi ömrümüzü.
Bu dünyanın iki üzü,
Həm qarası, həm ağ var.

Yaxşılar diz çökə-çökə,
Daim girir ağır yükə.
Yaxşı dönüb təbərrükə,
Bir gülün min alağı var.

Yamanların qəsdı qandır,
O iblisdir, o şeytandır.
Həqiqəti- ağ yalandır
Amma yaman qılığı var.

Bəlli deyil əsl üzü,
Yüzdür biri, birdir yüzü.
Hər nitqində dostluq sözü,
Qoltuğunda bıçağı var.

Dövrən sürür şeytan hələ,
Orda tələ, burda tələ.
Harda qopsa bir vəlvələ,
Bu şeytanın barmağı var.

fevral, 1987

BÖYÜK

Ayağı altda torpaq yox,
Yerdən umacağı böyük.
Bir qətrə qiymaz kimsəyə,
Açdığı qucağı böyük.

Nə dostu var, nə düşmanı,
Yalan deyib tükü sanı.
Gözü görmür bu dünyanı,
Pıç-pıça qulağı böyük.

Həddi yoxdur qiybətinin-
"Sevgisinin", "nifrətinin".
Hər sözünün, söhbətinin,
Ciddisi az, lağı böyük.

Bir mehraba səcdə qılmaz,
Nə bulanmaz, nə durulmaz.
Bir söz ilə könül almaz,
Vurmağa çomağı böyük.

Öz-özünə o, əvəzdir,
Başqaları quru səsdır.
İmkanına baca bəsdır,
Meydanının tağı böyük.

fevral, 1987

DAN OLMUŞAM

Kədərimin zirvəsində,
Birdən dönüb şən olmuşam.
Allah kəssin bu şənliyi,
Əhdimdən dönən olmuşam.

Haqq zorlanıb, zor haqlanıb,
Sabahıma yol bağlanıb.
Dərd içimdə parıqlanıb,
Dərdlə öynənən olmuşam.

Bilə-bilə, qana-qana,
Bu əzabda yana-yana,
Mən özümü dana-dana,
Öz-özümdən gen olmuşam.

Ömür yandı öz yağında,
Bir diləyin sorağında.
Gecənin oğlan çağında,
Mən ağaran dan olmuşam.

iyul, 1989

SİĞİŞMADI

Mənim könlüm bu dünyanın,
Yer-göyünə sığışmadı.
Bir həqiqət, min yalanın,
Səs-küyünə sığışmadı.

Çox şışirttik biz hər şeyi,
Dərk etmədik bu şitliyi.
Adamların eşitdiyi,
Gördüyünə sığışmadı.

Qəm əkib, dərd biçə-bičə,
Ömür sürdük biz beləcə.
Bir yasımız neçə-neçə,
Toy-düyünə sığışmadı.

Sağlar dönüb çürük olub,
Ulaq şələyə yük olub,
Din, Allahdan böyük olub,
Öz boyuna sığışmadı

1989

YUNUS DƏDƏ*

Yunus dədə şəkər çəkdi,
Bu dünyanın zəhərindən.
Nəfsinə meydan oxuyub,
Arındı dünya kirindən.

Allahından qəm dilədi,
Öz-özünə qəsd elədi.
O, dərdi də üstələdi.
Nəşələndi kədərindən.

Səs verdi el harayına,
Od vurdu qəm sarayına.
Keçdi ağlın o tayına,
İdrakının çəpərindən.

Yad zülmünü dada-dada,
Fərq qoymadı dosta, yada.
O durdu bir boy ucada,
Allah yazan qədərindən.

iyul, 1991, Şəki

*YUNESKO 1991-ci ili Yunus ili elan etmişdir.

BUQƏLƏMUN

Dostum Teymur Xəlilbəyli demişkən:

Hər havaya oynayanın,
Yuxusu da ayıq olur.
Oda düşsə bir parça daş,
Suya düşsə qayıq olur.

Üsul elmi üstəlersə,
Hayıf elmə, hayıf dərsə.
Yalan düzə güc gələrsə,
İnsan oğlu yazıq olur.

Doğru acı, yalan şirin,
Qışı-isti, yayı-sərin.
Düz danışan kimsələrin,
Papağı da yırtıq olur.

Bu sürtüyün min bir üzü,
Daşdan keçər amma sözü.
Ot görəndə qoyun, quzu-
Su görəndə balıq olur.

fevral, 1992, Şəki

BORCLUDUR*El ağsaqqalı D İlyas kişiye*

Nizam itib, yaz qışa yox,
İndi qış yazı borcludur.
Təzə mizan-tərəzidə,
Vallah, çox, aza borcludur.

Höyüş haqqı dana-dana,
Yanıq verdi alışana.
Biz bilmədik, yana-yana,
Yanan yanmaza borcludur.

Bu dünyadan dəm umanlar,
Məni danlar, səni danlar.
Öz-özündən utananlar,
Bir utanmaza borcludur.

Nadan atın belindədir,
Haqq haqsızın əlindədir.
Gör dünyamız nə gündədir,
Qanan qanmaza borcludur.

iyul, 1991**AMALI YOX**

Adam var ki, bu dünyaya
Cavabı var, sualı yox.
Öz ağlından çox razıdır,
İmkani var, kamalı yox.

Xalqı yüz yerə parçalar,
Yüz arxı bir arxa çalar.
Cənubu yox, şimalı var,
Cənubu var, şimalı yox.

Dili uzun, ağılı gödək,
Sərvəti var ətək-ətək.
İri eşşək arısı tək,
Neştəri varsa, balı yox.

Arxası var, köməyi var,
Öz həkimi, dəlləyi var.
Bu həpəndin hər şeyi var,
Amma təkə amalı yox.

avqust, 1991

NƏ FƏRQİ VAR?

Hər əvvəlin bir sonu var,
Doğulmusan, ölməlisən.
Gəlməyini kimsə bilməz,
Getməyini bilməlisən.

Dünyanın ağ, qarasında,
Bütövündə, parasında,
Yoxla varın arasında,
Fərqi danıb silməlisən.

Öz yoluyla çarx fırlanar,
Səni danar, məni danar.
Dünya üçün nə fərqi var,
Ya ağıllı, ya dəlisən.

Sonda birdir qəlbin halı-
Həm sevinci həm məlali.
Məzhəkə var, ağlamalı,
Faciə var, gülməlisən.

iyul, 1992, Şəki

KÖRPÜ ÇAYDAN UZAQ DÜŞÜB

Dostum H.Şirməmmədə

Hələ toxum cücərməmiş,
Tarlamıza alağ düşüb.
Başımız da daz olanı,
Əlimizə darağ düşüb.

Xəyallarım qanad-qanad,
Ətəyimdən dardı həyat.
Dünənime Dürat, Qırat,
Bu günümə ulağ düşüb.

Əlim üzüldü diləkdən,
Dilim yandı "gəl" deməkdən.
Öz haqqını gözləməkdən
Haqqın gözünə ağ düşüb.

Bu tayda sən, o tayda mən,
Üzəmmədim bu çayda mən.
Ömür əritdim harayda mən,
Körpü çaydan uzağ düşüb.

dekabr, 1992

DƏDƏSİNİN MALI KİMİ

Sinəmizdə at çapdılar,
Quldarlığın qulu kimi,
Haqqımızı unutdular,
İtən qəbrin yolu kimi.

Su qatdılar aşımıza,
Qıydılar göz yaşımıza.
Yağdırdılar başımıza,
Böhtanları dolu kimi.

Qanımızı hey sordular,
Kəbəmizi uçurdular.
Bizi yamanca qırdılar,
Qaratikan kolu kimi.

Köksümüzə sinə dağı,
Biz yaşadıq qul sayağı.
Gələn satdı bu torpağı,
Dədəsinin malı kimi.

iyul, 1991, Şəki

İNSAN KİMİ SAXLA MƏNİ

Ulu Tanrı, köməyim ol,
Arzuma adaxla məni.
Məni insan yaratmışan,
İnsan kimi saxla məni.

Göl olmuşam dama-dama.
Məlhəm qoyma sən yarama.
Bu sevdaya bu mərama,
Daha betər bağla məni.

Fikirlərim qatar-qatar,
Biri atar, biri tutar.
Yaxınlara əlim çatar,
Qovuşdur uzaqla məni.

Ey ümidim, ey gümanım,
Sözüm haqsa, necə danım?
Qurban olsun haqqa canım,
Nahaq işdən saxla məni.

Soruşdular: Kimdir mənim
Yaxşıma da pis deyənim?
Həm dostum, həm də düşmənim,
Göstərdi barmaqla məni.

iyul, 1991, Şəki

MƏN ALDANMAQ İSTƏYİRƏM

Ümidimin çırağına,
Bir qətrə yağ istəyirəm.
Ağlar qalan diləyimə,
Adaxlanmaq istəyirəm.

Zaman çoxu az elədi,
Bizi dayaqsız elədi.
Haqq-məni haqsız elədi.
Haqqı danmaq istəyirəm.

Açar gəzdim düyünümə
Qıfıllar çıxdı önümə.
Sabah üçün bu günümə,
Dayaqlanmaq istəyirəm.

Gül kol imiş, sol sağ imiş,
Haqq-gerçəyi danmaq imiş.
Xoşbəxtlik aldanmaq imiş,
Mən aldanmaq istəyirəm.

avqust, 1994

SÖZ

Şirin olur, gözəl olur,
Ürəklərdə bişəndə söz.
Amma necə qışqırmayım,
Ürəyimi deşəndə söz.

Haqsız haqlını döyəndə,
Əyriilər düzü əyəndə,
Necə dözüm, ürəyimdə,
Qaynayıban daşanda söz?

Qiyətlər ki, quduzlaşır,
Hər şey bazarla uzlaşır.
Həyatımız ucuzlaşır,
Dəyəmindən düşəndə söz.

Sakit gölə gah daş atır,
Gah zəhərə şəkər qatır.
Xəncər olub köksə batır,
Öz həddini aşanda söz.

Bəzən ürək tütüleyir,
Sönmək üçün su diləyir.
Haqq haqsızı üstələyir,
Öz yerinə düşəndə söz.

iyul, 1993

BİLƏ BİLDİYİN QƏDƏR

Əzizim Nurəddin üçün

Çal dünyadan xoş günü,
Çala bildiyin qədər.
Verəcəksən, unutma,
Ala bildiyin qədər.

Quzu kimi mələrsən,
Min-min arzu dilərsən.
Sən boşala bilərsən,
Dola bildiyin qədər.

İdrak yolu qorxulu,
Gülündən çoxdur kolu.
Gedəcəksən bu yolu,
Gələ bildiyin qədər.

Nəyə gərək gileylər,
Bu çabalar, bu səylər.
Bildiklərin bəs eylər,
Elə bildiyin qədər.

Bu dünyanın min donu,
Min rəngi, min oyunu.
Dərk edərsən sən onu,
Bilə bildiyin qədər.

Sevinc dağına çıxsan,
Sanma dərddən uzaqsan.
Bir gün ağlayacaqsan.
Gülə bildiyin qədər.

iyul, 1992

DƏDƏM OĞLU

Zor-güc ilə üzüm gülür,
Könlüm gülmür, dədəm oğlu.
Dost sevincində deyil,
Qəmində gör, dədəm oğlu.

-Kimdir bilən?- Nə sən, nə mən.
Sinəsinə dağ çəkilən!
Eşitdiyi qədər bilən,
Heç nə bilmir, dədəm oğlu.

Biləmmədim bu dünyada,
Nə üçünmüş, bu qan-qada.
Dərdə dözən, sirdaşa da,
Dərdi bölmür, dədəm oğlu.

Ümid-işığa bir yoldu,
Biz gözlədik, o yoruldu.
Gecə yaman uzun oldu,
Dan sökülmür, dədəm oğlu.

fevral, 1994

BU TORPAQ ÜÇÜN

Ömrüm boyu aranda,
Qəribsədim dağ üçün.
Yayın cırhacırında,
Darıxdım qışlaq üçün,

Sağım sevinc, solum qəm,
Qəmə könül vermişəm.
Özümü itirmişəm,
Özümü bulmaq üçün.

Çox arayıb ilkimi,
Bulanmışam sel kimi.
Cilovladım qəlbimi,
Bir az durulmaq üçün.

Nə deyək dilbilməzə,
Bir eşqə can verməzə?
Şərəfdir hər bir kəsə,
Ölmək, bu torpaq üçün.

1994

İÇİM ÇÖLÜMƏ SIĞMIR

Bu gün elə dolmuşam,
İçim çölümə sığmır.
Nə danışım, nə deyim.
Dərdim dilimə sığmır.

Bir ömür addım-addım,
Qəm yükünü daşıdım.
Elə günlər yaşadım,
Biri ilimə sığmır.

Bu baş-ayaq dünyada,
Yoxdur çatan imdada.
Arzumu tutanda da,
Gördüm, əlimə sığmır.

Məgər həyat zülümmü?
Qəm içində gülümmü?
Odummu çox, külümmü?
Odum külümə sığmır.

Narahatam, narahat,
Bəlkə ölüm son nicat?
Bəzən olur, bir həyat,
Min bir ölümə sığmır.

iyun, 1994

“MƏNİMİZİ” “BİZLƏŞDİRƏK”

Əlbəyaxa savaşıdır,
Bir bədəndə ağıl-ürək!
Dedim, bu zidd qütbləri
Birləşdirən bir əl gərək.

Vuruşdurduq biz “mən”ləri,
Calaq etdik xeyrə şəri.
Bu barışmaz düşmənləri,
Biz nə qədər üzləşdirək?

Gah ona dön, gah buna dön!
Bəs deyilmi özsüzlüyün?
Bu bələdan xilas üçün,
Özümüzü özleşdirək.

Pusur bizi şəh məqamda,
“Mən”, “mən” dedik hər məqamda.
Heç olmasa dar məqamda.
“Mənimizi” “bizləşdirək”.

iyul, 1993, Şəki

GİZLİDİR

Dostum H.Həsənə ithaf olunur

Qışda bahar, baharda qış,
Seldə, suda od gizlidir.
Ağ buludda yamyaşıl ot,
Yaşıl otda süd gizlidir.

Nədir bu dərd, nədir bu qəm?
Gah bilirəm, gah bilmirəm.
Hər sevincdə bir dərd, ələm,
Hər dərddə umud gizlidir.

Vardan-yoxa bu dövrədə,
Küllü gördüm bir zərrədə.
Bir damcıda, bir qətrədə,
Bu boyda vücut gizlidir.

Hər görüşdən bir intizar,
Hər sevincdən bir qəm doğar.
Hər sükutda bir haray var,
Harayda sükut gizlidir.

Hər hakimin məhkumu var,
Hər çökənin hücumu var.
Hər cütdə təkin tumu var,
Hər təkdə bir cüt gizlidir.

Gerçəyi var hər yalanın,
Gen yolu var hər dalanın.
Min bütə səcdə qılanın,
Qəlbində bir büt gizlidir.

iyun, 1993

MƏNİM ŞİRİN XƏYALIM

Sükutun harayıdır,
Qəlbin cənnət payıdır,
Ümidin sarayıdır,
Mənim şirin xəyalım.

Könül ki var, hər anda,
Arzular sorağında...
Qışın oğlan çağında,
Yaz ayı, may ayıdır,
Mənim şirin xəyalım.

İlin ana dönməsi,
Göydən nur ələnməsi,
Ömrün təzələnməsi-
Mənim şirin xəyalım.

Dünənki xoş niyyətin,
Bugünkü cəsarətin,
Sabahkı həqiqətin
Yatdığı çarpayıdır,
Mənim şirin xəyalım.

iyun, 1995

BAXMIR

Həqiqət düz yolunda,
Şəkkə-şübhəyə baxmır.
Yalan da öz yolunda,
Dönüb keçəyə baxmır.

Zorun ağzı bülöydə
Haqq həmişə gileydə.
İnsafın üzü göydə
Zülüm heç nəyə baxmır.

Bu gün xoşdur, bəs dünən-
Unutdunmu bunu sən?
Ucaldığı zirvədən,
Heç kəs geriye baxmır.

Dünya bir qumarxana,
Gör kim uda, kim yana.
Hər şey baxır zamana,
Zaman heç nəyə baxmır.

iyul, 1993

DAŞ YERİNDƏ AĞIR OLUR

Yalan sözü eşitməkdən,
Qulaqlar da yağır olur.
Məqamını keçirdinsə,
Qora suyu çaxır olur.

Söz də gərək yana-yana,
Qəlb oduyla cilalana.
Qalay çəkməsən qazana,
Qala-qala paxır olur.

Tapmısansa amalını,
Çox belləmə sağ-solunu.
Tutub getsən öz yolunu,
Çəmənlə üstü cığır olur.

Divar hörmə cavan oğlan
Təməlsiz daş qalağından.
İki cinsin calağından,
Kəhər olmur, qatır olur.

Gördüm gülü tumurcuqda,
Yoxu-varı, varı-yoxda.
Ən zülmkar bir alçaq da,
Yeniləndə fağır olur.

Hər otun öz zamanı var,
Yaxşısı var, yamanı var.
Hər kəsin öz meydanı var
Daş yerində ağır olur.

avqust, 1994, Şəki

OYANIRIQ ÖLƏNDƏ BİZ

Pis günümüz yada düşmür,
Yaxşı gündə güləndə biz.
Tamlarıq, kiminləsə,
Dərdimizi böləndə biz.

Ömür ki, çatdı gecəyə,
Könül düşür vicvicəyə.
Boylanırıq gələcəyə,
Belimiz büküləndə biz.

Qəm yükümüz yordu bizi,
İtirildi haqqın izi.
Bildik, bilmədiyimizi,
Bir azacıq biləndə biz.

Bilinmədi aydın-açıq,
Kimdir yatan, kimdir ayıq.
Yaşayırkən yuxudayıq,
Oyanırıq öləndə biz.

mart, 1994

BULANIR

Aranda içdiyin suyun,
Gözləri dağdan bulanır.
Bağ-bağça çayır otundan,
Bostan-alaqdan bulanır.

Vicdan-haram bir tikədən,
Namus-kiçik bir ləkədən,
Sevgi-qurulan tələdən,
Könül-qulaqdan bulanır.

Məhəl qoymayıb sazağa,
Endim düzə, qalxdım dağa.
Daş dəyər gəzən ayağa.
Şalvar-balaqdan bulanır.

Bir eyhamdan, işarədən,
Oldu könül pərən-pərən.
Söz deyilmiş qəlbə dəyən-
Bulanan haqdan bulanır.

1996

UCUZ

Bu gün bizim bazarda,
İpək, sətindən ucuz.
Balımızı satmışıq,
Alça mətindən ucuz.

Ağ-qara, uzaq-yaxın,
Hara gedir bu axın?
Dəyanət bir alçağın,
Xəyanətindən ucuz.

Dərdlərimiz artalı,
Dəymiş bildik hər kalı.
İndi göyün qartalı,
Yerin bitindən ucuz.

Qəhr edilsə imanın,
Nə günahı zamanın?
İndi nə var, insanın,
Ləyaqətindən ucuz?

Üzə gülmür qədər də,
Necə dözək bu dərdə?
Təzə məzənnələrdə,
Atın itindən ucuz.

1996

GÜNƏBAXAN OLMUŞAM

Qılınc kimi kəsərdim,
Dönüb qalxan olmuşam.
Ömrümün zirvəsindən,
Düzə baxan olmuşam.

Əridim gilə-gilə,
Ağladım gülə-gülə.
Dünənün həsrətilə,
Ürəyi qan olmuşam.

Əsərəm külək kimi,
Açaram ləçək kimi,
Mən qışda şimşək kimi,
Birdən çaxan olmuşam.

Çox əymə bu dəhnəni,
O üyütməz bu dəni.
Öz oduma özgəni,
İndi yaxan olmuşam.

Xəbərsizəm özümdən,
Öz ayrımdən, düzümdən.
Gün batanda sonra mən,
Günəbaxan olmuşam.

fevral, 1996.

ZAMAN MƏNİM İÇİMDƏDİR

*Mən qürbətdə deyiləm,
Qürbət mənim içimdədir.*

K.Kamu

Gah qabarıb, gah çəkilən,
Tufan mənim içimdədir.
Çox qınama o çərxi sən,
Dövrən mənim içimdədir.

Hardan əsdi dəli rüzgar?
Bu gün dərd də məndən bezar.
Könlüm oldu xarabazar,
Talan mənim içimdədir.

Tapmaq üçün doğru yolu,
Çox bəllədim sağ, solu.
Həm dost, həm də ən qorxulu,
Düşmən mənim içimdədir.

Mən aranda dağ istədim,
Zil qaranı ağ istədim.
Zamandan qaçmaq istədim,
Zaman mənim içimdədir.

Dərədəki çən, çən deyil,
 O dağdakı duman deyil,
 O inləyən kaman deyil.
 O çən mənim içimdədir,
 Duman mənim içimdədir,
 O inləyib nalə çəkən,
 Kaman mənim içimdədir

avqust, 1996

DƏRD OLUB

Bu dünyanın şilləsi,
 İndi yaman sərt olub.
 Qaçqın dağ övladına,
 İsti aran yurd olub.

Nə çox imiş dağalar,
 Hər döngədə biri var.
 Yalvarışlar, dualar,
 Dodaqlarda vird olub.

Cahil qaziya dönmüş,
 Tülkü taziya dönmüş,
 Qurdlar quzuya dönmüş,
 Quzularsa qurd olub.

Zaman haqqı ovladı,
 Dilləri buxovladı.
 İndi insan övladı,
 Özü boyda dərd olub.

iyul, 1997

ÖMRÜN AXŞAM ÇAĞINDA

Zaman yaman amansız,
Vaxt keçir, zaman keçir.
Bütün itirdiklərim,
Yada düşür birbəbir,
Ömrün axşam çağında.

Taleyimi görürəm,
Vaxtın qaşqabağında.
Öz yaşına sadıq ol,
Ömrün axşam çağında.

Bir könül-iki sirdaş,
Danışır öz-özüylə.
Baxıram bu dünyaya,
Öz ağlımın gözüylə,
Ömrün axşam çağında.

Çəkilir xeyrim şərim,
Artır qəmim, kədərim.
Yada düşür səhərim,
Ömrün axşam çağında.

Vaxtla əl-ələ versən,
Öz haqqını bularsan.
Səhərin sevdasına,
Düşsən, gülünc olarsan.
Ömrün axşam çağında.

1998

MİLLƏTİM

Niyə bu günə düşdün,
Ay mənim məmləkətim?
Özümə düşmən olub,
Aşıb- daşan sərvətim.

Bir vaxt sən də xan idin,
Vaxta hökmüran idin.
Dövlətlər quran idin,
İndi sənə nə oldu,
A qullaşan millətim?

Daşından da zər bitər,
Yeddi arxana yetər.
Dilənçidən beşbetər,
Yoxsullaşan millətim.

Namusuyla, arıyla,
Keçdiyi yollarıyla,
Böyük oğullarıyla,
Oğullaşan millətim.

Savaş hünərləriylə,
Qəhrəman ərleriylə,
Böyük zəfərləriylə,
Nağıllaşan millətim.

Dəmir qıran dişilə,
İgidlik vərdişilə,
Öz şanlı keçmişilə,
"Sağollaşan" millətim.

Bu xalqın öz övladı,
Öz-özünü ovladı.
Səbrini buxovladı,
Səbri daşan millətim.

Necə dözdün bir belə,
Müsiqətə, müşkülə?
Çəkdiyi sitəm ilə,
A yollaşan millətim?

Nə gündəsən, nə gündə?
Qor qalmayıb külündə.
Qeyrətsizlər əlində,
Bu gün çaşan millətim.

İstəyirəm çaşmaya,
Dərdiylə yollaşmaya,
Bir daha qullaşmaya,
Xan oğlu, xan millətim.

may, 1998

AĞILA SƏRHƏD

*Ağıl həddindən artıq inkişaf
edərsə xarakteri pozar.*

Ribot

Dəyişmirsən fikrini
Lap bu dünya dağıla.
Öz hikkəndə qalmısan,
Sən boğula-boğula.

Tərgit bu fironluğu,
Minlik bilmə onluğu.
Aldanmısan sonluğu,
Toyla bitən nağıla.

Əhsən dedim, min əhsən,
Ayrılmayıb kökündən,
Gələcəyi bu gündən.
Görə bilən oğula.

Ömür hədə, gün hədə,
Kim özünə qəsd edər?
Əsl ağıl bir qədər,
Sərhəd qoyar ağıla.

noyabr, 1998

İLAN-QARTAL

Hər kəsin öz məramı,
Öz məqsədi, öz yolu.
İlan ki var, həmişə,
Əyri keçər düz yolu.

Düzlük-haqqı bulanın,
Ona səcdə qılanın.
Əyri keçmək-ilanın,
Məramsız, yolsuz yolu.

Ən vacibi qartala,
Uçmağa meydan ola.
İnsan düşür bir yola,
Seçə-seçə yüz yolu.

Üz tutsan yüz tərəfə,
Oxun dəyməz hədəfə.
Uzanacaq yüz dəfə,
Keçsən könülsüz yolu.

avqust, 1998

BİZİ

Bu nə zülmət, bu nə zillət?
Xırpaladı həyat bizi.
Habil, götür kamanını.
Ağlat bizi, ağlat bizi.

Min bəlaya, dərddə tuşuq,
Amma vaxta züý tutmuşuq.
Ağlamağı unutmuşuq,
Ağlamaqla aldat bizi.

Taleyimiz yana döndü,
İçdiyimiz qana döndü.
Dünya bir zindana döndü,
Əzib tökdü qat-qat bizi.

Günəş doğdu, dan atmadı,
Bir diləyə əl çatmadı.
Bu zülmətdən çıxartmadı,
Mindiyimiz ağ at bizi.

iyul, 1998

ÖYRƏTDİKCƏ ÖYRƏNMİŞƏM

Nöqsanımı gördüyüm an,
Öz-özümdən heymənmişəm.
İçimdəki savaşlarda,
Gah yenilmiş, gah yenmişəm.

Addımbaşı "mənəm" deyən,
Səhvindən dərs götürməyən,
Özündə qüsurları görməyən,
Müştəbehdən iyənmişəm.

Ömrü çox azdır rıyanın,
Daşa çəkilən boyanın.
Özünü beş min sayanın
Qarşısında mən də beşəm.

Göz önümdən çivil-çivil,
Gəlib keçdi neçə nəsil.
Dərs öyrətdim düz qırxca il,
Öyrətdikcə öyrənmişəm

Bəzən haqqım nahaq olub,
Gül-çiçəyim alaq olub,
Özümü danlamaq olub,
Ömrüm boyu işim, peşəm.

dekabr, 1998

BAX

Tamлығы dərk etmək üçün,
Bir yerə bax, bir göyə bax.
Haqq danışır lap astadan,
Yalandakı səs-küyə bax.

Haqqı yenirəkən nahaqlar,
Haqq sabaha ümid bağlar.
Biri gülər, onu ağlar,
Sən ağlayan bəndəyə bax.

İnsanlığa, insaf hanı?
Tapdayır insan insanı.
Kələ-kötür bu dövrəni,
Hamarlayan rəndəyə bax.

Yalan elə gəliş gəldi,
Həqiqət geri çəkildi.
Atam ancaq saya bildi,
Anam kəsən kündəyə bax.

Zülmü gördük neçə donda,
Məzlumların sırasında.
Haqla nahaq arasında,
Sözlə dolan xəndəyə bax.

dekabr, 1998

AĞIL BAŞQA, ÜRƏK BAŞQA

Bir-birinə bənzəsə də,
Yel başqadır, külək başqa.
Ətri də xoş, rəngi də xoş
Gül başqadır, çiçək başqa.

Hər diki yoxuş bilmə, gəl,
Hər meyi meyxos bilmə, gəl.
Hər ucanı quş bilmə, gəl,
Quş başqadır, böcək başqa.

Hər dərdinə ortaq mənəm,
Hər ağrını tən bölənəm,
Sən çəkənsən, mən gələnəm,
Gəmi başqa, yedək başqa.

Haqqın yolu-öz yolumdur,
Əyilməyən düz yolumdur,
Xeyirlə şər sağ-solumdur,
Şeytan başqa, mələk başqa.

Bir diləyə mən calandım,
Gah qazandım, gah talandım.
Ömrüm boyu haçalandım,
Ağıl başqa, ürək başqa.

Dilək oldu mənim adım,
Pərvazlandı qol-qanadım.
Çatmadı səbrim, inadım,
Əməl başqa, dilək başqa.

noyabr, 1998

XOY BELƏ GETSƏ...

Bir sirdaş istəyirik,
Qəlbimizi duyacaq.
Təmizsə, qəlbimizi,
Gəlin, taybatay açaq.

Açgöz yedikcə açar,
Dilənçiyə əl açar.
Zənn etmə ki, tamahkar,
Axır bir gün doyacaq.

Ucaldıqca, biz endik,
Düz yoldan geri döndük.
Özümüzü düşündük,
Özümüzü biz ancaq.

Qana həris zəlilər,
Sorduğunu az bilər.
Belə getsə, ölümlər,
Mürdəşiri yuyacaq.

oktyabr, 1999

GERÇƏK ÖLDÜ, YALAN YOX

Allah, bu nə dünyadır,
Ağlayan çox, gülən yox?
Bu qərribə işlərin,
Axırını bilən yox.

Dərdimi çox bəslədim,
Göz yaşım ilə süslədim.
Sonra satmaq istədim,
Bir quruşa alan yox.

Yalanla çox vuruşduq,
Haqqın ardınca qoşduq.
İstiqlala qovuşduq,
Gerçək öldü, yalan yox.

oktyabr, 1999

OLUR

Davayı yatırdanın,
Özü sonra xar olur.
Murdarı pak eyləyən,
Pak özü murdar olur.

Hər şey yaranışından,
Dəyişir zaman-zaman.
Ən rəhmdil bir insan,
Kürsüdə qəddar olur.

Gözü acdır doyanın,
Bu xalqı lüt qoyanın.
El üçün ağlayanın,
İşi ahu-zar olur.

Ürəkdəki arzular,
Gah açılar, gah solar.
Dağlarda itən sular,
Dərələrdə car olur.

Öz hökmü var hər anın,
Gücünə bax şeytanın.
Günahkarı tapanın,
Özü günahkar olur.

oktyabr, 1999

MƏNDƏ BİZ

Axtarıq Günəşi,
Dumanda biz, çəndə biz.
Anlayırıq həyatı,
Ölümü görəndə biz.

Arxada-iz salanlar,
Qarşıda dar dalanlar,
Ayılıq, yalanlar,
Gerçəyə hürəndə biz.

Bir ahəng üstündə xor,
Dönür bircə səs olur.
Çoxumuz naqis olur,
Təki itirəndə biz.

Bir bütövdür bu Vətən,
Bunu bilmir hər yetən.
Yaşamasa səndə mən,
Yaşayammaz məndə biz.

may, 1999**BALIM YOXDUR**

Öz içimdən keçənləri,
Dinləməyə halım yoxdur.
Sanıram kilim toxudum,
Bircə fərli xalım yoxdur.

Oda girdim, suya girdim,
Mən də sevib sevilirdim.
O vaxtlar elə bilirdim,
Bu dünyada ölüm yoxdur.

Alışdığım çox ilim var,
Əllərimdə boz külüm var,
Ağım, qaram, yaşılim var,
Qırmızım yox, alım yoxdur.

Bəzən çiçək, bəzən yonca,
Becərdim ömrüm boyunca.
Bu dünyaya bir doyunca,
Baxmağa macalım yoxdur.

Qamçı vurub sola, sağa,
At çapırdım dağdan-dağa.
İndi ayağa durmağa,
Təqətim yox, halım yoxdur.

Əzabımmış mənə qalan,
Mənciyəzi məndən alan.
Cır arıyam, qulaq dələn,
Vızılıtm var, balım yoxdur.

oktyabr, 1999

GƏTİRƏR

Həddən artıq isti keçən,
Yay da qışı sərt gətirər.
Qışın sərti ələcsizə,
Kimsəsizə dərd gətirər.

Əsl tacir dingiş deyil,
Öz malını peşkəş deyil,
Biri verib on beş deyil,
Üçü verib, dörd gətirər.

Quşbeyin zəngin gədalar,
Evində təbərrük olar.
Yad ölkədə təhsil alar.
Qayıdanda mırt gətirər.

Mən özgəyəm başqasına,
Sən məni özümdə sına.
Naşı özgə yuvasına,
Yad toyuğu kürt gətirər.

Qismət kimi sən baz buna-
Hər kəsin öz ruzusuna.
Çoban xəstə quzusuna,
Öz əlində ot gətirər.

Vay o günə, yaxşı pisə,
El malını qurban desə.
Hürməyini bilmədisə,
İt obaya qurd gətirər.

yanvar, 1999

ÇİYDİM

"Çiydim, bişdim və yandım"

Cəlaləddin Rumi

Qılınc kimi kəsərdim,
Paslanmışam qında mən,
Vurnuxuram həyatla,
Ölüm arasında mən.

Ömürdə iki məqam:
Bir səhər var, bir axşam.
İndi bilməm: Durmuşam,
Ömrün harasında mən?

Sinə gərib axına,
Düşdüm yolun ağına.
Baxıb hünər dağına,
Qaldım dərəsində mən.

Öz rəngimə boyandım,
Hər əzaba dayandım,
"Çiydim, bişdim və yandım"
Həyat kürəsində mən.

may, 1999

GEDƏR OLMAZ

Cəsarətdə çəkingənlik,
Ehtiyatda hünər olmaz.
Cürət basar qorxaqlığı,
Cəsarətsiz zəfər olmaz.

Bir anaya oğuluq biz,
Ona borclu bir quluq biz.
Varsa Vətən qeyrətimiz,
Bu Vətənə xətar olmaz.

Həm böyütdü Vətən bizi,
Həm ucaltdı şənimizi.
Yolunda öz sinəmizi,
Çəpər etsək yetər olmaz.

Nə eybi var unudulsam,
Dərdə, qəmə sipər olsam.
Mən Vətəndən gedər olsam,
Vətən məndən gedər olmaz.

iyul, 1999

OLMADIM

Ömrüm boyu öz yolumla,
Getdim, bezib yorulmadım.
Enişlərdə, yoxuşlarda,
Əyilmədim, burulmadım.

Yaşadım öz aləmində,
Dalğa qırdım söz gəməmdə.
Həm nəşəmdə, həm qəmimdə,
Bütöv oldum, kəm olmadım.

Oxuyub haqq kitabını,
Çəkdim dünya əzabını.
Çox içdim qəm şərabını,
Bircə dəfə dəm olmadım.

Bu günümdən perikmişəm,
Sabahıma göz dikmişəm.
Ömrüm boyu dərd çəkmişəm,
Amma dərdə yem olmadım.

dekabr, 2001

ZAMANCA QÜRBƏTDƏYƏM

Hər gün artır əzabım,
Lap sonuncu həddəyəm.
Səhər-axşam özümlə,
Gizlicə söhbətdəyəm.

Təklidə, vallah çoxam,
Çoxluqda bir kolluğam.
Qəmim yoxsa mən yoxam,
Qəminlə vəhdətdəyəm.

Əziləndə doğrular,
Yalan sözlər doğrular.
Çoxaldıqca oğrular,
Doğruya həsrətdəyəm.

Dərdimi varaq-varaq,
Çevirən namərdə bax.
Haqqım üçün, dərdə bax,
Haqsıza minnətdəyəm.

Xoş günə həsrət olduq,
Anladım, qismətdə yox.
Məkanca qürbətdə yox,
Zamanca qürbətdəyəm.

18 yanvar, 2001

SUAL

Önümüzdə ömür boyu,
Bir ümid çırağı yanır.
Ana Həvvanı aldadan,
Budaqdan alma sallanır.

Onu danan, bunu danan,
Xəyalına havalanan,
Öz-özünə vurğun olan,
Əyrisini doğru sanır.

"Bu dünyadan axı niyə
Kam almayım?"-deyə-deyə,
Dünya yükünü çəkməyə
Özü könüllü çullanır.

Keçmişini salıb yada,
Qoca dərdə boğulsa da,
Acılığı dada-dada,
Həyat onunçün ballanır.

İlkin, sonun fərqini bil,
Cavanlıq-şirincə nağıl,
Qocalıq-dərincə ağıl,
Coşub-daşmır, amma qanır.

Başdan-başa ömür yolu,
Daşla-kəsəklə dopdolu.
Tez yaşlanan insan oğlu,
Bəs niyə gec ağillanır?

Şəki, avqust, 2001

OVU YOX, DAĞI GÖSTƏR

Su bulanıb çıxdığı,
İlkin qaynağı göstər.
Sonra axıb gəldiyi,
Yolu-yolağı göstər.

Sayıb qüsurlarını,
Sən gəl vurma aranı.
Hamı görür qaranı,
Sən mənə ağı göstər.

Yay gəlməmiş əlbəəl,
İstiyə qızınma gəl.
Qoyun-quzudan əvvəl,
Otu, yaylağı göstər.

Demə sən bir, mən beşəm,
Vaxtdan dərs götürmüşəm.
Quduz iti görmüşəm,
Mənə çomağı göstər.

Çirkab atıb quyuya,
Böhtan demə sən suya.
Vura bilən ovçuya,
Ovu yox, dağı göstər.

avqust, 2000

OLUM HAQSIZ, ÖLÜM HAQLI

İstəyimə yol gedirəm,
Gözü bağlı, sinə dağlı.
Mən dünyaya neyləmişəm,
Mənə baxır qaşqabaqlı.

Qədim şahdır, mənə sə vəzir,
Hər əmrinə mən müntəzir.
Sevinc məndən kənar gəzir,
Oldum dərdimə adaxlı.

Baxdım sola, döndüm sağa,
Nəfsimə qoydum qadağa.
Məni qoymur yaşamağa,
Neyləyirəm mən bu ağılı?

Mən bu dağı çapammadım,
İstəyimdən qopammadım.
Gəzdiyimi tapammadım,
Axtardım əli çıraqlı.

"Olum haqdır" -deyən yoxdur,
Hamı deyir ölüm haqdır.
Nə qəribə bir qınaqdır.
Olum haqsız, ölüm haqlı.

oktyabr, 2000

ALDADIRIQ ÖZÜMÜZÜ

Tale bizə göz bəxş etdi,
Açan gündən gözümüzü.
Dünyanın çək-çevirində,
Əyən əydi düzümüzü.

Doğru sözə yalan dedik,
Həqiqətə yol vermədik,
Bir qibləyə çevirmədik,
Bu dünyada üzümüzü.

Yeni əsrin bu çağında,
Kişilərin ocağında,
Haqsızlığın qabağında,
Qatlamışdıq dizimizi.

Danan olduq kökü, soyu,
Ayırmadıq yasdən toyu.
İtirmişik tarix boyu,
Saldığımız izimizi.

Neçə əsr mürgülədik,
Arzumuzu hörgülədik,
Boz küllərə qərq elədik,
Alov tutan közümüzü.

Hər şey yalan, hər şey riya,
Üzlər maska, sözlər boya.
Nağıllara uya-uya,
Aldadırıq özümüzü.

14 aprel, 2001

TƏMƏNNA VAR, TƏLƏB YOX

Çözələdik dərdləri,
Suallar çox, cavab yox.
Ürəklərə baş vurun,
Dərd çox, çəkməyə tab yox.

Bir bax bu müsibətə,
Sonra gedən sərvətə,
Bu zülmə, bu zillətə,
Bəhanə var, səbəb yox.

Qəzetlərdə döyüşdük,
Biz qızıldıq, gümüşdük,
Niyə bu günə düşdük,
Didişmə var, ədəb yox.

Bu yurdu soldan sağa,
Düşdük çalib-çapmağa.
Haqq yolunu tapmağa,
Təmənnə var, tələb yox.

iyul, 2001

DƏRDLƏRƏ DİL OLMAĞA

Hasar olmaq asandır,
Çalış özül olmağa.
Nida olmaq hünərdir,
Nə var vergül olmağa.

Bu zülmün, bu zillətin,
Önünü kəsmək-çətin!
Yazdım, dilsiz millətin,
Dərdinə dil olmağa.

Yox etməkçün bu dərdi,
Fikrim-zülmə sipərdi.
Şeirim toxum səpərdi
Sabah sünbül olmağa.

Həm yaxınım, həm yadım,
"Dur" dedi, karıxmadım.
Arx olmağa axmadım,
Axdım gur sel olmağa.

Mən eşq idim, həvəsdim,
Bu yollarda tələsdim.
İşiq olmaqdı qəsdim,
Yanmadım, kül olmağa.

4 avqust, 2000

VAXT DA BİR UYDURMADIR

Təbiətdən savayı,
Hər şey ancaq qurmadır.
Oddan çıxan tüstü də
Düz yox, burma-burmadır.

Bu saxtakar əyriilər,
Düzləri çıxdaş bilər.
Hesabda ancaq hünər,
Çixma deyil, vurmadır.

Necə inanaq buna-
Şeyxin uydurduğuna,
Guya onun hər günə,
Yediyi bir xurmadır.

Boya var cah-cəlalda,
Üzdə, gözdə, camalda.
Yanaqdakı o xal da,
Sonradan qoydurmadır.

Düzlüyə gəlmiriksə,
Göz yalana şeriksə,
İlkini bilmiriksə,
Vaxt da bir uydurmadır.

avqust, 2000

OLSA

Xəyal dönər həqiqətə,
 Əgər ona təməl olsa,
 Dünya gülər, büdrəyəni,
 Qaldırmağa bir əl olsa.

Haqq gələndə zülmət qaçar.
 Gicitkan da ətir saçar,
 Dağ dil açar, daş gül açar,
 Əməl vaxta bədəl olsa.

Əl açıb ulu qüdrətə,
 Ucalırıq ülviyyətə.
 Dünya dönər bir cənnətə,
 Sözdən əvvəl əməl olsa.

Bu çarx sağdan sola dönər,
 Əyri də düz yola dönər,
 Kifir də gözəl görünər,
 Düşüncəmiz gözəl olsa.

avqust, 2000**NEYLƏMƏLİ?**

Quş oxudu, fərəhləndik,
 Daş oxusa, neyləməli?
 Hörümçəklər tor toxudu,
 Kol toxusa, neyləməli?

Dedin: "Dünya bir tamaşa",
 Hər arzumuz gəldi başa,
 Dediklərin başdan-başa,
 Boş yuxusa, neyləməli?

Yalanlardan cana doyduq,
 Ona uyduq, buna uyduq.
 Ət qoxudu, duza qoyduq,
 Duz qoxusa, neyləməli?

19 fevral, 2000

GEDIŞİ VAR HƏR GƏLİŞİN

Hər doğulan ömrü boyu,
Min dəfə ələkdən keçir.
Həm xəyallar, həm diləklər,
Əvvəlcə ürəkdən keçir.

Üz-üzədir işıq-zülmət,
Yaxşı-yaman, doğru-qələt.
İnandığın bir həqiqət,
Min şübhədən, şəkkdən keçir.

Su içdiyin o çeşmədən,
Qaynağını sordunmu sən?
Xanəyə bax, öndə gedən,
Şeş xanəsi yekdən keçir.

Uçmaq üçün təyyarələr,
Öncə yerdən qüvvət alar.
Bir alçalan bir ucalar,
Uçuş sürünməkdən keçir.

El təkləri cüt istədi,
"Tək əldən səs çıxmaz"-dedi,
"Bulud təksə, çaxmaz"-dedi.
Amma cüt də təkdən keçir.

Gedişi var hər gəlişin,
Enməsi var yüksəlişin.
Yolundakı hər enişin,
Bir yoxuşdan, dikdən keçir.

Zamana bax, yönünü gör,
Birinə bax, onunu gör,
İlkinə bax, sonunu gör,
Son, ilkə dönməkdən keçir.

OĞUL

Qəlbinə baş vurmasa,
İnsan ucalmaz, oğul.
Səhvini görmək qədər,
Mərifət olmaz, oğul.

"Haqq" deyə çarpan ürək,
Haqqını tapsın gərək.
İçdən oyanmış çiçək,
Yaz boyu solmaz, oğul.

Xoşdusa ilk arzular,
Sonrası gülşən olar.
Dağda bulanmış sular,
Bağda durulmaz, oğul.

"El" deyə candan keçən,
Qəsdini ölçüb-biçən,
Əyri yolu düz keçən,
Yolda yorulmaz, oğul.

oktyabr, 2000

ÜZ ÇEVİRSƏ QƏDƏR SƏNDƏN

Bir diləyə könül verdik,
Hədəf məndən, hünər səndən.
Öz yolundan dönər olsan,
Haqqın üzü dönər səndən.

Bu gedişdə nələr gördük,
İntizarla ömür sürdük.
Biz ovqatı bölüşdürdük:
Əzab məndən, kədər səndən.

Üstələdi əyri, düzü,
Dara çəkdi sevda bizi.
Qarışdırdıq badəmizi:
Zəhər məndən, şəkər səndən.

Hədər imiş bu savaqlar,
Hər diləyin bir sonu var.
Burun suyu gözə damar,
Üz çevirsə qədər səndən.

may, 2001

ALİŞMIŞAM DÖZÜMƏ

Haqqa nicat aradım,
Bir dedilər yüzümə.
Yalanı gerçək kimi,
Söylədilər üzümə.

Bunu qədərə yozdum,
Ancaq doğrunu yazdım.
Aldandıqca uduzdum,
Mən özümü özümə.

Xəyal göylərdən endi,
Təklənmişəm mən indi.
Zülm ərşə dirəndi,
Alışmışıq dözümə.

Varmı könül həmdəmi,
Ala məndən bu qəmi?
Calamışam gecəmi,
Ümitsiz gündüzümə.

iyul, 2001

SƏN GÜLƏNDƏ

A.Babayev bəstələmişdir

Üfüq bənzər gül hüsnünə,
Göydən şəfəq süzüləndə.
Yanağında güllər açar,
Sən güləndə, sən güləndə.

Könlüm sənsiz oda yanır,
Firqətinə can qatlanır,
Eşqin quşu qanadlanır,
Sən güləndə, sən güləndə.

Nə dilbərsən, nə gözəlsən,
Çıraq kimi yanır çöhrən.
Nur badəsi içirəm mən,
Sən güləndə, sən güləndə.

Gülüşündə nə sirr var,
Hər ürəyi o, əfsunlar?
Açar çiçək, güllər bahar,
Sən güləndə, sən güləndə.

1946

LAYLA

A.Babayev bəstələmişdir

Şirin-şirin yat, ay bala,
Boya-başa çat, ay bala.
Sən də bir gün öz səsinə,
El səsinə qat, ay bala...

Sənə deyir laylay
Hər ötən quş,
Hər axan çay,
Bizim bu gözəl
Anamız vətən...

Hər şöhrətim, şanım sənsən,
Candan ayrı canım sənsən.
Nə təmizdir gül nəfəsin,
Sən ətirli bir çəmənsən.

Sənə deyir laylay
Hər ötən quş,
Hər axan çay,
Bizim bu gözəl
Anamız vətən...

Hər nazına can dayanar,
Sənin eşqin canda yanar.
Fənar olub ana könlüm,
Beşiyinin üstə qonar.

Sənə deyir laylay
Hər ötən quş,
Hər axan çay,
Bizim bu gözəl
Anamız vətən...

1953

YAĞMA, YAĞIŞ

Hacıbala Həsənov bəstələmişdir

Göylər çənə büründükcə,
Ürəyimi bürüyür qəm.
Yağma, yağış, yağma, yağış.
Mən görüşə tələsirəm.

Mənim şirin sevincimə,
Acı zəhər sən qatma gəl.
Göy çəməndə yol gözləyən,
Sevgilimi islatma gəl.

Pəncərəmə hicran yazır,
Damcıların naxış-naxış.
Mən görüşə tələsirəm,
Yağma, yağış, yağma, yağış.

Ürəyini boşaltmasın,
Bu gün göylər insan kimi,
Mən ki, açmaq istəyirəm.
Sevgilimə ürəyimi.

Yağsan da mən gedəcəyəm.
Görüşəndə yağışda biz.
Üstümüzdə açılacaq,
Çətir kimi öz eşqimiz.

1953

QOV YUXUMU SEVGİLİM

Gecə keçir... Nədən bəs
Yuxu gəlmir gözümə?
Niyə yata bilmirəm,
Mat qalmışam özümə...

Ürəyimin atəşi
Məni cana gətirmiş.
Səni tapan gözlərim
Yuxusunu itirmiş.

Yuxum qaçıb gözümdən,
Ürəyimlə bərabər.
Pəncərənin önündə,
O dolaşır gecələr.

Yuxum qaçıb gözümdən,
Sevgi bumu, sevgilim?
Pəncərənin önündən,
Qov yuxumu, sevgilim!

yanvar, 1954

SƏN VAXTI NEYLƏYİRSƏN?*R.Mirişli bəstələmişdir*

Gecə keçir...gah dinir,
Gah xəyala dalırsan.
Tez-tez məndən de, neçin,
Vaxtı xəbər alırsan?

Başımız üstündə ay,
Sən vaxtı neyləyirsən?
Ürəyim çəkir haray,
Bu harayı dinlə sən.

Uca tutma, sevgilim.
Uca tutma sən bunu,-
Ürəyin vurğusundan,
Saatın vurğusunu.

Biz saata deyil, qoy
Saat bizə qul olsun.
Mən danışım, sən danış,
Qəlbdən qəlbə yol olsun.

Əqrəblər bir-birindən,
Gen gəzsə də nə qədər,
Hərlənib bir nöqtədə,
Yenə də birləşirlər.

Ürək boyun əyməsin,
Qoy cansız əqrəblərə,
Eşqimizin başına,
O dolansın yüz kərə.

*dekabr, 1955***QAŞLA GÖZÜN ARASINDA**

Gözlərinə heyran oldum,
Minin, yüzün arasında.
Elə bil ki, canım qalıb,
İki gözün arasında.

Hər mətləbin var öz yeri,
Götürməmə töhmətləri.
Yayma olan söhbətləri,
Mənlə özün arasında.

Mənə payın qəm olubdur,
Ancaq o da kəm olubdur,
Gözəlliyin cəm olubdur,
Qaşla gözün arasında.

İçdim eşqin şərabını,
Çəkdim onun əzabını.
Yedirdin "yox" cavabını,
Mənə sözün arasında.

dekabr, 1955

GÜL

Xəyyam Mirzəzadə bəstələmişdir

Döşünə gül taxmısan,
 Əkizsənmi güllə sən?
 Baxdım sənə, gah gülə,
 Seçmədim gülü güldən.

Özü gül olan gözəl,
 Dərilməş gülü neylər.
 Sən gülü iyləyirsən,
 Yoxsa gül səni iylər?

Qoy o səni iyləsin,
 Sən ondan da qəşəngsən.
 O dərilib,-sən isə,
 Dərilməmiş çiçəksən.

dekabr, 1955

GECƏLƏR UZANAYDI

Qənər Hüseynli bəstələmişdir

Bir-birinə göz vurub,
 Yanır göydə ulduzlar.
 Ürəyimdə, sevgilim,
 Ulduz sanı sözüm var.

Əlin mənim əlimdə,
 Gözüm gözünə baxır.
 Hər sözüm ulduz kimi,
 Üzündə iz buraxır.

Gecə qısa, sözüm çox,
 Əsir dodağım, dilim.
 Bir görüşə sığarmı,
 İki ürək, sevgilim?

Ulduzlar eşqimizdən,
 Atəş alıb yanaydı.
 Biz görüşə çıxanda,
 Gecələr uzanaydı...

avqust, 1955

TAR ÇALAN OĞLAN

Eyvanda ayaq üstə,
Durub tar çalan oğlan,
Sən tar deyil, inan ki,
Ürəyimi çalırsan.

Mizrabını asta vur,
Ürəyim tel-tel olur.
Hər xalda, hər pərdədə,
Məhəbbətin duyulur.

Elə çalma, amandır,
Könüllərə xal düşür.
Sim üstə barmaq deyil,
Ürəyindir sürüşür.

Qurtar bizi şübhədən,
Qalmayaq yana-yana.
Nəgməndə sevdiyinin,
Adını da çalsana!

oktyabr, 1955

UÇUR DURMADAN İLLƏR

Səid Rüstəmov bəstələmişdir

Bir qanadlı quş kimi,
Uçur durmadan illər.
Bəhrəsiylə eyləyir,
İnsanı heyran illər.

Hər çiçəyin öz ətri,
Hər quşun öz səsi var.
Ötüb keçən hər ilin,
Bir cür hədiyyəsi var.

Sizin qüdrətinizlə,
İllər, illər ay illər,
Gülüstanə çevirdi,
Səhraları nəsillər.

Ötən ili gül kimi,
Döşümüzə taxırıq.
Gələnlə inamla,
İftixarla baxırıq.

dekabr, 1956

NƏDƏN OLDU

Şəfiqə Axundova bəstələmişdir
 ("Vicdan" pyesindən)

Əllərini üzüb məndən,
 Yarım bir baş gedən oldu.
 Can deyib, can eşidərdik,
 Bu ayrılıq nədən oldu?...

Yaranmışam məhəbbətdən.
 Pay almadım sədaqətdən.
 Bu həsrətdən, bu möhnətdən,
 Gözüm yaşı dən-dən oldu.

Öz eşqimdən, diləyimdən,
 Ayrı düşdüm illərlə mən.
 Ancaq səndən ayrı gəzən,
 Ürək deyil, bədən oldu...

avqust, 1955

GECƏLƏR BULAQ BAŞINDA

Elza İbrahimova bəstələmişdir

Sakit axıb gecələr,
 Bulaq nələr danışır?
 Elə bil ki, nağıllar,
 Əfsanələr danışır.

Sirrlərlə doludur,
 Gecələr bulaq başı.
 Onun zümzüməsidir,
 Gecələrin sirdaşı.

Səpələnib toz kimi,
 Şırıltıyla axan su.
 Neçin pozur gecənin,
 O dərin sükutunu.

Bəzən aylı, süd kimi,
 Bəzən qara gecələr-
 Bulaq laylamı çalır,
 Yatanlara gecələr?

Nə deyir laylasında,
Ötüb qumrular kimi?
O, keçmişin naləsi,
Gələcəyin sirrimi?

Bulaq nə deyir görən,
Hey axdıqca şırhaşır?
Gündüz gördüklərini,
Gecəyəmi danışır?

avqust, 1956

DAŞLARA YAZDIM

(Romans)

Mən bir namə yazıb göndərdim sənə,
Uzaq çəmənliyə görüş də verdim.
Bir saat vaxtını qıymadın mənə,
Mən sənə ömrümü qurban verərdim.

Gəlmədin, dolaşdım çəmənlikdə tək,
Evə də getmədim, getmədi ürək.
Dikib gözlərimi kənd yollarına,
Gəzdim dağda, daşda mən yana-yana.

Yenə namə yazdım, dübarə yazdım,
Özüm də bilmədim heç hara yazdım.
Cavabsız eşqimi, məhəbbətimi,
Ayaq izlərimlə daşlara yazdım.

iyun, 1956

XATİRƏLƏR

Hacıbala Həsənov bəstələmişdir

Ömür keçir bir su kimi,
Könlümdəsən arzu kimi.
Həsəratından quzu kimi,
Dilə gəlib mələr-mələr
Qəlbimdəki xatirələr.

Özün getdin, sözün qaldı,
Sənəm üstə közün qaldı,
Bağçalarda izin qaldı,
Gah ağlayar, gah da gülər,
Qəlbimdəki xatirələr.

Qəlbimizi bir gün açdıq,
Sarmaşığı tək biz sarışdıq,
Gah küsüşdük, gah barışdıq,
İndi mənə şirin gələr,
Ötən, acı xatirələr.

iyul, 1957

ÜŞÜYÜRSƏN

(Romans)

Cavan oğlan, sən gecənin bu çağında,
Nə gəzirsən pəncərənin qabağında?
Söylə, hansı duyğu ilə qəlbin vurur?
Külək əsir, şaxta kəsir, qar sovrur.

Gah papiros çəkir, gah fit çalırsan,
Sən gəzdikcə qar üstünə iz salırsan.
Cavan oğlan, sən mənə sözünmü var?
Duyğunmudur qar üstünə yazılanlar?

Aç qəlbini, aç utanma, nə deyirsən?
Yoxsa məndən sən cavabımı gözləyirsən?
Qoy cavabım qalsın mənim özgə vaxta,
Qar sovrur, qılınc kimi kəsir şaxta.
Niyə palto geyməyibsən, cavan oğlan,
Üşüyürsən, get evinə, aman, oğlan!

fevral, 1955

YÜZ BAHAR GƏLSƏ DƏ...

(Romans)

Mahnını, ey bülbül, sən də tez ol, kəs!
Hüsnün də, nəğmə də oxşamaz məni.
Yüz bahar gəlsə də, isidə bilməz-
Sənsiz, ey sevgilim, bahar, yaz məni.

Sevirəm, sevdadır qanad hər kəsə;
Onunla açılır dili könlümün.
Yüz bahar gəlsə də, səni görməyə,
Açılmaz çiçəyi, gülü könlümün.

Mənim baharımdır, mənim öz yarım;
O, ömür bağçama qaranquş olsun.
Onun gəlişiylə gəlir baharım,
İstər bahar olsun, istər qış olsun.

noyabr, 1959

BU GECƏ

(Romans)

Həsət, hicran yolunu,
Gülüm, birlikdə keçdik.
Sona çatdı intizar,
Biz yenə də görüşürük.

Könlümüzün səsinə,
Həmdəm olduq bu gecə.
Elə bil ki, təzədən,
Biz doğulduq bu gecə.

Susdu çəmən, susdu çöl,
Başını əydi güllər;
Təbiət lal kəsilər,
Danışanda könüllər.

Bülbül də nəğməsini,
Sanki deyir bizimçün.
Güllər açar qışda da,
Həsətlər qovuşan gün.

Mənə elə gəlir ki,
Günəş də doğdu gecə.
Heç kəs yaşamır, gülüm,
Bizdən özgə bu gecə.

fevral, 1960

MİN İL DANIŞMAQ OLAR

Dünya gülür gözümə,
Səndən söz açanda mən;
Min il danışmaq olar.
Bircə təbəssümündən.

Könlümün son arzusu,
İlk səsi deyim sənə.
Hər il gələn baharın,
Müjdəsi deyim sənə.

Arzumun heykəlitək,
Qəlbimdə yüksəlmisən.
Sən bu qoca dünyaya,
Sevilməkçün gəlmisən!

noyabr, 1960, Şüvəlan

GECƏLƏR, AY GECƏLƏR

Musiqisi Şahid Əbdülkərimovundur

Tellərini dolayır boynuma ay, gecələr,
Mənim sirdaşımsınız, gecələr, ay gecələr!
Ürəyimdə səhərin ulu həsrəti varmış...
İntizar anlarında gecə uzun olarmış...
Quştək uçur xəyalım hardan hara gecələr.
Mən həsəd aparıram yatanlara gecələr!
Baxıram pəncərədən boylanın ulduzlara,
Dərdimin əllərilə yuxum çəkilir dara.

fevral, 1957

HƏR GÜN

(Romans)

Axşam düşür şəhərə...

Yanır qızıl çıraqlar.

Axşam üstü yenə də,

Könlüm səni soraqlar...

Könül buza dönərmiş,

Adam yalqız olanda.

Gözüm səni axtarır,

Hər gün qaş qaralanda.

Axşam düşür, çıraqlar,

Tutur bağça-bağları.

Sən ki, yoxsan, yanmayır,

Könlümün çıraqları.

dekabr, 1960

TELEFON TELLƏRİ

Ay telefon telləri,

Dadıma çox yetdiniz.

Qəlbimin tellərini,

Nə qədər titrətdiniz.

Sizsiniz hicran günü,

Könlümə müjdə verən.

Məhəbbətin səsini,

Qulağıma yetirən.

Niyə od almırsınız,

Aşıqlərin dilindən?

Bəlkə yaranmışsınız,

İki qəlbin telindən?

Ay telefon telləri,

Dadıma çox yetdiniz.

Qəlbimin tellərini,

Nə qədər titrətdiniz.

dekabr, 1960

NEÇİN?

Axtarmışam, gəzmişəm,
Ömrüm boyu səni mən.
Xəyalımın ilki sən,
Arzumun sonu sənsən.

Kim deyir, görə bilməz,
Bir kimsə öz könlünü.
Mən könlümü görmüşəm,
Yar, səni tapan günü.

Bir gedib, bir gəlirik,
Bir yol ilə biz hər gün.
Bəs neçin birləşməyir,
Yolları ömrümüzün?

Neçin, neçin ürəyim,
İçin-için hey inlər?
Məhəbbətin özüymüş,
Bəlkə də bu neçinlər...

dekabr, 1960

MÜMKÜNMÜ AYIRMAQ

(Romans)

Ay süd kimidir... Bir ləkə yoxdur bənizində,
Yerlər də çimir sanki bu dəm nur dənizində.
Mümkünmü ayırmaq o həzin nəğməni çaydan?
Mümkünmü ayırmaq ayı göydən, göyü aydan?
Gəl, gəl gözəlim, gəl, keçəlim biz bu çəməndən,
Mümkünmü ayırmaq məni səndən, səni məndən?
Mümkünmü ayırmaq sözü dildən, dili sözdən,
Mümkünmü ayırmaq bu gözəllikləri bizdən?
Göylərdə də, yerlərdə də min cəlvəli bir rəng,
Ruhunla təbiət necə gör oldu həmahəng.
Bizdən şur alan canlı füsunkarlıq içində
Yoxluq əriyibdir elə bil varlıq içində.

may, 1962

BİRİ SƏNSƏN, BİRİ MƏN

Əhsən Dadaşov bəstələmişdir

Bir bulağın iki gözü,-
Biri sənsən, biri mən.
Bir almanın iki üzü,-
Biri sənsən, biri mən.

Qoşa simin titrəməsi,
Biri sənsən, bir mən.
Bir pərdənin iki səsi,-
Biri sənsən, biri mən.

Açıq səma, göy qurşağı,-
Biri sənsən, biri mən.
Dan ulduzu, səhər çağı,-
Biri sənsən, biri mən.

Bu həyat da iki rəngdir,-
Biri sevinc, biri qəm.
Sevinc kimdir, kədər kimdir?
O həm sənsən, həm də mən.

Bu dünyaya biz gələli
Həm qəmik, həm də sevinc.
Sən məndəsən, mən səndəyəm,
Gözəldir qəmdə sevinc.

iyul, 1962

ŞİRİN ARZULAR

Ələkbər Tağıyev bəstələmişdir

Quş qanadla uçar, insan diləklə,
Yatır hər ürəkdə min-min arzular.
Tutub əlimizdən ucaldır bizi,
Arzular, arzular, şirin arzular.

Qəlbə naxış salar hər eşqin izi,
Diləkdir güldürən əməlimizi.
Təzə arzulara aparır bizi,
Arzunun özündən doğan arzular.

Vətən günü-gündən dönür gülzara,
Gör dünənim hara, bu günüm hara,
Aparır daha xoş gözəl çağlara,
Bitib tükənməyir bir an, arzular.

1962

DODAQDA GƏZ

Könül, dolan el-obanı,
O dağda göz, bu dağda göz.
Leylək olub yer eşincə,
Sən bülbül ol, budaqda göz.

Hər atəşə, oda yanma,
Sözün haqsa, onu danma.
Manat olub xırdalanma,
Yaqut kimi barmaqda göz.

Əskik olma xeyir-şərdə,
Gün tək görün sən hər yerdə,
Duyğu kimi ürəklərdə.
Nəgmə kimi dodaqda göz.

sentyabr, 1963**YADINDAMI?***(Romans)**Xəyyam Mirzəzadə bəstələmişdir*

Yadımdamı, ötən günlər,
Ağac altı... bulaq səsi.
Günlər keçir... bizə qalır,
O günlərin xatirəsi.

Gəl, qardaşım, keçənləri
Yada salaq dönə-dönə.
Ötən günə gün çatarmı
Calasan da günü günə?

Yadımdamı, ötən günlər,
Qəm çoxalır, ömr azalır.
Üzümüzdə, alnımızda,
O günlərdən izlər qalır.

Saç ağarır... qoy ağarsın!
Qoy var olsun ellərimiz.
Yenə şirin diləklərdə,
Ürəklərdə yaşarıq biz.

sentyabr, 1963

AĞARMA, SAÇIM, AĞARMA

Ə.Habil bəstələmişdir

Baş götürüb günlər axır,
Nə ömrə, nə eşqə baxır,
Saçımızda iz buraxır,
Ağarma, saçım, ağarma!

Sarı xal yarpağa düşər,
Birinci qar dağa düşər.
Ömür də sazağa düşər-
Ağarma, saçım, ağarma!

Ürəyimdə çox sözüm var.
Hər guşəsində közüm var,
Min diləyim, min arzum var,
Ağarma, saçım, ağarma!

Qoy düşməsin yaşım yada,
Yetişərmə yaş imdada?
Deyərəm, yüz yaşımda da,
Ağarma, saçım, ağarma!

fevral, 1962

YAR, YARA BAĞLAR

Ayırmaz özünü öz sevdiyindən,
Könül tellərini yar, yara bağlar.
Qanatdın cövrünlə köhnə yaramı,
Yar açmaz yaranı, yar, yara bağlar.

Könlümün başında inlədi bir saz,
Neçə ay söylədim: hardasan, ey yaz?
Qışın cəfasını çəkən quşcuğaz,
Yenə ümidini bahara bağlar.

Xəyal köhlənini çaparaq keçir,
Gözümdən yazılı min varaq keçir.
Mənim ürəyimdən neçə bağ keçir,
Toxunur könlümdə bağlara, bağlar.

1962

NEYLƏRƏM

Açmışkən könlümdə al-əlvan güllər,
Bağçada açılan gülü neylərəm?
Könlümdə əbədi odum var mənim,
Ocaqda qaralan külü neylərəm?

Könlüm ki, tutuldu yazda da qışam,
Ayları, illəri qarışdırmışam.
Təqvimdə sabahı bu gün cırmışam,
Mən ayı neylərəm, ili neylərəm?

Gözlərim həsrətdir, həmişə gözlər,
Həmişə axtarar, həmişə izlər,
Könlümdə çaxnaşır göllər, dənizlər,
Görünən dənizi, gölü neylərəm?

Başımda min səsli sövdalarım var,
Könlümdə min rəngli xülyalarım var,
Yuxumda min dürlü rüyalarım var,
Dövləti, sərvəti, pulu neylərəm?

Dünya sala bilməz könlümü bəndə,
Gecə də məndədir, gündüz də məndə.
Sığınıb könlümə çöl də, çəməndə,
Gəzməyə çəmənini, çölü neylərəm?

Bəxtiyar, şairlik öz həvəsimdir,
Şeirçün ürəyim əsim-əsimdir,
Dünyadan köçəndə bez də bəsimdir,
İpəyi neylərəm, tülü neylərəm?

1964

NƏĞMƏLƏR

Nə qədər gözəldir bizi bir anda,
Dalğadan-dalğaya atan nəğmələr.
Çarpışır, döyüşür bəzən şir kimi,
Bəzən quzu kimi yatan nəğmələr.

Gəzir yer üzünü, gəzir büsbütün,
Elimin şöhrəti, şanıdır bu gün.
Yurdumu dünyaya tanıdır bu gün,
Ərzin o başına çatan nəğmələr.

Gah sevinc, gah da ki, qəm sarır bizi,
Torpaqdan ayırır qoparır bizi,
Sirli bir aləmə aparır bizi,
Kədəri sevincə qatan nəğmələr...

Ümiddir, dayaqdır ürəyimizə,
Gəlir hər məqamda köməyimizə.
Çətinə düşəndə anadır bizə,
Bizim əlimizdən tutan nəğmələr.

1965

KÖLGƏM QƏDƏR YAXINSAN...

Niyaməddin Musayev bəstələmişdir

Ayrılığın eylədi,
Könlümü dağ-dağ, gülüm.
Qış kimi düşüncəli,
Yaz kimi oynaq gülüm.

Kölgəm qədər yaxınsan,
Ancaq tuta bilmirəm.
"Unut" demək asandır,
Mən unuda bilmirəm.

Soyuqluğun könlümə,
Saldı qara xal, gülüm,
Dəniz kimi dalğalı,
Heykəl kimi lal gülüm.

Gecə kimi fikirli,
Gündüz kimi şən, gülüm,
İki hissən əlində,
Gəl, oynama sən, gülüm.

aprel, 1965

DAİM UCALAQ BİZ

R.Mustafayev bəstələmişdir

Gün goğdu, günəş sanki salamlar bizi göydən,
Bir şıltaq uşaqtək o gülümsər bizə şən-şən.
Göydən nur ələndi,
Dünya təzələndi.

Xoşdur səhərin seyrinə dalmaq, yenə dalmaq,
Xoşdur günəşin eşqinə yerlərdən ucalmaq.
Gəl-gəl, səhərim, gəl!
Xoş nəğmələrim, gəl!

Gəlsin təzə illər, təzə aylar, təzə günlər,
Min arzu, min ilham da gətirsin bizə günlər.
Vaxtdan güc alağ biz!
Daim ucalaq biz!

1965

NAĞILLAR

Nağıllar gözəl,
Nağıllar şirin,
Göy kimi sonsuz,
Göl kimi dərin...

Nağıllar arzum,
Xəyalım mənim,
Nağıllar eşqim,
Kamalım mənim.

Nağıllar almaz,
Nağıllar inci,
Babamın dərdi,
Qəmi, sevinci.

Nağıllar elin
Ürəyi, gözü.
Bu günün eşqi,
Dünənin sözü.

1965

MƏN HƏMİŞƏ SƏNİN LƏYƏM

İ. Topçubaşov bəstələmişdir

Könül ki, var gah açılır, gah tutulur,
Kim deyir ki, sevgi sönür, unudulur?
Unut demə, sevən dil yox, ürəyimdir,
Dilə nə var, dildə hər şey asan olur...

İstərəm ki, simə dönüb mən inləyəm,
Əz könlümü nəğmələrlə sənə deyəm.
Güman etmə məndən qaçmaq asan olar,
Onu bil ki, mən həmişə sən inləyəm...

Ovçun olub mən kəsərəm bəhd-bərəni,
Dolaşaram o dərəni, bu dərəni.
Qaçıb girsən otağına külək olub,
Səhər-axşam mən döyərəm pəncərəni...

Dağa qalxsan, buludlara dönərəm mən,
Yerə ensən, yağış olub enərəm mən.
Nəğmə olub bir dodaqda çiçək açsan,
Kaman olub səsin üstə dinərəm mən.

1965

GƏL, DİLƏYİM, GƏL

A.Bəbirov bəstələmişdir

Baxıram, yel kimi ötmüş o keçən illərə mən.
 Baxıram, məndən uzaq düşmüş o sahillərə mən.
 Gəncliyimdən uzağam.
 Elə billəm cavanam,
 Mən uşağam,
 Şirindir həyat!

Gəncliyimdən uzaq olsam da, yenə gənc kimiyəm.
 Vaxta mən qul deyiləm, vaxtın əzəl hakimiyəm.
 Gəncliyimdən uzağam,
 Elə billəm uşağam.
 Şirindir həyat!

Saatın əqrəbi üstündə dolansam da bu gün,
 Onu mən hərlədirəm ən gözəl amallar üçün.
 Gözəl amallar çün,
 Şanlı, böyük yollar üçün
 Şirindir həyat!

1965

ALMA AĞAQLARI ÇİÇƏKLƏYƏNDƏ

Ötən yaz görüşdük sizin bağçada,
 Könlümə yaz köçdü o gündən bəri.
 Noğultək səpildi başımız üstə,
 Alma ağacının ağ çiçəkləri.

Görüşdük həmişə sizin bağçada,
 Hər görüş neçə yaş böyüyürəm mən.
 Bahar paltar biçdi bu məhəbbətə,
 Alma ağacının ağ çiçəyindən.

Çəmənlər, çiçəklər, min ətir saçdı
 O vaxt ki, mən tapdım özümü səndə.
 Bizim eşqimiz də ilk çiçək açdı,
 Alma ağaqları çiçəklənəndə.

1965

QƏLBİ DOLU GECƏLƏR

Şəmsi Kərimov bəstələmişdir.

Göydə yanır aypara
İşıq düşür yollara.
Bənzəyir nağıllara
Bizim ulu gecələr,
Qəlbi dolu gecələr.

Səsləyib haylar məni,
Ulduzlu göylər məni,
Yuxudan eylər məni
Bu yuxulu gecələr,
Gül qoxulu gecələr.

Gah sönür, gah alışır,
Öz rənginə qarışır,
Bizə nağıl danışır,
Min duyğulu gecələr,
Qəlbi dolu gecələr.

Dan ulduzu - pəncərə,
İşıq saçır hər yərə.
Kəsə bilmir səhərə
Gedən yolu gecələr,
Əsrar dolu gecələr.

1965

XƏYALIM

Budaqdan-budağa qonur quş kimi,
Dayanmır bir yerdə bir an xəyalım.
Hara baş götürüb uçursan yenə,
Ay məni özümdən alan xəyalım?

Vətəndən od alır hər yanan ürək,
Vətəndən dönənə ar olsun gərək.
Dünyanı gəzsən də bir pərvanətək,
Vətənin başına dolan, xəyalım.

Bir kitaba dönüb açıl, varaqlan,
Gücünü yerdən al, yerə dayaqlan.
Qırılmaz tellərlə arzuma bağlan,
Ömrə ömür kimi calan, xəyalım!

1965

ULDUZLARA SALAM

Babalar "Allah" deyib
Lal göylərə vuruldu,
Babaların nəvəsi,
Göylərə hakim oldu.

Göylərin sinəsində,
İnsanın ayaq izi...
Min həsrətlə gözləyir,
Göydə ulduzlar bizi.

Bizim sizə, ey ulduzlar,
Ey ulduzlar,
Sözümüz var...

İndi bizə sirr deyil
Ulduzların cəlvəsi;
İnsan ulduzdan uca,
Zirvələrin zirvəsi...

1966

DAN ULDUZU

Dan ulduzu, səhərlər
Salamlarsan bizi sən.
Sən günəşin elçisi,
Sən səhərin gözüsən.

Gecələrdən gizlənib
Doğulursan səhərlər.
Sən səhəri gətirib,
Yox olursan səhərlər.

Göylərin sinəsində
Sən bir almaz, bir inci,
Ümidlərin gülüşü,
Arzuların sevinci.

Min-min ulduz içində,
Sən hamıdan başdasan.
Milyon-milyon yaşın var,
Ancaq səhər yaşdasan!

mart, 1966

KÖNLÜMÜN KÖNLÜ

Sən axşamın qəribliyi,
Sən səhərin dan yerisən.
Köhnə, qədim bir mahnının,
Unudulmuş sözlərisən.

Buludların boz kölgəsi,
Yerə düşür, göyə düşmür.
Gözdən uzaq düşən arzum,
Bəs könlüdən niyə düşmür?

Çıxmaq olmaz bu sehdən,
De, çıx, görüm, bu mən, bu sən.
Könül deyil sənsiz könül,
Sən könlümün öz könlüsən.

iyul, 1966

QÜRURU NEYLƏYİRSƏN?

R.Mirişli bəstələmişdir

Ömrün bahar çağında,
Qəlbə yağan qar nədir?
Sevirsənsə, sevgilim,
Səndə bu vüqar nədir?

Bütün arzularına
Zirvə mənəm, son mənəm;
Qüruru neyləyirsən?
Sənin qürurun mənəm...

Vüqar hara, eşq hara?
Sevənlər "mən", "mən" deməz.
Sevənlər eşq odunda,
Əriyib itməzmi bəs?

Vüqarınla döyüşdə,
Məhəbbətin uduzmuş.
Mənim isti göz yaşım,
Boş qürurdan ucuzmuş?...

1967

AZƏRBAYCAN

Musiqisi E.Sabitoğlunundur

Azərbaycan, sənsən mənim
Ülviyyətim, şan-şöhrətim.
Adın mənim öz adımdır,
Sənsiz mənim nə qiymətim?

Nəfəsimiz Babəklərin,
Sabirlərin od nəfəsi.
Mahnımızda yaşar bizim
Babaların ayaq səsi.

Biz tarixə sığınmadıq,
Dünən vardıq, bu gün varıq.
Biz keçmişə güvənərək,
Gələcəyə addımlarıq.

Azərbaycan, mənim eşqim,
Mənim andım, mənim anam.
Biz ikimiz bir torpağıq,
Mən də sənə bir parçanam.

VƏTƏN TORPAĞI

Xəyaldan şirin,
Arzudan gözəl-
Vətən torpağı.
Canımdan əzəl-
Vətən torpağı.

Anadan doğma,
Baladan əziz,
Vətən torpağı.
Bir heçik sənsiz-
Vətən torpağı.

Dünyadan qoca,
Balamdan cavan,
Məsləkdən uca-
Vətən torpağı.
Həmişə cavan-
Vətən torpağı.

1968

HƏYAT EŞQİ

Ş.Axundova bəstələmişdir

Zaman qovur, ömür qaçır, gün qaçır,
 Zaman bizə, yaman bizə sirr açır.
 Arzu, dilək könlümüzə nur saçır,
 Arzu böyük, ömür gödək, gün gödək,
 Ötən günü gələn günə bənd edək.

Qədrini bil axıb keçən günlərin,
 Həyat şirin, ömür şirin, gün şirin,
 Bu dünyanı düşün dərin, duy dərin,
 Eşq oduna yana-yana yaşayaq,
 Duya-duya, qana-qana yaşayaq.

Hər çəməndə, hər çiçəkdə gözüm var,
 Hələ mənim sinəmdə çoz sözüm var,
 Qoy dayansın, işləməsin saatlar,
 Həyat eşqi! Baş əyirik önündə,
 İşığısan sən ayın da, günün də...

1968

EL ARASINDA

Dağlar uçar, muma dönər,
 İki könül arasında.
 Bəs nə qədər durmaq olar,
 Bəm ilə zil arasında?

Yadda saxla aman günü,
 Yaxşı gündə yaman günü.
 Çağırar öz gördüyünü-
 Aşıqlar el arasında.

Açıb yalançı dilləri,
 Qapamayaraq könülləri.
 Qaralayaq vergülləri,
 Sözle əməl arasında.

Sular axsın, sel durulsun.
 Əməl sözə yoldaş olsun.
 Daş hasarlar uçurulsun,
 Ürəklə dil arasında.

oktyabr, 1969

YADDAŞIM

Hər gün neçə dəfə ötən günlərin
Xatirə bağını gəzər yaddaşım.
İtən illərimin solub-saralmış.
Sarı yarpağını üzər yaddaşım.

Məni öz-özümdən didərgin salan,
Dünənə bağlayan, bu gündən alan,
Gah söyüb danlayan, gah peşman olan.
Qərribə hakimə bənzər yaddaşım.

Qırıldı son ümid, öldü son güman,
Necə peşimanam, necə peşiman.
Bu günüm bir rəngli, dünənim əlvan,
Mənim bu günümü bəzər yaddaşım.

Bəxtiyar, könlümə hey dedim, kiri.
Özümü dəfn etdim mən diri-diri.
Qoymaq istədikcə, xatirələri,
Fikrimin sapına düzər yaddaşım.

1969

ƏLVIDA

Deyirəm, səfası bitdi ömrümün,
İndi dağ çıxıram, düzə əlvida.
Gözə duman çökür, başa qar yağır,
Bahara əlvida, yazə əlvida.

Eşqinə hər zaman müqəddəs dedin,
Günlər əldən gedir, sən tələs, dedin.
Çoxu istəmədin, aza bəs dedin,
Dedim, çox yox isə, aza əlvida.

İndi öz kökündən üzülən mənəm,
Özgə budaqlara düzülən mənəm.
İndi nə sən sənsən, nə də mən mənəm,
Bizki biz deyildik, bizə əlvida.

Bəxtiyar, dərdinə sızlayıb yaran,
Səni keçmişinə bağlar hər zaman.
Zülmət ürəyini işıqlandıran,
Yoluna şam tutan gözə əlvida.

1996

İLLƏR GƏLİB KEÇSƏ DƏ

Zaman keçir, il dönür,
Bahar gedir, qış gəlir;
Bizi qocaldan illər,
Ömrümüzə xoş gəlir.

Əməlləri, işləri,
Ölçməyək illərlə biz;
Çıxaq vaxt ölçüsündən,
Böyük əməllərlə biz.

Biz illərin qoynunda,
Gülüş əkək, gül dərək,
Sözü, işi, arzunu,
Əməllərə döndərək.

İllər gəlib keçsə də,
Təhffələri bol olsun;
İllər əbəz ötməsin-
Şəhər olsun, yol olsun!

aprel, 1967

ƏQRƏBLƏRİN UCUNDA

Bizim kimi fırlanır
Saatın əqrəbləri.
Zaman axır irəli,
Zaman qayıtmır geri.

Dünyamız da fırlanır,
Səhər-axşam bizim tək.
Günəş yerdə xətt cızır,
Mənim ayaq izim tək.

Biz günəş övladıyıq,
Əməllər işıq-ışıq.
Günəşi göydə deyil,
Biz ki yerdə tapmışıq.

Diləyimiz, fikrimiz,
İşdən işə calanır.
Əqrəblərin ucunda,
Əməlimiz dolanır.

1970

YAŞAMAQ EŞQİ

Ş.Axundova bəstələmişdir

Hər gün artır saçımda,
Təzə qırov, təzə dən.
Yaşamaq istəyirəm,
Gəncliyimi təzədən.

Həyat necə gözəldir,
Həyat necə şirindir.
Ömür mənim deyil ki,
Ömür diləklərindir.

Ey qanadlı diləklər,
Ey qanadlı xəyallar,
Hələ mənim sabaha,
Neçə-neçə sözüm var.

Ürəyimdən keçəni,
Duya bilər kim mənim?
Yaşadıqca çoxalır,
Yaşamaq eşqim mənim.

yanvar, 1973

MƏN SEVİRƏM

Mən sevirəm...Dərədə
Axan sellər qanımdır.
Dənizdəki dalğalar
Mənim həyəcanımdır.

Mən sevirəm...Danışır
Dağda susan bulaqlar.
Mənim diləklərimdir,
Düymələnən budaqlar.

Mən sevirəm...Qayalar
Çiçək açır, gül açır.
Mən sevirəm...Duyğular
Ürəyimdə dil açır.

Mən sevirəm... Yanımdan
Ötə bilməz qəm mənim.
Mən sevirəm... Quşların
Nəğməsi nəğməm mənim.

Mən sevirəm...Ürəyim
Öz sinəmə dar gəlir.
Mən sevirəm...Qəlbimə
Sevgidən bahar gəlir.

1973

BİZ

Qəlbimizi kitab tək
Açaq varaq-varaq biz.
İşıqlı duyğularla,
Qaranlığı yaraq biz.

Mən səni, sən də məni,
Bir baxışdan duyaq biz.
Mən sənə, mən də mənə,
Dayaq olaq, dayaq biz.

Arzulara nur alaq,
Qızaran dan yerindən.
Kaşanələr quraq biz,
İnsan diləklərindən.

fevral, 1974

QULAĞIM CİNGİLDƏYİR

Qulağımda səslənir,
Sənin o titrək səsin.
Danışiram sözünü,
Qulağın cingildəsin.

Külək qalxdı, qızartdı,
Kül altında közümü.
Mənim ədimdən aldı,
Gecəmi, gündüzümü.

Mən özümdə deyiləm,
Sənə verdim özümü.
Qulağım cingildəyir,
Danışırsan sözümü.

1977

KƏPƏNƏK

E.Sabitoğlu bəstələmişdir

Güllər üstə uçan, qaçan,
 Bir qayğısız kəpənəkdin,
 Çiçəklərin ürəyində,
 Sən ən şirin bir diləkdin.

Sorağını gül-çiçəkdən,
 Alınca mən, gördüm yoxsan,
 Qaçdım sənə dalınca mən,
 gördüm yoxsan.

Nəgmə deyir sənə güllər,
 Yel əsdikcə narın-narın.
 Hər çiçəkdən bir rəng alır,
 Qızıl-qızıl qanadların.

Hansı gülü oxşadınsa,
 Ləçəyində izin qaldı.
 Səni tutdum, uçub getdin,
 Əllərimdə tozun qaldı.

1974

DURNA QATARI

E.Sabitoğlu bəstələmişdir

Əsir payız küləyi,
 Gecə uzun, gün gödək.
 Ağacdən yarpaq düşür,
 Bir ömrün günləri tək.

Susur çaylar, çeşmələr,
 Susur çəmən, dağ, dərə.
 Köçür durna qatarı,
 Uzaq-uzaq ellərə.

Bizim çöllər ayrılır,
 Bu vəfasız gözəldən.
 Qışda üşüməməkçin,
 Yer don geyir xəzəldən.

Köçür durna qatarı,
 Ürəyimiz kövrəlidir.
 Külək əsir, dağlardan,
 Payızın ətri gəlir.

Yarpaqlara, otlara,
Sarı-sarı zər düşür.
Yaşımıza yaş gəlir,
Ömürdən günlər düşür.

Köçür durna qatarı,
O, baharda dönəcək.
Ötən günlər dönəydi,
Durna qatarları tək.

1975

GÖZƏLLƏR

Küçələrdə gözəllər,
Çiçək-çiçək görünür.
Hər gözəlin dalınca,
Neçə ürək sürünür.

Ay vüqarlı gözəllər,
İnsaf hara, siz hara?
Bir baxış qıymırsınız,
Sizə can qıyanlara.

Gözəllər küçələrdə,
Dolaşır işıq-ışıq.
Siz vüqara yaraşıq,
Vüqar sizə yaraşıq.

1977

MƏN YANDIM, SƏN İSİNDİN

E.Sabitoğlu bəstələmişdir

Ürəyimdən keçəndən,
Düşmədinmi duyuc sən?
Səndən cavab gözlədim,
Nə "hə" dedin, nə "yox" sən.

Dedim: -Susma, danış, din,
Nə danışdın, nə dindin.
Məhəbbətin oduna,
Mən yandım, sən isindin.

Dillənsənə, sevgilim,
Mən nə daşam, nə dəmir.
Min il də gözləyərdim,
Axı, ömür gözləmir.

Sükutunla durmusan,
Ürəyimin qəsdinə.
Söylə, susan sevgilim,
Bu sükutun qəsdinə?

1977

BİR ARZUYA DÖNMÜŞƏM

Dənizlərə tələsən,
Ayar suya dönmüşəm.
Min arzumda əriyib,
Bir arzuya dönmüşəm.

Hanı elə qüdrətim
Öz arzumdan keçəm mən?
Gəl-gəl, gəl-gəl, ey arzum,
Gəl ki, sənsiz heçəm mən.

Ötənləri kitab tək,
Könlüm varaqlar mənim.
Xatirələr bulaq tək,
Gözümdə çağlar mənim.

1977

BİR PAYIZ AXŞAMI...

E.Sabitoğlu bəstələmişdir
 "Yağışdan sonra" pyesindən

Bir payız axşamı, yağırdı gur yağış.
 Saplandı könlümə alovlu bir baxış.
 Qamaşdı gözlərim, baxdıqca mən ona,
 Gözlərdə nə əfsun, gözlərdə nə mənə!

Dayan, dayan, dayan, zaman, dayan,
 Zaman, dayan, zaman, dayan, dayan!
 Hicrana olmasın aman!

Döyündü ürəklər, mən baxdım, o baxdı
 Mən ona yaxındım, o məndən uzaqdı.
 O susdu, dinmədi, danışdı baxışlar,
 Baxışı könlümdə bağladı naxışlar.

Bir payız axşamı iki qəlb bir oldu,
 Buludlar dağıldı, deryalar duruldu.
 Nəğmələr pıçıldar göy mənə, yer mənə,
 Sevirəm, ey həyat, sirrini ver mənə.

1973

QIZIM

Ş.Axundova bəstələmişdir

Məhəbbətlə gülşən olub,
 Göy də qızım, Yerə də, qızım.
 Sevir, sevir bir-birini,
 Güllər, çiçəklər də, qızım.

Bu dünyanı yaxşı tanı,
 Sevgisiz bir ürək hanı?
 Sev torpağı, sev insanı,
 Yaşa ürəklərdə, qızım.

Gör Xəzərə Kür nə deyir.
 Buludlara Yer nə deyir?
 Nəğməsində gör nə deyir
 Əsən küləklər də, qızım.

İllər yaşat bircə gündə,
 Hər gecədə, gündüzündə.
 Başın olsun göy üzündə
 Ayaqların yerdə, qızım.

1973

BİR BAXIŞLA...

Elə baxdın, qış günü,
Qar əridi, gül açdı.
Gül bülbülə, şəh ota,
Meh dağa könül açdı.

Bir baxışla elə bil,
Zülmətə nur çiləndi.
Bir baxışla, sevgilim,
Dağ-daş da nəğmələndi.

Bir baxışın odundan,
Ürəyə köz düşərmiş.
Bir baxışla bu dünya,
Necə gözəlləşərmiş!

Bir baxışla, sevgilim,
Dünya gülə bələndi.
Bir baxışla bir anda,
Ömür də təzələndi.

Bir baxışın odunda
İtmişəm ilim-ilim.
Baxışının gücünə,
Hökmünə bax, sevgilim.

mart, 1979

ÖMÜR UZUN, ÖMÜR QISA

Uzun ömür qısa gəlir,
Hər insan yaşa dolanda.
Qısa ömür uzun gəlir.
Ötən günlərə dalanda.
Ömür uzun, həm də qısa
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

Həm uzundur, həm qısadır,
Yüz il yaşasan da ömür.
Milyon illər yanan ulduz
Sönəndə bir anda sönür.
Ömür uzun, həm də qısa,
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

Həyat gülür üzümüzə,
Həm də bizdən qisas alır.
Daşlı yolda yol uzanır,
Hamar yolda yol qısalır.
Ömür uzun, həm də qısa,
Qəmdə uzun, dəmdə qısa.

yanvar, 1990

ANA

Hər ölkədə anadır.
Ana deyilən ana.
Anamız yer dolanır,
Anaların başına.

Bir ananın alqışı,
Min övlada bəs edər.
Bir ananın qarğışı,
Bu dünyanı tərpədən.

Milyon ana ah çəkər,
Bir övlad günahından.
Dünya qara geyinər.
Bir ananın ahından.

Hara gedir içindən,
Yana-yana dünyamız.
Analar istəyincə,
Kaş, dolana dünyamız.

1992

BİZ VƏTƏNÇÜN DOĞULDUQ

Vətənin arxasında,
Biz həmişə dağ olduq.
Vətən bizimçün deyil,
Biz Vətənçün doğulduq.

Toxunmasın bu yurda,
Bir an düşmən nəfəsi.
Gəlsin minarələrdən,
Allahu-Əkbər səsi.

Başımızın üstündə,
Məmmədəmin bayrağı.
Güllə qorxar igiddən,
Güllə tutar qorxağı.

Vətən adlı ocağa,
Hər gün isinmək şərəf.
Bu torpağın yolunda,
Torpağa dönmək şərəf!

1992

İLAHİ

R.Mirişli bəstələmişdir

Adını zikr edir gecəbəğündüz,
Ağaclar, yarpaqlar, dağlar, İlahi.
Könlümü, ruhumu aparır sənə,
Keçdiyim dolama yollar, İlahi.

Bir cana borcluyuq, al canımızı,
Alma əlimizdən imanımızı.
Arındır, barındır zamanımızı,
Açılib qarşında əllər, İlahi.

Endirib zirvədən dağı, yol etmə,
Açgöz nəfsimizə bizi qul etmə.
Namərdi millətə sən oğul etmə,
Yoxsa, yazıq olar ellər, İlahi.

Ən böyük arzumuz: yol göstər bizə,
Fövqünə ucalaq, bu, yetər bizə.
Səni dərk etməyə ağıl ver bizə,
Duasız qalmasın dillər, İlahi.

Uymayaq dolanan çərxi-dövrana,
İnamla, ümidlə əl açdıq sana.
Gözünü göylərə dikən insana,
Dərd yükü olmasın illər, İlahi.

Qaldır pərdələri sən gözümüzdən,
Millət seçə bilsin əməli sözdən.
Çox ayrı düşmüşük, öz-özümüzdən,
Bizi özümüzə qaytar, İlahi.

dekabr, 1992

SƏNSİZ

A.Bəbirov bəstələmişdir.
"Hara gedir bu dünya" pyesindən

Sənsiz bir cəllad kimi,
Dünya durur üzümə,
Sənsiz mənim öz evim,
Qürbət olur özümə.

Yalnız sənin yanında,
Mən harayam, həşirəm.
Sənsiz mənim özüm də,
Dönüb mənsizləşirəm.

Sənsiz mənim özümə,
Özüm belə sirr olur.
Min-min fikrim, xəyalım,
Sənsiz dönüb bir olur.

Sən də mənsiz bu dərdi,
Mənim qədər çəkənsən.
Mənim ilkim də sənsən,
Mənim sonum da sənsən.

avqust, 1991

SƏNSİZLİYİN İÇİNDƏ

İtdi, tamam yox oldu,
Ağıl beyin içində.
Mən özümü itidim,
Sənsizliyin içində.

Haqqın yaman bağladı,
Haqqa gedən yolumu.
Ürəyim qan ağladı,
Sarıdılar qolumu.

Danır, durub üzümə,
Bu günümü ürək də,
Bir gözüm keçmişdədir,
Bir gözüm gələcəkdə.

İndi mənim özlüyüm,
Özümə namərd olub.
Özümsüzlük dərd deyil,
Sənsizliyim dərd olub.

avqust, 1992

YAŞIMA KÖKS ÖTÜRDÜM

Könül gah sakit dəniz,
Gah çovğun, gah boranmış.
Bir qaydaya uyuşmaz.
Çünki oddan yaranmış.

Könül üçün dörd deyil,
Neçə-neçə cəhət var.
Eşqdən yoğrulmuş,
Nə hüdud var, nə hədd var.

İllərdən dərs götürdüm,
Yaşıma köks ötürdüm.
Gerçək deyir, qocayam,
İstək deyir, nə gördüm?

Gah aşıb daşar könül,
Gah zildən düşər könül.
Dörd fəslə, dörd mövsümü,
Bir gündə yaşar könül.

iyul, 1994

QİSAS BÖYÜTSÜN SƏNİ

V. Adıgözəlov bəstələmişdir

Əsən çovğun bu gecə,
Qar üstünə qar qalar.
Düzəngahda qurulmuş
Çadırımı yırğalar.
Görən, bizə nə deyir
Qarıldaşan qarğalar
Layla balam, a layla.

Qulağımız hamıdan
Bir xoş xəbər soraqlar.
Sızıldayan külək də
Dərdimizə qan ağlar
Layla balam, a layla.

Rəva bildi tanrımı
Bizə bu işgəncəni?
Mən böyüdə bilmədim,
Qisas böyütsün səni
Layla balam, a layla.

Göy bizə qənim olsun
Bu zülmü yerdə qoysaq.
Qoy bizə qənim olsun
Qaçdığımız o torpaq!
Layla balam, a layla.

yanvar, 1994

AMİN, İLAHİ, AMİN*Tahir Əkbər bəstələmişdir*

Ulu Tanrım, adına
 Açılıb əllərimiz.
 Sevərək könlümüzü
 Sənə verdik, sənə biz.
 Sənə qoy şükr eləsin
 Açılan dillərimiz
 Bizə rəhmət eləsin
 Acı müşküllərimiz.
 Amin, İlahi, amin!

Yetiş imdadımıza
 Bizə yol göstər özün.
 Səni dərk etmək üçün
 Bizə idrak ver özün.
 Bir-birindən xoş ola
 Ötən hər bir çağımız.
 Günü-gündən ucala
 Bu Vətən torpağımız
 Amin, İlahi, amin!

Olalım yurda dayaq
 Bəd əməllərdən uzaq.
 Bizə örnəkdi bu gün
 Yolu əcdadımızın.
 Çəkəlim namusunu
 Ulu türk adımızın.
 Ulu Tanrım, bizi sən
 Qoru şərdən, çilədən.

1990

AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ*Cavanşir Quliyev bəstələmişdir*

Bir millətlik, iki dövlət,
 Eyni arzu, eyni niyyət
 Hər ikisi Cümhuriyyət
 Azərbaycan-Türkiyə.

Bir ananın iki oğlu,
 Bir ağacın iki qolu
 O da ulu, bu da ulu
 Azərbaycan-Türkiyə.

Ana yurdda yuva qurdum,
 Ata yurda könül verdim.
 Ana yurdu, ata yurdu,
 Azərbaycan-Türkiyə.

Birdir bizim hər halımız,
 Diləyimiz, amalımız.
 Bayraqlarda hilalımız,
 Azərbaycan-Türkiyə.

Dinimiz bir, dilimiz bir,
 Ayımız bir, ilimiz bir,
 Eşqimiz bir, yolumuz bir
 Azərbaycan -Türkiyə.

1991

BÖYLƏ İMİŞ FITRƏTİMİZ

Nəfsimi aşmaq istədim,
Haqqa qovuşmaq istədim.
Yerdə süründüyüm yetər,
Mən göyə uçmaq istədim.

Neyləyim ki, bacarmadım,
O yüksəkliyə varmadım.
İstəyimin bayrağını,
Mən sonadək aparmadım.

Nəfsini aşan oldumu-
Haqqa ulaşan oldumu?
İnanmıram, inanmıram,
Gördüyümü danammıram.

Böylə imiş fitrətimiz,
Ağlımızı gör necə biz.
Nəfsimizə qul elədik,
Yanlış bol-bol elədik.

Qəsdimizi, şəstimizi
Şeytan üçün yol elədik.
Nəfsi fərasətli gəda,
Vicdanı yoxsul elədik.

1996

MƏN GEDİRƏM, YOXSA, AY?

Ay işığı...yol uzun,
Göydə bulud laybalay.
Açılıb göy üzünün,
Qapıları taybatay.

Bir qübbədir göy tağı,
Bulud Ayın yaşmağı.
Bu gözəlin sol-sağı,
Ulduzlar alay-alay.

Yolum düşüb çəməndən,
Nur gölündə çiməndən.
Kəsdirə bilmirəm mən,
Mən gedirəm, yoxsa, Ay...

iyul, 1997

İŞIQLA

İnsaf, vicdan, mərhəmət,
Qəlbə dolar işıqla.
Ən dəhşətli, ən qatı,
Şər boğular işıqla.

Yordusa dünya səni,
Boğ qəlbində qüssəni.
Kölgəylə yox, kölgəni,
Qovmaq olar işıqla.

Nədir bu qeylü-qallar?
Bu haramlar, halallar?
Xeyallar, xoş xeyallar,
Qəlbə dolar işıqla.

Sən zora bax, nura bax,
Biri zülüm, bir haqq.
Zülüm, zülmətlə, ancaq,
Haqq doğrular işıqla.

iyul, 1997, Şəki

FALÇI

Cavanşir Quliyev bəstələmişdir

Tabım yoxdur bu dərdlərə,
Falçı, mənim falıma bax.
Bu gündümdən xəbərdaram,
Sən sabahkı halıma bax.

Dünya özü bir tələdi,
Gah bağırırdı, gah mələdi.
Yaman bizə zülm elədi,
Dünya adlı zalıma bax.

Dərd gəlib məndə qışladı,
Həm daşladı, həm xışladı.
Üz-gözümü naxışladı,
Gəl, mənim cəlalıma bax.

Biləmmədim, axı, nədən,
Bu dərdləri mənəm çəkən.
Dəymişim budaqda ikən,
Sən tökülən kalıma bax.

Sanırdım ki, gün gələcək.
Müşkülümüz çözləcək.
Üz güləcək, göz güləcək,
Puç olan xəyalıma bax.

oktyabr, 1997

YUXULUYAM, YUXULU

Boşalıram, doluram,
Çaşdırmışam sağ-solu.
Axtarıram bulmuram,
Allah gedən yolu?

Necə çatım mən ona?
Şeytan girir min dona.
Daş atır haqq yoluna,
Azır Allahın qulu.

Özüm-özümə qənim,
İçimdədir düşmənim.
Yolumu kəsmiş mənim,
Bağ çəpəri, dağ kolu.

Hər bütə ram olmuram,
Dönüb səcdə qılmıram.
Daş dəyir, ayılmıram,
Yuxuluyam, yuxulu.

avqust, 1998

DƏRSƏ GEDƏN DİLARƏM

E.Mansurov bəstələmişdir

Sənə can-can dedikcə,
Ay nazlanan Dilarəm,
Qayğımızla quş kimi,
Pərvazlanan Dilarəm.

Nəqarət:

Babasının güvənci,
Nənəsinin sevinci.

Tez böyümək istəyir
Gül qızım, çiçək qızım.
Hər gün boyunu ölçən,
Ay mənim göyçək qızım.

Daha nə gerek sənə?
Oyun-oyuncaq, qızım.
Sən daha məktəblisən,
Ay mənim şıltaq qızım.

Gecələr gec yatmağı,
A tərgidən Dilarəm,
Qardaşıyla əl-ələ,
Dərsə gedən Dilarəm.

1999

SAVABIMIN YAŞDAŞIYAM

Bir məbəddə dua etdim,
Təzələndi gün, ahımdan.
Çiyinim yükdən azad oldu,
Təmizləndim günahımdan.

Xəyalımdan bulud ötdü,
Ürəyimdə çıraq yandı.
Elə sandım, bu məqamda,
Səhvlərim bağışlandı

Günahları dəfn elədim,
Məzarına baş daşıyam.
Günahlarım ölən andan,
Savabımın yaşdaşıyam.

1999

OXU GÖZÜMDƏN MƏNİM

Gözlərimin nurunda,
Bərq vurur dərd-sərim.
Sükutumun dilidir,
Mənim düşüncələrim.

Nədir bu düşüncələr?
Dilə gətirmək-çətin!
Varmı bilən dilini,
Zülmətdəki zillətin?

Gör necə dəyişmişəm
Soldu gülüm, gülşənim.
Çəkdiyim əzabları,
Oxu gözümdən mənim.

Könlümün ağrısını,
Kimə deyim mən, kimə?
Həkimlər də dərdimi,
Dərman bildi dərdimə.

iyul, 1999, Şəki

PEŞİMAN

Atdığım hər addımım,
Xətalara doluymuş.
Ömür yolum, heç demə,
Peşimanlıq yoluymuş.

Ümidlərim puç oldu,
Arzularım heç oldu.
Hara getdi bəs iman?
Sevincimə peşiman,
Kədərimə peşiman.

Yaşanan illərimə,
Günlərimə peşiman.
Xeyrimə də peşiman,
Şərimə də peşiman.

Xoşbətliyin taxtına,
Nə ümid var, nə güman.
Dünyanın bu vaxtına,
Düşməyimə peşiman.

Qazandığım şöhrətə,
Mən bu ada peşiman.
Hissimə də peşiman,
Ağlıma da peşiman.

Mən dünyaya gələndə,
Sevindilər bir zaman.
Mən indi bu dünyaya,
Gəlməyimə peşiman.

sentyabr, 1999

YOX

"Atamın kitabı" pyesində nəğmə

Göy üzündə qara bulud,
Göz yaşını sıxması yox.
Qıvrılıb döş-döşə gəldi,
Şimşək olub çaxması yox.

Qapısı açıqdı şərin,
Dibi yoxmuş bu dərənin.
Bizə çörək yetirənin,
Evində bir loxması yox.

İt dirsəyi gözə çıxar,
Ucuz taxıl toza çıxar,
Çöp dənizdə üzə çıxar,
Dürrün üzə çıxması yox.

Üyünür ömrü adlı dənin,
Bəs hardadır üyüdənin?
Göydə ulduz kəşf edənin,
Yerdə kiçik daxması yox.

mart, 1999

HAQQA TAPINMAQ

Mən əl açıb Tanrıya,
Bəxtimizi aç dedim.
Neyləyim, insan bu gün,
Haqqına möhtac dedim.

Borcumu dərk etlədim,
Haqqımı tapdım, demək.
Haqqımı dərk etlədim,
Haqqa tapındım, demək.

Haqqa gedən düz yolum,
Ağlım ilə doğrulur.
Ağlına təslim olan,
Tanrıya təslim olur.

may, 1999

DƏNİM ÜYÜDÜLMƏDİ

Bir uzunca səfərə,
Çıxdı ömür karvanı.
Uzun yolda itirdim,
Bələdçini-sarvanı.

Pay bölənlər görüşdü,
Görün, kimə nə düşdü.
Çərdəyi mənə düşdü,
Rəqib yedi xurmanı.

Fələk bir qınaq üstə,
Dağı çəkdi dağ üstə.
Yağı tökdü yaş üstə,
Yavan qoydu yarmanı.

Arxıma su gəlmədi,
Bəxt üzümə gülmədi,
Dənim üyüdülmədi,
Qınadım dəyirmanı.

iyul, 1999

HƏYAT YAŞASIN DEYƏ

Çox qorxardım ölümdən,
O, məndən uzaq ikən.
İndi yaxınımdadır,
Bəs niyə qorxmuram mən?

Qorxdum, ya da qorxmadım,
"Gedər gəlməzdir" yolum.
Gerçək budur: Ölümə
Davasız təslim olum.

Aldanıb nağıllara,
Uyma ölümsüzlüyə.
Ölüm yaşamalıdır,
Həyat yaşasın deyə.

iyun, 1999

HARA GEDİR BU DÜNYA?

Başa keçdi, gerçəyi
Əlimizdən çalanlar.
Bu dünyanın rəngini
Dəyişdirdi yalanlar
Hara gedir bu dünya?

Bu gözəl dünyamızdan
Gözəllik qovuldu, hey.
Könüllərin açarı-
Dillər qıfıl oldu, hey.
Hara gedir bu dünya?

Hər şey döndü tərsinə
Xeyir şərə qul oldu.
Haqqın çiyinə minmək
Yüksəlişə yol oldu
Hara gedir bu dünya?

Yalan evin içində
Gerçək qapı dalında.
Doğru çörəyə möhtac
Əyri cah-cəlalında
Hara gedir bu dünya?

Yolumuz duman olmuş,
Yaxşılar yaman olmuş.
Haqq bu gün öz haqqını
Haqsızdan uman olmuş
Hara gedir bu dünya?

1996

ÖMÜR QATARI

*"Sonuncu döngə"***E.Mansurov bəstələmişdir**

Bu yollardan qatar ötdü,
Qulağımda səsi qaldı,
Tükənsə də canda taqət,
Yaşamaq həvəsi qaldı.

Dayazda gördüm dərinini,
Xeyirdə gördüm şərini.
Ömrün yaxşı günlərini,
Yola saldım, pisi qaldı.

Ömür ki, var bircə qarış,
İlki savaşı sonu barış.
Qatar ötdü, qırıq-qırıq,
Üz-gözümdə hissi qaldı.

Unudulub çoxdan bəri,
Dünyanın toy-düynləri.
Ötüb keçdi şən günləri,
Dərdi, qəm-qüssəsi qaldı.

Qatar gedir özbaşına,
Yetdim ixtiyar yaşına
Çatıram mənzil başına
Sonuncu döngəsi qaldı.

iyun, 1996

GÖZÜNDƏ QƏM GÖRÜRƏM

Gözündə qəm görürəm,
Qəminə qurban canım.
Söylə mənə dərdini,
A mənim mehribanım.

Unut, unut dərdini,
Bu beş günlük ömürdə.
Od altında əriyib,
Muma dönər dəmir də.

Hər qurbana hazıram
Mən eşqimin yolunda.
Tikan da var, gül də var
Qızıl gülün kolunda.
Ölüm məqam gözləyib
Durur qapı dalında.

Mən yaxşıca bilirəm,
Səndə dərdə dözümlə yox.
Hələ yağış yağmamış,
İslanmağa lüzum yox.

YAĞ, EY YAĞIŞ

Yağ, ey yağış, yağ, ey yağış,
Usandırdı həyat məni.
Təmizlənmək istəyirəm,
İslat məni, islat məni.

Əs, ey rüzgar, əs, ey rüzgar.
Gəl, sığal çək yanağıma.
Həm xeyrimi, həm şərimi,
Sən pıçıldadı qulağıma.

Dolan bulud, boşal görüm,
Dağlar çəkdi həsrət mənə.
Yağışa dön, üstümə yağ,
Boşalmağı öyrət mənə.

Aç, ey çiçək, aç, ey çiçək,
Sənə baxıb könül dinsin.
Arzularım sənə kimi,
Çiçəklənsin, təzələnsin.

YANA-YANA BUZ OLMUŞAM

Evinizin kəndərində
İtib mənim izim artıq.
Quruca bir "salam" qalıb
Aramızda bizim artıq.
Mən sevgisiz daşa döndüm,
Yoxdur sənə sözüm artıq.

Hər dərdimə dərman idin,
Niyə dönüb zəhər oldun?
Ey sevincim, birdən- birə
Boğazımda qəhər oldun.
Sən getsən də, düşünmə ki,
Ürəyimdən gedər oldun.

Mən boynunda mərcan idim,
Pərən-pərən pozulmuşam.
Uca-uca bir dağ idim,
Ərimişəm, toz olmuşam.
Mən bir yanar vulkan idim,
Yana-yana buz olmuşam.

1967-1999

QÖVSI-QÜZEH HARDADIR?

İlk dəfə gördüm, gülüm,
Yağışlı gündə səni,
O zamandan saxlaram,
Gözüm üstündə səni.

Güldü dilimdə adın,
Könlümü cıdarladın,
Sən qövsi-qüzeh olub,
Göy üzündə parladsın.

Günlər axdı, dolandı,
Könlümə qəm calandı.
Mən əvvəl bir can idim,
Bir canım haçalandı.

Könül intizardadır,
Ayrılıq zəhər dadır.
Yağış kəsdi, söylə bəs,
Qövsi-qüzeh hardadır?

MƏNİ QAYTAR ÖZÜMƏ

Oxu, dönüm gözünə,
Bu dünya nəğmələnsin.
Səsindəki dalğadan
Aləm nura bələnsin.
Çiçəklənsin yamaclar,
Düymələnsin ağaclar.

Bilmirəm bu dünyanın
Əyrisi nə, düzü nə?
Oxu, oxu nəğmənlə
Məni qaytar özümə.
Aləm nura bürünsün,
Dünya cənnətə dönsün.

Elə oxu, dağılsın
Göy üzündə buludlar.
Boylansın bu nəğməyə
Qar altından göy otlar.
Axar sular durulsun,
Səsinə heyran olsun.

Elə oxu, səbindən
Qoy ərisin yalanlar.
Utansın bu nəğmədən
Niyyəti şər olanlar.
Səsindəki yangıdan
Bir anlıq dursun zaman.

VAR

"Dar ağacı" pyesindən
Musiqisi C.Quliyevindir

Hər bir kəsin ürəyində
Bir arzusu, diləyi var.
Qartallara dəyən oxun
Ucunda öz lələyi var.

Ələnirik-sən də, mən də
Xeyrin, şərin ələyində.
Hər insanın ürəyində,
Şeytani var, mələyi var.

Gəldim, daşdan-daşa dəydim.
Ana bətnində öləydim.
Bu dünyanın, nə biləydim,
Min hiyləsi, kələyi var.

Alışdırıb qəlbimizi,
Yandırdı bu dünya bizi.
Yaşayanın geci-tezi,
Axır bir gün ölməyə var.

mart, 2000

QƏM ÖZÜ TAPIR MƏNİ

Dünya qəmlə yoğrulub,
Qəm-dünyanın yaşdaşı.
Qəm mənim sirdaşımdır,
Ya mən qəmin sirdaşı?

Harda bir dərqli görsən,
Sən o yerdən sor məni.
Mən qəmi axtarmıram,
Qəm özü tapır məni.

Qəhim-sevinc qaynağım,
Dərdim-könül sirdaşı.
Axır damarlarımdan,
Qan yerinə göz yaşım.

Dərd məni tək qoyanda,
Qonşudan dilənmişəm.
Qundağa bələnmədim,
Dərdimə bələnmişəm.

sentyabr, 2000

MƏNİM DUAM

Ulu Tanrı, hifz elə,
Hər bələdan sən bizi.
Bir müqəddəs eşq ilə,
İşıqlat qəlbimizi.

Ulu Tanrı, hifz elə,
Bizi düşmən şərindən.
Qara bulud dağılsın
Vətənin göylərindən.

Batsın mahnı səsindən,
Güllə səsi, top səsi.
Bir körpənin üzünə,
Düşməsin qəm kölgəsi.

Mahnılar pıçıldasın,
Əsən rüzgar, axan su.
Bu topağdan gəlməsin,
Bir də barıt qoxusu.

Sular axsın, durulsun,
Yurdumuz cənnət olsun.
Millətimiz dünyada,
Bəxtəvər millət olsun.

2001

DEDİM, -DEDİ

Dedim: "Gəl tərək oylə bu şıltaqlığı".
Dedin: "Mən oynagam kəpənək kimi".
Dedim: "Yuvan yoxmu"- dedin: "Duyanın
Döşündə bitərəm mən çiçək kimi".

Dedim: "Mən duyuram", -dedin: "Görmürəm"
Əsdin ürəyimdə bir külək kimi.
Dedin: "İncimişəm", -dedim: "Nahardır,
Havadan nəm çəkmə, sən ipək kimi".

sentyabr, 1954

SƏKİLƏR

Əlimdə bir dəstə gül
 dayanmışam səkidə.
 Vağzal boyu gəzirəm,
 ürəyim səksəkədə.
 Qanad açıb uçuram
 sanki buludlarda mən,
 Hamı bilsin, yarımı
 gözləyirəm burda mən.
 Hər baxanda saata
 ancaq, qanım qaralır.
 Yamanca tez gəlmişəm,
 hələ vaxta çox qalır.
 Qarşımda bir qatar var.
 Vaqonlara quş kimi
 çıxır, düşür adamlar.
 Hamı gülür-danışır,
 Küsülülər barışır
 Ayrılıq məqamında.
 Nələr keçir bu anda.
 Ürəklərdən, eh, nələr...
 Xəfif gülümsəmələr,
 Çaşmalar, karıxmalar,
 Mehriban əlsıxmalar...

Ağlayan kim, gülən kim,
 Yarına gül verən kim,
 Pəncərə arxasından
 Busələr göndərən kim.
 Pıçıltılar, vədələr,

Xəlvəti hiçqırıqlar.
 Onların arasında
 yəqin sevgilisini
 yola salanlar da var.
 Deyirlər ki, bu qatar
 gedəndən sonra ancaq,
 Sevgilimi gətirən
 qatar gəlib çıxacaq.
 Bəs bu niyə getməyir?
 Qərribə gəlir mənə.
 İstəyirəm önümdə
 bir tir kimi uzanan
 Bu qatar tez tərpənə.
 Ah... yarını ötürən
 Nə düşünür bəs görən?
 Mən deyirəm, ay qatar,
 de dayanma, tez yeri!
 O deyir ki, sınaıdı
 qatarın təkərləri.
 Mən deyirəm, bu anlar
 məni gətirdi cana,
 O deyir ki, bu anlar
 illər qədər uzana.
 Mənim üzümdə sevinc,
 onun üzündə kədər,
 Onunçün ağlayırsa,
 mənimçün gülümsəyir,
 səkilər, ağ səkilər.
 Yarı yola salanın
 könlünə dağ çəkilər!

Səkilər, ay səkilər.
 Üstünüzə nə qədər
 damıb isti göz yaşı!
 Burda yola salıbdır
 neçə bacı qardaşı.
 Neçə ana balanı,
 neçə yar öz yarını,
 sevimli baharını.
 Bir ay əvvəl burdaca
 ayrıldım sevgilimdən,
 Bir gün görüşəcəyəm,
 yenə, yenə burda mən.
 Bir işə bax, işə bax.
 Bir səkidə bir anda,
 Dayanıbdır yanaşı

Yarı yola salan da,
 yarı qarşılayan da.
 Kim gecəni gündüzlə,
 günəşi ayla görmüş?
 Kim hicranı vüsalla,
 qışı da yayla görmüş?
 Bu səkidə qarışır
 su-atəşə, ay-günə,
 Hicranın göz yaşları
 vüsal gülüşlərinə.
 Bu dünyada vüsalla,
 hicranın görüş yeri,
 Bəli, bu səkilərdir,
 bu vağzal səkiləri!

mart, 1957

CÜMƏ GÜNÜ

Həftədə bir dəfə görüşürük biz,
 Həftədə bir dəfə...Cümə günləri...
 Bu günlə döyünür ürəklərimiz
 Biri-birimizi dünyadan bəri.

Deyirəm, ey bazar, bazar ertəsi,
 Çərşənbə, adına, tez ötüşün siz,
 Dinsin qulağımda gülüşün səsi,
 Dəysin bir-birinə nəfəslərimiz.

Qəlbin olmayaydı bu dərdü səri,
 Nə göz ağlayaydı, nə gül solaydı...
 Deyirəm, həftənin bütün günləri
 Bizi birləşdirən cümə olaydı.

Sən mənim yanımda olanda, bir an,
 Günəş dolanmasın, yer hərlənməsin!
 Axmasın, yerində dayansın zaman
 Vüsal ayrılıqla zəhərlənməsin.

Əqrəblər yeddinin üstündə qalsın!
 Alım nəfəsimi mən də dərinədən.
 Görüş vaxtımızda bir daş asılsın
 Bütün saatların əqrəblərindən!

mart, 1957

MƏNİM ÜRƏYİMCƏSƏN

(Şahid Əbdülkərimov bəstələmişdir)

Sorursan ki, söylə nədir məni sənə sevdiren?
 Necə verim cavabını, heç bilmirəm, necə, mən.
 Demirəm ki, bahardan xoş, gül-çiçəkdən incəsən,
 Bircə bunu bilirəm ki, mənim ürəyimcəsən.
 Heç bilmirəm sualını hara, hara mən yozum?
 Əgər mən bir səmayamsa- sənsən ayım, ulduzum.
 Bülbüləmsə, mən ötərəm bu çəməndə səninçün.
 Sən mənimçün yaranmışsan, mən də, mən də səninçün.

Uca-ucə bir dağamsa, zirvəmdəki qarımsan.
 Mən bağlı bir qıfılamsa, sən mənim açarımsan.
 Demirəm ki, bahardan xoş, gül-çiçəkdən incəsən,
 Bircə bunu bilirəm ki, mənim ürəyimcəsən.

aprel, 1957

EY ANA TƏBİƏT

Ey ana təbiət, de, nəçin, niyə
 Gülün budağında tikan bitirdin?
 Bulağın gözünü qotur keçiyə,
 Bulanıq suyunu ceyrana verdin?

Gülün həsrətilə bülbül ağladı,
 Üç ay nalə çəkdi, qara bağladı.
 Gül açılan zaman, təbiət, nədən
 Bülbülün gözünü kor eylədin sən?!

Ürəklər tanıdı hökmünü dərdin,
 Yaxşını yaxşıya tuş gətirmədin.
 Leylini Məcnuna, Zeynəbi Zeydə,
 Baharın odunu qışa vermədin.

Günəşin başına yer dolansa da
 Günəş bunu bilmir, de bu nə işdir?
 Ay, günün eşqilə daim yansa da
 Onunla bir dəfə görüşməmişdir.

Ey ana təbiət, de, nəçin, niyə
 Gülün budağında tikan bitirdin?
 Bulağın gözünü qotur keçiyə,
 Bulanıq suyunu ceyrana verdin?

may, 1957

SƏN ATDIN YERƏ

Nə deyib saçını kəsdirdin, gülüm?
O gün gəlməyəydin görüşə barı.
Kəsdirdin, ayaqlar altına düşdü
Qumral saçlarının qıvırcıqları.

Hər buruq telinə can demişəm mən.
Saçını nə qədər iyləmişəm mən.
Mənim toxunduğum qara telləri
Kəsdirib ayaqlar altına atdın.
Sən saç uzatdığın neçə illəri
Düzünü söyləsək, bir günə satdın.

Sənin saçlarını axı, neçə il
Sıxıb qərq etmişəm mən öpüşlərə
Düşünsən, sevgilim, saçların deyil,
Mənim öpüşlərim atılmış yerə...

iyul, 1957

YARPAQ

Tövşüyə- tövşüyə qatar dayandı,
Tapışdıq, görüşdük...
görüşməyəydik...
Sinəmiz başında nə idi, yandı,
Niyə başımızı aşağı əydik?

Niyə göylər kimi tutulduq o gün?
Niyə birdən-birə belə dəyişdik?
Səkkizcə dəqiqə danışmaq üçün
Biz tut ağacının altına keçdik.

Bəli, dedilər ki, burada qatar
Səkkizcə dəqiqə duracaq ancaq.
Ey bu vaxtı qoyan, insafınmı var?
Günahdı ürəyi qəlibə salmaq!

Sevənə nə saat, nə həftə, nə gün,
Yalnız bir görüşə il də azdır, az.
Səkkiz dəqiqəni hardan düşündün,
Bizə əbədiyyət özü də çatmaz.

Kənardan baxanlar kəsəndi bizə.
Bəlkə də "bəxtəvər" dedilər o gün.
Kim girə bilərdi ürəyimizə,
Biz ki, görüşürdük ayrılmaq üçün.

Titrədi dodağım, titrədi dilim,
Sənin də vücudun titrədi bu dəm.
Səkkiz dəqiqədə düzü, sevgilim,
Biz nə danışmışıq hələ bilmirəm.

Onu bilirəm ki, öz ürəyimdə
Vaxtın azlığından gileylənirdim.
Alışb yanırdı söz ürəyimdə
Susurdum, dilimi mən kimə verdim?

Sözlər fikrimizdə dəstəbədəstə
Düzülür, dağılır, aşıb- daşırdı.
Bizim yerimizə başımız üstə
Yarpaqlar danışır, pıçıldaşırdı.

Burulub açılan buludlar kimi
Haldan-hala düşdüm hicran yelindən.
Səkkiz dəqiqə çəkdiklərimi
Bütün ömrüm boyu çəkməmişəm mən.

Ötdü yarpaqlarda yel narın-narın,
Öz hicran fitini qatar da çaldı.
Ancaq hərərəti dodaqlarının
Dodağımda qaldı, dilimdə qaldı.

Mən həmə bu yerdən ötürdüm dünən
Çaxdılar başıma sanki dünyanı.
Yarpaqlar dillənib soruşdu məndən:
"Niyə tək gəlmisən, sevgilin hanı?"

Nə cavab verəydim mən yarpaqlara?
Yeriyib onların birini üzdüm.
Xəyalən qayıtdım ötən çaqlara,
O müqəddəs yeri bir daha süzdüm.

Son görüş...Əqlimi başımdan almış,
Xəstəhal olmuşam o gündən bəri.
O tut ağacının altında qalmış
Elə bil qəlbimin döyüntüləri.

Bu yarpaq toxunmuş bəlkə üzünə,
Öpmüş saçlarından, yanaqlarından,
O, buna görə də əzizdir mənə
Bütün ağacların yarpaqlarından.

Yarpağı qoymadım bir an gözümdən,
Gah öpdüm, oxşadım, gah suya qoydum.
Hər onu əlimə götürəndə mən,
Qəlbimin başında bir ağrı duydu.

Mən onu nə qədər əzizlədimsə
Gün-gündən qurudu, saraldı, soldu.
Canımı eşqimə qurban dedimsə
Qismətim yenə də ayrılıq oldu.

Bəlkə də, bəlkə də yanılmışığız biz,
Sevda ötərgidir bir qonaq kimi;
Bir zaman bizim də məhəbbətimiz
Bəlkə solacaqdır bu yarpaq kimi.

iyul, 1957

QAYIT

Telefon səslənəndə, dərhal özüm durardım,
 Ümid çəkisindəki dəstəyi qaldırırdım.
 Gizli işarələrlə danışardım səninlə.
 Yoxsan, yoxsan sən artıq,
 İnə, ey eşqim, inə.
 İndi gecəbəgündüz telefon səslənsə də,
 Dəstəyi götürmürəm,
 Götürmürəm, mənə nə!...
 Bu yetim ürəyimlə yolları keşətləyirəm,
 Sən ki, yoxsan,
 O dilbər gecələri neyləyirəm!...
 Deyirlər ki, Bakıda gözəl keçir havalar,
 Sənsiz bu gözəlliyin axı, nə mənası var?!

Sənsiz bu gözəlliyi mən ki, duya bilmirəm;
 Köksüm alışıb yanır, ufuldaya bilmirəm.
 Gözəlliyi sən idin mənimçinin havanın da,
 Baharın da, qışın da,
 Saatın da, anın da.
 Hara getdin, ey mənim ürəyimin ürəyi,
 Mənim əzablarımin, qəmlərimin bəzəyi?
 Sənsiz heç istəmirəm günün üzünə baxam;
 Sən yoxsan,

Elə bil ki, mən özüm də heç yoxam!...
 Sənsiz,
 Özündən əvvəl səsi, sorağı gəlmiş
 Buz nəfəsli yazam mən.

İşıqsız ulduzam mən.
 Sənsiz açarı itmiş qapalı bir xəzinəyəm.
 Sənsiz axı, mən nəyəm?
 Kim yazdı bu hicranı ömrümüzə, bilmirəm?
 Qayıt, qayıt, sevgilim, axı, dözə bilmirəm!
 Sən, ey mənim baharım, sən, ey ömür gülşənim.
 Gözümə göz yaşından pərdə çəkilsin mənim,
 Ta ki, görə bilməyim səndən özgə kimsəni.
 Məndən də özgə ancaq görməsin heç kim səni.
 Ayrılıq neştərilə gəl qanatma yaramı,
 Gəl, gözümün yuxusu gəl,
 könlümün aramı.
 Gəl, səni axşam olcaq küçələrdə gəzirəm.
 Qayıt, qayıt,
 Tez qayıt, yoluna müntəzirəm!

iyul, 1957

AY İŞĞINDA

Nəğmə var, dinləyəndə
elə bil yetişirsən
ən böyük muradına.

Nəğmə var, dinləyəndə
bütün qəmin, kədərini
gəlir düşür yadına.

Nəğmə var, dinləyəndə
ötən şirin günləri
anır, anır, yanırısan.

Nəğmə var, dinləyəndə
sən torpaqdan üzülüb
göyə qanadlanırısan...

Nədəndir, ey sevgilim,
Dinləyəndə hər dəfə
mən "Ay işığında"nı

Sən düşürsən yadıma?
Yetişirəm elə bil,
bu dünyada ən böyük
arzuma, muradıma.

Ay işığı rəqs edir,
Sanki o ay üzündə.

Bəlkə ay işığından
Yarandın sən özün də.

Sən də o mahnı kimi
Həm incəsən, həm dərin,
Həm həzinsən, həm şirin!...

dekabr, 1957

ŞEİRİMİN AHƏNGİ

Hökümünü səndən alır hər ayım, hər günüm də,
Əlimə qələm alsam sən durursan önümdə.
Mənim könlüm əbədi məskənidir, yerindir
Qələmimdən axanlar sənin hisslərimdir.
Sən mənim həyatımın, ilhamımın özüsən,
Sən ömür kitabımın ilk sözü, son sözüsən.
Sənin hissini, düşüncəni öz rəngidir şeirim,
Ürəyimə vurğusu ahəngidir şeirim.

11 yanvar, 1958

GEÇİKMİŞ MƏHƏBBƏT

Mən bilirəm, bu dünyada
Yalnız mənə göz dikmisən,
Sən baharım olsan belə
Neyləyim ki, gecikmisən.

Gecikmisən, yazıq bülbül,
Bağ-bağçalar xəzan olub.
Vaxtsız ötmə, bahar keçib
Gül dərilib, gül sovlub.

Bizim qoca təbiətin
Bir amansız qanunu var:
Vaxtsız dəyən bir meyvəni
Şaxta kəsər, dolu vurur.

SƏN OLMASAYDIN...

Əgər bu dünyada sən olmasaydın
Mən kimi sevərdim, axı mən kimi?
Sən əgər mənimçün doğulmasaydın,
Kiminlə bölərdim ələmlərimi?

Sən doğulan zaman gün də elə bil
Doğubmuş balaca pəncərənidən.
Anan bilməyib ki, onunçun deyil,
Başqa birisiçün doğulmusan sən.

Dedin, gerek əqlə qulaq asaydım,
Bu sözlə necə də xətirimə dəydin.
Əgər bu dünyada mən olmasaydım,
Sən də sən deyildin, bir özgəsiydin.

fevral, 1958

SAKİT GÖLƏ DAŞ ATDIM

Ey könlümün öz səsi,
 Mən sanardım özümü dünyanın müqəddəsi-
 Sənə rast gəlməsəydim.
 Sənin duyğularının o tül qanadlarında
 Uçub yüksəlməsəydim...
 Əzab odundan keçən uca duyğularından
 Həmişə dərs götürdüm.
 Təmizlik aynasında mən öz ləkəmi götürdüm.
 Mən yaxşıca tanıdım dostu da, düşməni də.
 Sən öz təmizliyinlə təmizlədin məni də.

Yuxusunda gül dərən yuxulu duyğuların,
 Hələ əl toxunmamış o ulu duyğuların
 Şirin xəyallarının şirin laylalarında,
 Mışıl-mışıl yatırdı.
 Birdən toxundum ona.
 Ayıltım yuxusundan,
 Ayıltım özüm üçün.
 Axi, onsuz da bir gün
 Sən öz yuxularından qalxıb oyanmalıydın,

Kiminsə sevdasına alışıb yanmalıydın.
 Sakit gölə daş atdım,
 Sən diksindin...

Oyandı yuxulu duyğuların.
 Səni məndə yaşatdım.

Elə ki, bu sevdanın arxasınca sən uçdun,
 Tez-tez vaxtı soruşdun.

Gündə təqvimə baxdın.
 Bircə günün eşqinə
 Altı günü darıxdın.
 Saatları, günləri arzu dəyirmanında
 Sən üyütmək istədin.
 Vaxtı ötmək istədin.
 Xoşbəxtəm ki, könlümün
 Çılğın duyğularıyla
 Yaşadıram səni mən.

Başqasını yaşatmaq
 Daha gözəl olurmuş yaşamağın özündən.

1959

HEYF

(O.Kazimov bəstələmişdir)

Heyf o gözlərə, o baxışlara,
 Özgə birisinə baxacaq həmə. Heyf o ilahi, qövsi qaşlara,
 Sınacaq kədərli düşüncələrdən.

Heyf o alovlu ötən çağlara,
 Uçan, yad budağa tez qonacaqdır.
 Heyf gülə bənzər o dodaqlara,
 Özgə bir dodağa toxunacaqdır.

Gülüm, heyf sənə, heyflər mənə.
 Qoruya bilmədim məhəbbətimi.
 Özüm bilə-bilə verirəm yenə
 Özgə birisinə səadətimi.

avqust, 1960

Kupe sıxır məni, yata bilmirəm,
 Zaman tək ötüşür, axır təkərlər.
 Təkərlər məni də özüylə bahəm
 Bir oxun başına fırladar, hərələr...

Durursan önündə dərd-sərinlə,
 Gah "gəlmə" deyirsən, gah "gəl" deyirsən.
 Nifrətinlə deyil, məhəbbətinlə
 Sən məni necə də lənətləyirsən!

avqust, 1960

BİR SALAMA DƏYMƏDİ

Bu gün mən səni gördüm,
 salam vermək istədim,
 Üzünü yana tutdun.
 Söylə, illərdən bəri
 Qəlbimizin bir duyub
 bir vurduğu illəri,
 Axı, nə tez unutdun?
 Beş ildə gözümüzə axan o qanlı sellər,
 Bir salama dəymədi?
 Heç üzümə baxmadan yanımdan necə keçdin?
 Yoxsa sən öz əhdinə, ilqarına ağ oldun?
 O qədər yaxın ikən, bu qədər uzaq oldun.
 Şirin gülüşlərimiz, acı fəğanlarımız
 bir salama dəymədi?
 Qayğılı anlarımız, qayğısız anlarımız
 bir salama dəymədi
 Sən neylədin bir düşün!
 Yalnız indi anladım: ah, sən daha mənimçün
 elçətməz bir çiçəksən,
 Yaşanmış günlərimtək geri dönməyəcəksən!...
 Qop, ey tufan, əs, ey yel! Xəzan olum, tökülüm
 Düz beş il ürəyimdə
 Bəslədiyim məhəbbət, bir salama dəymədi

Bir günlük həsrətimə dözə bilməyən gülüm,
 Bəs nə oldu? Bu həsrət bir salama dəymədi?
 Getdin, dalınca baxdım, can ayrıldı canımdan,
 Sən necə etinasız ötə bildin yanımdan?

Ah çəkdim, başım üstə yarpaqlar əsdi, gülüm,
 Sənin qəlbin əsmədi.
 Geriyə də baxmadın!
 Niyə sənin yolunu məhəbbətin kəsmədi?..
 Qazancımız de, bumu?
 Deyilməmiş o salam əlvidamız oldumu?
 Sən mənə zülm etlədin, mənə zülm yaraşır,
 Bir salama dəyməyən eşqə ölüm yaraşır!

sentyabr, 1961

SAHİLƏ ÇIXMAQ İSTƏYİRƏM

Görüşdük, görüşdük ayrılmaq üçün;
 Dünya gözlərimdə qaraldı o gün.
 Dedin ki, səbr elə, gəl bir az da döz;
 Əbədi vüsalçın ayrılıq biz.
 Dedim:-Tutmamısan dilə az məni,
 Dedin:-Dil sevmir ki, sevən ürəkdir.
 Dedim:-Təsəllilər ovutmaz məni,
 Çiçəyə isti yox, bahar gərəkdir.

*Hacıkənd,
 avqust, 1961*

UNUTMAQ İSTƏRƏM...

Unutmaq istərəm!
 Özüm özümdən,
 Bir daha ayrılıb haçalanmayım.
 Gecələr yatıram bir fikirlə mən:
 Səni düşünməyim, səni anmayım!...

Bu elə qayğı ki, bu elə qəm ki,
 Azdırar yüz illik yolundan səni.
 Səhər də, axşam da düşünürəm ki,
 Gərək düşünməyim heç zaman səni.

Unudar fikirdə, xəyalda, təkcə
 Unutmaz ürəkdə, sevən-sevəni.
 Mən özüm-özümə "unut!"-dedikcə,
 Özümü unudub tapıram səni...

"Unudum"- deyirəm, ancaq nə fayda!...
 Yadımdan çıxmamış düşürsən yada.
 Eşqimin odunu söndürə bilmir,
 Qəzəbim sel kimi aşıb daşsa da.

sentyabr, 1961

QISQANIRAM MƏN

O, çalır, nəğmənin hər xalında sən,
Qəlbinə, ruhunu tapmısan deyən.
Unudub zamanı, vaxtı, məkanı
Xəyal dünyasında məclis qurmısan.
Səslərin oduna əridib canı,
Özünü nəğməyə qarışdırmısan.
Nəğmə aldı səni mənim əlimdən,
Səni, nəğməyə də qısqanıram mən.

Dayanıb güzgünün qabağında sən,
Pərişan saçına daraq çəkirsən.
Arzular, diləklər təmännəsizdir
Bu qoca dünyada hər kəsin, gülüm.
"Pərişanlıq zülfün öz qaydasıdır",
Halı pərişanlar neyləsin, gülüm?
Güzgü də zövq alır gözəlliyindən,
Səni, güzgüyə də qısqanıram mən.

Ömrün yollarını inamla keçdim,
Axırda odlandı bağrımın başı.
Eşqin çeşməsindən bir damcı içdim,
Axdı sellər qədər gözümün yaşı.
Bu dərdə tablamaq müşkül olsa da,
Eşqsiz ürəyi daş sanıram mən.
Düşməsin araya gülüm, qan-qada,
Səni, özünə də qısqanıram mən,
Daim öz-özünün yanında sən,
Neyləsin həftədə bir yol görüşən?

dekabr, 1961

SORUŞMA

Soruşma, mən səni neçin sevmişəm,
Neçin yaranıbdır, neçin bu aləm?
Bir soruş, buludlar neçin burulur,
Neçin o gah yağış, gah bulud olur?

Bir soruş, bir soruş bəs nədən belə,-
Dalğalar özünü çırpır sahilə?
Bir soruş, əsəndə dəli küləklər,
Niyə pıçıldaşır, güllər, çiçəklər?

Neçin sevdidiymi bilmədən mən də,
Sevirəm, sevirəm... insan sevəndə
Yalnız öz könlünün səsinə dinlər,
Neçin sevdidiyi bilməz sevənlər,
Neçin sevdidiyi bilsə bir ürək,
Sevməyir demək,
Sevməyir demək!

yanvar, 1962

ELƏ BAXMA

-Elə baxma, qadan alım,
Hər baxanda könlüm olur dilim-dilim.
-Necə baxım?
-Elə bax ki, mən də sənə baxa bilim.
-Bu mənim öz baxışımdır,
Hardan alım təzə baxış?
-Düzü məndə can qalmamış.
-Onda baxma!
-Necə? Məgər bu mümkünmü?
Gülüm, məndən nə tez bezdin?
Əgər sənə mən baxmasam
Sən də belə görünməzdin.

avqust, 1962

HANSIMIZ YOXUQ?

Təkəm, təkəm otaqda,
Üşütmələr dolaşır elə bil ki, canımda,
Yanıldım!
Heç olmayıb sənsiz bircə anım da.
Haçan tək olmuşam mən?
Mənim düşüncələrim məgər sən deyilmisən?
Məgər gizlənməyibmi taxıl, sünbül içində-
Ətir də gül içində?
Bizə birdir yaxın da, bizə birdir uzaq da.
İndi hansımız yoxuq bilmirəm bu otaqda?!

yanvar, 1963

EŞQİM

Ömrümə nur çilə, alış, yan, eşqim,
Ruhum da, canım da artıq sənindi.
Mənim öz könlümdə doğulan eşqim,
Hakim kəsilibdir könlümə indi.

1963

GÖZÜN DİLİ

Qara gözlər,

Ala gözlər,
Qonur gözlər...

Nə qədər sözlər

Deyilmiş mədhinə gözəl gözlərin,

Şairlər, indi də mənə söz verin.

Qorxuram gözlərin mən, gözəlindən,

Aman göz əlindən, dad göz əlindən!

Gözdən hansı qəlbə dağlar çəkilməz?

Gözün dediyini dil deyə bilməz.

Həm incə, həm dərin dili var gözün,

Sözünü ürəklər anlayar gözün.

Mələr çıxmasa da ürəyin səsi,

Elə ki, havada gözlər öpüşür.

Eşqin də ilk odu, ilk şərəəsi

Əvvəlcə ürəyə gözlərdən düşür.

Gözləri məhd edən şeir də gerçək,

Gözün öz dilində yazılsın gərək.

Bu dil müəmmadır, bu dil çətindir,

Bu dillə dinəni bu dillə dindir.

1963

ON DƏQİQƏ SONRA

Ayrıldıq... Ayrılanda

Elə zənn elədim ki,

Qəlbim boşalıb tamam.

Qəlbimdəki hər sözü,

Hər sirri, hər mətləbi

Mən deyib qutarmışam.

Onca dəqiqə sonra

On min sözün, sualın

Oxu batdı qəlbimə,

Bu sözü, bu söhbəti

Kimə deyim, mən kimə?

Onca dəqiqə sonra

Gülüm, sənə təzədən

Görüşmək istədim mən.

Onca dəqiqə sonra

Mənə elə gəldi ki,

On il danışsam əgər

Sözüm qurtarmaz yenə,

Yüz il azdır, az, yenə.

O görüş günlərimiz

Gəldi mənə an kimi

Görüşmək istəyirəm

Səndən ayrılan kimi.

Sentyabr, 1963

YOX, DÜŞMÜRƏM, QALXIRAM

Ən uca mərtəbədə yaşayırsan...

Çox gözəl!

Məni bu pillələrlə

İmtahana çəkmə gəl!

Yox, yox! Mənə demə ki,

Muğayat ol özündən,

Çıxma bu pillələri

Xəstə ürəyinlə sən!

Yox! Onlar yormur məni!

Bir addıma qalxıram

yuxarı beş pilləni.

Düşəndə bir pilləni

Beş addıma düşürəm.

Düşürəm... Yox düşmürəm,

Sanki yoxuş qalxıram.

Məni yola salırsan:

Gah özümə, gah da ki,

dönüb sənə baxıram.

Pillələri adlayıb

Axı, düşə bilmirəm,

Köynəyim tondan ağır,

Sıxır məni əynimdə,

Düşürəm...

Düşə bilmirəm

sənin baxışlarının

ağırlığı çiynimdə.

Yox! Mən pillə düşmürəm,

Ruhum düşür göylərin

Min-min mərtəbəsindən.

Hara gedim, bilmirəm

Ayağıma dolaşan

ürəyimlə indi mən?

Düşürəm, xəyal kimi...

Aparıram beynimi,

Ürəyim sizdə qalır.

Kədərım yanımdadır,

Fərəhim sizdə qalır...

Mənim bu tərs taleyim

Gör bir necə zalımdır,

Enişim- hicranımsa,

Yoxuşum- vüsalımdır.

Sənin pillələrini,

Qalxmaq necə asandır,

Düşmək, etmək çox çətin!

Bu da mənasız deyil,

Hər işi tərsinədir,

Əzəldən məhəbbətin!

oktyabr, 1963

İŞIQ-QARANLIQ

İşığa möhtacdır işlər, əməllər,
Ancaq qaranlıqda görüşürük biz.
Özün də, ışığa nə lüzum, əgər
Alışıb yanırsa ürəklərimiz?!

Adamlar içində mənim deyilsən,
Hamı seyr eləyir hey, müdam səni.
Həmişə işıqda itirirəm mən,
Ancaq qaranlıqda tapıram səni.

aprel, 1964

HƏSRƏT

Yoxsan...
Qəribə işdir.
Danışırım yenə mən
Əlim qələm də tutur,
Durub şeir yazıram
Səhər-səhər sənə mən.

Sən həm mənim kədərim,
Sən həm də şadlığımsan,
Sən mənim əsarətim,
Həm də azadlığımsan...

Yoxsan...
Qəribə işdir
Qəlbim,
hissim,
düşüncəm,
Axı, oyaqdır mənim
Necə nəfəs alıram-
Havam ki, yoxdur mənim?
Yoxsan...

Sən mənim üçün
Xoş arzularsan demək,
Baharda qarsan demək,
Qışda baharsan demək.
Yoxsan...

sən mənim üçün
Daha çox varsan demək.
Sevilənlər, sevenlər

Ayrılığın, həsrətin
Əlindən dad çəkdi, dad.
Eşq- həsrətin anası,
Həsret- aşiqə ustad.

Ömrün boyu qaçmısan,
Arxanca yüyürmüşəm.
Səndə imkansızlığı,
Uzaqlığı görmüşəm.

Həsret öyrətdi mənə
Hardayam...

indi hardan
Hara gedəcəyəm mən.
Nəydim, indi nəyəm mən?
Həsret öyrətdi, həsrət
Vaxtın hardan başlayıb

Haraya vardığını.
Həsret öyrətdi
mənə

Başlayan bir həyatın
Səndə qurtardığını.

Həsretinin gözüylə
Mən dünyaya baxanda
Gecələr gündüz olur.
Həsretinin zülməti
Gözlərimə nur verir,
İdrakıma göz olur.
Həsretim başlananda
Başlanır bu cahana
Sonsuz heyretim mənim.

İdrakımla yaşıddır
Eşqim, həsrətim mənim...

Böyük bir şair dünən
Vaxtın qısalığından
Dad çəkib "uzan!"-dedi,
Anın qısa ömrünü
O uzatmaq istədi.

"Ey an, sən uzan" deyib
Vaxta böhtan yazdı o,
Əgər həsrət çəksəydi
Ana yalvarmazdı o.

Onda o bilərdi ki,
Həsretin bircə anı
Bərabərdir illərə,
Bircə günlük ayrılıq
Neçə illik vüsaldan
Uzun olur yüz kərə.

Bircə günlük ayrılıq
Saçda yüz ağ dən olur;
Həsret vaxtı uzadan,
Səbri gödəldən olur.

Həsretin-məhək daşım,
Həsretin- yol yoldaşım
Yanır başım üstündə
O, ulduz tək, o, gün tək,
Mərdanədir, böyükdür
Həsretin də özün tək...

Kislovodski
iyul, 1964.

MƏKTUBLAR

Payız yarpağı tək pərişan olur
Dolablar küncündə qalan məktublar.
İşsiz günlər kimi lap unudulur
Bir vaxt könlümüzü alan məktublar.

Köhnə məktublara baxıram bir-bir,
Günlər gəlib keçir gözüm önündən.
Günlər gah ağlayır, gah gülümsəyir,
Od söñüb, kül ilə oynayıram mən.

Bir vaxt hər sözünü əzbər bildiyim
Məktublar adicə varaqdır bu gün.
Burdakı arzular, duyğular, düzü
Könlümə nə qədər uzaqdır bu gün.

Könlümü titrədən nə duyğudur bu?
Zaman gəncliyimi yeləmi vermiş?
İnsanın öz hissi, eşqi, arzusu,
İnsandan nə qədər uzaq düşərmiş!...

Keçmiş təzədən yaşayıram mən,
Ömrün üfûqündə gülür dan yeri.
Deyirəm, insanın bəzən özündən
Daha canlı olur xatirələri.

Hər varaq üstündə bir günün izi,
Canlanır təzədən ötən günlərim...
Cansız varaqlarda tapmışam sizi,
Ey itən günlərim, itən günlərim.

Məktublar bir qəlbin arzusu, eşqi-
Bənzəyir çağlayan yaz sellərinə.
Məktublar körpüdür, bağlayır məni
Ömrümün çiçəkli sahillərinə...

Gülməli görünər bəlkə də sənə
Ey könül, bu köhnə "şanlı məktublar".
Ancaq şirinsiniz, ey məni mənə
Qaytaran məktublar, canlı məktublar!

oktyabr, 1964

Necə odsan bilmirəm,
Sən başa sal bir məni!
Nə qədər yanındayam,
Odun yandırır mənə.

Elə ki, ayrılıram,
Ayın, günün başına
Məni dolandırırısan,
Necə odsan bilmirəm,
Uzaqdan yandırırısan...

noyabr, 1964

SEVƏ BİLİRƏMSƏ

Ancaq məhəbbətçün yaranmışam mən,
Alammaz əlimdən bu haqqı kimsə.
Xoşbəxtəm, küsmərəm öz taleyimdən.
Əgər sevirəmsə... sevilirəmsə...

Məhəbbət- amalım, arzularımdır,
Ona kainatım, cahanım deyim.
Mənim dövlətimdir, mənim varımdır
Bütün varlığım ilə sevə bilməyim.

Sevə bilirəmsə əgər ürəkdən
Dünyanın ən gözəl adamıyam mən.
Səni sevirəmsə sevirəm demək
Həyatı, dünyanı, yoxdur düşmənim...
Əgər sevirəmsə-qəlbim aynatək
Şəffafdır, həssasdır, kövrəkdir mənim...

Bu könül aynama gülümsəyərək,
Göylər də, yerlər də əks olur həmə
Sevirəm, sevirəm, sevirəm, demək,
Bütöv bir aləməm, kainatam mən.
Mən ki, kainatam, aləməm, nə qəm,
Ayım da, Günüm də, Ulduzum da var.

Həm zülmət, Həm də ki, aydınlıq gecəm,
Həm açıq, həm tutqun gündüzüm də var.
De məndən varlısı dünyada varmı?
Sevən də özünü yoxsul sanarmı?

Mənim öz eşqimin öz ulduzları
Dağıdır, könlümə nur, qucaq-qucaq...
Axı, bu sərvəti, dövləti, varı
Məhəbbət bəxş edər insana ancaq.

Bəli, ilk insanla həmyaşam artıq,
Bilmirəm aydayam, ya gündəyəm mən.
Zamandan, məkandan çıxmışam artıq,
Dünyəvi aləmin fəvqündəyəm mən.

Öz böyük eşqimlə fəzadayam mən.
Məni endirməyin yerə, amandır.
Dünya çox kiçikdir məhəbbətimdən,
Həm arzum bir cahan, bir asimandır.

Verir arzularım göydə səs-səsə,
Deməyin yerdə gəz, yer bəs deyilmi?
Yanan bir ürəyə, sevən bir kəsə
Göylərin özü də qəfəs deyilmi?

Sevə bilərəmsə əgər ürəkdən
Dünyanın ən gözəl adamıyam mən!

dekabr, 1964

AD GÜNÜ

Bu gün sənin ad gününmü?
Xeyr! Bu gün.
Doğulduğun gündü sənin.
Sevən gündən yaşamağa başlamısan,
Bu gündən də hesablanır təvəllüdün,
Eşqimizin on yaşı var,
Dərya qədər göz yaşı var.
Həsət axır aramızdan bir çay kimi,
O sahilə sən durmusan,
Bu sahilə mən durmuşam.
Məhəbbətin badəsini
Mən bu çaydan doldurmuşam...
Bu çay bizim göz yaşımız,
Dibindəki sal daşları
Qəm-xarımız, sirdaşımız.
Bu sövdəyə düşən gündən,
Bu dünyanın həm dərdinə, həm qəminə
Sirdaşam mən!
Deməyin ki, qırx yaşım var,
Həsətimlə həmyaşam mən,
Həsət axır aramızdan
Bir çay kimi...
Gecə-gündüz
Fəğanda mən, harayda mən.
Bu həsrətlə birləşirik,
Dayansa da
O tayda sən, bu tayda mən!..

UNUTDURDUN SƏN MƏNƏ

Xəyalınla, fikirlə
Həmişə sərxoşam mən.
Unutmuşam özümü,
Dönüb sən olmuşam mən.

Öz könlümün səmindən,
Öz könlümə ün düşüb,
Dağlar başı qaralıb,
Dərələrə gün düşüb,
Niyə belədir,

gülüm,
Sən özün bilməlisən,
Fikirimə düyn düşüb!

Həqiqət- güman olub,
Xəyalım- duman olub
Gah düzəndə sürünür,
Gah təcədə görünür,
İlişir kolluqlara.
Fikirlər qırıq-qırıq,
Arzular para-para.
Ümidlər pərən-pərən,
Qəsəmlər- yalan olub,

An var dönüb il olub,
İl var, dönüb an olub.

Həsretim, bu anları,
günləri,
danır mənim.

Saatımın əqrəbi

Yalnız sənin başına
Dönüb dolanır mənim.
Sənə könül verəli,
Mənim üçün
bu köhnə
vaxt ölçüsü pozuldu,

Sənin məhəbbətinin
Dərəcəsi, ölçüsü
Mənim vaxt ölçüm oldu.

Bir şaxtalı qışdayam,
Mənə əlvən baharı
Unutduran sən oldun.
Ancaq hər gün baharı
Məndən soran sən oldun!

Ümmanam.
Sahilimi

Unutdurdun sən mənə
Qarlı dağam,
selimi
Unutdurdun sən mənə.
Gecəyəm,
gündüzümü
Unutdurdun sən mənə.
İnsanam,
öz-özümü
Unutdurdun sən mənə.

Bu dünyada hər şeyi
Unutdurub sən mənə
Çəkdirmisən göz dağı,
Əvəzində öyrətdin
Səni unutmamağı!...

ÖZÜNDƏN AYRILA BİLMƏYƏCƏKSƏN

Deyirsən, dərd oldu bizə eşqimiz,
Sarsıntı, üzüntü yetməzmi artıq?
Ürəkçə nə qədər bir olsaq da biz
Həyat yollarında ayrılmalıyıq.

Ayrılmıq! Söz asan, əməl çətindir,
Sevmək! Bu ki, sən öz fitrətidir.
Necə ayırasan odu ürəkdən,
İstini atəşdən, ətri çiçəkdən?...

Mənim öz istəyim, mənim öz kamım-
Sənin öz istəyin, sənin öz kamın.
Sənin ad gündür mənim bayramım,
Mənim ad gündür sənin bayramın.

Biri-birimizçün doğulmuşuq biz.
Birdir hər eşqimiz, hər istəyimiz.
Demək ki, yanımcə nə hərlənirsən?...
Məhvərin başına gərək hərlənəm.
Bəzən səbəbsiz də kədərlənirsən,
Səbəbi axtarma,
o səbəb mənəm!

Qəlbin çox ucalır, çox qanadlanır,
Ona zirvə mənəm,
Ona son mənəm.
Yata da bilmirsən uzun gecələr,
Gözlərindən qaçan o yuxun mənəm...

Hər kəsə tutmadın axı, tən məni.
Sən də bu dünyada mənimçün təksən.
Sən qova bilərsən evindən məni,
Qəlbindən ki, qova bilməyəcəksən.
Sənin hər dəqiqən, hər anın mənəm,
Axı, adın mənəm, ünvanın mənəm.

Qapını üzümə bağlasan da sən,
Özündən ayrıla bilməyəcəksən...
Sən ki, sən deyilsən,

Sən də bil, mənəm.
Yaşını çoxaldan, səni ucaldan,
Gün mənəm,
Ay mənəm,
Gülüm, il mənəm!...

1965

KƏDƏRİM ÖZÜMÜNDÜR

-Fikirlisən?
 -Yox!-dedim,
 Kədərimi gizlədir, mən qəmimi danıram,
 Nədənə öz dərdimi hamıya qışqırıram.
 Kədərli anlarımda mənə heç kəs görməsin,
 Söndür,
 çırağı söndür!
 Sevincim hamınınsa,
 kədərım özümündür.

may, 1965

TƏZƏDƏN

Bu şirin sevdaya düşəndən bəri
 Neçə yol ayrıldıq bir- birimizdən.
 Ayrılıq günləri, hicran günləri
 Uzandı...

ömrünə ömr aldı bizdən.

Biz ki, öyrənmişik hicrana artıq.
 Cövrü yadda qalır, qəm unudulur.
 Sevən könüllərçün, gülüm, uzaqlıq
 Ən böyük, ən gözəl yaxınlıq olur.

Yağış dayandımı?

Qalın buluddan
 Sıyrılib yenidən təzə gün doğur.
 Hər uzun ayrılıq, hər qısa hicran
 Səni mənim üçün təzədən doğur.

Həsretin ağrısı düşsə də yada
 Təzədən sevirəm, təzədən səni.
 Elə bilirəm ki, bu gen dünyada
 İlk dəfə görürəm, gülüm, mən səni.

Ayrılıq günləri düzülür səfə,
 Hər gün gözləyirik, hər gün, bir günü.

Ayrı bir adamsan, gülüm, hər dəfə
 Vüsəlin əvvəli, hicranın sonu.

Teleqraf kağızı... kiçik bir varaq.
 Alışan könlümə su səpir yenə.
 Səndən ayrıldığım on gündür, ancaq
 Milyon illərdir ki, həsrətəm sənə.

On gündə əzabla neçə-neçə min
 Dəqiqə, saniyə yola saldıq biz.
 Bu uzun anların, dəqiqələrin
 Hansını yaşadığ bir-birimizsiz?

Sənin də yerinə danışırım mən.
 Qoy olsun!

Qəlbimiz ayrı deyildir.
 Biz iki olsa da vüsal günləri,
 Ayrılıq günləri bir oluruq, bir!

Həsrət, ürəyimdə qaladan möhkəm,
 Hicran çöplərindən bir yuva qurmuş.
 Sənin yanında da sənə həsrətəm,
 Həsrət ayrılıqdan uzun olurmuş...

Görüş qışdan sonra gələn bahardır,
 Ayrılıq, görüşlə bitir... tez olur,

Eh!... Ona nə var ki, müddəti vardır,
 Həsrətsə ölçüsüz, müddətsiz olur.

Bil yaman gündə də, yaxşı gündə də,
 İstəyəm qovuşam, mən yetəm sənə.
 Gözüm gözlərinə dikiləndə də
 Həsrətəm,

həsrətəm,
 həsrətəm sənə!...

iyul, 1965

NÖQTƏYƏ DÖNDƏRƏRDİM...

Mən burdayam, sən orda...
 Yenə hicran, yenə qəm...
 Yerdəyəmmi?- bilmirəm,
 Göydəyəmmi?- bilmirəm...

Aramızda sədd kimi,
 uçurum kimi dayanan
 Bu uzun yollar deyil,
 Gülüm, zamandır, zaman!...

Məhəbbətimiz qədər
 Əzabımız var bizim.
 Aramızda dayanmır
 Bu uzun yollar bizim!..

Aramızda dayanır
 Neçə-neçə il, gülüm,
 Neçə-neçə ay, gülüm!
 Bu ayları, illəri
 Fikirim sürət ilə
 Necə udum, ay gülüm!...
 Bizim istəyimizlə
 Qara dönüb ağ olmur!

Yolu qısaltmaq olur,
 Vaxtı qısaltmaq olmur.
 Uzun yollar, dolaylar
 Əgər olsaydı dərdim,
 Mən onları kəmərtək
 Belimə dolandırıb
 Nöqtəyə döndərərdim!

avqust, 1965

NƏSƏN SƏN

(Hamidənə)

(R. Mustafayev bəstələmişdir.)

Röya kimi səssiz keçən ömrün,
Hər şöhrəti sənsən, şanı sənsən.
Min dərdə kiriftar dəli könlün
Həm dərdi və həm dərmanı sənsən.
Ömrün bəzəyi, ziynəti sən.
Mənəm, ya hikmətmi, nəsen sən?

Sən həm şəkərim, həm zəhərim sən,
Sən həm xeyirim, həm zərərim sən,
Sən həm savabım, həm günahımsan,
Sən həm dünənəm, həm sabahımsan.
Çoxdur pərilər, bir dənəsən sən,
Ömrümmü, həyatımmı, nəsen sən?

Uçmaq dilərim, göylərə uçmaq!
Xəncər kimi qından çıxıb ancaq
Hər cəhdimi hər yerdə kəsən sən,
Bir dostmu, ya düşmənmi, nəsen sən?
Hökmünlə, sən aldın məni məndən.
Sultanmı, ya xaqanmı, nəsen sən?

Könlümdəki bir arzunu açmam,
Hər arzumun ilk arzusu sənsən.
Sənsiz bu həyat zəqqum olardı,
Ömrün dadı sənsən, duzu sənsən.
Bir meh kimi ruhumda əsən sən,
Ruhummu, xəyalımmı, nəsen sən?

oktyabr, 1965

SƏNƏ SÖZÜM VAR...

Axı, uzaqdayam... sənə sözüm var.
Bir yol zəng eləsən axı, nə olar?
Bilmirdim, bu qədər dönükmüş üzün,
Bəs sənə heç yoxmu mənə bir sözün?

Boşaltmaq istəmi ürək, dolmasa?
Səni tərpətmədi bunca davalar?
Əgər sözün yoxsa...

Sən heç olmasa
Soruş, necə keçir burda havalar?

Dağ seli dağlanar dar dərələrdə,
Düzənə çıxmasa, durula bilməz.
Səni qınamıram, düzü bu yerdə,
Eşqsiz ürəkdə söz ola bilməz.

Necə bacarırsan, necə dözürsən?
Əsəbin, üreyin de daşdanmıdır?
Anlaya bilmirəm,

damarlarından,
Axan qar suyumu, yoxsa qanmıdır?

Bunu da oxuyub gülərsən yaqın,
Mənəm danlayan da, mənəm sevən də.
Poladdan əsəbin var imiş sənə,
Kaş sənə xislətin olaydı mənə.

noyabr, 1965

“SON GÖRÜŞ” POEMASINDAN**1. Qoy olsun**

Ax necə qıfilla qıfıllanmışam,
Mən bu dustaqlığı həyat sanmışam.
Bənd-bənd buxovluyam öz ürəyimə,
Həyat ayrı cür də olmuş demə.
Qırılıb tökülən qanadlarımdan
Qan axır...

Gün-gündən böyüyür yaram.
Bir bəndim, qıfılım açılan zaman
Min yerdən bağlanıb qıfıllanıram.
Arzumu?
Dünyada arzularına
Ən az yetənlərdən biriyəm, ey dost,
Mənim bir arzum var:
Çatmaqçün ona
Gərək muma dönüb əriyəm, ey dost!

Bu qədər ağrıya tablamaq olmaz,
Mənim cəhdim böyük, tələbimsə az.
Ancaq almaq üçün bu azı səndən,
Ömrümü, günümü verməliyəm mən.

Xoşbəxtin arzusu, diləyi min-min,
Çatar hamısına, “bəs” deməz yenə.
Bədbəxt bir arzuya qovuşmaq üçün
Min dağı dağıdar, yetişməz yenə.
Qoy olsun!

Dönmərəm öz dediyimdən
Əbədi yolçuyam, yol gedirəm mən.
Eşqimin əzablı yoludur bu yol,
Haqqın yolundan da uludur bu yol.

Namərdəm, dönərsəm öz dediyimdən,
Yorulub bu çətin dolaylarda mən,
Almaq istəmirəm bir an dincimi,
Dərdimdə tapmışam hər sevincimi...

noyabr, 1965

2. Mən dərdədən qaçanda...

Mənim ürəyimdə verib baş-başa
Dayanır dağ boyda dağlar sükutda.
Biri digərindən xəbərsiz, səssiz
Dərdlərim şam kimi ağlar sükutda.

Zaman dara çəkir fikiri, xəyalı,
Zaman damcı- damcı axır gözümdən.
Arzular başıma qaxınc olalı
Özümü sükuta tapşırıbmışam mən.

Qalmışam su üstə tənha qu kimi,
Fikrimə dar gəlir bu yerlər mənim.
Mən dərdədən qaçanda
Bir oğru kimi,
Tutur ayağımdan fikirlər mənim...

Solub ürəyimdə saralır dən-dən
Hələ açılmamış tər qönçələrim.
Yatmaq istəyəndə dərdin əlindən
Mənə yorğan olur düşüncələrim...

Mən dərdədən qaçanda yolda iz qalır,
Alov gözdən qaçır, gözə dərd olur.
Dərdimdən qaçanda dərd yalqız qalır,
Bu da mənim üçün təzə dərd olur.

Solan bir çiçəyəm, gün batan kimi
Min hala düşürəm bu dövrən kimi.
Bir günlük nəşəmiz ötür an kimi,
Bir anlıq qəmimiz bizə dərd olur.

Saralıb yox olur min arzu, dilək,
Bu dərdi çəkən də ürəkdir, ürək.
Düzəndə bürküdən solur gül-çiçək,
Çiçəyə dərd olmur, düzə dərd olur.

noyabr, 1965

3. Dənizəm, bezmişəm təlatümümdən

Sevirəm!
Həmişə narahatam mən.
Nə dost tanıyıram, nə həmdəm, gülüm.
Dənizəm, bezmişəm təlatümümdən.
Məhəbbətim qədər bədbəxtəm, gülüm!
Əmziyə aldanan bir uşaq kimi
Səadət sanmışam məhəbbətimi...

Bu istək, bu sevgi nə verdi mənə?
Boş üzüntülər?...
Dərdim istəyimlə həmyaşdır mənim,
Yanıb yaxılıram istəyim qədər.

Mən könül verəli bu şirin dərdə
Bir üzüm qaradır,
Bir üzüm ağdır.
Bu haqsız eşqimin ömrü qədər də
Mənim bədbəxtliyim uzanacaqdır.

Vuruşdu,
Gah aşkar,
Gah da gizlincə,
Axır məhəbbətim qələbə çaldı;

Bilmirəm sükani nə zaman, necə,
Eşqim, taleyimin əlindən aldı.

İndi bilmirəm ki,
məhəbbətimdən,
Yoxsa...

taleyimdən gileylənirəm mən?!
Dərdimdən baş açar axı, kim mənim?!
Eşqim dönüb olmuş taleyim mənim.

1956

4. Eşitdim səsinə

Eşitdim səsinə telefonda mən,
Yerdəydim...
Elə bil ucaldım göyə...
Keçdiyim yolları keçib təzədən,
Bir anda qayıtdım on il geriyə.

Sayırdı gözümdə yenə ulduzlar,
Qəlbim ötənlərə min səcdə qıldı.
Elə bil yaz gəldi,
Əridi buzlar...
Donmuş duyğuların donu açıldı.

Bu sehrə,
Bu sirrə, söylə, nə deyim,

Nə deyim xəyali sərzenişinə?
 Telefonda
 Çoxdan eşitmədiyim
 Gözəl bir mahnını eşitdim yenə.
 Elə bil yox oldu hər dərdi-sərim,
 Ürəyim yenə də qımışdı, güldü.
 Elə bil dağılmış xatirələrım
 Səsinin sapında səfə düzüldü.

dekabr, 1960

5. Son görüş

Qayıtdıq vətənə, qayıtdıq yenə,
 Axı, gec-tezi qayıtmalıydıq.
 Biz yenə qıymadıq özgələrinə,
 Qıydıq özümüzə...

Ah!.. necə qıydıq!..

Gülüm, yadımdamı o son gecəmiz?
 İldırım çaxırdı, göy gurlayırdı.
 Onda unutmuşduq bu dünyanı biz.
 Göy də o vüsali uğurlayırdı.

Nə göy gurultusu, nə şimşək, səni,
 Oynada bilmədi bir an yerindən.
 Şimşək də almışdı öz atəşini
 Sənin hərərətli öpüşlərindən...

Elə bil gəlmişdi cana təbiət,
 O bizə borclu ydu, yoxsa biz ona?
 Sanki dəm tutmuşdu ana təbiət
 Bizim ruhumuzun çılğınlığına...

Qayıtdıq...

Qatarda biz xısın-xısın,
 Danışıb yad etdik o xoş dəmləri,
 Vüsaldan sonrakı hicranımızın,
 İlk gecəsi yazdı bu qəmli şəri.

Hicrin ilk gecəsi...

Sən tək... mən də tək..
 Yenə göy gurlayır, ıldırım çaxır.
 Sənin gözlərindir çaxan o şimşək
 Mənim otağıma göylərdən baxır.
 Bakıda ildırım, göy gurultusu?
 İlk dəfə görürəm... nə deməkdir bu?

Gurlayan o göylər, o şimşək, əlbət,
 Bizə xatırladır son gecəmizi.
 Vüsala əl çalan ana təbiət,
 Deyəsən indi də danlayır bizi.

Yerləri, göyləri titrədib tir-tir,
 Təbiət ağlayır bu anımıza.
 Qürbətdə vüsala əl çalan göylər,
 Vətəndə ağlayır hicranımıza.

Bizim ki, eşqimiz başdan-binadan,
 Axı, aydan arı, sudan təmizdir.
 Gör necə bədbəxtik, vətəndə hicran,
 Qərrib eldə vüsali, qismətimizdir.

avqust, 1962

6. İnam - şübhə

Şübhə yeyib tökdü içimdən məni,
Taniya bilmirəm indi mən, məni...
Haqq ilə nahaqqın arasındayam,
Bilmirəm dünyanın harasındayam...

Havadan tutmuşam, sulanıram mən,
Bir yolçu neçə yol dolanıram mən,
Şübhələr oduna inam yanıbdır,
Ümidim, inamım oğurlanıbdır,

Düşüb çığırlara, düşüb izlərə
Onu axtarıram, gümana imdad!..
Yaxşı deyirlər ki, itən bir yerə,
Gümansa min yerə gedir hər saat.

Hər söz tənə olub dəyər qəlbinə,
Əməllər, arzular səndən yan gəzər.
Şübhə yol tapıbsa əgər qəlbinə
İnamın yollarda sərgərdan gəzər.

İnamım!

Bəs hanı bizim əhdimiz?
Əyilən belimin dayağı səndin.
Şübhənin önündə əyilib nə tez,
Qul kimi.
Çul kimi yerə döşəndin!

Şübhə, ürəyimi az gəmir mənim,
Xeyrim, zərərimi ödəmir mənim.
Səni həqiqətin yolu sanıb mən,
İzini izlədim, yolunu tutdum.

Dönüb inamımdan- həqiqətimdən,
Doğru yolumu da azdım, unutdum.

Dolaşlıq, qarışıq həyatdır məni,
Şübhələr içində qovurub yaxan.
Şübhə, həqiqətə ya çatdır məni,
Ya da ürəyimdən çıx, səndən aman!...

Aman istəyirəm xoş əməllərə,
Qolları zəncirli əsirinəm mən.
Min acı həqiqət xoşdur min kərə,
Bir kiçik şübhənin əziyyətindən.

Şübhə, ən ağrılı, ən mübhəm, dərin.
Müdhiş yaraların yarasısan sən.
Bütün bələlərin, bütün dərdlərin
Ağrı, acısı, qarasısan sən.

Sənə duçar olan, yola göz dikən
Hicran ağrısına heç vaxt sərt deməz.
Sənin əzabını birçə gün çəkən,
Yüz illik dərdinə susar, dərd deməz.

Ürək narahatsa... o, sən deyil,
Fikrin bir nöqtəyə calanır ancaq.
Dünya öz oxundan çıxıb elə bil,
Dərdinin başına dolanır ancaq.

Ürək narahatsa... min yerdəsən sən
Min fikrə düşəcək könül hər saat,
Ürəyi içindən yeyib gəmirən,
Fikir də narahat, söz də narahat.

Ürək narahatsa.. şəkərin zəhər,
Sevincin qəm, kədər, xeyirin zərər,
Birin yüzə dönür, yüzün bir olur.
Öz fikirin, özünə dönüb sirr olur.

Ürək narahatsa... saatlar bütün,
Tərsinə dolanır, vurur baş-ayaq,
Dünya şübhən qədər kiçilir sənin,
Şübhən, dünya qədər böyüyür ancaq.

Şübhə yeyib tökdü içimdən məni
Taniya bilmirəm indi mən, məni.
Bilmirəm dünyanın harasında
Haqq ilə nahaqqın arasındayam.

dekabr, 1965

ANCAQ

Səllər də yanar,
Söndürə bilməz
Bir qəlbə əgər düşsə məhəbbət.
Ataş yenidən yandıra bilməz
"Yandım"- deyə sönmüşsə məhəbbət.
Hər şey bölünürkən çoxalır,
Bəs bu nədəndir,
Ancaq yox olur
Yarı bölünmüşsə məhəbbət.

1966

BİZ YENƏ DƏ SÖZƏ GƏLDİK

Biz yenə də sözə gəldik,
Tez geyindim pencəyimi
Getmək üçün...
Donub qaldım,
Öz içimdən mən asıldım.
Guya mənim məhəbbətim
Asılıymış pencəyimdən.

Onu geysəm,
Məhəbbəti soyunaram ürəyimdən.
Nə asanmış...
Donub qaldım
Mən qapının kəndərində.
Yox, durmuşam ürəyimin yarasında,
Yox, durmuşam
Mən nifrətlə- məhəbbətin arasında.
Neçə dəfə mən getmişəm,
Getməmişəm, sürünmüşəm...
O sürünən ayaqlarla
Yenə, yenə mən dönmüşəm...
Çətin-çətin!...
Gəlmək-asan,
Getmək- çətin...

Demə,-demə bu gedişlər,
Davamiymış məhəbbətin...
Dəli könlüm bir qov kimi
Məni atdı, məni tutdu.

İstədiyi yerə sürdü...
Bu gedişlər nifrətimdi.
Yerimirdi, sürünürdü...
Gəlişimsə- məhəbbətim,
Onda qüdrət, cəsəret var,
mətanət var.
Öz-özümdən gen düşmüşəm...
İndi mən öz taleyimi
İki tale arasında
bölüşmüşəm.
Gecə-gündüz, səhər-axşam
arasında vurxunuram
Mən hissimlə-düşüncəmin.
İndi məndən qaçır dərd də,
qaçır qəm də.
Mən hissimdə səni tapır.
İtirirəm düşüncəmdə...

mart, 1965

* * *

Mən qürbətdə,
Sən vətəndə...
Aramızda neçə dəniz,
Neçə dərə, neçə dağ var.
Səni məndən,
Məni səndən
Ayırammır fəqət bunlar...
Açılıbsa bir-birinə
Ürəkdəki pəncərələr,
İki qəlbi bir-birindən
Ayırammaz bu dənizlər,
Bu təpələr, bu dərələr...

Bir otaqda olanda da
Məgər bizim aramızda
Dayanmırmı uca dağlar?
Qəlbimizin arasında
Gah o qəlbə
Gah bu qəlbə,
Baxıb dolan bir ürək var...

Yalta,
aprel, 1956

SƏFƏRƏ ÇIXMISAN

Uzaq bir səfərə çıxmısan, uzaq!
Gözlərim yoluna dikilib ancaq,
Gözlərim qapıda,
Bir aydan bəri.
Gözlərim,
Gözlərim səni dəmadəm.
Mən yola saldıqca sənsiz günləri,
Həsretin yükündən yüngülləşirəm.

Ayrıldıq məkanca, həm də zamanca.
Bu iki nöqtədə göynəyir yaram,
Sən getdin, uzanan yollar boyunca,
Mən vaxtı öldürüb yol qısaldıram.
Zaman daim axır...
Göy yerə ensə,
O qalmaz bir anlıq öz səfərindən.
Sən yollar boyunca səfərdəsənsə,
Zamanın boyunca səfərdəyəm mən.

aprel, 1966

SƏNƏ MƏKTUB

Sənə məktub yazıram,
 bir sözü şirin,
 bir sözü acı.
 Sözlər
 Aramızdakı məsafəni anbaan
 qısaldan verst ağacı...
 Cümləm başa çatanda,
 Mənə elə gəlir ki, başa çatır həsrətim,
 Məktub-
 Yollar boyunca sürünən məhəbbətim...
 Eləysə... zəfərin üstə
 Bəs sənün ünvanını
 Niyə yazım, mən niyə?...
 Lüzum varmı bilmirəm,
 Ürəkçün bələdçiye?..
 Mənə elə gəlir ki,
 Kövrəldib ağ gül kimi
 Çoxdan intizar səni.
 Sözlərim
 Harda olsa axtarıb tapar səni.

iyul, 1966

Ay bəlalı başımın bəlalı məcarası,
 Ay mənim ağlar qalan ürəyimin parası,
 Mən ələcsiz, sən ağlar,
 Könül ağlar, can ağlar,
 Neyləmək?..

Sən özün de!

Nöqsan mənim, haqq sənin.
 Haqqın.
 Haqqqlar önündə gücsüzdür ancaq sənin!
 Ağla, ey gülüm, ağla!
 Ağla, ey könlüm, ağla!
 Ağlamaqdan nə fayda!...
 İnsan ilə arzusun arasında dayanan,
 Dağı
 Dələ bilməmiş göz yaşları heç zaman.

iyul, 1966

AĞ GECƏLƏR

İtirmişəm...

Sevgilimi itirmişəm.

O getməyib

Öz əlimlə göndərmişəm,

Həsərimin torpağına

Mən gül əkib, vay dərmişəm

Şaxta vurdu,

Arzu gülüm dondu ayaz gecələrdə,

Özüm-zülmət gecələrdə,

Fikirim- bəyaz gecələrdə...

Yatammıram...

Həsət çəkir

Sinəm üstə dağ gecələr,

Mənə zülmət gətirdiniz,

Sevgilimi qucaqlayan ağ gecələr...

Mənim eşqim, mənim dərdim

Ağızlarda min söz oldu.

Burda mənim gündüzüm də qara gecə,

Sevgilimin gecəsi də gündüz oldu.

iyul, 1966

AZADLIQ

Azadlıq istəyirdin...

İndi məndən uzaqda

Azadsan, cismən azad.

İndi buyur, sevgilim,

Mən dustağam, sən azad!...

Beləmi?

İnanmıram.

Biz bir şəhərdə ikən,

Dəqiqəni, anını,

Sapa düzüb inci tək,

İzləyirdim səni mən.

İndi məndən uzaqda

İzləmir heç kəs səni.

Ancaq azad deyilsən,

İzləyir, öz köksündə

Aldığın nəfəs səni.

Orda pərəstişkarın

Bir deyil, min-min olsun.

Qorxmuram, yox, qorxmuram,

Mən yox, sənin öz hissin,

Sənin gözətçin olsun!

Sən sevən bir ürəyin

Özü boyda dağısan!

Mənim dustağım deyil,

Hissinin dustağısan,

Qəlbinin dustağısan.

Şəki, iyul, 1966

NƏĞMƏ OLUB...

Nəğmə olub gecələr
Sənə laylay çalaydım,
Dönüb yuxun olaydım.
Ayaqların altına
Səraydım gül- çiçəkli
Çölü mən, çəmənə mən
Nağıllar dünyasına
Aparaydım səni mən.

Çıxıb çərçivələrdən
Göylərə baş vuraydıq.
Vaxtı da donduraydıq.
Qanunlara od vurub
Sərhədləri qırıyıdık.

Eşqimizin oduna
Dünyanı yandırayıdık...
Biz məhəbbət ünvanlı
Təzə dünya qurayıdık.

Səni hər an, hər saat
Görmək üçün, sevgilim,
Gecələr ay olaydım,
Gündüzlər gün olaydım.
Sənin gözəlliyindən
Səhər-axşam həzz alan
Dilsiz güzgün olaydım.

Güzgün olsaydım əgər,
Qəm yeməzdim yenə mən;
Səni, öz dələyimcə
Göstərərdim sənə mən

sentyabr, 1966

Həmişə həsrətəm, mən sənə həsrət.
Mən səni ömrümdə bir yol görmüşəm,
Bir qərib yolçuyam, Vətənə həsrət,
Mən səni, yaşımdan əvvəl görmüşəm.

oktyabr, 1966

SƏFƏRƏ ÇIXMIŞIQ

Hər görüş, bizimçün bir hicran doğur,
Gümanlar, ümidlər cahanımızdır...
Hər günün əvvəli vüsəlimizsa,
Hər günün axırı hicranımızdır.

Ağırdır, əzabdır bu da bizimçün,
Ayrılıq naminə çox görüşmüşük.
Biri-birimizi tapdığımız gün,
Biri -birimizdən itkin düşmüşük.

Səfərə çıxmışiq, uzun səfərə,
Biri-birimizi axtarıq biz.
Düşürəm izinə gündə yüz kərə,
Yenə itirirəm xəbər-ətərsiz...

Yüz yoldan ötürük bəzən bir gündə,
Yorub usandırmır bu yollar bizi.
Gözün gözümdədir, gözüm gözündə,
Yenə axtarıq bir-birimizi.

oktyabr, 1966

AYRI DÜŞƏK?

Hirsimdən

gör necə əsir bədənim,
De niyə çıxırsan sözümdən mənim?
Mən sənə

o qədər qəzəbliyəm ki,

Dilim topuq çalır,

Qırılır sözüm...

Ancaq ürəyimdə deyirəm yenə:

"Ay ürək, buna da gərək mən dözümlü..."

Əsirəm,

Coşuram,

Ancaq bir azdan,

Başıram mən

Acığımı tutsa da nə qədər sənə.

Anlaya bilmirəm,

Bəs neçin, nədən.

Nifrətə çevrilmir bu qəzəb yenə?...

Danlağıyla da

Əzizlər, gülüm,

Sevən sevəni.

Qəzəbim qədər

Sevirəm səni.

Qəlbim didərgin,

Eşqim yetimdir.

Mənim qəzəbim,

Nifrətim deyil,

Məhəbbətimdir!

Mərdəkan, yanvar, 1967

HƏYAT İSTƏYİRSƏN!

Məhəbbət istədin bir zaman məndən,

Dedin ki, dar gəlir könlümə könlün.

Utanıb o böyük məhəbbətdən

Mənim məhəbbətim böyüdü hər gün.

Elə böyüdü ki, kiçildi dünya,

Əriyib nöqtəyə döndü gözümdə.

İtirdim dünyanı,

Dünyam sən oldun;

Həm məni, həm səni tapdım özümdə.

Dəm tutub eşqinə, məhəbbətinə

Günbəgün böyüdü, yüksəldi eşqim,

Elə böyüdü ki,

çatıb həddinə,

Sənin ürəyinə dar gəldi eşqim.

"Sözdən məhəbbətdən mən toxam" - dedin,

İndi də sən məndən həyat istədin.

Səni qınamıram, darda, çətinə

Torpaqdan üzülən torpağa dəymiş.

Görünür ən böyük məhəbbətin də

Ayağı, torpağa söykənməliymiş!

Külün istisidir səni aldadan,

Çoxdan ürəyində od sönmüş, gülüm

Mən indi qanıram

aman, ələman!..

Həyat - məhəbbətdən üstünmüş gülüm!

1967

* * *

Yanında olanda da mənə elə gəlir ki,
Səndən uzağam, uzaq!
Uzaqlıqda, sevgilim, sən bir yaxınlığa bax!
Əfsanələr danışır könlüm cürbəcür mənə.
O, qədər həsrətəm ki, o qədər təşnəyəm ki,
Sənin yaxınlığın da uzaq görünür mənə...

aprel, 1967

KÜÇƏDƏ İTİRDİM

"Yaşaya bilmirəm bu sayaq daha,
Bəsdir,
 yorulmuşam,
 qurtaraq daha!"
Deyə avtobusa mindin...
 Dayandım,
Vaxt da mənim kimi dayandı, sandım.
Yox, o dayanmadı,
 işlədi yenə.

Minib avtobusa səninlə birgə
Bir göz qırpımında zaman da getdi,
İxtiyar da getdi, güman da getdi.

Bu nədir, ayağım üzüldü yerdən.
Hər şey öz yerini dəyişdi birdən,
Dayandım...

Arxamca yollar süründü,
Saat da tərsinə dolandı, döndü.

Səndən ayrılmadım,
 səndən, mən, gülüm,
Özümdən ayrıldım,

Özümdən gülüm!
Bilmirəm nə idim,
 indi nəyəm mən?
Küçələr uçuma döndü gözümdə.
Səni itirdiyim bu anda bilsən,
Yolların üstündə itdim özüm də.

Dolaşdı kainat, qarışdı aləm,
Kimdir qulağımda belə hönkürən?
Küçədə itirdim səni, dözmürəm;
Həyatda itirsəm, neylərəm görən?

iyun, 1967

UNUDAM GƏRƏK

Ayrıldıq güc gəldi bizə hücumlar,
Ayrıldıq, usanıb tənədən, sözdən:
Bizdən razı qaldı yadlar, qohumlar,
Biz razı qalmadıq öz-özümüzdən.

Ayrıldıq... nəğməmiz qaldı yarımçıq,
Fikirlər pərişan, könüllər qırıq.
Ayrıldıq... de harda ləngidi zaman?
İndi nə sən sənsən, nə də mən mənəm.
Başımda tufanlar hayqırdığından,
Meyvəsi dəyməmiş tökülən mənəm.

Dağlara dırmanıb ardımca qoşdun,
O axar sulara qarışan mənəm.
Taleyin hökmüylə sən çox vuruşdun,
Bu ağır hökm ilə barışan mənəm.
Yandıran da mənəm, yaxılan da mən.
Döyən də, vuran da, yığılan da mən!
Ayrıldıq...

 bilmədik,
 neçin,
 nədən biz?

Ayrıldıq...
Ayrılmmaq istəmədən biz.

Yoxdur ürəyimdə sənə qəzəb, kin,
Yadıma düşməyir bəd əməllərin.

Nifrətsiz ayrılıq, ayrılıq deyil,
Nifrətsiz ayrılıq vüsaldan şirin...
Gülüm, sevə-sevə ayrılıq biz,
Ürək kökdən düşən tək simə bənzər,
Bizim gözü yaşlı, bədbəxt eşqimiz
Atalı-analı yetimə bənzər.
Deyirəm, unudam səni mən, gərək.
Mümkünmü?
Arzuya əməl tən gərək!
Unuda bilməkçin səni, sevgilim,
Təzədən doğulam, təzədən gərək!

avqust, 1967

GÖR NECƏ GÜCLÜSƏN

I

Yatmaq istəyirəm...

sənsizliyimi

Yuxu dənizində batırım deyə.

Yuxumsa kölgəni öz kölgəm kimi

İzləyir, qısqanıb səni hər şeyə.

Yuxum qaçaq düşüb məndən yan gəzir,

Yuxum küçələrdə sərgərdan gəzir.

Həsretim asılıb kipriklərimdən.

Yuxum da gəlmir ki, heç olmasa mən

İtirim, batırım səni yuxumda.

Məndən vəfalyıymış sənə yuxum da.

Yuxum qaçaq düşüb yatammıram mən,

Yuxum qorxub qaçıb fikirlərimdən...

II

Gəzmək istəyirəm...

sənsizliyimi

Yollarda itirim, unudum tamam.

Hara gedirəmsə, xatirən kimi

Ağır bir yük ilə qarşılaşıram.

Səni itirmişəm

neyləyim ancaq

Hər zaman, hər yerdə görünür yerin.

Yox, dözə bilmirəm, dərd ondadır ki,

Özündən ağırdır xatirələrin.

Şirin xatirələr bir tikan kimi

Yollara sərilib dəstəbədəstə.

Xatirən tikandır, cızır qəlbimi,

Yoxluğun duz səpir yaramın üstə.

Yaddaşım elə bir günəş ki, gün ki,

Dünəni nur kimi görürəm aydın.

Deyirəm, yaddaşım elə olsun ki,

Mənə dünənimi xatırlatmasın!

III

Gülmək istəyirəm...

ürəyimdəki

Höknürtü səsinə batırmaq üçün.

Bilmirdim, məhəbbət bir cəllad təki

Mənim gülüşümü öldürmüş bütün.

Yandırdı könlümü bu soyuqluğun,

Var ikən, sağ ikən yox olmuşam mən.

Gör necə güclüsən, sənin yoxluğun,

Mənim varlığımı aldı əlimdən...

Başımda tufan var, könlümdə çovğun,

Arzu da, fikir də qaldı yarıda,

Gör necə güclüsən,

sənin yoxluğun

Mənə ögey etdi doğmaları da.

Fərəhim sevincim dünəndə qaldı,
 Dərdimdə, qəməmdə yaşarsan mənim.
 Yoxluğun gör necə qələbə çaldı,
 Bu günüm ölüdür,
 yaşar dünənim!
 Çaldım öz könlümü ayrı simdə mən;
 İlişib qalmışam dünənimdə mən.

sentyabr, 1967

* * *

Evinizin kandarında
 İtib mənim izim artıq.
 Quruca bir "salam" qalıb
 Aramızda bizim artıq.
 Mən eşqsiz daşa döndüm,
 Yoxdur sənə sözüm artıq.

Mən boynunda mərcan idim,
 Pərən-pərən pozulmuşam,
 Uca-uca bir dağ idim,
 Ərimişəm, toz olmuşam.
 Mən bir yanar vulkan idim,
 Yana-yana buz olmuşam.

noyabr, 1967

ELƏ BİLİRDİM Kİ...

("Son görüş" poemasından)

Dedin, sən şairsən,
 Ancaq nə fayda!
 Mənə şeirdən çox, həyat gərəkdir.
 Sənin şeirlərin gözəl olsa da
 Mənə sözdən başqa nə verəcəkdir?

Bəli, mən şairəm,
 Şair,
 büsbütün!
 Şeir yazanda da, yol gedəndə də.
 Mən sənə vuruldum, bilirsən özün,
 Şair xəyalını görüb səndə də...

Şairlər hər şeyi şişirdən olur,
 Mən çox böyüdüb şişirdim yəqin.
 Elə bilirdim ki, nurdan yoğrulur
 Mayası, ürəyi sevən kəslərin.

Şairlər yanılır,
 yanıldım mən də,
 Uçan xəyalların de hara enmiş?
 Şairsən sözündə, söhbətlərində,
 Arzunda, fikrində lap adisənmiş...

Şair olmasaydım... sevməzdim səni,
 Üzüme durmazdı, bu boyda dərdim!

Şair olmasaydım, sənin qəsdini
Gözündən oxuyub çoxdan bilərdim.

Şair olmasaydım, ləpirlərinə
Düşüb izlədimmi səni yerbəyer?
Şair olmasaydım, təhqirlərinə
Dözə bilərdimmi bu vaxta qədər?

Sənə də gərəkmiş demə geyinmək,
Bəzəyə bilmirmiş söz, şeir səni.
Elə bilirdim ki,

qışda da od tək
Mənim nəğmələrim isidir səni.

Mənim nəğmələrim - qızılım, zərim,
Sənə də gərəkmiş bu ziynət andır?
Elə bilirdim ki, söz incilər
Sənin ən qiymətli boyunbağıdır.

Gümüşü qab-qacaq, büllur stəkan,
Sənin də qəlbindən keçirmiş demə.
Mən elə bilirdim, soyuq daşlardan
İsti göz yaşlarım əzizdir sənə.

Sənə ev gərəkmiş, ancaq o dəmdə
Bilmədim arzunu birbəbir sən.
Mən güman etdim ki, fikirlərimdə
Qurduğum qəslər evindir sən.

Bunu aləm bilir, biz kimdən danaq,
On dörd il ağladı, gülmədi şeirim.
Sənin ürəyini qəsb etdi,

ancaq
Sonadək saxlaya bilmədi şeirim...

Elə bilirdim ki, bütün dərdlərin
Dərmanı şeirdir!..

O - gələcəkdir!
Dünyanın özü də sanırdım yaqın
Şeirlə, nəğməylə düzələcəkdir!

Əlləşib vuruşdum, mən göylə, yerlə-
Təbiət mənə də bir ilham vermiş.
Mən indi bildim ki,

ancaq şeirlə
Arzular, fikirlər gülümsəmirmiş.

Gülüm, qaranlıqdır həyatın dibi,
Qorxmuram batasan çamurluqda sən.

Nəğmənin seyrindən çıxan bir qəlbi
Hara aparacaq bu həyat, görən?

Düşündüm, düşündüm,
Düzünə baxsan
Kimi xoşbəxt edib şirin xəyallar?
Mənim də evimdə büllur stəkan,
Mənim də qolumda qızıl saat var.

yanvar, 1968

DƏNİZ - SAHİL

Yolda da, kolda da ayaq izin var,
Sənin yüzmü gözün,
Minmi gözün var?
Qaçıb gizlənirəm səndən,
ah, yenə,
Hər künüdən bucaqdan baxırsan mənə.

Səndən necə qaçım?

hara qaçım mən?

Gözlərin hər yerə səpələnibdir.

Axi, sən ki, mənim öz içimdəsən.

Dəniz sahil üçün ləpələnibdir.

yanvar, 1968

AĞRILAR

Bir gözündə əzab, bir gözündə mən,
Hər saat qoyursan çəkiyə məni.
Bəli, sən hər şeyi tam istəyirsən,
Bölmək istəmirsən ikiyə məni.

Məni, mənim üçün deyil, sən bu gün
Məni də sevirsen yalnız özünçün.
Dərdin əqrəb oldu, eşqini çaldı.
Məhəbbət qurtardı, ağrısı qaldı;
Ağrı, tək bir idi, artdı, min oldu.
Ağrılar böyüyüb tələbin oldu.

Mənim könlümdəki saf duyğuları
Necə lənətlədin,
Aman!

Θλaman!

Həmin o ağrıdır, həmin o ağrı -
Məni təhqir edən, səni ağladan!
Bu incik məhəbbət bizə nə verdi?
Yorulduq!

Bir ona yanıram ki, mən,
Sənə elə gəlir - əzabı, dərdi
Verəni mənəmsə... çəkəni sənsən!..

Silməyə çalışıb könlündən məni,
Gələcək günlərə qanadlanırsan.
Mən başa düşürəm:

Bu gün sən məni,
Yolunun üstündə kötük sanırsan!

Bəlkə də haqlısan.. Ax... bu bəlkələr!..
Sözüm yox!

Təmizlə sən öz yolunu.
Mən ondan qorxuram: neylərsən əgər
Boşluğa dirənsə, bu yolun sonu?!.

may, 1968

MƏN NİYƏ BELƏYƏM

Mən niyə beləyəm?

Öz qədərimdən

Bir yolluq usanıb üzülüşmədim.

Hamını hiss edən, başa düşən mən,
Özümü bir dəfə başa düşmədim.

İşə bax! haqlıykən olmuşam nahaq!

Həmdəmin yanında qısadır dilim!

Sonsuz səfərdəyəm,

bilinmir ancaq,

Sonuncu düşərgəm, axır mənzilim!

iyun, 1968

Səhərlər gözümü açıb dünyaya
Qalxmaq istəmirəm heç yatağımdan.

Yatmaq istəyirəm, yatmaq, bax elə.
Gözümü zilləyib tavana baxım.
Mən hansı arzunun təlatümüylə
Əynimi geyinib qapıdan çıxım?

Qaçıram, qaçıram, səhərlər mənə
Bir dəyən olmasın "Sabahın xeyir".
Axı, sabahını itirən yazıq,
Sabahdan şər umur, xeyir istəmir.

Elə bil dayandı yolu ömrümün.
Buna can atırdım... bəs arzu nəydi?..
Həsərlə, vüsalla dolu ömrümün,
Mənası itincə özü itəydi...

İndi yolum düzdür... nə dağ, nə dərə...
Bu başdan baxanda o baş görünür.

Kaş qismət olaydı istəyənlərə
Enişsiz, yoxuşsuz, dalğasız ömür...

Həyat çırpıntıymış... onun hər günü,
İllərin yükünü çəksə nə dərdim...
Mən Qorqud olsaydım, sevgi sözünü
Yaşamaq sözünə cinas edərdim.

sentyabr, 1968

Nə məni anladın, nə məni duydun,
Sən mənim könlümü xaraba qoydun.
Kimi qınamalı?
Yox-yox! Heç kəsi,
Öz könlüm özümdən indi uzaqdır.
Məhəbbət
Məhəbbət - barıt zərrəsi,
Ürəyə düşdümü?

Partladacaqdır!

Mənim bu ağ saçlı, qədim eşqimin,
Başında qapqara bir duman ağlar.
Tutub matəmini yetim eşqimin,
Xaraba könlümdə bir kaman ağlar.

Susdurdum könlümün istək səsinə.
O, önü kəsilən bir çaya bənzər.
Könlüm öz əlilə öz körpəsini
Boğub, matəm tutan anaya bənzər.

Çaşmışam,
mənimçün saat yox,
gün yox.

Bəs ömrüm nə ilə öyünür indi?
Elə bil ürəyim duymaq üçün yox,
Hissini boğmaqçün döyünür indi.

Günlərim uzandı, səbrim gödəldi,
Görəsən ömrümün qışımı gəldi?
Kəsdi yay yağışı, dayandı tufan,

Niyə şimşək çaxmır, göy guruldamır?
Qışın üryan qalan budaqlarından,
Qəlbimə hərdənbir damcılar damır.

Məni diksindirir bu damcılar da.
Ötən təlatümüm, hardasan, harda?
Düşdü ayaqlara, süründü naçar
Mənim min sevdalı, min sirli könlüm,
Gör necə qısılib sinəmə lal-kar,
Bir zaman haraylı, həşirli könlüm!

YARPAQLAR TÖKÜLÜR

Yarpaqlar tökülür,
Susur,
lal olur
Dağlardan süzülən şır-şır bulaqlar.
Yarpaqlar tökülür,
bir xəyal olur,
O ötən əyyamlar,
fərəhli çağlar...
Yarpaqlar tökülür,
salar, bütün

Önüşlər,
cığırlar,
yollar,
yamaclar,
Yarpaqlar tökülür,
susur günbəgün,
Dodağı nəğməli, səslə ağaclar.

Yarpaqlar tökülür,
cılpaq budaqlar,
Başını qaldırıb göyə, dikəldi.
Göründü sinədə bozaran dağlar,
Mənim də eşqimin payızı gəldi.

Yarpaqlar tökülür...
Tökülsün, nə qəm!
Ağlama torpağın ahu-zarına.

Könül budağından qırılıb düşən,
Sapsarı məhəbbət yarpaqlarına
ağla,
ağla sən!

Ağaclar:

- O günlər, hanı, bəs hanı? -

Deyə gileylənir bir yetim tək.

Ağaclar tökdükcə yarpaqlarını,

Çoxalır dərd yükü,

Artır qəm yükü!...

Həsətdir ürəyim, həsətdir oda.
Yazıq! Kirpiyimlə mən od götürdüm.
Çıl-çılpaq üşüyən budaqlarda da
Soyuqdan üşüyən könlümü gördüm.

Qısılib sinəmə bağrında al qan,
Üşüyən ürəyim yatır, dincəlir.

Nəğməsiz qalan
Çıl-çılpaq məhəbbət budaqlarına
yazığım gəlir.

oktyabr, 1969

BU ULU DÜNYA

Yaxşı ki, sən varsan, şükr edəm gərək.

Sən varsan,

Mən varam,

Dünya var demək!

Yaxşı ki, dünyada sən də yaşarsan,

Nə ilə dolardı yoxsa bu dünya?

Sənin gözlərinlə gözünü açdı

Bu ayıq dünyaya yuxulu dünya.

Yaxşı ki, hissimiz aşib-daşıbdır,

Ürəklər, diləklər yaxınlaşıbdır,

Sənin qədəminlə cavanlaşıbdır,

Bu uca,

bu qoca,

bu ulu dünya.

İLTİMAS

(bir parça)

- Yox-yox! İstəmirəm zəng çalım sənə.
 - Necə? İstəmirəm?..
 - Axı, nə deyim?
 Yalan danışırım, ağ yalan yenə,
 Güdürəm, özümə necə gülməyim?

Yox-yox! İstəmirəm.. Neçin mən səni,
 Yerindən oynadım?..

Yenə ağ yalan!

... Nə zaman yığmışam bəs bu nömrəni,
 Xəbər tutmamışam barmaqlarımdan?

Zəng çalan barmaqımı... Yox-yox! Ürəkdir,
 Yazıq barmaqların nə günahı var.
 Ürək dediyindən dönməyəcəkdir...
 Dönəndə... özünü danır adamlar.

Özümü danmışam... can verir ürək,
 Hələ ki, ölməyib, can verir müdam.
 Əvvəlcə qəlbimi öldürüb gerek
 Sonra qara geyib ona yas tutam.

Yox, yetim demərəm, demərəm yenə,
 Atası, anası ölənlərə mən.
 Ən böyük yetimdir, inanın mənə,
 Sevgisi yaşayan ümidi ölən.

Baş açmaz bu dərdədən, vallah fəlak də.
 Ağlım, ürəyimə gör necə qıydı.
 Deyirəm, ümüdlər ölən ürəkdə
 Sevginin özü də yaşamayaydı...

Neyləyim, neyləyim, bir cəllad kimi,
 Öldürə bilmirəm məhəbbətimi.
 Böyüyüb ürəyə dar gəlir həsrət,
 Hər yerdə özünə güman axtarır,
 məqam axtarır.

Ürəkdə ölməyən böyük məhəbbət,
 Həmişə özünə ümüd axtarır,
 inam axtarır.

Eşqi yox, özümü dəfn etmişəm mən,
 Qəbrimin üstündə dikələn daşam,
 Gileyim, güzarım yoxdur kimsədən,
 Mən özüm-özümdən bezar olmuşam,

Məhəbbət, oyunmu, bir qumarmı ki -
 Uduzan, oyuna buraxılmasın?

Bakıda elə bir küçə varmı ki,
 Bizim xaitirəmiz orda olmasın?

Dodaq cadar-cadar, qəlb oyuq-oyuq,
 Tarix yaşamışam həsrətdən bəri.
 Ayağım altında daşları yox, yox,
 Mən basıb keçirəm xatirələri.

Sürünüb yaşamaq olarmı bunca?
 Əzab vadisində sanma ki, təksən.
 Sən bir mahnısan ki, ömrüm boyunca
 Mənim qulağımda səslənəcəksən.

Həzin iniltisən sarı simdəki,
 Od axır, qan sızır hər guşəsindən.
 Daşıya bilmirəm, ürəyimdəki
 Boşluqdan duyduğum ağırlığı mən.

Soyuyub ocağım, sönüb çırağım,
 Ayrılıq anında dayanıb zaman,
 Üzülüb hər yerdən əlim, ayağım,
 Könül boşluğunun ağırlığından.

Dərdimsən, dərdimə dolub dirildim,
 Dözümsüz, həmişə özünü öymüş...
 Həsrət düyünündə bir bunu bildim:
 Dərdimin dərmanı, dərdin özüymüş...

noyabr, 1969

Bu gün, dünənimə yad olmuşam mən,
 Könlümdən, arzumdan doğuldun, gülüm.
 Mənim Allahımı adilləşdirən,
 Bəndəyə döndərən sən oldun, gülüm.

Sən bir cadugərmi, sehrkarmısan?
 Hökmünlə Allahım göylərdən endi.
 Tilsimli bəndəni öz Tanrısından
 Ayıran tilsimə nə deyim indi?

Arzular önündə ömürlər qısa,
 Nədir könlümdəki bu istək, həvəs?
 Əgər o, Allahım, o, Tanrımdısa
 Tanrımı yıxana nə ad verim bəs?

1970-1971

* * *

-Nağıl istəyirəm.

Sən gələn dəfə
Nağıl danışarsan,- dedin,- mənimçün,
Gülüm, o füsunkar incəliyidlə,
Təpədən-dırnağa nağılsan özün.

Divin qaçırdığı qız, sənsən, yəqin.
Qismət deyə bilmir tale deyəni.
Mən aciz bəndəyəm...

Məlikməmmədin
Gücü məndə varmı qaçırım səni?

Sevgiyə çevrilər nifrət də, kin də,
Nazının nurundan... o nur, Tanrımı?
Üzünün, gözünün cizgilərində
Tapmışam uşaqlıq nağıllarımı.

İstərdim, tərsinə dolansın zaman,
Sənə bəxş eləyim ömrün ilkini.
Qayğılarla dolu bu boş dünyadan
Nağıl dünyasına aparım səni.

Mümkünmü qaçıрмаq o əsir qızı?
Mümkün olmayacaq nağıla girmək.
Ömrün şəkərini -nağılımızı,
Özümüz yaradaq, özümüz görəək!

1971

MƏNDƏN O TAYDA

Müddətdir susuram, lay divar kimi...
Qəlbim oyum-oyum, lağım-lağımdır.
Nə ilə doldurum sənsizliyimi?
Suyumsan,
Həsrətim susuzluğumdur.

Hədələr, qorxular...
Susdum,
Döyükdüm.

Beləmi olurmuş hər eşqin sonu?
Xeyli zamandır ki, qorxuya бүkdüm,
Gözün həsrətini, könlün odunu...

Ömrü də xərclədik, bizə nə qaldı?
Bir gün qəh-qəh çəkən, bir gün hönkürüb.
Gəldi, sevgimizin axşamı gəldi,
Axşamı gəlməyən günü kim görüb?

Mən suyu sovulan dəyirman oldum,
Döndü xatirəyə küylü çağlarım.
İzimi ot basdı,
Lap unuduldum...

Nə çax-çaxım qaldı, nə qonaqlarım.

Mən ki sağalmaqçün yaramı kəsdim.
Sağalmır...

Bəs niyə yenə göynəyir?
Məgər bu deyildi məramım, qəsdim?

Bəs indi?
Bəs indi istəyim nədir?

Yüz günün, min günün dəlisiyəm mən,
Nə ipə yatardım, nə də zəncirə.
Bir gün ağıllanıb
Cəhalətimdən
Yüz günü, min günü satmışam birə.

Özüm də bilmirəm nəçiyəm, kiməm?
Nə dostu tanıdım, nə də düşməni.
Dünyanın dərdinə köklənmiş siməm,
Qəmin mizrabıyla dindirir məni.
Buludu dağıtdım, bəs bu çən nədir?
Bəs indi könlümü göynədən nədir?

Yenidən göyərdim göynədiyimdən
Ot kimi...
Dağımsan, mən aran oldum.
Qışqıra bilməzdim göynəməsəm mən,
Həsrətin göynətdi, bağırın oldum.

Qulaq kəsilmişəm iç hönkürtümə
Bu boyda səs-küydə, hayda, harayda...
İndi qanıram ki, məndə heç demə,
Bir "mən" də var imiş məndən otağda.

NÖQTƏLƏR

Məktubunu oxuyuram,
Cümlələrin sonundakı
nöqtələr
Açıq-aydın fikirlərin
Qapısını cəftələr.
Keçər günlər, həftələr,
Nöqtələrin arasında gizlənən,
Mənaları, mətləbləri,

Min bir yerə yozaram.
Eyhamların qat-qarışıq ormanında
azaram...

Cümlələrin qutarmamış
sonunda
Uzun-uzun nöqtələr.
Söylə, bəlkə davamıdır
Fikrimizin, duyğumuzun nöqtələr?

Ürəyimdə çoxdan sönən
Duyğuların odunu
Çözəlayir nöqtələr.
Məktubdakı çox sözlərin
sözdür,
az danışır,
Çox söz deyir nöqtələr.
Yox, lal deyil,

Amma kardı nöqtələr.
 Barmağımı gəzdirirəm
 Mən onların üstündə,
 Nə qaynardı nöqtələr!
 Hər birinin arxasında
 Nida durur, sual durur,
 Söz durur.
 Ürəyində alovlanıb
 Qələmində düyünlənən
 Atəş durur,
 Göz durur.
 Əsl, böyük məhəbbət də
 Dilə gəlmir.
 Amma...necə danışır.
 O, gizlincə danışır
 İki qəlbin bir arzusu
 Baxışlarda alışır.
 Nöqtələrdə
 baxışların sözləri...
 Nöqtələrdə görünür
 Bir ürəyin vurğusunun
 izləri.
 Cümlələrin əvvəli söz,
 Amma sonu nöqtələr...
 Sözdən yaxşı bildirir
 Bir ürəyin istəyini,
 Arzusunu
 nöqtələr

yanvar, 1973

BƏM-ZİL

("Son görüş"dən parça)

Üzünü görürdüm, içi göründü,
 Yasını tutmaram ölüm sevgimin.
 Odu çoxdan sönmüş, yaxşı ki, söndü,
 Ağarır könlümdə külüm sevgimin.

Sənin etibarın, sənin ilqarın
 Qum üstə yazılan bir kəlmə sözmüş,
 Elə ki, hayqırdı yel, harın- harın,
 Sahili süpürüb o sözü pozmuş.

Mən nə biləydim ki, bu gözəl oyun
 Dəhşətə gətirir sonda hər kəsi.
 Mən nə biləydim ki, getdiyim yolun,
 "Təəssüb" adlanır son düşərgəsi.

Demə görəcəkli günlərim varmış,
 Heyrət, xeyirdəki bu şəərə heyrət!
 Heç demə ürəkdən qoşa yaşarmış,
 Zülm ilə ədalət, sevgilə nifrət.

Bir qırıq sevincə bir ömrü qurban!
 Belə bir alverə nə deyək indi?
 Mənim ağrıları, acılarımdan
 O arzu göyərti, güldü, sevindi.

Böhtan tuzu varmış onda, sən demə,
Oynadıq, o, məni taladı, soydu.
Arayış xətinə, imza xətinə
Mənim həyatımı qumara qoydu.

İndi qısılmışam xəcalətimə.
Eşqindən, danışmır dili könlümün.
Özüm də heyranam sükunətimə,
Yatdı qasırğası dəli könlümün.

Qaladım könlümdə yükü yük üstə.
İlişdi heyrətə,

Söz dildə qaldı.

Biz qoşa sim idik eyni kök üstə,
Mən bəmə düşmüşəm,
o, zildə qaldı.

yanvar, 1973

NAĞİL GECƏM

Ulduzların diliylə
Nəsə danışır gecə.
Min dəfə seyr etdiyim
Adi, sadə bir gecə...
Birdən...

qəlbim titrədi.
Üşütdüm,
köks ötürdüm.

Ürəyimdə bir səni,
Bir də..

illər dalından
Nağıl gecəmi gördüm.
O gecə...

gözlərimdə
Mürgüləyir həmişə
Ən şirin uyğun kimi.

O gecə..
ürəyimin
Yatır dərinliyində
Altıncı duyğum kimi...
Gecə..
bir sən,
bir də mən.

O gecə baş qaldırdı
Bu gecənin içindən...
Şirin duyğularımla,

Həsret arzularımla
 Bir anda doldu gecəm,
 Uzaq bir xatirənin
 Həzin zümzüməsindən
 Nəğmələşdi bu gecəm.

O gecə çoxdan keçib,
 Geri dönməz o, bir də.
 Bir gecənin həzzini
 Geri qaytara bilməz
 Min elə gecələr də...

Bir gecədə, bir anda
 Şirin bir xatirəylə
 Acı gerçək görüşdü.
 O gecənin gözündən
 Bu gecənin bağrına
 İsti bir damcı düşdü.

Dedim, dağıl, a dünya,
 Dağıl, tez dağıl, gecəm.
 Sən dünyadan köçmüşən

Qəlbimə,
 nağıl gecəm.
 Sən indi bu günümle
 Gedə bilməzsən yola;
 Ürəyimdə yaşarsan
 Təəssüflə qol-qola.

Dövrən dönür, vaxt keçir.
 Səhərə də az qalır
 İndi gecələrim də
 Mənimlə yalnız qalır.

Sən yoxsan...Bu günümə
 Rəşxənd edir dünənim.
 Min bir gecə gəlsə də,
 Nağılım gəlmir mənim.

Bu gecənin içində
 Nağılsızam indi mən.
 Gecənin əllərində
 Sarı bir yarpaq durur
 Xatirə dəftərimdən.

fevral, 1973

KİLİD

-Sən məni hamıya qısqandın, yetər.
Nədir bu şübhələr, bu üzüntülər?
Bir belə qısqanclıq nəyə gərəkdir?
Səni də, məni də məhv edəcəkdir?
Mən ki, səninkiyəm

get,
Arxayın get.

Nə özünü incit,
Nə məni incit!
-Sevirəm,

Nə lüzüm sözə, öyüdə?
Mənim qısqanclığım sevgimin özü!
Vurulan kilidin böyüklüyü də-
Qorunan sərvətin dəyər ölçüsü!

dekabr, 1973

BİR KÖNTÖY SÖZ

Sevdiyim gözəlin bir köntöy sözü
Bütün ömrün boyu göynədər səni.
Sevgi bir oddur ki, düşsə qəlbinə
Eylər öz-özündən dərbədər səni.
Günəşə borclusan gördüklərinçin,
Ona da çox baxsan kor edər səni.

fevral, 1974

YARIYUXULU

Yuxudayam...
 Əslində yarıyuxuluyam mən.
 Bir-birinə dolaşan
 Qarışıq fikirlərin
 Oduyla doluyam mən.
 Yatım?
 Yoxsa oyanım?
 Bu fikir ayrıcında
 Dayanmaq istəyirəm.
 Səni
 Yuxularımda
 Görmək üçün
 Yuxulamaq,
 Qəhrinə çəkmək üçün
 Oyanmaq istəyirəm.

1974

NƏ MƏN, NƏ SƏN

Nə mən istəyimi bilirəm, nə sən.
 Biz duman içində ulduza döndük.
 Nədir istəyimiz bir-birimizdən-
 Bilmirik...

Əməlsiz boş sözə döndük.

Gündüz işıqlıdır, gecə qaranlıq.
 Biz nə o yanlıq, nə də bu yanlıq.
 Müddətdir qalmışیق yol ayrıcında,
 Bizim qismətimiz alatoranlıq.

Mən sərxoş olmuşam gülün ətrinə,
 Dərmək insafsızlıq, dərməmək zülüm.
 Biz yola çıxmışیق yolun xətrinə,
 Nə mənzil bəllidir, nə məqsəd, gülüm.

O kimdir bu gündən görə sabahı?
 Sabahı sabahda görərik, nə qəm!
 Elə günah var ki, mən o günahı,
 Yüz böyük savaba dəyişdirmərəm.

Nə çox ah çəkirsən, ahın dağlara,
 Bu qədər göynəmək bəs deyilmi bəs?
 Ah, atəş çiləyir al dodaqlara,
 Alışar, işığı yoluna düşməz.

Budağın üstündə əl boyda yarpaq,
Küləklər əsəndə yaşayır ancaq,
Küləklər əsməsə yarpaq da dinməz,
Yarpaq titrəməsə külək bilinməz.

Nə mən istəyimi bilirəm, nə sən.
Biz duman içində ulduza döndük.
Nədir istəyimiz bir-birimizdən-
Bilmirik...
Əməlsiz boş sözə döndük.

1974

YAMAN DARIXMIŞAM

Yaman darıxmışam səninçün, yaman!
Mən əsir düşmüşəm öz istəyimə.
Nifrəti gizlətmək asandan asan.
Sevgini gizlətmək məhalmış, demə!

Haraylar yüksəlir könüldən yenə,
Bu necə haraydı, bu necə haydı?
Öhdəmdən gələrdim...

Gözüm üzünə,
Qulağım səsinə darıxmasaydı...

Elə bil hər yerdən üzülüb əlim...
Mən azıb qalmışam qəm dərəsində,
Dirilib yaşanır sənli günlərim
Sənsiz günlərimin xatirəsində.

Yaman darıxmışam...

Bu nədir yenə,
Ağlım sağa baxır, ürəyim sola.
Ürəyim dönübdür göy göyərçinə
Qonub sən gedəli sən gələn yola.

Yaman darıxmışam...

Hər axşamçağı

Arzumu Günəşin telinə sardım.
Mənimlə olsaydı, mən darıxmağı
Zamana ən uzun ölçü sanardım.

Yuxuma gəlmişdin...
 Qısıldıq küncə,
 Danışdıq...
 Yel əsdi...
 Dağıldı dərd-qəm.
 Kölgəyə dönmüşdüm,
 Səni görüncə
 Sənin işığında yox oldu kölgəm.

1979

DARIXMA HA...

Məktubunu oxuyuram...
 Dönə-dönə,
 Qayıdıram hər cümlənə, hər sözünə.
 Oxuyuram,
 Düşünürəm.
 Düşünəndə gözlərimi yumuram ki,
 Səni görə.

Oxuyuram, düşünürəm.
 Fikirim ötən günlərimi
 varaqalayır,
 Oxuyanda gülümsəyən sətirlerin,
 Düşünəndə qan ağlayır.
 Bir məktubda nə deməkdir
 Bu ağ, qara?
 Rənglərə bax,
 Hardan-hara?
 Kim deyir ki,
 Hər kəlmənin
 Bir mənası, bir yükü var?
 Yox! Ürəkdə dilə gələn yaşıl sözlər,
 budaqlardır,
 Yüz budağın bir kökü var.
 Kök ürəkdir.

Yarpaqlarda rəngli yaşıl,
 Səsi, sözü pıçıldılar.

Pıçıltının səsi birsə,
 min mətləbi, min sözü var.
 Mən sözün öz mənasını istəmirəm.
 Bir məzmuna o, qul olur.
 O, duyğudan məhrum olur,
 Yoxsul olur.
 Mən vurğunam hər kəlmənin
 çalarına.
 Nida kimi dik dayanıb
 hökm verən halına yox,
 Sual kimi boyun büküb
 düşüncəyə dalandan.
 Düşüncənin min rəngi var.
 Göydəki ay, yalnız aydır,
 Suyu düşsə,
 Qınçınlanan dalğalarda
 Neçə rəngdən çəlengi var.

Sənin əlvan duyğuların
 Sözün məna sərhəddindən
 O taydadır.
 Sözlər yatır quzu kimi,
 Çalarları haraydadır.
 Çalaların alovuna alışıram.

Günlər keçir...
 Səsləndikcə qulağımda cümlələrin,
 Ətrafıma lal kəsilib
 Mən səninlə danışırım:
 Yazırsan ki: -Darıxma ha...

Burda sözün qəsdı geniş,
 Yuvası dar,
 Burda sözün cövhərindən
 Neçə-neçə söz sıçrayar.
 Sözdən fikir,
 Fikirdən də
 Neçə-neçə mətləb çıxır.
 "Darıxma"nın o tayında
 Söz darıxır,
 Söz karıxır.
 Sən "yox"dakı o var"a bax.
 Sözün əksi-çalara bax.
 Sən "darıxma" deyən zaman,
 İstəyirsən ömrüm boyu
 Mən darıxım sənün üçün,
 Rənginə bax qəlbindən çıxan sözün!
 Darıxıram, aya, günə sıxışmıram.
 Darıxıram,
 Darıxıram

Doğmalarım sağ-
 solunda.
 Dünyamızın
 Qaydasına, ölçüsünə
 Sığışmıram.
 Darıxmıram
 İstəyimə çatmaq üçün.
 İstəyimiz fəvqündədir sözümüzün.
 Darıxıram,
 Baxışların

Yanıb sönür xəyalımda.
 Gözlərimin önündəki baxışlara
 Yad olmuşam.
 Xəyalda baxışların işığında
 Udulmuşam.
 Təqvimdəki varaqaların
 Bir ayını birdən cırın!
 Yayı ötüm,
 Göz yaşıtək kirpiyimdən,
 Qopub düşüb payıza mən.

Şəki,
 iyul, 1975

DURNA QATARI

(E.Sabitoğlu bəstələmişdir)

Əsir payız küləyi.
 Gecə uzun, gün gödək.
 Ağacdən yarpaq düşür.
 Bir ömrün günləritək.

Susur çaylar, çeşmələr,
 Susur çəmənlər, dağ, dərə,
 Köçür durna qatarı
 Uzaq-uzaq ellərə.

Bizim çöllər ayrılır
 Bu vəfasız gözəldən.
 Qışda üşüməməkçün
 Yer don geyir xəzəldən.

Köçür durna qatarı,
 Ürəyimiz kövrəlir.
 Külək əsir, dağlardan
 Payızın ətiri gəlir.

Yarpaqlara, otlara
Sarı-sarı zər düşür.
Yaşımıza yaş gəlir.
Ömürdən günlər düşür.

Köçür durna qatarı.
O, baharda dönəcək.
Ötən günlər dönəydi
Durna qatarları tək.

1976

SEVGİ GİLEYİ

Heç bilmirəm hara yozdun
Doğrumu sən, düzümü sən.
Mən həsrəti ötüb keçdim,
Sən həsrətin dözümsən.
Qulaqlarım cingildəyir.
Danışsan sözümü sən.
Sözümü sən.

İstəyirəm ki, yuxumdan da
Gəlib səni alan olsun.
Vüsal dolu bu yuxular
Yalan olsun, yalan olsun!
Mənə qalan xatirədir,
Unudulsun, talan olsun,
talan olsun!
Qol- budaqlı ağac idim.
Budanmışam, çapılmışam.
Həmdəm gedib, kölgəm itib,
Mən özümə qapılmışam.
Amma səni itirən gün
Mən özümçün tapılmışam,
tapılmışam.

1976

MƏN SƏNDƏN QAÇIRAM...

Mən səndən qaçıram...Yoxmuş cürətim,
Neyləyim?

Susuzam, dodağım yanır.
Dolu gözlərimə sonsuz həsrətim,
Gözümün içindən sənə boylanır.
Düşündüm, qarşıda nə var?

Ah-aman!

Bir yol yorğunluğu, bir soyuq ürək.
Mən səndən qaçanda
cavanlığımdan,
Sevgimdən, hissimdən qaçıram demək.

Mən hara qaçıram, hara ey könül,
Kimə gileylənirəm mən indi kimdən?
Dəyərdə ucuzdur, çəkiddə yüngül
Mənim qazandığım itirdiyimdən.

Arsızlıq elədim, atdım arımı,
Qəlbimin xəbəri yoxmuş özündən.
Sevginə həsrətim

baxışlarımı

Yığdı gözəllərin ovçu gözündən.

Hardasa gizlincə əllər görüşür,
Taniya bilmirəm özümü hərdən.
Çiynimə nə yaman kölgələr düşür
Ağlın hürkütdüyü xatirələrdən.

"İtirsən bu eşqi, neyləyim?"-deyə
İçimdən qışqırır dindi həsrətim.
Qorxumun gözüylə baxır hər şeyə
İndi məhəbbətim, indi həsrətim.

1977

QAZANCIM BUMU?

Dedin, qocalıram, qazancım bumu?
İtirdim əvvəlki tərəvətimi,
İnana bilmirəm buna doğrusu.
Mən səni görmürəm dediyim kimi.

Sənmi qocalırsan?

Yox, ola bilməz!

Sevgilim, məhəbbət qocala bilməz.
Sevgidən uzaqdır qocalıq, ölüm,
Orda nə ölçü var, nə yaş, nə çəki.
İnan ki, bu gün də görürəm, gülüm,
Mən səni ilk dəfə gördüyüm tək.

Sən öz taleyindən nə küs, nə deyir!
Gülüm, əbədisən dərdi-sərimdə.
Sənin gözəlliyin, sənin gəncliyin
Yaşayır həmişə sətirlərimdə.

may, 1977

Bir bağlıca dəfinəydim,
Qəm kilidim,
Dərd açarım,
Çiçək açar ulu dağlar,
Bəs mən niyə dərd açaram?
"Can" deyənim min-min olar,
Tək səndədir dərdə çaram.

Heç bilmirəm nə vaxt, harda
Məni məndən necə aldın.
Mənə məndən yaxın olub,
Məni məndən uzaq saldın.

1977

YOL İŞARƏSİ

Oğlum İsfəndiyara

Sevdinsə...
Eşqində itib yox oldun,
Çaşbaş salacaqsan günü, ayları.
Sevgi yollarında nə qayda-qanun?
Özün aşmalısan bu dolayları.

Əriyib, özünü yox sayacaqsan,
Bu dərdin olmayıb özgə çarəsi.
Sən tez-tez "qəzaya" uğrayacaqsan,
Yoxdu bu yollarda yol işarəsi.

1979

SƏNİ ANDIQCA...

("Fəryad" pyesindən)

O zamandan ki, uzaq ulduza döndün,
 Səni xatırlayıram hər gecə, hər gün.
 Mənə ayrılmaq ölümdən betər oldu,
 Səni andıqca- xəyal dərbədər oldu.
 Görürəm, yoxmuş həyat, heç demə, sənsiz.
 Bu günün ünvanı mümkünmü dünənsiz?
 Yuxulardan umuram vəslini hərdən.
 Demə, imdad yox imiş xatirələrdən.
 Nə deməkdir, nə demək bir belə yanmaq?
 Səni andıqca anır, doymuram ancaq,
 Səhərim gəlsin, ötüşsün, gecə keçsin.
 Suyu anmaqla susuzluq necə keçsin?

1977

Özün yanmalısan...

Dedim:-Eşqimdə yanıldım, bu halımdan halısan,
 Dedi:-Sən gerçəyi bilmək üçün aldanmalısan.
 Dedim:-Ulduz çiləyir gözlərin axşamlarıma,
 Dedi:-Ancaq məni görməkçün özün yanmalısan.

1978

YUXULAR, YUXULAR...

Sən yoxsan şəhərdə, yoxsan... bu sözə
 Yetim qalan könül qara geyindi
 Yoxluğun özü də görünür gözə.
 Yoxluğun varlığa çevrilib indi.

Yuxular görürəm...Tutub əlimdən
 Mənə içirirsən sevgi şərbəti
 Elə sanıram ki, bu yaşımda mən
 İlk dəfə dadıram ilk məhəbbəti.

Məəttəl qalmışam bu xumarlığa,
 Təpədən dırnağa özün də sirsən.
 Elə ki, yoxluğun dönür varlığa
 Hissimdə, ruhumda heykəlləşirsən.

Məhəbbət şərbəti...Şirindən, şirin,
 Bəxtiyar adımin öz baxtı sənsən.
 Min-min istəyimin, min-min həzzimin,
 Min-min xəyalımın paytaxtı sənsən.

Yuxular, yuxular, dəli yuxular
 Elə qorxuram ki, həqiqət olar.
 Qorxuram? Yalandır!

O xoş fürsəti
 Xəyalda bəzəyər, naxışlayardım.
 Həqiqət budur ki,
 Min həqiqəti
 Bircə o yuxumu bağışlayardım...

Həqiqət belədir... Artıq nə deyim?
Sirlər qaynağıdır əzəldən ürək.
At çapır yuxuda mənim istəyim,
Bu necə yuxudur, bu necə istək?

Dəlib qayaları göyə fısqıran
O vulkan duyğuna, hissinə qurban!
Danışdım yuxumu, xətinə dəydim...
Yox, gülüm, sevirəm o hallarını.
Mənim bir arzum var: görə biləydim
Sənin qeyri- adi xəyallarını...

Mən sənə yuxumu danışan zaman
Söhbəti dəyişdin... Dedin. "Bəsd, bəs!"
Sözümü kəsməkdə sən də haqlısan.
Xeyala gələnlər dilə gələmməz.

Əslində həqiqət başqadır, gülüm...
Yuxular, xəyallar bizdən dərinidir.
O şirin yuxumda mənim gördüyüm
Sənin xəyalında gördüklərindir.

Getmir gözlərimdən bir o...bir də sən.
O qovur...qaçırsan... o cəld, sən çevik.
Mən səndə adilik görmədiyimdən
Umdum hər işindən qeyri-adilik.

aprel, 1978

Mən səni yaratdım, gülüm, sən məni.
Ürəklər qul olur yaratdığına.
Xeyallar uydurur bütü, səcdəni,
Biz də yaratdıq ki, tapınıq ona.

İnandığ,

Vurulduq,

Tapındıq necə,

Bu eşqin başına dünya cəm olsun.
Səni yaratmışam öz ürəyimcə,
Səni yaratdım ki, məbədim olsun.

aprel, 1978

UNUDA BİLSƏN...

Fikirim də, hissim də günəbaxandır,
Dolaşır həmişə ancaq izinlə.
Sən baxan tərəfə baxmaq asandır,
Baxıram dünyaya sənin gözünlə.

Sevdinsə...Sən osan, özün deyilsən,
Yox ikən daha çox sən varsan, gülüm.
Özünü nə qədər unuda bilsən.
Özünü o qədər taparsan, gülüm

Gəl ki, özümüzü itirək, tapaq,
Fikir azad olsun can qayğısından.
Varlıqla yoxluğun hüdudlarında
Ana təbiətə qarışır insan.

Demirəm ömrümüz toy-büsat olsun,
Deyirəm, qayğıdan qoy azad olsun.
Bizim eşqimizə quşların səsi,
Suların nəğməsi nəqarət olsun.

iyul, 1978

Ağaca su verdim,
hopdu bir anda,
Haçansa dediyin söz yada düşdü,
Yaddaşın yarpaqsız budaqlarında
Pərişan-pərişan bir quş ötüşdü.

Araya düşmüşdü uzun bir həsrət,
Görüşdük,
dinmədik,
biz elə susduq.

Biz onda bildik ki, nəymiş məhəbbət,
Biz onda bildik ki, nəymiş susuzluq.

Su sudur həmişə-yayda, qışda da,
Su üçün həmişə yanmırıq ancaq.
Dodaqlar quruyub cadar olanda
Bilirik nə imiş bir sərin bulaq.

Ağaca su verdim,
hopdu bir anda,
Haçansa dediyin söz yada düşdü.
Yaddaşın yarpaqsız budaqlarında
Pərişan-pərişan bir quş ötüşdü.

iyul, 1978

TƏZƏLƏNDİK

Göylər yeddi qatdır,
Yerlər yeddi qat.
Qatlara birbəbir qalxdıq, həm endik.
Endikcə ucaldıq,
Nədir bu təzad?

Endikcə, qalxdıqca biz təzələndik.
Baxdıq sevdamıza bir təzə gözlə,
İndi yarışırıq öz-özmüzlə.

Endiyimiz qədər ucalırıq biz.
Ucala bilmərik əgər enməsək.
Bizi, bizdən güclü hisslərimiz,
Düz olar,
endirmir,
qaldırır desək!

Qorxma, gəl dalımca,
uçaq, uçaq biz,
Qatlar üzə çıxır günbəgün, gülüm.
Sirlərin ardınca ucaldıqca biz,
Yer də göyə dönür bizimçün, gülüm.
O şirin saatlar, bu şirin anlar
Arzunun rənginə boyanır indi.

Səninçün, mənimçün gizli olanlar
Bizimçün yuxudan oyanır indi.

Döyündü ürəklər,
Qapandı dillər.
Nə mən dilə gəldim, nə də sən, gülüm,
Hansı duyğunusa o uzun illər
Mən səndən gizləndim, sən məndən, gülüm.

Ürəkdə gülləndi yanar duyğular,
Dandıq özümüzdən istəyimizi
Yuxular,
Yuxular,
şirin yuxular
Şirin duyğulardan oyatdı bizi...

Xəyallar tuşlanıb indi niyyətə,
İndi nə gecə var,
İndi nə gündüz...
Özümüz dönürük bir həqiqətə
Həqiqət olunca təsəvvürümüz.
Göylər yeddi qatdır.
Yerlər yeddi qat.
Qatları birbəbir qalxdıq, həm endik.
Endikcə ucaldıq...

Nədir bu təzad?
Endikcə, qalxdıqca biz təzələndik.

iyul, 1978, Şəki

ODUM, KÖZÜM, GƏL...

(Ş.Axundova bəstələmişdir)

Amandır, ləngisin, geciksin axşam,
Ömrümün gündüzü bitməsin gerek
Mən indi bilirəm, nədir arzu, kam,
Mən indi bilirəm, nə imiş sevmək.
Çıraq işıqlanar sönməzdən əvvəl,
Getmə, ey baharım, ey gündüzüm, gəl,
Soyuq bir ürəyə necə dözümlər gəl.

Payız yarpaqları-qışın əvvəli,
Axşam şəfəqləri-gündüzün sonu.
Gəlməsin, yetməsin ürəyimdəki
Bu odun, atəşin, bu közün sonu.

Çıraq işıqlanar sönməzdən öncə.
Baharı duyuruq bahar gedincə.
Getmə, ey baharım, ey gündüzüm, gəl,
Soyuq bir ürəyə necə dözümlər gəl.

Uzansın baharım, gündüzüm mənim.
Qalıb ürəyimdə çox sözüm mənim
Bu yaşda ömür də şirin olurmuş,
Bu yaşın sevgisi dərin olurmuş.
Çıraq işıqlanar sönməzdən əvvəl,
Getmə, ey baharım, ey gündüzüm, gəl,
Alovum, atəşim, odum, közüm gəl.

iyul, 1978

ƏL UNUTMUR

Bu dünyanın nə yaxşısı, nə pisi.
Özümüzük dolaşdırın hər işi.
Əllərimdə əllərinin istisi,
Nə itiymiş əllərimin yaddaşı.

Mən istərəm ləngiməsin gələcək,
Sabahıma körpü salım bu gecə.
Səni mənə unutdura biləcək
Bir nəğməni hardan alım bu gecə?

Bir nəğmə ki, ürəyimdə mələyən
Duyğuları, ağrıları ovutsun.
Necə gedim öz- özümlə yola mən?
Əl unutmur,
Ürək necə unutsun?

1979

“GECƏ SERENADASI”

“Gecə serenadası”-necə həzin olurmuş
 Bu yalqız gecələrdə.
 Mahnı bir yuxu kimi
 Gecənin röyasına süzülür pərdə-pərdə,
 Səslənir narın-narın.
 Şirin xəyallarımdan boylanır baxışların
 Ən yanıqlı,
 Ən həzin
 nəğmə bilmişəm səni.
 Sənsiz necə dinləyim
 Sənin məhəbbətindən danışan bu nəğməni?
 Səni sənsiz dinləmək
 Mümkün deyil, a gülüm.
 Səninlə dinləyəndə bir-birinə qovuşur
 Günəş ilə ay, gülüm.
 Dəniz ilə çay, gülüm
 Açıb üfüqlərini göy də yerə bələşir.
 Ən çılğın nəğmələr də quzu kimi mələşir.
 Həyat da.
 Lap ölüm də
 Səninlə nəğmələşir.

aprel, 1979

* Şubertin eyni adlı əsərinə işarədir

BƏLKƏ DƏ...

Deyirəm, bəlkə də əcdaddan hələ
 İlkimiz bir toxum, bir tumdur bizim.
 Qaynayıb-qarışıb qanım qanınla,
 Fikrimiz, hissimiz qohumdur bizim.

Deyirsən, “ayrılacaq!”
 Fitrətdən dönək?

Nə olar...
 Başa sal ancaq bir şeyi:
 Biz hardan öyrənək, kimdən öyrənək
 Biri-birimizə özgüləşməyi?..

“Ayrılacaq”-sözünə ağladı göylər,
 Yolu dəyişməmiş yolumu azdım.
 Şirin olmasaydı sevgi bu qədər,
 Ona acı-acı mən ağlamazdım!

Görüşlər özü də dadıma gəlmir,
 Bu qədər yaxınlıq, o qədər uzaq.
 Bircə görüşümüz yadıma gəlmir,
 Nə vaxt birləşdik ki, indi ayrılacaq?

may, 1979

SAYĞAC

-Sənə gəncliyimi qurban vermişəm.
Eşqimdə yanmışam, yanıram yenə.
Yolunda dərd alıb ömr itirmişəm,
Bir gör qazancım nə, itirdiyim nə?

-Bilirəm yanmısan sən dilim-dilim,
Yananlar, yanmağa daim təşnədir.
İşıq sayğacı tək, söylə, sevgilim,
Söylə, yanmağın saymağın nədir?

iyun, 1979

Hırləndin, üzünü kimsə görməsin,
Elə bil hər şeyə son qoydun daha.
Dəyişir sifətin,
Dəyişir səsin.
Bədxaha dönürsən, əsil bədxaha!

Bədxaha çevirir səni qəzəb, kin,
Əslində hamını başa düşənsən.
Sənə bu anlarda elə gəlir ki,
Dünyanın ən bədbəxt adamı sənsən.

De, nəyə gərəkdir könül darlığı?
Dünya min boyalı, min oyunludur.
Bəzən əlindəki bəxtiyarlığı
Sən görə bilmirsən,
bədbəxtlik budur!

Dünyanı həmişə ürəyincə bil.
Ayaz gecələrdən axı, çən doğur.
Onu bilirəm ki, üfüqdən deyil,
Hər kəsin günəşi qəlbindən doğur.

Bütöv bir bədbəxtlik yoxdu dünyada.
Təkcə dözümsüzlük var bu dünyada.

iyun, 1979

* * *

Nə zaman istəsəm, xəbər-ətərsiz,
Döyərəm qapını,
Çəkinmərəm mən.
Nə sənə, nə mənə görünməz yersiz,
Sormazsan: "Xeyr ola, niyə gəlmisən?"

Niyə gəldiyimi, vallah, heç zaman
Nə özüm bilmişəm,
Nə sən sormusan.
Gəlimli-gedimli qoca dünyaya
Niyə gəldiyini bilirmi insan?

Bilsəydim,
Mən niyə sevirəm,
Şəksiz
Niyə gəldiyimi bilərdim onda.
Sevgidən gəlirik bu dünyaya biz,
Doymamış gedirik,
Belədi qayda!

iyul, 1979

YAXŞI Kİ, DÜNYADA...

Bəzən öz-özündən bezir, usanır,
Gözümlə görürəm "qiyamətimi".
Könlümdə sayrışan ulduzlar yanır
Səni xəyalıma gətirən kimi...

Dərdimin bağrını yarırsan, gülüm,
Yoxsa həyat mənə əzab olardı.
Yaxşı ki, dünyada sən varsan, gülüm,
Könlüm işığını hardan alardı?..

Könlümə işıqlar saçırısan, gülüm,
Sənsiz bu dünyanı zülmət görərdim.
Yaxşı ki, dünyada sən varsan, gülüm,
Nəylə ovunardı dünyaca dərdim?..

Bəzən öz əhdini danırısan, gülüm,
Həsrətin könlümü necə göynədir.
Yaxşı ki, dünyada sən varsan, gülüm,
Bilməzdim dalğa nə, təlatüm nədir?

Həyatın sirrini açırsan, gülüm,
Laybalay, taybatay, qatbaqat mənə.
Yaxşı ki, dünyada sən varsan, gülüm,
Mənasız olardı bu həyat mənə.

Bağlı dəfinəyəm, açarsan, gülüm,
Xəzinəmin sirrini tək sənə verdim.
Yaxşı ki, dünyada sən varsan, gülüm,
Mən var olduğumu hardan bilərdim?

iyul, 1979

SƏADƏT DEYİL?

Yox, sən də haqlısan, ey gizli dərdim,
Qərəzli, qərəzsiz tələblərində.
Sevgimin gözünü neştləyərdim,
Bəlkə də...olsaydım sənin yerində.

Tələblər hamısı yerində, düzgün!
Məndən öz haqqını umursan tamam.
Sənin haqlarını ödəmək üçün
Mən də öz borcumu unutmaliyam.

Bəzən bir təpənin borcu önündə
Dağılır yüz dağın yüz-yüz dağ haqqı.
Bəzən yaranmağa haqqı olanın
Olmur bu dünyada yaşamaq haqqı.

Haqqını istədin...həqiqətdi bu,
Sevgi olan yerdə günah doğrulur.
Ancaq unutma ki, bəzən də arzu,
Həyatın önündə müttəhim olur.

Verdiyin qurbanı qaldırıb göyə
Əvəz istəyirsən...

Məhəbbət bumu?

Nə olar, bir dəfə qoy tərəziyə
Sən öz haqqın ilə mənim borcumu.
Sevirəm...ey mənim dərdim, dərmanım,

Dərdsiz dərman içmək bir adət deyil.
Sevirsən...
Sevginə şübhəm yox mənim,
Məgər sevə bilmək səadət deyil?

iyul, 1979

BİR PAYIZ GECƏSİ

Bir payız gecəsi yaman uzandı,
Yuxum tikan kimi batır gözümə.
Bu fikir közərib o fikri dandı,
Bir gecəlik həsrət ömürmüş demə.

Bir payız gecəsi nə uzun oldu.
Səhərim, vüsalım gecikir mənim.
Baharım gəlməmiş çiçəyim soldu,
Hər işdə ləngidim,
Budur qismətim!

Vaxtın sürətindən gileylənənlər
İntizar çəksəydi, vaxta gülərdi.
Vaxtın ləngliyindən aman dilərdi...

Gözlərim gözünə dikilir sənin,
Xəyalım tor kimi ilmə-ilmədi.
Açıq kirpiklərim

Uzun gecənin
Qara köynəyini açə bilmədi.

Təyyarə sürəti-mənim vüsalım,
Həsrət-bu sürətdə yetişər sona.
Səsli fikirlərim, səssiz xəyalım
Döndü təyyarənin uğultusuna.

Mənimki sualdır, səninki nida,
Biz ki, xəbərsizlik öz fəhmimizdən.
Sənin təyyarənin qanadlarında
Uçan xəyalımı de gördünmü sən?

Sirrimiz, sevdamız yatır dərinədə
Özüm özüm üçün unudulmuşam.
Mən ki bu intizar gecələrində
Sənə özündən də yaxın olmuşam.

sentyabr, 1979, Moskva

AĞ TÜK

Saçında qıvrılan ağ tükü gördüm,
Dağlardan payızın havası gəldi.
Çiynində həyatın yükünü gördüm,
Bağlardan quşların nəvası gəldi.

Ağ tellər-uğursuz sevginin qəmi,
Məndən gileylərin, şikayətlərin.
Ağ tellər-bürküdən yanan ot kimi,
Bir damcı yağışa möhtacdır yəqin.

Ağ tellər-qayğılı, dərddli ömürdən
Durna qatarı tək uçan günlərin.
Ağ tellər-izidir, ağarır dən-dən,
Ağrılı günlərin, yaman günlərin.

Ağardı saçında ehtiyacların.
Otu qarsaqlanan düzənlər kimi.
Yanğıdan ağaran o ağ saçların
Budaqda saralan xəzəllərdimi?

Qədərdən qədəri oğurladıq biz.
Bu tale arzunu arzudan danır.
Yazda şaxta vurdu...

Diləklərimiz
Ömrün payızında tumurcuqlanır.

Danışanda

Ürəyim dolur,
boşalmır mənim.

Səsini dinləyirəm,
Vallah, sözün, mətləbin

Yadımda qalmır mənim.

Zəng çalıram təzədən,

Bax, bu səsin,

Bu da mən.

Əriyirəm o səsdə.

Unutdum,

Bayaq sənə

Deməliydim nəsə mən.

Səsinin tilsimində

Unuduram sözümü

Çevrilirəm səsə mən.

avqust, 1979, Şəki

Yuxuma gəlmişdin,

Danışdıq xeyli...

Biz öz-özümüzü yaman danladığ.

Niyə gileyliyik,

Nədən gileyli-

Düşündük, daşındıq,

duyduq,

anladığ.

Yuxuda qurtardıq üzüntülərdən.

Qarşıda işıq var,

Ümid var, gülüm.

Yuxumu sənə də danışmaram mən,

Yuxular tərsinə yozular, gülüm.

oktyabr, 1979, Mərdəkan

Ey qadın, hardandır səndə bir belə,
Dəyanət, mətanət, sədaqət, dözümlü?
Büllur gəncliyini sən verdin yelə,
Bir eşqin yolunda...

Sənə yox sözüm.

Gələcək naminə fal açıdırırsan,
Fəlin gah xoş gəlir, gah yaman gəlir.
Sabahı bu günə calaşdırırsan,
Ümidin, dözümlü eşqindən gəlir.

Gözünü açmamış ilk gəncliyindən,
Ümidlə sabaha dikilib gözün.
Ümidə dönmüsən ümidinlə sən,
Təpədən dırnağa ümidsən özün.

iyul, 1980

Könlümdə, ruhumda yenə, yenə sən,
Möhürlü, kilidli bir xəzinəsən.
Ay mənim könlümə pərəstar, hayan,
Mənə bu dünyanı sevdiren oldun.
Mənim özüm qədər məni anlayan,
Milyonlar içində tək sənin oldun.

Mən necə?

Mən səni anladımı bəs?

Sənsiz mənim dünyam mənə yavandır.
Tək bunu bilirəm:

aldığım nəfəs,

Sənin iqlimindir,
Sənin havandır.

iyul, 1980

Sənin baxışların dərinəndən dərin,
Oxunmur, bilinmir arzun, istəyin.
Gah bulud toqquşur, gah şimşək çaxır,
Gah da bir gözündən iki göz baxır.

Gözlərin hər biri ayrı bir ulduz,
Biri haraylanır, biri huylanır.
Gah qadın gözüylə bakirə bir qız,
Gah qız gözlərilə qadın boylanır.

iyul, 1980

YEDDİ SÖZ

Sənin teleqramında
Vur-tut yeddicə söz var.
Ürəyimdə oxudum,
Dilimə gətirmədim,
Qorxdum ki, dilim yanar
Xəsisliklə yazılmış
hər sözün arxasında
Neçə-neçə söz durur.
Hər söz öz yuvasından
Bir qatar söz uçurur.
Gəl indi sən
Tut görüm
Yeddi sözün dalında
o gizlənən sözləri.

Deyilməmiş,
Ürəkdə əzizlənən sözləri.
Bu yeddicə kəlmədən
Öyrənmək istəyirəm
halını,
ovqatını.
Oxumaq istəyirəm
Gizli duyğularının

Ən sonuncu qatını.
Bu yeddi sözdə
görmək,
tanımaq istəyirəm

sənə baxan gözləri.
 Gözlərindən odlanıb
 su tək axan gözləri.
 İstəyirəm
 yeddi söz
 Səsinə dönsün sənin,
 Özünə dönsün sənin.
 Səsin, uzun bir anlıq
 Bu həsrət gözlərimə
 gəlsin,
 görünsün sənin.

iyul, 1980

SƏN OLURAM MƏN

Yaxşı ki, ayrılıq,
 Yaxşı ki, bizdən
 Çırpıntı, sarsıntı əl üzür yenə.
 Həyatı öyrəndik həsrətimizdən,
 Odur ki, həmişə möhtacam sənə.
 Rəngi bir,
 dadı bir
 toyun, büsatın.
 Həsrət min rəng çəkir gözlərimizə.
 Yaxşı ki, ayrılıq,
 bu dərd, həyatın
 Dərin qatlarını göstərir bizə.
 Yanımda olanda uzaqdasan sən.
 Mən səni görmürəm olduğun kimi.
 Səndən ayrıldım,
 hər yerdə sənsən,
 Mən görə bilmirəm, vallah, heç kimi!
 Yanında bir quru cisməm özüm də.
 Ayrıldım,
 ruh olub əriyirəm mən.
 Eşitmir qulağım,
 Görmür gözüm də.

Arzudur eşidən, həsrətdir görən.
 Adi bir insanam.

Sənin yanında

Başqa qayğılarla yaşayıram mən.
Elə ki, ayrıldım,

qəm dumanında

Fikrimin ilki də,
Sonu da sənsən!

Yanında rahatam, sakitəm tamam,
Ayrıldım, od tutub alışır ürək.
Rahatlıq-ölümdür,
Hələ mən sağam.
Mənə tufan gərək,

həyəcan gərək!

Vüsal dəmlərində sən nur, mən çıraq,
Görürəm, mən mənəm, sən də sənmişən?
Ayrılıq dəmləri sən, sənsən, ancaq
Bilmirəm, bəs niyə mən olmuram mən.

Səndən ayrılanda vahidəm, birəm.
Həm də bir hədəfə vuruluram mən.
Yanında, həmişə ikiləşirəm,
Ayrıldım, çevrilib sən oluram mən.

avqust, 1980

ZAMAN-MƏKAN

Səndən ayrılanda saat beş idi,
Dolandı könlümə dağda hər dolay.
O anın dəhşəti nə müdhiş idi.
Getmək istəmədən gedənə vay-vay!

Maşın qanadlandı...heyrətdəyəm mən
Sürətlə hərlənən bu dörd təkərə.
Deyirəm, dərdimin qurşun yükündən
Bəs niyə təkərlər mıxlanmır yerə?

Bəs hara tələsir o, arsız-arsız?
Bir qüvvə yoxdurmu onu saxlaya?
Özüm müqəvvayam,
Könül qərarlısız.
Maşın önə qaçır, fikir arxaya.

Mən də, sürücü də susurduq elə.
Fikrimdə gəmirir şübhə şübhəni.
Məqsədsiz, məramsız baxırdım çölə,
Hər daşın dalında görürdüm səni.

Ötdük neçə kənddən dinməz, söyləməz.
Baxdım elə-belə saata bir də.

Yenə də beş idi.

Yox, ola bilməz!
Vaxt niyə dayanıb durduğu yerdə?
Vaxtı sürücüdən tez xəbər aldım.

-Düz yeddi tamamdır...
məəttəl qaldım.

Nəbzimi tuturam, nəbzim dayanmış,
Niyə dayanmasın qolda saat da?
Səndən ayrıldığım o an, nə anmış,
Mənimçün dayanıb o an həyat da!

Maşının gücünə, sürətinə bax.
Bu qüdrət "Hər şeyə qadirəm"-dedi.
Mənimçün məkanı dəyişdi, ancaq
Zamanı irəli çəkə bilmədi.

avqust, 1980

DƏRİNSƏN, ZİRVƏSƏN

Hikmət kitabıdır sənin surətin.
Onu sona qədər oxumaq çətin!
Sən uzun illərin dolaylarında
Mənimçün heç zaman adıləşmədin.

Sən "gəlmə" deyirsən, əgər "gəl"-desən.
Yüz giley gizlənir bir gileyində.
Həmişə, hər yerdə qeyri-adisən,
Qərribə görünən adiliyində.

Baş vurdum könlünün dərinliyinə,
Qalxdım zirvəsinə sənin arzusun.
Əlimi, qolumu bağladın yenə.
Nə orda son gördüm,
Nə də burda son.

Ürəkdə nə qədər inci gizlənər,
Onlar bir-birindən baha, dəyərli.
Sonuncu görüşdə tapdığım gövhər
Əvvəlki gövhərdən daha dəyərli.
Sənin ürəyində yatan incilər,
Mənim ürəyimə ulduzlar çilər.

Qəlbini taybatay açmamısan sən,
Qorxmusan, gözüne çox işıq düşə.
Gözlərim qamaşa...

Hər görüşündən
Bir sirr saxlamısan gələn görüşə.

Aya çatmamışdan

o gözəlliyə
Yetişmək eşqlə yandıq,
düşündük.
Min il bu həsrətlə tor atdın göyə,
Çatdıq,
ovcumuzda qum geri döndük.

Ayın əfsanəsi bitdi o gündən,
Dönüb ovcumuzda toz-torpaq oldu.
Sırrını insana bildirdiyindən
Ayın gözəlliyi itdi, yox oldu.

Sən mənim ovçuma qum tökməməkçün
Həmişə gizlətdin nəyisə məndən.
Ucaldın günbəgün,
Qalxdın günbəgün.
Daha gözəl oldun bu gün, dünəndən.

Hikmət kitabıdır sənın surətin.
Onu sona qədər oxumaq çətin!

Bu uzun illərin dolaylarında
Mənimçün bir dəfə adıləşmədin.

Dərinsən,
zirvəsən mənim gözümdə,
Belə tanımışam səni mən, gülüm.
Qeyri-adiliyin boy alır həm də
Mənim həsrətimdən, eşqimdən, gülüm.

avqust, 1980

Arzu darda qaldı, könül ayazda,
Bu qədər dözmüşük,
Dözək bir az da.
Taleyn əlinə verilən dilək,
Kim bilir, güləcək,
Ya gülməyəcək...

Dözmüşük,
Yenə də dözək,
sözüm yox.

Yollara dikilib gözüm həmişə.
Sənə "döz" deməyə mənim üzüm yox,
Səadət göyərtmir dözümlə, həmişə.

Yalnız qəlbimizdə pozub qaydanı,
Qınaqla tənəylə gəldik döş-döşə.
Ancaq həyatdasa güdüb həyanı,
Suyun axarına üzdük həmişə.
Odur ki, izimiz suda qalmadı,
Biz dərdi yedikcə dərd azalmadı.

Bir zaman vuruşub dandıq hər şeyi,
Dedik haqqımızdır görünən işıq.
İndisə taleyin bəxş edəcəyi

Sədəqə-ümidə biz əl açmışıq.
Davaya, dalaşa daha lüzum yox,
Dözmüşük,
yenə də dözək,
sözüm yox.

avqust, 1980

MƏNƏ İZTİRAB VER

Yönümü göstərdin sən kompas təki,
Çünki taleyimdə, qədərimdəsən.
İztirab dağının arxasındakı
Sevincim də sənsən, kədərim də sən.

Qəmdə bülövlənib ovxarlanım mən,
Kəsəri korlaşib duyğularımın.
Mənə iztirab ver,

Mən bu zirvədən
Baxanda gerçəyi görmüşəm aydın.

Bir illik ağrıdır birgünlük sitəm,
Küllənən odumu çözlər mənim.
Mənə iztirab ver,

Bu həsrət, bu qəm
Hər dəfə sevgimi təzlər mənim.

İncimək istərəm,

Sən məni incit!

Rahat güzərandan bezmişəm yenə.
Mənə iztirab ver,
Dadım sevinci,
Həyatın dadını dərk etdir mənə.

İtər bu dünyada ayaq izlərim,
Dərdimin möhrünü basmasam yerə.
Mənə iztirab ver,

Varsın gözlərim

Gözlə görünməyən dərinliklərə.
Verdiyin əzabla məni, sevgilim,
Çıxart imtahandan, çıxart sınaqdan.
Mənə iztirab ver:
Ayıra bilim,
Yalanı gerçəkdən, qaranı ağdan.

Könlümün başında göynəsin kəder,
Şübhə mənə çatsın,
Qoy inam sənə.

Mənə iztirab ver, mənə ağrı ver
Yalnız o zirvədə çataram sənə.

Könül gecə-gündüz təlatüm istər,
Günahkar bilmirəm burda kimsəni,
Mənə iztirab ver, mənə əzab ver,
Mənə işgəncə ver: çox sevim səni.

iyul, 1981

QOY BİR AZ YATIM

Yaman yorulmuşam, niyə, mən niyə
Asılı qalmışam fikirlərimdən?
Yatırıq, sübhədək dincələk deyə,
Yorğun oyanıram yuxudan da mən.

Yaman yorulmuşam, nə oldu birdən
Şimşəklər oynadı duyğularımda?!
Oyağam, fikrimdə, xəyalımda sən,
Yatsam, oyanırsan yuxularımda.

Yaman yorulmuşam,
Dərd yüküm ağır!
Bu həsrət yükünü nə qədər çəkim?
Mizan-tərəzidə tarazlaşıbdır
Möhnət çəkisiylə mənim öz çəkim.

Şübhəyə dönmüşəm, qara şübhəyə,
Sevgin inam olub dola ruhuma.
Sən bir nəğməyə dön, qədim nəğməyə,
Özünü nəğmədən çilə ruhuma.

Yaman yorulmuşam,
Şübhə çənindən

Yaralar, qaralar var ürəyimdə,
Gülüm, dan yerinin işığı ol sən,
Şübhə dumanını yar ürəyimdə.
Bir əzab görmədim bu əzab kimi,

Tək bircə şübhəmdə neçə güman var.
Yüz yerə at çapan şübhələrimi
Sevgi kəməndiylə inama qaytar!

Yaman yorulmuşam,
Bilirəm amma
Hardadır, nədədir ən son nicatım.
Mənim pərakəndə duyğularıma
Layla de,
Laylada qoy itim-batım;
Yaman yuxum gəlir, qoy bir az yatım...

iyul, 1981

* * *

Məlum həqiqəti gətirib dilə,
Kora kor deməyin zəifliyindir.
Mənim həqiqətim yol gəlir hələ,
Sənin həqiqətin vaxtdan yeyindir.

Mənim həqiqətim-şübhədir hər an,
Sən şübhə dağını çoxdan aşmısan.
İnama güvənib məhkumluğundan
Hakimlik taxtına sən yol açmısan.

Axı, öz cəbhəndən, öz səngərindən
Mənim silahımla vurursan məni.
Necə amansızsan,
dünayada düşmən
Düşmən silahıyla vurmaz düşməni.

Mən elə bildim ki, səngərimiz bir,
Mənim şübhələrim-hədəfimizdir.
Mənim səngərimə dönəydin gərək,
Dönmədin,
Ağrıma, acıma qıydın.
Mən sənin şübhəni dağıtdığımtək
Sən də mənimkini dağıtmalıydın.

Sənin əlindədir, bilirsən tamam
Mənim təlaşım da, rahatlığım da.
Səni həm itirir, həm də tapıram
Hissimə, duyğuma səbatlığımda.

Özün də bilmirsən nə imiş qəsdin.
Bizi hara çəkir bu üzüntülər?
Çoxalır qəzəbin,
Azalır hissin
Mənə bəslədiyin inamın qədər...

Sevgi kitabında bu da bir varaq:
Üz döndü,
Astdan təzə üz aldı.
Sevgi şübhən qədər sonsuzdu bir vaxt,
İnamın artdıqca sevgin azaldı.

Qismətim əbədi təlaşdır mənim,
Sevgi kitabında bu da bir varaq:
Eşqim-şübhəm ilə həmyaşdır mənim,
Nə şübhəm qocalır, nə sevgim ancaq.

avqust, 1981

SƏSİN İŞİĞINDA...

Telefon söhbəti...ilk söz, ilk güman.
Duyğumu, fəhmimi çəkir tarıma.
"Bəli" sözündəki səs çalarından
Ovqatın süzülür damarlarıma.

Səsində saxlanır bir aləm sənin,
İncə bir mətləbdir, sözdür səsin də.
Özünü, özünü görürəm sənin
Səsinin xəlifcə titrəməsində.

Ayırmaq mümkünmü de sözdən səsi?
Sözün sinəsinə səsin od salar.
Bu səsin şəkili, rəngi, nəğməsi
Ruhuma, yuxuma işiq damcılar.

Mənim təşnəliyim sənin üçündür.
Mənası dəqiqdir sözün, kəlmənin.
Sözün-zahirindir, görünüşüdür,
Səsin-cövhərindir, ruhundur sənin.

Sözlər qırıq-qırıq, səs çiçək-çiçək.
Birləşir könlümdə göylə yer mənim.

Elə ki, yatıram,
həzin nəğmə tək
Səsin qulağımda cingildər mənim.

Oynaşır gözümdə: göy, yaşıl, sarı,
Görürəm dünyanı ayrı donda mən.
Görürəm ən dərin qaranlıqları
Səsinin rəngində, işığında mən.

iyul, 1982

Sənə çatmaq üçün qalxdım göylərə,
Həyat çəkdi mənim ətkələrimdən.
Göyün bu qatından baxıram yerə,
Böyüyən sənsənsə, xırdalanan mən.

Sənə can atdıqca
ucalıb sanki
Göyün o tayına qanadlanırsan.
Sən göyün elə bir qatındasan ki,
Sənə çata bilməz əlim heç zaman.

Səslənib könlümdə sən bir nəğmətək
Qoru bu şərəfi, bu təmizliyi.
Can atmaq, ucalmaq
çata bilməmək!
Budur sevgimizin ölməməzliyi!

iyul, 1983

Dərmanı dərd olan bir xəstəyəm mən
 Özümü içimdə dustaq etmişəm.
 Dünyanın sevinci öz əlimdəyəkən
 Hər şeyi özümə yasaq etmişəm.

Sən mənim nəyimsən, kimimsən bu gün?
 Ömrümü özümə zindan edənim.
 Dünyanı qəlbimdən silib süpürdün,
 Dünyadan o tayda ay dünyam mənim!

Qismətim bu imiş bəlkə...
 qismətə

Nə qədər baş əyim?
 Nə qədər dözüüm?
 Özüm də bilmirəm bu müsibətə
 Tale günahkardır, yoxsa mən özüm?

Taleyn verdiyi xoşbəxtliyin də
 Gör necə başını kəsən olmuşam,
 Sənə bəslədiyim qəzəb də, kin də
 Özümə çevrilib mən, sən olmuşam.
 Qənim kəsildiyim xoş taleyimdən
 Hardasa gizlində utanıram mən.

iyul, 1984, Şəki

ZƏRURƏT

Baş-başa dayanıb qara saç, ağ saç,
 Bu ona möhtacdır, o buna möhtac.
 İstək bir olsa da bir ola bilmir-
 Ürəyin vurğusu...

anlayıram mən.

Saçının gümüşü qarala bilmir,
 Bu qara saçların kölgəliyindən.

Dayanıb üz-üzə, indim-dünənim,
 Dedim, o da yetim, bu da yetimmiş.
 Demə qara saçlı bu afət mənim
 Qərdəndən adlayan zərurətimmiş...

2 noyabr, 1984

KİMDƏN ÖYRƏNİM?

Əzabım, zillətim artır ilbəlil,
Bu ağrı-acıdan bezmirəm yenə
Mənim məhəbbətim məhəbbət deyil,
Taleyim verdiyi cəzadır mənə.

Fırtına yatdımı, sən bircə anda,
Mənimçün zülmətdən çıxan dan oldun.
Küsüşüb hər dəfə biz barışanda,
Ömrümə təzədən qayıdan oldun.

Bilmədi,
Çox yerdə əkdik "bəlkə"ni.
İndi eyniləşib qara da, ağ da
Gör necə müşkülə düşmüşəm
Səni,
Unutmaq da çətin, unutmamaq da.

Səbəbsiz deyilmiş bu fırtınalar,
Yoxsa qəlbin odu sönür gizlicə?
Sevəndə sevmişik, biz açıq-aşkar,
Sevgin nifrətəmi dönür gizlicə?
Mən sənə qəlbini sevgi yaşımda

Görə bilməmişəm...
Bəs, özün necə?

Nə ağlını dinlə, nə məni dinlə,
Təkbətək, üzbəüz dur ürəyinlə

Gör, nə deyir o?
Nə istəyir o...
Mənim bacardığım bir şey var ancaq:

Sevmək!
Bu sevgidən dünyaya baxmaq!

Sevgi mayasından boy atmışam mən,
Sevməyi öyrəndim məhəbbətimdən.
Yox ikən könlümdə nifrət qaynağı,
Bəs kimdən öyrənirəm mən unutmağı?

fevral, 1985

BƏHANƏ-GERÇƏK

-Başlanan hər şeyin-dedin,- sonu var-
Çünki öz qəsdinə güvəndin bu gün
Deyirlər, ayının min oyunu var,
Ağzı sulandıran bir armud üçün.

Sənin də əlində min bəhanə var.
Qəlbində göyərən bir niyyət üçün.
Mənim bostanıma atılan daşlar.
Hədəfdir, sevginə nəhayət üçün.

Vurmaq istəyəne, vuruşmaq üçün,
Ən adi söz belə təkan olarmış.
Hər hansı niyyətə qovuşmaq üçün
Bahənə tapmağa axı nə varmış!

Elə ki, küsürsən, belədi qayda:
Tez haqq da tapırsan öz nifrətinə.
Amma bax, beləcə barışmağa da
İstəsən bəhanə taparsan yenə.

Əgər istəməsən, gərilən teli,
Hər "uf" da demədən dartıb qırırsan.
Bu da bəs deyilmiş, hələ üstəlik
Sən özünə haqq da qazandırarsan.

Onda sən özünə dayan təkbətək,
Dinlə, gör, dinlə gör, nə deyir ürək.
Bəhanə gətirmə! Səbəbdən danış,

Bəhanə heç zaman səbəb olmamış.
Bünövrə qopmasa bina uçulmaz,
Yalanla gerçəyin çırpışmasında,
Bəhanə məntiqi dəstəvuz olmaz.

Nəyinə gerekmiş bu bəhanələr?
Onu da bilirəm, uşağam məgər?
Əsil məramını bilirsən sən də,
Bəhanə başlanar sevgi bitəndə.

Sevgin yaşayanda mən bir təpəydim,
Sən məni ən uca bir dağ görərdin.
Sevgin ölməsəydi bu gün, ey hakim,
Mənim qaramı da sən ağ görərdin.

Bəhanə nə imiş? Əlində toxmaq!
Günahı özgənin boynuna yıxmaq!
Bəhanə suyunda çimdirmə məni.
Mən sirdaş olmuşam otuz il qəmlə.
Könlündə incələn sevgi telini
Qırmaq istəyirsən mənim əlimlə.

Bununçün bəhanə gerekmiş sənə?
Açıq niyyətini açıq desənə!
Bəzən çərxi-fələk tərs dolansa da
Həqiqət tərəfə üz dönür yenə.
Gerçəyin üzünü kirşanlasan da
Xoruzun quyruğu görünür yenə.

Məhəbbət ağacı qurursa kökdən
Yarpaqlar solacaq, yüz yağış yağa.
Ehtiyac varmıdır ürək boş ikən,
Sevgi havasına əl-qol atmağa?

Sevgin-kökü yanan bir kola bənzər,
Bəhanə-atdığı əl-qola bənzər.

Bəhanı kölgəsi düşməz gün üstə
Nə göydə, nə yerdə yel olub əsməz.
Sevgi kökü varsa, o kökün üstə
Bəhanə gerçəyin başını kəsməz.

Sən öz niyyətindən, səbəbdən danış,
Bəhanə heç zaman gerçək olmamış!

sentyabr, 1985

TƏZƏDƏN YARAT!

Sənin səcdəndədir dil də, könül də,
Məni sən yaratdın sinə dağından.
Yoxsa xəbərsizdir bu otuz ildə
Yaradan, özünün yaratdığından?

Xəbərin yox imiş öz əməлиндən,
Mən sənin oduna yanıb bişmişəm,
Sənə çatmaq üçün ucaldıqca mən,
Dönüb gözlərində adılmişəm.

Sən məni yenidən yaratmamışkən
Qeyri-adi idim gözlərimdə mən.
Elə ki, yaratdın,
böyüdü qəsdin,
Sən razı qalmadın yaratdığından.
Çatdığı zirvəni zirvə bilmədin,
Daha ucalığa can atdığından.

Bəli, yaradanın budur xisləti,
Daim inkar edir o, ətaləti.
Yaradan zirvədən uçar zirvəyə,
Çatdığı zirvədən boylanar göyə.

Əgər görünsəydi uçuşun sonu,
Xəyalın zamandan geri qalardı.
Xaliq tanısaydı öz məxluqunu,
O, xaliq olmazdı, məxluq olardı.

Durduğun zirvəni zirvə sanmadın,
Sən mənim kölgəmdə daldalanmadın.
Bu gün adi görüb yenə sən məni,
Yeni zirvələrə səslərsən məni.

Xəbərin yox imiş öz əməlindən,
Mən sənə oduna yanıb bişmişəm.
Sənə çatmaq üçün ucaldıqca mən,
Təzədən gözümdə adıləmişəm.

Daim irəliyə! Belədir həyat,
Sevgilim, sən məni təzədən yarat!

avqust, 1986

MƏN NECƏ BƏNDƏYƏM

Həç kəs özüm kimi görəmməz məni,
Hara çəkirsiniz, hara siz məni?
Dərdə dəvə deyil bu təsəllilər,
Odun çəkdiyini yalnız od bilər.

Hardan bilərsiniz nə çəkirəm mən,
Özümdən oluram, ancaq özümdən
Ondan bircə qətrə yana dönəndə,
Özümə dönürəm, ona dönəndə.

Sevgimdən döndümsə, könlüm yetimdir,
Sevgi-fitrətimdir, mahiyyətimdir.
Məgər mümkünmüdür özünü danmaq?
Özünə şəkk edib, yada inanmaq?

Nə yazıq bəndəyəm, nə yazıq bəndə,
Özümdən dönürəm ondan dönəndə,
O, necə düşməndir,
O, necə düşməni?
Ona qələbəmdə qəmlənirəm mən,
Amma sevinirəm məğlub olanda,
Mən necə bəndəyəm,
Mən necə bəndə?

18 mart, 1987

ƏBƏDİ BİR RUHSAN

A mənim sultanım, a mənim bəyim,
Ürəyin sevdası həmişə haqdır
Sənə bəslədiyim sonsuz istəyim,
Ömrümdən o yana uzanacaqdır.

Hay-həşir... Sonra da uzun bir sükut,
Günahkar bilməyək burda kimsəni
Ensin başın üstə bir parça bulud,
Əyri baxışlardan qorusun səni

Qısqanclıq? Nə olar sevgidir o da
Mən səni seveli düşdüm bu oda
Demə axı hər şey gəldi- gedərdi,
Mənim qısqanclığım sevgim qədərdir.

Harda ələm varsa orda biz varıq,
Sevib sevlməkçin yaranmışlarıq
Sevda yolçusuyuq həm sən, həm də mən,
Sevgimiz göyərdi diləyimizdən
Mənim məramımdır səndən güc almaq,
Sənə ucalmaq!

Qəlbində laybalay əlvən duyğular,
Sevib sevlməyə ehtiyacın var

Gözəl xəyalları biz gerçək sayaq,
Xəyalla yaşayaq, xəyalla ancaq
Xəyalda yoxlar da dönüb var olur

Vüsal mənzilimiz xəyallar olur
Xəyal gəlməsəydi köməyimizə,
Darısqal olardı bu dünya bizə.

Əbədi bir ruhsan məndən ötrü sən,
Gözlərim heç zaman görməz özgəni
Min dəfə dünyaya əgər gələrsəm,
Hər dəfə yenidən sevərim səni.

2004

YƏQİN O DÜNYA DA VAR

Hər gecənin içində
Səhərə imza da var
Əgər bu dünya varsa,
Yəqin o dünya da var.

Qanmasan, salamatsan
Hər qayğıdan azadsan.
Qandinsa, narahatsan
Düz yolda da xata var.

Batırsansa dərdinə
Çabalama yerində.
Dərdin dənizlərində
Bir xilaskar ada var.

Ağılla hiss yan-yana
Mələk-iblis yan-yana
Yaxşıyla pis yan-yana
Bu varisə, o da var.

avqust, 2003, Şəki

DÜŞƏR

Göz ucuyla baxma mənə
Könül min gümana düşər
Hilal əsl ay olsa da
İşığı bir yana düşər.

Zamandan dərs götürməsən
Nə biləsən kimsən, nəsen,
Dünən bu günü görməsən
Sabahın amana düşər.

Biri yamaq, biri çalaq,
Biri bomboz, biri dümağ.
Haqqı nahaqdan ayırmaq
Hmişə vicdana düşər.

"Qan"-dedi Allah duası
Hər kəlməsi, hər nidası
Qanmazın, cövrü-cəfası
Bəs niyə qanana düşər?

24 mart, 2003

VAXT DA BİR UYDURMADIR

Təbiətdən savayı
Hər şey ancaq qurmadır
Oddan çıxan tüstü də
Düz yox, burma-burmadır.

Bu saxtakar ayrılər
Düzləri çıxdaş bilər.
Hesabda ancaq hünər
Çıxma deyil, vurmadır.

Necə inanaq buna-
Şeyxin uydurduğuna
Guya onun hər günə
Yediyi bir xurmadır.*

Boya var cah-cəlalda
Üzdə, gözdə camalda
Yanaqdakı o xal da
Sonradan qoydurmadır.

Düzlüyə gəlmiriksə
Göz yalana şəriksə
İlkini bilmiriksə
Vaxt da bir uydurmadır.

avqust, 2000

* "Ölülər" pyesindən Şeyx Nəsrullaha işarədir.

YOX-YOX!

Haqqı, həqiqəti indi görməyə
"İnsanam" deyənin dözümlü yox-yox.
Mən çox aynalara baxdım "haqq"-deyə
Üzümlü görürəm, özümü yox-yox.

On ildir düşmüşük bir yanar oda
Varmı bu atəşin yozumu?-yox-yox.
Əqidəm-qəlb aynam! Mən bu aynada
Özümlü görürəm, özümü yox-yox.

10 avqust, 2000

YUXU

Bir yuxu görmüşdüm, şirin bir yuxu,
Bu şirin yuxunun həsrətilə də
Ötüb keçdi mənim ömrümün çoxu
Yuxu - bir arzuydu, arzum gülmədi
Amma ümidimdən əl üzülmədi.

Gördüm aylayanı, gördüm güləni
Ümidim yaşatdı, ümidim məni
Ümidlə qol-boyun çatdım bu yaşa
Ey məni yaşadan ümidim, yaşa!
Dünya cəfasından, cövründən toxam.
Ümidim ölərsə, demək mən yoxam.

Yuxum çin olmadı, mən çin-çin oldum
Ümidlə xəyalla, mən təskin oldum.
Xəyal dünyasında qış bahar imiş.
Yaxşı ki, insanın xəyallarını
Arzuya çatdıran xəyal var imiş.

Xəyaldan gerçəyi uman yanılmış
Qəlbin ümidgahı diləkləriymiş,
Xyal-sevənlərin ən inanılmış,
Ən qorxusuz, gözəl görüş yeriymiş.

fevral, 2005

HEYRƏTDƏYƏM MƏN

İlahi, bir üzdə nə qədər fikir,
Nə qədər müəmma, əfsanə və sirr,
Nə qədər düşüncə, nə qədər xəyal,
Nə qədər möcüzə, nə qədər sual,
Nə qədər razılıq, nə əqədər üsyan,
Nə qədər sakitlik, nə qədər tüğyan.
Nə qədər həyəcan, nə qədər dözümlü,
Nə qədər fırtına, daşqın, təlatüm,
Nə qədər həlimlik, nə qədər sərtlik,
Nə qədər qısqanclıq, nə qədər mərdlik,
Nə qədər cazibə, nə qədər əfsun,
Nə qədər dərinlik, nə qədər məzmun,
Nə qədər qəm, kədər, nə qədər şadlıq,
Həm sadıq köləlik, həm azadlıq,
Sığışa bilərmiş?!
Heyrətdəyəm mən.
Axi, bu heyrətsiz kiməm, nəyəm mən?
Elə bu heyrətdir məni də qultək
Mehrabım-o üzə səcdələndirən.

1989

SƏN BİR HƏZİN NƏĞMƏSƏN

Qızıl güldən ətirli,
Sən nəğmədən incəsən
Sən təpədən dırnağa,
Fikirsən, düşüncəsən.

Sən bir həzin nəğməsən,
Sənin zilin də sevgi,
Sənin bəmin də sevgi,
Sevincin də sevgidir,
Hələ qəmin də sevgi.

Elə bir nəğməsən ki,
Səni unutmaq çətin.
Məni ərşə ucaldır,
Sənin eşqin, şəfqətin.

Sən bu həzin nəğməni,
Yaradan bir ürəksən,
Mənim qulaqlarımda
Daim səslənəcəksən.

Bir bulanıq sel idim,
Axdıqca durulmuşam.
Sənin heyranın olub,
Mən kamala dolmuşam.

Səsin, sözün nəğmədir
Özün yalan olmusan.
Özün də bir nəğmə tək,
Ürək çalan olmusan.

Sən bir həzin nəğməsən,
Oduna bürünmüşəm.
Dinləyib səni mən də
Bir nəğməyə dönmüşəm.

BARIŞDIRAN

Sən olmayan yerdə məkansızlaşır
Mənimçün məkana sığmayan zaman.
Sən olduğun məkan zamansızlaşır,
Zamanla məkanı barışdıransan.

Sən varsan, xaraba dönər gülşənə,
Başımın üstündən çəkilər duman.
Sən varsan, yaman da yaxşıdır mənə,
Yaxşıyla yamanı barışdıransan.

Dönür bir cəhətə sənle dörd cəhət,
Zülmətin bağrını, vallah, yaransan.
Eşqdən göyərir vicdan, mərhəmət,
Mələklə şeytanı barışdıransan.

Cəhətlər, qütblər arzuna təndir,
Hicranda vüsalsan, vüsaldə hicran.
Səninlə qürbət də mənə vətəndir,
Qürbətlə vətəni bərişdıransan.

Həsərin atəşi od salar cana,
Eşqinin naminə dünyanı dansan.
Səninlə arzular dönər imkana,
Arzuyla imkanı bərişdıransan.

Sənin öz qiblən də dönüb bir anda
Mənimçün həmişə doğulur yalan.
Sən görüb haqqını lap haqsızın da
Gerçəklə yalanı bərişdıransan.

10 avqust, 1996

“Özünü ittiham” poemasından parçalar:

1. Naməlum, məchul (Xülya)

Oxumaq istədim qəlbin təkini
Bacarmadım, sənin qəlbindəkini.
Görə bilən göz yox, ürək gərəkdir,
Ürəyi oxuyan yalnız ürəkdir.
Kəsdim ümidim mən gözlərimdən
Baxdım ürəyinə ürəyimlə mən.
Orda qat qarışıq bir toran gördüm
Xəyalə gəlməyən bir naməlumu
Toranın içində oturan gördüm.
Qəlbin onun üçün ötsə də dil-dil
Bəlkə o naməlum, bəlkə o məchul
Sənin özünə də heç məlum deyil.
Bizim bu afətin, qəddi-qamətin
Qəlbini üzündən oxumaq çətin!
Həyatın rəngləri aldadır bizi,
Bəzən heç bilmirik istəyimizi
Bəzən səhv salırıq yaxşıyla pisi,
Bəzən də gözümüz aldadır bizi.
Zahiri görkəmə uyuruq bəzən,
Xəbərimiz olmur ürəyimizdən.
Onu bilmirik ki, xülyadır hər şey.
Onu bilmirik ki, hər addım xata.
Onu bilir ki, bu gen dünyada
Həmişə bizimçün nə işə çatmır,

Bizə çatan isə ürəyə yatmır.
 Çatmır elə bil ki, bomboşdu dünya,
 Eniş azdan az, yoxuşdu dünya.
 Bəzən enişdə də yıxılır insan
 Bezirik dünyanın əzablarından.
 Qoyma ki, çalsınlar qəlbini saz tək
 Məhəbbət üstünə yazılmaz qumun.
 Atma namusunu sən bir palaz tək
 Ayağı altına bir naməlumun.

2.

* * *

Axdım, axdım, durulmadım,
 Öz bəxtimə yar olmadım.
 Bildim dəyərsizliyimi,
 Ayaqlara düşdü adım.
 Ah çəkməkdən yorulmadım
 Allah, mənim köməyim ol.

Bu sevdamı, bu arzumu
 Çıxart mənim ürəyimdən
 Diləyimə əsirəm mən.
 İçimdəki zəlzələdən

Titrəyirəm, əsirəm mən.
 Arzum ölsə insan kimi
 Tam deyiləm, kəsirəm mən.

And içərim, ondan özgə
 Qorxum yox heç kimdən mənim.

Arzularımın tacını
 Çıxart ürəyimdən mənim.

06.11.2004

3.

* * *

Anlaya bilmədim vallah, mən səni
 Sən heç bilirsənmi mənə neylədin?
 Dilinin ucuna gələn kəlməni
 Dışının altına salıb çeynədin.

Kömək ol özümə mən zəfər çalım
 Hissimin hökmünə qoyma alçalım.
 Yarəbbim, mən sənə aciz bəndənəm
 Sənin üzə qara bir şərməndənəm.

Düşdüm haldan-hala, mən dəmdən dəmə
 Məndən köməyini sən əsirgəmə.
 Səndən istəyirəm kömək mən, Allah,
 Məni azad elə bu dərdədən, Allah.

4.

* * *

Quş qanadı kimi necə düzəlmiş
 Elə bil havada üzər qaşların.
 İki qılinc kimi baş-başa gəlmiş
 Əyri qılınclara bənzər qaşların.
 Gözümün önündə səhərə qədər

Quş qanadı kimi süzər qaşların.
Səni yaşatdıqca xəyallarımda
Könlümü qılınc tək kəsər qaşların.

2003

5. Xilas et

Yox, dözə bilmirəm, gücsüzəm artıq
Bu sevda yolunun keşməkeşində.
Bu qədər soyuqluq, etinasızlıq
Necə yuva qurdu sənin içində?

“Yoxlar”, “Kifayətlər” dilin əzbəri
Özünmü yazmısan qəza-qədəri?
Yaman yorulmuşam bitməz davadan,
Bir yanda ürəkdir, bir yanda beyin.
Səni, özün söylə bu binəvadan

Çoxmu sevəcəkmisəy meylləndiyin?
Sən məlumu qoyub, məchula döndün
Yaxşı tanıdığın məlumu atıb
Məchulun dalınca niyə süründün?

Yarəbb, yaratdığın incə məxluqun
Yaman oda saldı nəhayət, məni.
Çəkib ağrısını bu soyuqluğun
Amandır, bu oddan xilas et məni!

06.11.2004

6.

Qulaqlarım səsinə ac
Gözüm gözüne möhtac
Üzüm üzünə möhtac
Sən olmusan mənimçün
Əbədi bir ehtiyac.
Bu gerçəklə yanaşı
Başqa bir söz pıçıldar
Qulağıma bu həyat:
Bizim bu sevdamıza
Nə imkan var, nə nicat.

oktyabr, 2004

7. Bəxtəvər başına

Bəxtəvər başına, a qardaş, sən
Malik olduğuna çatmaq olarmı?
Sahibi olduğun bir xəzinənin
Büllur dəyərindən xəbər varmı?
Allah bu taleyi sənə pay verib,
Mənsə taleyimi özüm yazmışam.
Təpədən dırnağa əzab, əziyyət
Və bütün bunlara dözümlə yazmışam.

Bəxtəvər başına, a qardaş, sən
Cənnət qucağında isti yerin var.
Amma o cənnətin nə ləzzətindən,
Nə də o cənnətə həsrətlə baxan
Məğmün adamlardan nə xəbər var.

Qəribə dünyadır, hələ bəlkə sən,
Bir az gileylisən öz taleyindən.
Amma bilmirsən ki, sənə həsədlə,
Sənə qısqanclıqla baxanlar da var.
İndi özün söylə, kimdi bəxtiyar?

Bəxtəvər başına sən, ay lələ,
Mən o xoşbəxtlikdən pay götürmədim.
Xoşbəxtlik gölündə üzürkən hələ
Xoşbəxt olduğunu bilən görmədim.

avqust, 2004

8. Aura

Başının dövrəsində
Halqalanan aura
Səni sehləndirən,
Məni danan aura.
Qoymur sən qəlbinin
Dərinliyində yatan
Sirrin hissləri görüm,
Gördüyümdən özümçün
Həyat dərsi götürüm.
Sehrsən başdan-başa,
Tilsimsən başdan-başa.
Amma vay o günə ki,
Dəyəsen daşdan-daşa.
Allah səni qorusun
Düşündüyüm xatadan.
Xeyir-dua umuram
Yenə sənə xudadan.
Sənin auran səni
Bəd nəzərdən saxlasın
Mənim dualarımsa
Səni şərdən saxlasın.

06.2004

9. Sevgi ilahəsi

Sənin mənə çəkdiyin sinə dağından sonra,
Sinə dağı demərəm, mənə mənə tanıdan
qəlbimin dağlarına
Sən doğulduğun o gün göydən enib mələklər
Mənim böyük hissimi pıçıldamış astaca
Sənin qulaqlarına
Bu sevgi pıçılısı
Yer deyil, göy səsidir.
Məni sənə bağlayan
Sevgi ilahəsidir.
Mən özümü tapmışam səndə.
Səndə,
Və səndə.
Sən mənə istəsən də,
Hələ istəməsən də.

5.11.2004

10. İdal

Xanımsan, xatınsan, gülabatınsan,
Təpədən dırnağa əsl qadınsan
Sən mənə bağlısan, mən sənə bağlı,
Göylərin hökmü ilə olduq adaxlı

Sevməkçün ürəyim əsim əsimdi,
Sevilmək öz arzum, öz həvəsimdi.
Xəyallar qoynunda yaşayıram mən,
Xəyallar-arzumdan əsən nəsimdi.
Xəyalda kam olmaz! Bu da bəsimdi,
Sən mənim əl çalmaz öz xəyalımsan.
Ən böyük, ən ülvî idealımsan,
İdeal yolunda qeylü-qal olmaz
O həyata ensə ideal olmaz.

2004

TANITMA, ÖZÜNÜ

Söz sözdür, söz ilə gül açan deyil
Keflənə bilərmə gül öz meyindən?
Dünyanı anlamaq dünyadan deyil,
Keçib qəlbimizin dərinliyindən.

Təzə bir sirr açır mənə hər yaşı,ım,
Ömrü yaşayırıq biz dana-dana
Anlaşımaq üçün deyil, qardaşım,
Biz anlamaq üçün gəldik cahana.

"Boz" sözü ağ rənglə yazılsa belə,
Onun mənasını dəyişə bilməz.
Tanıtma özünü xoş sözlərlə,
İş işlə görülər, sözlə görülməz.

07.12.2004

AH!

Dünən qəlbə çəkilən dağ
Zaman keçmiş, unudulmuş.
Zalım məzlumun önündə
Geci-tezi zəlil olmuş.

Zalimlərin günahı var
Məzlumların min ahı var.
Haqq adlanan pənahı var
O, haqqı da haqqı bulmuş.

Axdıq, axdıq durulmadıq
El dərdinə yad olmadıq.
Ah çəkməkdən yorulmadıq,
Ah - Allaha gedən yolmuş.

Göz yaşımı tökə-tökə.
Gecələr ah çəkə-çəkə.
Allahımı bula bildim
Boşaldıqca dola bildim.
Əllərim göyə açılmış
Ah - Allaha gedən yolmuş.

Ucaldıb könül ahımı
Tanımışam Allahımı.
Allah bizə pənah olmuş
Ah - Allaha gedən yolmuş.

Minnətdar oldum hər zaman
Naləli könül ahıma.
Mənim sözsüz dərdlərimi
Ah çatdırır Allahıma.

ÜMİDİNİ İTİRƏNİN

Ölən arzu, diləklərin
Ürəkdə yüz layı qalmış.
Dünənindən qopanların
Hayı getmiş, vayı qalmış.

Bütöv yoxsa şükür kəmə
Aldığından çox diləmə
Kəm də ölsə qəm eləmə
Boynunda haqq-sayı qalmış.

Çox düşündüm, xeyir-şərin
Sonucunu dərin-dərin.
"Haydı" - deyən igidlərin
Kökdən gələn hayı qalmış.

Qədər atlı, sən piyada
Allah yetişsin imdada
Bəxtsizlərin bu dünyada
Yalnız ümüd payı qalmış.

Dərdini ud varsa sənin
Yanında ümüd verənin.
Ümüdünü itirənin
İtirəcək nəyi qalmış?

yanvar, 2002

NƏDƏN

K.Rəhimliyə

Dünyanı sığdırıb sən körpü çatdın
İki nöqtə boyda göz qarasında.
Bu sirrli nizamı necə yaratdın
Ya rəbbim, ərş ilə, fərş arasında?

Sənin haqq yolunu azdım az qala
Dara çəkirləm şübhələrimdən.
Özüm də bildiyim günahlarımla
Sənin dərgahına necə gəlim mən?

Ulduzlar fırlanır, günəş dövr edir
Onları hərlədən hansı qüvvədir?
Hərənin öz yolu, öz dövrünü var
Sənin iradənlə hərləndiyindən,
Azmır öz yolunu bu fırlananlar.
Amma biz insanlar azırıq nədən
Sənin düz yolunu haqqı görmədən?

Axı, səmadakı ulduzlar kimi
Alahım, bizi də sən yaratmışan.
Sənin iradəyə təslim deyilmi
Sənin yaratdığı bu kamil insan?

yanvar, 2002

DÖNDÜM

Bir məram dalınca gedirdim, birdən,
Yolun yarısında geriye döndüm.
Mənə məlum ikən işim, məqsədim
Özüm də bilmədim mən niyə döndüm.

Sonradan anladım, nə yaxşı ki, mən
Qayıtdım səbəbi naməlum ikən
Səhvimi fəhmimlə hiss eləyirkən
Yerdən üz döndərib mən göyə döndüm.

Nəsə dayandırdı məni o anda
Gedim, ya getməyim astanasında.
Gah onu, gah bunu doğru sananda
Bir ikən, bölünüb ikiye döndüm.

Ağlım ilə hissim haçalananda
Seçim qarşısında gücsüz qalanda
Gah ona, gah buna təslim olanda
"Bəlidən" əl üzüb, "bölgəyə" döndüm.

Səhmana salmaqçün güzəranımı
Sürdüm zəhmət ilə öz dövranı
Biləndə səhvimi, ya nöqsanı
Özüm öz gözümdə ləkəyə döndüm.

Yalanı, yalnışı, doğru, düzlüyü
İnsan savaşıdır daim özülə.

Ölçüb biçən zaman fəhmin gözüylə
Bilirəm, fikrimdən mən niyə döndüm.

Öyrənmək eşqinə mən baş əyəndə
Görməkçün dünyanı dolaşdım mən də.
Bizim dağlar üçün qərubsəyəndə
Səfəri saxlayıb Şəkiyə döndüm.

05.11.2004

* * *

Qışın oğlan çağı hava isindi.
Çılpaq budaqlarda quşlar da dindi.
Amma lüt ağaclar çətirlənmədi
Bu qış qışlığından məgər əl çəkmiş?
Çiçəklər boy atdı, ətirlənmədi.
Çiçəyə isti yox, bahar gərəkmiş
Hər fəslin öz dəmi, öz töhfəsi var,
Hər fəslin töhfəsi daha xoş olar.

2004

* * *

Özüylə savaşı nə bilsin naşı?
Daim savaşıdır aqıl, özüylə.
Dostun pis işini üzünə qarşı,
Yaxşı işlərini ardınca söylə.

2004

Bu dünyadan o dünyaya yollar* çox-çoxdur
 O dünyadan bu dünyaya cığır da yoxdur.
 Bu dəhşəti düşünəndə
 ürəyimdə yellər əsir
 üşüyürəm
 mənə soyuqdur.

14.11.2004

* Kimi xəstəlikdən, kimi avtomobil ya təyyarə qəzasından
 ölür, kimi çayda, yaxud dənizdə batıb ölür, kimi də öldürülür.

SƏNƏ ÇATMAQ ÜÇÜN

Sənə çatmaq üçün qalxdım göylərə,
 Həyat çəkdi mənim ətkələrimdən.
 Göyün bu qatından baxıram yerə,
 Böyüyən sənsənsə, xırdalanan mən.

Sənə can atdıqca
 ucalıb sanki
 Göyün o tayına qanadlanırsan.
 Sən göyün elə bir qatındasan ki,
 Sənə çata bilməz əlim heç zaman.

Səslənib könlümdə sən bir nəğmətək
 Qoru bu şərəfi, bu təmizliyi.
 Can atmaq,
 ucalmaq,
 çata bilməmək!
 Budur sevgimizin ölməzliyi.

1983

QINAQ

Sevgimə, hissimə dodaq büzənim,
 Məhəbbət ən şirin nəğməmdir mənim.
 Sevinc axtarırsan sən bu həyatda,
 Mənəşə çox görmə seçdiyim qəmi.
 Sənin qınağının ayağı altda
 Qurban kəsməliyəm mən öz nəğməmi?
 Sən məni qınadın...

Sən ki, doyunca
 Bu xəsis dünyadan nəşə dadmısan
 Sevgi nəğməsin ömrün boyunca
 Sən nə eşitmişən, nə yaratmışan.

Odur ki, heç səni qınamıram mən,
 Dərd deyil, qınasa bir nadan məni.
 Sən hardan biləsən, nədən biləsən,
 Sevgi nəğməsidir yaradan məni.

10 aprel, 1985
 Moskva

PƏRVAZ OLANDA...

Sızlar ürəyim, könlümə cövrün az olanda,
 Təskin oluram hicr dağı çarpaz olanda.

Könlüm açılır hər dəfə gördükdə camalın,
 Güllər açılır bir dəfə, ancaq yaz olanda.

Hər bir ürəyin öz sözü, öz aləmi varmış,
 Eşq, aləm olar, ortada bir az naz olanda.

Cismin dolaşır harda bəs ey Bəxtiyar oğlan,
 Könlün yarın ardınca uçub pərvaz olanda?

sentyabr, 1956

OYANMASIN

Ahəstə vur o mizrabı qoy yar oyanmasın,
Hər pərdəsində qəm var, ələm var, oyanmasın.

Ahından od tutub alışar cümlə dağ, dərə
Gəl eylə çal ki, ahına rüzgar oyanmasın.

Min-min çiçəklər hey dolanır başına gülün,
Bilməm necə üzüm gülü, gülzar oyanmasın.

Eşqim cavabsız inlədi könlümdə saz kimi.
Acizliyim olar ona, aşkar, oyanmasın!

noyabr, 1956

HEYRANIN OLSUN!..

Kaş bircə nəfər dərd bilən cananın olsun!
Qəm etmə könül, cümlə cahan, düşmanın olsun!

Ey gül! Vurulan tək ovu tez qaldırar ovçu,
Vurdun məni, qaldırmadın ancaq, qanın olsun!

Yandırdın özün könlümü, yan durdun özün də,
Barı onu söndürməyə meylin, qanın olsun.

Hər an mənə bir dərd gəlir hər baxışından,
Min dərdimin ancaq birinə dərmanın olsun.

Hər baxmaq ilə qətlimə verdin neçə fərman,
Adilsən əgər, bir cana bir fərmanın olsun.

Hüsnün deyil, öz namusun, öz ismətin ancaq,
Dünyada sənin şöhrətin olsun, şanın olsun.

Ey Bəxtiyar, olma bu qədər heyran, o mahə,
Sən heyran olan tək, o da qoy heyranın olsun!

iyul, 1956

DÜŞƏ BİLMƏZ!

Bir an nəzərimdən o işıq gen düşə bilməz,
Dərdsiz başa, qəmsiz başa bir dən düşə bilməz.

Lağ eyləmə gəl aşiqə, göy olsa buludsuz
Şux qönçələrin üstünə bir çən düşə bilməz.

Yaş ötsə də ruhun dirəyi eşqidir ancaq,
Eşq atəşi vardırırsa, can əldən düşə bilməz.

Endirmə sən öz nəğməni, ey gül, bəmə gecdir.
Naləm zilə qalxmış, daha zildən düşə bilməz.

Mən Bəxtiyaram, ayrı da düşsən nəzərimdən,
Eşqin ki, nə dildən, nə könüldən düşə bilməz

1957

VARDIR

Nəğməndə sənin qüssəli sevda səsi vardır.
Aşiq ürəyin gör nə qədər naləsi vardır.

Çaldıqca əsir ot kimi, yarpaq kimi cismin,
Hər bir xalının min sözü, əfsanəsi vardır.

Çal, barmağın ağ dillərə dəymir sənin ancaq,
Könlümdə də hər nalənin öz xanəsi vardır.

Çal nəğməni, qəlbin odu qoy qəlbinə axsın,
Hər nəğmənin əsrar dolu min fitnəsi vardır.

Sənsən işğım, hər muradım, tək bir əlimdə
Neylim ki, bir eşqin qoşa peymanəsi vardır.

Ey Bəxtiyar, heyfa ki, bu xoş musiqinin də
Öz dostu, öz aludəsi, divanəsi vardır.

1957

* * *

Yenə bağlar o bağlardır, fəqət bağda gülüm yoxdur,
Günüm yoxdur, bu dünyada ayım yoxdur, ilim yoxdur.

Zaman dönməz öz hökmündən... Biz ayrıldıq, tez ayrıldıq,
Dilim bar verməz, ay dostlar, deyəm ki, sevgilim yoxdur.

Çiçəklərdən, küləklərdən mən aldım ətrini yarın,
Dilək ölməz, ürək ölməz, sevənləngin ölüm yoxdur.

Gülüm, əğyar qılıncıyla sevərkən ayrı düşdük biz,
Bu həsrətdən, bu möhnətdən daha müdhiş zülüm yoxdur.

Sevib yandım, külək qalxdı, külüm sovruldu əflakə,
Məni gəzmə bu dünyada, odum söndü, külüm yoxdur.

Ağac yansa, fəqan eylər, deyər öz dərđini aşkar,
Deməkçün dərđimi yarə, bəmim varsa, zilim yoxdur.

Səninlə bəxtiyaram mən, ayım sənsən, ilim sənsən,
Bu dünyada mənim sənsiz ayım yoxdur, ilim yoxdur.

oktyabr, 1961

* * *

Ən ülvi, təmiz duyğudur insanda məhəbbət,
Ömrün yoluna nur səpir hər anda məhəbbət.

Dünya da məhəbbətlə dönür, fırlanır ancaq
Məhvər də məhəbbətədi, bu dövrən də məhəbbət.

Ad-san da, şərəf-şan da bir övladıdır eşqin,
Şövkət də məhəbbətədi, gülüm şan da məhəbbət.

Min yol de ki, sev! Sevgidir insanı ucaldan,
Yox faydası, yoxsa əgər canda məhəbbət.

Həm zövqüdür, həm cövrüdür ömrün, o, həyatın;
İnsanı ucaldan da, qocaldan da məhəbbət.

Dünyanı gözəlləşdirir öz cəlvələriylə,
Xoşdur duyan insana xəyaldan da məhəbbət.

Mən Bəxtiyar oldum o zamandan ki, sevildim,
Min can yaşadır əzmlə bir canda məhəbbət!

* * *

Bu qədər saldı məni həsrət, amandan-amana
Könlüm axırda mənim düşdü gümandan-gümana.

Neçə alim yazıb öz dərini izhar elədi,
Aşiqin dərdi fəqət keçdi zamandan-zamana

Dərdü-qəmdən usanıb düşdü könül hicr oduna,
Eyləyək indi şikayətmi yamandan-yamana?!

Səni gördükdə mən ancaq dil-dil ötürəm,
Boşalır göydə buludlar da dolandan-dolana...

Demərəm görməmişəm mən səni çoxdandı, gülüm,
Görürəm surətini yalnız olandan-olana...

Könlümün üstə düşən kölgələr əlan silinir,
Başımın üstünə sən kölgə salandan-salana.

Neçə yol vədə verib əhdə vəfa qılmadı yar,
Bəxtiyar! Qəlbin axır düşdü talandan-talana

sentyabr, 1963

* * *

Könlüm, niyə sən gözlərin əsrarına uydun,
Öz cəlvəli, hikmətli gözündən xəbərin yox.

Ruhun, xəyalın səndən uzaqlarda gəzir hey,
Bədbəxt, bu nə dərddir, öz-özündən xəbərin yox?

Yandın, yenə yandın, güman etdin ki, kül oldun,
Sönmüş külün altında közündən xəbərin yox.

Billah, daha bezdim, mən usandım, dedin, ancaq,
Tərkində coşan od dənizindən xəbərin yox.

Zənn etmə ki, eşqin bezdirdi tək ancaq,
Arxanca qalan tozlu izindən xəbərin yox.

Bəxtin sənə yar olduğuna çox da inanma,
Keçmiş sənə yar oldu, bu gündən xəbərin yox.

* * *

Hikmətli sözün hər biri min-min sözə rəhbər,
Mirvari olur, göz yaşı dəryayə düşəndə.

Can təzələnir, qəlbə doğur təzə günəşlər,
İnsan ürəyi bir yeni sövdəyə düşəndə.

Könlümdə şəfəq oynar, o yarın gəlişindən,
Hər gündə mənim çiynimə bir sayə düşəndə.

Mən boş yerə tutqun deyiləm, ay tutular tez,
Yerdən üzülüb kölgə bir az ayə düşəndə,

Eşqin mənim amalım olubdur, bunu danmam,
Bəs neyləyək amalımız ammayə düşəndə?

Kim olsun harayçın sənin, ey Bəxtiyar, aqlın
Hissinlə durub üz-üzə qovqayə düşəndə?...

* * *

"Gəl-gəl"-deyə hicrində kaman tək mələdim mən,
Bir ömrü sənin eşqinə qurban elədim mən.

Asudə tifildin, nə qəmin vardı, nə dərdin,
Dərdimlə sənin gözlərini sürmələdim mən.

Hissim sənə "gəl-gəl" dedi, əqlim dedi "get-get"
Bu qanlı döyüşdən mənə imdad dilədim mən.

Eşqim də qaxınc oldu mənim başıma hər gün,
Bir eşqin ucundan nə qədər tənə yedim mən.

Öz hissini dustaq eləyən Bəxtiyar olmaz,
Öz könlümü öz eşqimə zindan elədim mən.

fevral, 1969

* * *

Ağlar ürəyim, səs gələr, ah-azar görünməz.
Gözdən yaş axar, qaynağı zinhar görünməz.

Rüzgar yenə tüğyan eləyir dalda, budaqda
Toz-torpağı gördük, niyə rüzgar görünməz?

Tonqal yanır, atəş görünür, atəşi yaxmış,
Əl gizli, səbəb gizli, səbəbkar görünməz.

İllər üzərindən yön alıb yol gedirik biz,
İllər görünür, bəs niyə yollar görünməz.

Qəmdən şad olursansa, könül mülkünə sən bax,
Güllər açılib, amma o gülzar görünməz.

Bəxtin mənə yar olduğunu çoxları söylər,
Bəxtim görünür, bəs niyə dildar görünməz?

avqust, 1970

* * *

Nur atəşə, atəş göyə, göylər yerə möhtac
Yerlərdəki ahəngi nizam göylərə möhtac.

Dünyaları öz hökmünə diz çökdürən hakim,
Bir gözləri ahuya, gözəl dilbərə möhtac.

Dağlar ucalıqdan öyünüb qürrələnir çox,
Yüksəklik üçün dağ dediyin düzlərə möhtac.

Göylər nə qədər sonsuz olub boşluğa varsa,
Göylərdəki gözəllik yenə ulduzlara möhtac.

Saçlar qara, qaşlar qara, ləblər də bal olsun,
Hər üzde gözəllik dediyin-gözlərə möhtac.

Mən Bəxtiyaram, söyləyib aldanma, a şair,
Fikrin də, məramın da sənəin sözlərə möhtac.

iyul, 1972,
Hacıkənd

* * *

Min kitab söz yazırıq qəlbi usandırmaq üçün,
Bəs edər, bir acı söz, min ürəyi qırmaq üçün.

Dil qabar bağladı, bir nadana dönnəm mən özüm,
Bir kiçik mətləbi bir nadana qandırmaq üçün.

Səltənətdən keçər, axır günü sultanlar özü,
Bircə dəm, bircə nəfəs vaxtı yubandırmaq üçün.

Ordular sarsıda bilməz mənim öz məsləkimi,
Bir həzin nəğmə bəs eylər, məni yandırmaq üçün.

Eşqinin gözləri kor isə, əzəldən yox isə
Neyləyim mən? Səni bir haqqa inandırmaq üçün?

Bəxtiyaram ki, Vətən eşqinə yandım, yanaram,
Hələ yatmışları qəflətdən oyandırmaq üçün.

1973

* * *

Daş ürəklərdə yanıb daşları sındırdı muğam.
Haqqa düşmən olanı haqqa tapındırdı muğam.

Nə güman eyləmişən ondakı tilsimləri sən,
"Kürü ahıyla qurutdu", "salı yandırdı" muğam.

Onun hər guşəsi bir xatirə, bir canlı kitab,
Keçilən yolları hərdən bizə andırdı muğam.

Su çilər kinli ürəklərdə qəzəb tonqalına,
Neçə qəsdin önünü kəsdi, dayandırdı muğam.

O- ürək yanğısı, göz yaşları, bir çəngə bulud,
Oyadıb yaddaşı, vicdanı utandırdı muğam.

Dəfn edin siz məni Zabul segahın mayəsinə,
Deyirəm, bəlkə, məni bir gün oyandırdı muğam.

Çox kitablar oxudum, zənn elədim bəxtiyaram,
Mənə çox mətləbi ahəstəcə qandırdı muğam.

1974

* * *

Dolmuş nə qədər istək ilə, kam ilə könlüm,
Olmuş bir ağır fikrə bu gün hamilə könlüm.

Daim aramaq-tapmaq üçün ən uca yoldur,
Tapdıqca məkan salmadı bir mənzilə könlüm.

Gün keçdi, yaş ötdükçə, qocaldıqca nə sirdir,
Sövdada cavanlaşmada ildən-ilə könlüm.

Məndən nə umur vurğusu bir səsli, avazlı,
İstəkləri hey cərgələnən silsilə könlüm?

Duyduqca biləmmir nə imiş umduğu məndən,
Bir yol nə olar, duymaya, ancaq bilə könlüm.

Eşq öldü, anımlar ona an-an əvəz oldu,
Gəlmiş dəlisov xatirələrdən dilə könlüm.

Ey Bəxtiyar, aldatmaq asandır səni, lakin
Hər nəğməyə uymaz, niyə gəlməz ələ könlüm?

1976

* * *

De, bilirsənmi bir amalda yanan kimdi, gülüm?
Dəyişib rəngini tez-tez boyanan kimdi, gülüm?

Kimi rəyada oyaqdır, kimi bir ömrü yatır,
Bu güzərgahda yatan kim, oyanan kimdi, gülüm?

Məni yandırdın özün, həm də qızındın oduma,
Qızınan kimdi, yanan kimdi, qanan kimdi, gülüm?

Tikan ağrıtdı səni, köksümə saplandı bıçaq,
Çığırın kimdi, fəqət, bərk dayanan kimdi, gülüm?

Çatar öz kamına, həsrətdə deyər bəxtiyaram,
O köüllər ki hər an nəfsinə hakimdi, gülüm.

mart, 1978

* * *

Məşuqəmə Allah gücü bəxş etdi gözəllik.
Dağlar kimi tərənəməzi tərənədi gözəllik.

Dünyanı aparram onun ardınca sərəsər,
Bayraqdı, tamam özgə tərənədi gözəllik.

Kimdir o deyən qüdrəti zahirdədir hüsnün,
Tənətdəki, cövhərdəki hikmətdi gözəllik.

Heyrət elədik tamlığa, yüksəkliyə daim,
Kamilliyə ən yaxşı əlamətdi gözəllik.

Bir cəlvəsi min zalimi məzlumə çevirdi,
Qüvvətlərə qalib, necə qüvvətdi gözəllik.

1974

* * *

Özü heyrət, suyu şəfqət, dadı şərbət bulağım,
Səni içdikcə, dodaq yandı, susuzlaşdı könül.

Sənə həsrət qaliban illəri verdikcə yələ,
Yayın ilğim alovundan niyə buzlaşdı könül?

Dözümüm yox, yenidən mən səni içmək diləram,
Bu diləkdən də bulaq tək yenidən daşdı könül.

Bilməyirdim sənə mən bunca əsir olduğumu,
Elə içdikcə susuzlaşdı, susuzlaşdı könül.

Bəxtiyar həddi güdüb aşmadı sərhəddi, fəqət,
Neçə dağdan yan ötüb, daş barılar aşdı könül.

iyul, 1978

* * *

Zülmətdə yanan, bərq vuran bir üzüyəm mən,
Könlümdə yatan bir kitabın ön sözüyəm mən.

Yox, açmamışam mən hələ öz könlümü aşkar,
Mən, mən deyiləm, bir ulu fikrin özüyəm mən.

Eşqim, muradım hər gözə hər yerdə görünməz
Qəlbimdə çatılmış, ocağın tüstüsüyəm mən.

İçdin məni bağçada, gülüm, bilmədin ancaq,
Yüz-yüz bulağın dağdakı büllur gözüyəm mən.

Həsərləri, zülmətləri fikrimdə əritdim,
Min-min gecənin gec açılan gündüzüyəm mən.

Bəxtim mənim öz yarımaya yar olsa nə dərdim,
Söylərdim o vaxt, könlümün öz güzgüsüyəm mən.

yanvar, 1980

USTAD ŞƏHRİYARA

Çəkdik, çəkirik biz ki, yüz ildən bəri həsrət
Döndərdi qaranlıqlara gündüzləri həsrət.

Ustad mənə şerilə salam göndərə bildi,
Kim qoydu yanan gözlərə od gözləri həsrət?

"Bir xalqa ədalət!"- deyə divanə çağırırsın,
Ahlardan oyanmış yanan ulduzları həsrət.

Şeirindəki şimşəkdən od almış dəli könlüm,
Bir şimşəyə döndərdi zərif sözləri həsrət.

Sabir dedi, "Biqeyrət olur ağlayan insan"
Tarixdə zəbun etdi əməlsizləri həsrət.

Öz haqqına biganə olan bəxtiyar olmaz.
Çapmış, talamış daima dilsizləri həsrət.

Həmqafiyədir adlarımız, Şəhriyar ustad,
İnsafımı ayırsın bu qədər bizləri həsrət?

yanvar, 1980

Mənzil uzaqda, yol dolaşığı, ömrümüz qısa,
Məqsəd yəqindi, qəsdı dolaylarda çaşmasa.

Ağılımdan heç nə gözlərmirəm, arzum hönkürər,
Hissin məramı dalğalanıb yolda çaşmasa.

Getdikcə məqsədim niyə məndən uzaqlaşır?
Olmaz şirinliyi sənə, səndən o, qaçmasa.

Yalnız məramdan aşmadı kar, bilmişəm bunu
Min-min mərama bir ulu eşqin qarışmasa...

Bəxtindən inci, vaxtını, ey Bəxtiyar, əgər,
Vaxtın əlindən almağa, vaxtın çatışmasa.

mart, 1980

* * *

Yaranışdan bilirik, ömrə nəhayətədi ölüm,
Zamanın hökmü budur: Hər kəsə qismətədi ölüm.

Hələ dərk etməmişik, amma ölümədən o tayı,
Bizim idrakımıza gör necə sərhəddi ölüm.

Nə imiş hikməti dünyamızı tərk eyləməyin?
Ulular söylədi: torpaq ilə vəhdətədi ölüm.

Ölənin qəbrinə qan-yaş axıdıb ağlaşıyıq,
Nə bilək, bəlkə şərəf, bəlkə fəzilətədi ölüm.

Bəşər ölməzsə, bu dünya təzələnməz, qocalar,
Bütün insanlıq üçün bir əbədiyyətədi ölüm.

sentyabr, 1985

* * *

Sən mənim ruhumun aşkardakı öz timsalısən,
Sən humayundakı səslər selinin son xalısən.

Mənim iç dünyamı, çöl dünyamı görmək diləyən
Sənə baxsın, səni görsün, o da sənsən, bu da sən.

Ulu rəssam içimin şəklini çəkmək diləsə,
Səsinin şəklini çəksin, boya tapsın o səsə.

Sən bu dünyaya mənim heyrətimin heyrətişən,
Yenidən heyrətə saldın nə qədər heyrəti sən.

yanvar, 1984

* * *

Biz hər ikimiz birgə keçib dərd cığırından
Bir eşq yaratdıq, qanı məndən, canı səndən.

Dəryada duman var, gedirik, yol üzə durmuş,
Məchul yeli məndən, ağaran yelkəni səndən.

Gəl, gəl ki, dəyirman daşı tək fırlanırıq biz,
Eşqin başına, sel-suyu məndən, dəni səndən.

Bir odda bişib, qaynaq olub canına canım,
Ölməz də ayırmaz səni məndən, məni səndən.

Eşqin səni insan elədi, eşq yolunda
Neylim ki "mənəmlik" ayırıb insanı səndən.

fevral, 1984

* * *

Min qibləyə baş qoydum, o vaxt şəndi bu könlüm,
Bir qiblədə qəm təxtinə milləndi bu könlüm.

Qibləm də sən oldun, səni mən tapmadan əvvəl,
Min bir budağın üstə veyilləndi bu könlüm.

Məcrasını hər gün dəyişən sel idi bir vaxt,
Könlümdə bu gün gör necə gölləndi bu könlüm.

Yüz-yüz qapı döydüm, məni heç kəs tanımazdı,
Bir ünvana qondum, necə belləndi bu könlüm.

Əvvəl canıma qan dağıdan adi ürəkdi,
Vallah, səni sevməklə könülləndi bu könlüm.

oktyabr, 1985

* * *

Heç biləmədik, ey dost, necə dünyadı, bu dünya,
Şirnikdiyimiz arzudu, sevdadı bu dünya.

Uyduq, yaşadıq, qəm daşdıq, anlamadıq heç,
Əslində həqiqətmə, ya rüyadı bu dünya.

Dəm çağları qaqqıldaşırıq, "ah, nə gözəldir",
Qəm çağları söylər bizə bicadı bu dünya.

Yalnız sona çatdıqca ömür, biz bunu qandıq:
Başdan-başa çarpışmadı, qovğadı bu dünya.

mart, 1987

* * *

Ələnib keçmişəm artıq mən ələkdən o yana.
Ürəyim nazilib ağ tülədən, ipəkdən o yana.

Məni sevdaya salan cövhəri görmək dilədim,
Demə, varmış min özək bir qat özəkdən o yana.

Bu qədər olmaz idi kor fələyin zülmü bizə,
Bizi fırlatdı fələk çərxi-fələkdən o yana.

“Sən gərəksən mənə”- söylərkən utandım, düzü, mən
Sən gərəksən mənə, vallah, bu gərəkdən o yana.

Ulu rüyalarımız qəlb üçün idrak cıdırı,
Bu cıdırıdan keçirik biz gələcəkdən o yana.

Mənim öz bəxtimə yar, ömrümə yol, qəlbimə qəlb,
Sinəm altında ürəksən, sən ürəykdən o yana.

1989

* * *

Dərk etmədiyim min cürə halət var içimdə,
Eşqimlə yaşd bir yeni fitrət var içimdə.

Öz borcum ilə haqqımın illər savaşıdan,
Mərdanə çıxan hakim ədalət var içimdə.

Bəzən də olur, haqqımın öz haqq zəfərindən,
Qorxub çəkilən qəmli xəcalət var içimdə.

Dərdimlə də dünyanı nədən xoş görürəm mən?
Ölməz, əbədi təşnəli heyrət var içimdə.

Röyalara, xüyalara min yol qanad açdım,
Gördüm, neçə əngəl, neçə sərhəd var içimdə.

Hər yerdə gözəllik görürəm, Bəxtiyaram mən,
Dünyanı gözəlləşdirən afət var içimdə.

1988

* * *

Cənnət ola qürbət, yenə, Vallah, Vətən olmaz.
Qürbətdə şah olsanda, bir arzun bitən olmaz.

Əcdadımızın türbəsi torpaq-kökümüzdür,
Torpaqsız açan buğda dənindən də dən olmaz.

Kökdən aralandısa, işin düşdü qəzaya,
İmdadına, fəryadına bir dəm yetən olmaz.

Elçin çəkilən hər bir əzab min çiçək açmış,
Yurdunda elin çəkdiyi zəhmət itən olmaz.

Yurd eşqi bütün sevgilərin tacıdır, əlbət,
Haqdan doğulan qibləyə heç vaxt çatan olmaz.

mart, 1992

* * *

Çağırır indi bütün milləti imdada Vətən
Dəyişilməz, ay oğul, cənnətə dünyada Vətən.

Bizə meydan oxuyan bilməlidir birdəfəlik.
Nə satılmaz, nə verilməz binədən yada Vətən.

Sinə altında gərək qəlb kimi hər an döyünə,
Yana ulduz kimi hər sözdə, hər imzada Vətən.

Vətən eşqindən ucalsın bütün istəklərimiz,
Yaşasın arzuda, məqsəddə, təmənnada Vətən.

Ulular uymadı var-dövlətə, yalnız dedilər:
-Ən böyük bəxşişimiz bizdən hər övlada: Vətən.

mart, 1992

* * *

Alqış vətən yolunda vuran güclü qollara,
Alqış bu yurd üçün döyüşən mərd oğullara.

Düşmən də yalmanar, gücə təslim olar, yəqin,
Millət bir olsa, bayrağı altında qeyrətini.

Biz haqqın oğluyuq, gücümüz haqdadır bizim,
Yollar əzablı olsa da, fitrətdədir dözüm.

Biz haqqın oğluyuq, gücümüz haqdadır bizim,
Yollar əzablı olsa da, fitrətdədir dözüm.

Vurduq sitəmli illəri mərdliklə biz başa,
Amal yaşa, iman yaşa, millət yaşa, yaşa!

1992

* * *

Ömrün boyu mən qul kimi oldum sənə möhtac,
Allahını idrak üçün insan, dinə möhtac.

Hər şey dəyişib başqa şəkil alsa da, amma,
Cövhər ki, dəyişmir, dəyişən, əslinə möhtac.

Eşqim-mənim öz zatım idi, burdan ucaldım,
Səndin baharım, mən də bahar fəslinə möhtac.

İdrak üçün hərdən dala boylansa da insan,
Yüksəlmək üçün daima idrak önə möhtac.

Bəzən inamın üstdə düşür kölgə mühitdən,
Günsən, o qaçan kölgədə iman, günə möhtac.

Dinim, imanım haqqa yetirsin məni, yarəb,
Allahını idrak üçün hər kəs dinə möhtac.

iyul, 1993, Şəki

* * *

Bu çökən zülmətə bax, sirrini saxlar gecənin,
Səhərim doğsa əgər, köksünü dağlar gecənin.

Gecə bir sirr kitabı, doğdusa ay, qəm eləmə,
O, ürək sirrini insana varaqqlar gecənin.

Səhərin rüzgarı əsdikcə güneydən quzeyə,
Ağaran saçlarını asta daraqlar gecənin.

İşıq istər bu könül, mən işığın möhtacıyam,
Sözüdür, söhbətidir göydə çıraqqlar gecənin.

Bəxtiyarlıq nə imiş? Zil qara zülmətdə işıq!
İşıq olmazsa, müdam gözləri ağlar gecənin.

iyun, 1996

* * *

Fərqlər yox olub düz ilə nöqsan arasında-
Çınqıl daş ilə ləl-bədəxşan arasında.

Tarix boyu insan can atıb məchula doğru,
İdrak durub aşkar ilə pünhan arasında.

Yerdən tor atır sonsuz olan göylərə idrak,
Çarpışmaya bax, sirr ilə insan arasında.

İnsan bu qədər güclü ikən yerdə rəzalət!
Sən sülhə bax, arif ilə nadan arasında.

Tərif ilə, təhrif ilə təhqir olunur haqq,
Guya yox imiş fərq, su ilə qan arasında.

Bu əsrdə saziş yaranıb əxlaqa qarşı,
İsmətli mələklə dəli şeytan arasında.

Əppək yerinə satma bizə sünbülü, nadan,
Buğda dayanıb unla dəyirman arasında.

Səhv harda imiş? Keçdi ömür, anladım artıq
Çarpışma bitib nəfs ilə vicdan arasında.

Ey Bəxtiyar, İsa kimi çarmıxda üzöldün,
Qaldıqca sən ağlın ilə iman arasında.

iyul, 1997, Şəki

* * *

Dili lal, gözləri kordur, qulağı kar qapılar,
Özü gen olsa da, istəklər üçün dar, qapılar.

Çözülür müşkülümüz rəsmi otaqlarda, fəqət
Üzünü haqlı təmənnalara bağlar, qapılar.

Sahibin vaxtı əgər yox isə bədbəxtlər üçün
Elə kandarda onun köksünü dağlar, qapılar.

Qapıdan incə təbəssümlə və arzuyla girib
Çölə ağlar çıxanın halına ağlar, qapılar.

Nə bilək gizli otaqlardakı həngamələri,
Bizə naməlum olan sirləri saxlar, qapılar.

Qapılardan qovulan boynu bükük bəndələrin
Ahı dəhşətli olur, ah ilə laxlar, qapılar.

iyun, 1998

* * *

Zülmün sonu yox, haqq unudulmuşmu, ilahi?
Dünyada ədalət yasaq olmuşmu, ilahi?

Dillər yalan amma könüllərdə həqiqət
Haqq zalimə, düz əyriyə qulmuşmu, ilahi?

Meydan sulayan ağ yalanın al şərabından
Millət təpədən dırnağa sərxoşmu, ilahi?

Əzdicə vətən oğlu vətən oğlunu qəsdən,
Bilməm, əzənin qəlbi məgər daşmı, ilahi?

Vicdan kimi, insaf kimi hisslər içimizdən
Bir yolluq atılmışmı, qovulmuşmu, ilahi?

Hər möcüzü idrak eləyərkən, bu bəlanı,
Qanmaqda beyinlər bu qədər boşmu, ilahi?

mart, 1998

* * *

Rəhm eylə özün sən mənim övladıma, yarəb.
Rəhm eylə mənim naləmə, fəryadıma, yarəb.

Məhrum eləmə sən onu dünya işığından,
Sənsən pənahım, sən yetiş imdadıma, yarəb.

Səndən umuram, ummuşam hər dərdimə çarə,
Bu xisləti mən borcluyam öz zatıma, yarəb.

Şükr eyləmişəm mən ki, qədər-qismətə daim,
Döndərmə qədər-qisməti cəlladıma, yarəb.

Xoşbəxt qulunun Bəxtiyar adlanması səndən,
Uyğun elə sən taleyimi adıma, yarəb.

Rəhm eylə, özün sən mənim övladıma, yarəb.
Rəhm eylə mənim naləmə, fəryadıma, yarəb.

noyabr, 1998

* * *

İnsan dediyin, heç demə, buymuş nə biləydim?
Haqdan dönərək, nəfsinə uymuş, nə biləydim?

Vicdan nə demək? Bilmir, öz həscinsinə qarşı
İnsan bu qədər kinlə doluymuş, nə biləydim?

Habil o zaman ilk qanı tökməklə həyata
Bədxahlığın imzasını qoymuş, nə biləydim?

Elliklə gələn matəmə el toy adı vermiş
Elliklə rəzalet dəxi toymuş, nə biləydim?

Yüksəkmək üçün alçalın alçaqlara baxdım
Ömrün yolu alçalma yoluymuş, nə biləydim?

Dünyanı aşan, eşq ilə kamilləşən insan,
Dünya malının adi quluymuş, nə biləydim?

Alçaqsa da insan bu qədər qəsd-qərəzində,
Eşqin böyükmüş və uluymuş, nə biləydim?

iyul, 1998

* * *

Uzaq olduqca nədən hissimiz aydın görünür?
Aralandıqca könüllər daha baygın görünür.

Nə qədər "ovqatım ələ", -deyə yazsan da, fəqət,
Sözünün rəngi siyah, dalğası dalğın görünür.

Barışıb tale ilə qiblədən haqq ummamağın,
Belə dözməkdə də, susmaqda da haqqın görünür.

Dağ eşən, körpü aşan selləri heç görməyəmə,
Gur axan bir bulağın arxı da daşqın görünür.

Belə təslimçiliyə çoxları heyrdə qalıb,
Onu bilməz ki, nəciblikdə də eşqin görünür.

avqust, 1998

* * *

Mənim ey dərd adaşım, oldumu bir şad günümüz?
Çəkilən hər cür əzabdan bizim azad günümüz?

Baxıram təqvimə, ulduzlarımız tərs dolanır,
Bizim hər ad günümüz, oldu bizim yad günümüz.

Nə qədər tənəyə, böhtanlara dözdük, dözüürük,
Usanıb ummadı bir kimsədən imdad, günümüz.

Ahımızdan bu zaman eylə ki, viranə qalıb,
Baxıram, olmadı heç bir dənə abad günümüz.

Bu həqir sevgi əlində o qədər dad elədik,
Döndü öz ömrümüzə dad günü, fəryad günümüz.

avqust, 1998

GÜLÜM

C.Quliyev bəstələmişdir.

Gül qoxlamaq üsulunu illərcə məşq edib,
Min bir çeşid tikanlara qatlanmışız, gülüm.

M.Çinarlı

Dünyanı bir zamanlar oyun sanmışıq, gülüm,
Dəm ötdü, indi qayğıya paylanmışıq, gülüm.

Yaş fərqi yox işıqla alovlanmış atəşin,
Biz eyni odda yanmaq ilə həmyaşıq, gülüm.

Sevda dənizlərində üzərkən qayıq kimi,
Dünyaya hər üzüylə biz heyranmışıq, gülüm.

Qış gəldi, getdi gül çağ, daddıqca zilləti,
Gördük, könüldə mövsümə aldanmışıq, gülüm.

Görsək də eybəcər üzünü dünyanın o vaxt,
Amma deyən olarmı ki, nadanmışıq, gülüm?

Eşqin qanadlarında uçardığ səmələrə,
İndiyse aqlımızla cilovlanmışıq, gülüm.

Bilməm, qazancımız nə imiş? Sordu Bəxtiyar,
Oddan keçib, həyatda cilalanmışıq, gülüm.

1999

MÖHTAC

Dünyaya gələndən hamımız hörmətə möhtac,
Zəhmət çəkənin zəhməti bir qiymətə möhtac.

Səndən hərəkət, Tanrıdan ancaq bərəkətdir,
Hər qalib olan eşqlə bir zəhmətə möhtac.

Dünya alır öz nurunu daim ululardan,
Hər xalq və cəmiyyət ulu şəxsiyyətə möhtac.

Əvvəlcə dilək, sonra xəyal, sonra əməllər,
Ən üstün əməl öncə böyük niyyətə möhtac.

Azad yaşamaq, hürr yaşamaq insanın haqqı,
İnsan olan əkmək qədər hürriyyətə möhtac.

fevral, 2001

KİTABIN İÇİNDƏKİLƏR

Ön söz.....	3
Gəlir.....	6
Verəydi.....	7
Verərdim.....	8
Məhəbbət.....	9
Bəxtiyaram mən	10
Könlüm.....	11
Sən getdin.....	12
Sənin dilindən.....	13
Beş on ulduz görüb... ..	14
Olurmuş.....	15
Zalım.....	16
Biryolluq könlündən sil məhəbbəti.....	17
Öz içindədir.....	18
Bakıyla Təbrizin arasındayam.....	19
Dəli.....	20
Dağların.....	21
Qocalmır.....	22
Bəhanədir.....	23
Möcüzə dünya.....	24
Böl görüm	25
Dünyanın.....	26
Çöllərin köksünə güllər əkildi.....	28
Doldur ürəyini sevinclə doldur.....	29
Eylədi.....	30
Qocalıq.....	31
Bizik.....	32

Gedənim, gələnim.....	33
Ulu dünyanın.....	34
Bulud ötdü, hava endi havaya.....	35
Hara yazım mən?.....	36
Nənəm -dedi, -göydən düşdü üç alma.....	37
Bir tərəfdə.....	38
Səninlə hər görüş ilk görüşümdü.....	39
Dedim, qorxan gözə çöp düşər, düşdü.....	40
Həmişə özüdür.....	41
Öz könül dünyama səyahətimdə.....	42
Heç demə... ..	43
Çaşbaş fikirlərin qaranlığında.....	45
Küsəndə.....	46
Aman, hey.....	47
Gözün olmasa.....	48
Hara gedir?.....	49
Yaylaqda.....	50
Əleykəsalam.....	51
Aşırq Əli.....	52
Köhnə dərdlə mən.....	53
Elçiyəm.....	54
Çaşıb mənim kimi... ..	55
Gen düşə.....	56
Deyilmi?.....	57
Gün, batmaq üçün.....	58
Çox danışdıq haqqın qələbəsiindən.....	59
Səma sonsuz, ağıl məhdud.....	60
Vay halına.....	61
Qəsd edir insan.....	62

Yalan hakim olub.....	63
Olammaz.....	64
Gibi dolu, başı boşlara.....	65
Deyil.....	66
O qədər qorxmuşam.....	67
İnam zirvəsinə... ..	68
Tac olur.....	69
Haqqı yox.....	70
Yuxarı.....	71
Nisbilik.....	72
Söz olub.....	73
Didərgin.....	74
Bu sevgi.....	75
Çayı keçəndə.....	76
Yoxuşdan çuxura.....	77
Bu köhnə bazarın.....	78
Ozan oldum.....	79
Hara getsəm, dərd də mənim yanımda.....	80
Xatalı dünya.....	81
Bu aləm məni.....	82
Elə, yerimdəcə... ..	84
Gerçək günahkardır.....	85
Bu gün.....	86
Küsübdür.....	87
Haqqı.....	88
Nöqsandan da betərmiş.....	90
Məndən xəbərsiz.....	91
Qorxuram.....	92
Nə qazanmışam?.....	93

Gör məni.....	94
Axtarırsan.....	95
Dərd qovur məni.....	97
Xalqa.....	98
Vətən dərdi.....	99
Həm nəvə, həm də baba dünya.....	100
Sən dedin, mən dedim.....	101
Bilmirəm.....	102
Yetərmi?.....	103
Bu da bir həqiqət.....	104
Bəyənmədi.....	105
Yaşadıqca... ..	106
Olmuşam.....	107
Bir gül ilə yaz açılmaz.....	108
Yarı xəzəl, yarı yarpaq.....	109
İnsan göydə ay kimidir... ..	110
Oldu.....	111
Düz elədin.....	112
Bu dağlarda.....	113
Öz-özünü aşmadır.....	114
Hər evin öz qibləsi var.....	115
Yalan dünya.....	116
Xeyirlə şər arasında.....	117
Şeytanın barmağı.....	118
Döyüş.....	119
Dan olmuşam.....	120
Sığışmadı.....	121
Yunus dədə.....	122
Buqələmun.....	123

Borcludur.....	124
Amalı yox.....	125
Nə fərqi var?.....	126
Körpü çaydan uzaq düşüb.....	127
Dədəsinin malı kimi.....	128
İnsan kimi saxla məni.....	129
Mən aldanmaq istəyirəm.....	130
Söz.....	131
Bilə bildiyin qədər.....	132
Dədəm oğlu.....	134
Bu torpaq üçün.....	135
İçim çölümə sığmır.....	136
«Mənimizi» «Bizləşdirək».....	137
Gizlidir.....	138
Mənim şirin xəyalım.....	140
Baxmır.....	141
Daş yerində ağır olur.....	142
Oyanırıq öləndə biz.....	143
Bulanır.....	144
Ucuz.....	145
Günəbaxan olmuşam.....	146
Zaman mənim içimdədir.....	147
Dərd olub.....	149
Ömrün axşam çağında.....	150
Millətim.....	151
Ağıla sərhəd.....	153
İlan-qartal.....	154
Bizi.....	155
Öyrətdikcə öyrənmişəm.....	156

Bax.....	157
Ağıl başqa, ürək başqa.....	158
Belə getsə.....	159
Gerçək öldürür, yalan yox.....	160
Olur.....	161
Məndə biz.....	162
Balım yoxdur.....	163
Gətirər.....	164
Çıydım.....	165
Gedər olmaz.....	166
Olmadım.....	167
Zamanca qütbətdəyəm.....	168
Sual.....	169
Ovu yox, dağı göstər.....	170
Olum haqsız, ölüm haqlı.....	171
Aldadıriq özümüzü.....	172
Təmənnə var, tələb yox.....	173
Dərdlərə dil almağa.....	174
Vaxtda bir uydurmadır.....	175
Olsa.....	176
Neyləməli?.....	177
Gedişi var hər gəlişin.....	178
Oğul.....	180
Üz çevirsə qədər səndən.....	181
Alışmışam dözümə.....	182
Sən güləndə.....	183
Layla.....	184
Yağma, yağış.....	186
Qov yuxumu, sevgilim.....	187

Sən vaxtı neyləyirsən?.....	188
Qaşla gözün arasında.....	189
Gül.....	190
Gecələr uzanaydı.....	191
Tar çalan oğlan.....	192
Uçur durmadan illər.....	193
Nədən oldu.....	194
Gecələr bulaq başında.....	195
Daşlara yazdım.....	197
Xatirələr.....	198
Üşüyürsən.....	199
Yüz bahar gəlsə də... ..	200
Bu gecə.....	201
Min il danışmaq olar.....	202
Gecələr, ay gecələr.....	203
Hər gün.....	204
Telefon telləri.....	205
Neçin?.....	206
Mümkünmü ayırmaq.....	207
Biri sənsən, biri mən.....	208
Şirin arzular.....	209
Dodaqda göz.....	210
Yadımdamı?.....	211
Ağarma, saçım, ağarma.....	212
Yar, yara bağlar.....	213
Neylərəm.....	214
Nəğmələr.....	215
Kölgəm qədər yaxınsan... ..	216
Daim ucalaq biz.....	217

Nağıllar.....	218
Mən həmişə səninləyəm.....	219
Gəl, diləyim, gəl.....	220
Alma ağacları çiçəkləyəndə.....	221
Qəlbi dolu gecələr.....	222
Xəyalım.....	223
Ulduzlara salam.....	224
Dan ulduzu.....	225
Könlümün könlü.....	226
Qüruru neyləyirsən?.....	227
Azərbaycan.....	228
Vətən torpağı.....	229
Həyat eşqi.....	230
El arasında.....	231
Yaddaşım.....	232
Əlvida.....	233
İllər gəlib keçsə də.....	234
Əqrəblərin ucunda.....	235
Yaşamaq eşqi.....	236
Mən sevirəm.....	237
Biz.....	238
Qulağım cingildəyir.....	239
Kəpənək.....	240
Durna qatarı.....	241
Gözəllər.....	243
Mən yandım, sən isindin.....	245
Bir payız axşamı.....	246
Qızım.....	247
Bir bağışla... ..	248

Ömür uzun, ömür qısa.....	249
Ana.....	250
Biz vətənçün doğulduq.....	251
İlahi.....	252
Sənsiz.....	254
Sənsizliyin içində.....	255
Yaşıma köks ötürdüm.....	256
Qisas böyütsün səni.....	257
Amin, İlahi, amin.....	258
Azərbaycan-Türkiyə.....	259
Böylə imiş fitrətimiz.....	260
Mən gedirəm, yoxsa, ay?.....	261
İşıqla.....	262
Falçı.....	263
Yuxuluyam, yuxulu.....	264
Dərsə gedən Dilarəm.....	265
Savabımın yaşdaşıyam.....	266
Oxu gözümdən mənim.....	267
Peşiman.....	268
Yox.....	269
Haqqa tapınmaq.....	270
Dənim üyüdülmədi.....	271
Həyat yaşasın deyə.....	272
Hara gedir bu dünya?.....	273
Ömür qatarı.....	274
Gözündə qəm görürəm.....	275
Yağ, ey yağış.....	276
Yana-yana buz olmuşam.....	277
Qövsi-qüzeh hardadır?.....	278

Məni qaytar özümə.....	279
Var.....	280
Qəm özü tapır məni.....	281
Mənim duam.....	282
Dedim, -dedi.....	283
Səkilər.....	284
Cümə günü.....	287
Mənim ürəyimcəsən.....	288
Ey ana təbiət.....	289
Sən atdın yerə.....	290
Yarpaq.....	291
Qayıt.....	294
Ay işığında.....	296
Şeirimin ahəngi.....	297
Gecikmiş məhəbbət.....	298
Sən olmasaydın.....	299
Sakit gölə daş atdım.....	300
Heyf.....	302
Kupe sıxır məni, yata bilmirəm.....	303
Bir salama dəymədi.....	304
Sahilə çıxmaq istəyirəm.....	306
Unutmaq istəyirəm... ..	307
Qısqanıram mən.....	308
Soruşma.....	309
Elə baxma.....	310
Hansımız yoxuq?.....	311
Eşqim.....	311
Gözün dili.....	312
On dəqiqə sonra.....	313

Yox, düşmürəm, qalxıram.....	314
İşıq-qaranlıq.....	316
Həsret.....	317
Məktublar.....	320
Necə odsan bilmirəm.....	322
Sevə bilirəmsə.....	323
Ad günü.....	325
Unutdurdun sən mənə.....	326
Özündən ayrılı bilməyəcəksən.....	327
Kədərım özümündür.....	330
Təzədən.....	331
Nöqtəyə döndərərdim... ..	333
Nəsən sən.....	334
Sənə sözüm var.....	335
"Son görüş" poemasından.....	336
Ancaq.....	345
Biz yenə də sözə gəldik.....	346
Mən qürbətdə.....	348
Səfərə çıxmısan.....	349
Sənə məktub.....	350
Ay bəlalı başımın bəlalı məcarası.....	351
Ağ gecələr.....	352
Azadlıq.....	353
Nəğmə olub... ..	354
Həmişə həsrətəm... ..	355
Səfərə çıxmışım.....	355
Ayrı düşək?.....	356
Həyat istəyirsən!.....	357
Yanında olanda... ..	358

Küçədə itirdim.....	358
Unudam gərək.....	360
Gör necə güclüsən.....	362
Evinizin kandarında.....	364
Elə bilirdim ki... ..	365
Dəniz - Sahil.....	368
Ağrılar.....	369
Mən niyə beləyəm.....	371
Mənzil axtarırkən arzularıma.....	372
Özüm-özümü dandım... ..	373
Nə məni anladın... ..	375
Yarpaqlar tökülür.....	377
Bu ulu dünya.....	379
İltimas.....	380
Bu gün dünənime yad olmuşam mən.....	383
Nağıl istəyirəm.....	384
Məndən o tayda.....	385
Nöqtələr.....	387
Bəm-zil.....	389
Nağıl gecəm.....	391
Kilid.....	394
Bir köntöy söz.....	395
Yarıyuxulu.....	396
Nə mən, nə sən.....	397
Yaman darıxmışam.....	399
Darıxma ha... ..	401
Durna qatarı.....	405
Sevgi gileyi.....	407
Mən səndən qaçıram... ..	408

Qazancım bumu?.....	409
Bir bağlıca dəfinəydim.....	410
Yol işarəsi.....	411
Səni andıqca... ..	412
Özün yanmalısən... ..	412
Yuxular, yuxular... ..	413
Mən səni yaratdım... ..	415
Unuda bilsən... ..	416
Ağaca su verdim... ..	417
Təzələndik.....	418
Odum, közüm, gəl... ..	420
Əl unutmur.....	421
"Gecə serenadası".....	422
Bəlkə də... ..	423
Sayğac.....	424
Hirsləndin, üzünü kimsə görməsin.....	425
Nə zaman istəsəm... ..	426
Yaxşı ki, dünyada... ..	427
Səadət deyil.....	428
Bir payız gecəsi.....	429
Ağ tük.....	431
Gündə zəng çaldım sənə.....	433
Yuxuma gəlmişdin.....	435
Ey qadın, hardandır... ..	436
Könlümdə, ruhumda yenə.....	437
Sənin baxışların... ..	438
Yeddi söz.....	439
Sən oluram mən.....	441
Zaman-məkan.....	443

Dərinsən, zirvəsən.....	445
Arzu darda qaldı.....	447
Mənə iztirab ver.....	448
Qoy bir az yatım.....	450
Məlum həqiqəti gətirib dilə.....	452
Səsin işığında... ..	454
Sənə çatmaq üçün... ..	455
Dərmanı dərd olan.....	456
Zərurət.....	457
Kimdən öyrənim?.....	458
Bəhanə - gerçək.....	460
Təzədən yarat!.....	463
Mən necə bəndəyəm... ..	465
Ədəbi bir ruhsan.....	466
Yəqin dünyada da var.....	468
Düşər.....	469
Vaxt da bir uydurmadır.....	470
Yox-yox.....	471
Yuxu.....	472
Heyrətdəyəm mən.....	473
Sən bir həzin nəğməsən.....	474
Barişdıran.....	475
"Özünü ittiham" poemasından parçalar.....	477
Tanıtma özünü.....	486
Ah!.....	487
Ümidini itirənin.....	488
Nədən.....	489
Döndüm.....	490
Qışın oğlan çağları.....	491

Özüylə savaşı...	491
Bu dünyadan o dünyaya yollar...	492
Sənə çatmaq üçün...	493
Qınaq...	494
Pərvaz olanda...	495
Oyanmasın...	496
Heyranın olsun!	497
Düşə bilməzl!	498
Vardır...	499
Yenə bağlar o bağlardır...	500
Ən ülvî, təmiz duyğudur...	501
Bu qədər saldı məni həsrət...	502
Könlüm, niyə sən gözlərin əsrarına uydun...	503
Hikmətli sözün hər biri...	504
«Gəl-gəl» - deyə hicrində...	505
Ağlar ürəyim...	506
Nur atəşə, atəş göyə...	507
Min kitab söz yazırıq...	508
Daş ürəklərdə...	509
Dolmuş nə qədər istək ilə...	510
De, bilirsənmi bir amalda yanan kimdi...	511
Məşuqəmə Allah gücü bəxş etdi gözəllik...	512
Özü heyrət, suyu şəfqət...	513
Zülmətdə yanan...	514
Ustad Şəhriyara...	515
Mənzil uzaqda, yol dolaşıq...	516
Yaranışdan bilirik...	517
Sən mənim ruhumun...	518
Biz hər ikimiz...	519

Min qibləyə baş qoydum...	520
Heç bilmədik, ey dost...	521
Ələlib keçmişəm...	522
Dərk etmədiyim min cürə...	523
Cənnət ola qürbət...	524
Çağırır indi bütün milləti...	525
Alqış vətən yolunda...	526
Ömrün boyu mən qul kimi oldum...	527
Bu çökən zülmətə bax...	528
Fərqlər yox olub...	529
Dili lal gözləri kordur...	530
Zülmün sonu...	531
Rəhm eylə özün sən...	532
İnsan dediyin, heç demə...	533
Uzaq olduqca nədən...	534
Mənim ey dərd adaşım...	535
Gülüm...	536
Möhtac...	537

Nəşriyyatın direktoru
Əlirza SAYILOV

Bəxtiyar Vahabzadə
“Sən olmasaydın...”

Bakı, “Araz” nəşriyyatı-2009

KOMPÜTER TƏRTİBATÇISI:

Said Əliyev

Yığılmağa verilmişdir: 04.06.2009

Çapa imzalanmışdır: 02.09.2009

Kağız formatı: 60x84 1/16

Şərtli çap vərəqi: 35

Uçot nəşr vərəqi: 34.625

Sifariş: 41

Sayı: 500

Qiyməti müqavilə ilə.

“Araz” nəşriyyatı.

“ARAZ” NƏŞRİYYATI

Bakı, Mətbuat prospekti

529-cu məhəhəllə.

Tel: 432-34-82

Stf-255020